ALCHE'
MIAE
GEBRI ARABIS
philosophi solertissimi, Libri, cum Reliquis, ut uersa pagella indicabit.

Ioañ: Petreius Nurembergeñ. denuo Bernæ excudi faciebat. Anno
M. D. XLV.

inuentiri enim in Sol-

GEBRI, De inuestigatione perfectionis metallorꝝ. Liber I.
Summæ perfectionis metallorum, siue perfecti magisterij. Libri II.
Eiusdem De inuentione ueritatis seu perfectionis metallorum. Liber I.
De Fornacibus construendis. Liber I.

RELIQVI SCRIPTORES.

Speculum Alchemiæ, doctissimi uiri Rogerij Bachonis.
Correctorium Alchemiæ doctissimi, uiri Richardi Anglici.
Rosarius minor, de Alchemia, Incerti authoris.
Liber Secretorum Alchemiæ Calidis filij Iazichi Iudæi.
Tabula Smaragdina de Alchemia, Hermetis Trismegisti.
Hortulani philosophi, super Tabulam Smaragdinam Hermetis, Commentarius.

Omnia collatis exemplaribus, emendatissima, nouoq; modo ad mentem authorum distincta, & argumentis atq; picturis necessarijs illustrata, ita ut merito iam renata uideri queant.

CHRYSOGONI POLYDORI IN LIBELLOS aliquot περὶ χημείας Præfatio ad Lectorem.

CVM selectos aliquot ueterum libellos περὶ χημείας, è bibliotheca nostra Typographis permittere uellem excudendos, quo maior inde ad Philosophiæ studiosos permanaret utilitas, nonnihil præfandum mihi esse sum arbitratus. Non enim dubito, quin pleriq; boni quidem uiri, sed naturæ tamen rerum imperiti, totum hoc genus artis omnino aspernandum, & silentio tegendum esse censeant: siue quia illam penitus falsam, siue quia difficiliorem opinentur, quàm ut magnis laboribus, incerto euentu sit inuestiganda. Ego uero, etsi aliquando in eadem opinione fui, discendi tamen cupiditate allectus hoc genus authorum per occasionem diligenter inspexi, tantumq; cognitionis rerum inde tuli, ut & mihi non parum gratuler, & alijs ut eosdem & ipsi cognoscãt authorem esse non dubitem. Cum enim omnis Philosophia, aut sermonem dirigat, aut mores formet, aut occulta naturæ inquirat, & sermonis cura propter aliud sit, morum autem regula iam aliunde quàm è Philosophia petatur, quis non uidet, eam Philosophiæ partem, quæ naturas rerum atq; causas explicat, esse præstantissimam? Sunt autem metalla non minima portio rerum naturæ, quibus nulla pars humanæ uitæ sine detrimento carere potest, cum sint omnium artificum instrumenta, omnium rerum precia, & omnium dignitatum ornamenta. Tacco quòd & medicinam copiose instruunt, & picturæ ueros colores subministrant. alioqui uel sola contemplatione sui magnæ admirationi futura. Quare utilior ne, an iucundior sit eorum naturæ cognitio, mecum ipse constituere nondum possum. Scripserunt de his Aristoteles & Theophrastus, exacte haud dubie uterq; (ita enim credi par est) quæ si extarent, nihil fortassis opus erat, ut Philosophiæ studiosi, ad hoc genus authorum sese demitterent. Verum cum illa nunc desyderentur, nihil iam aliud superest, unde certam & exactam eorum cognitionem hauriamus. Quòd si quem dictionis impuritas, siue inculta barbaries in hoc scriptorum genere offenderit, cogitare debet, paucissimos, qui insignem rerum cognitionem cum eloquentia coniunxerint, tanto æuo extitisse: nec thesaurum tam precio sum propter sermonis incommoda esse negligendum, aut etiam abijciendum. Est enim operæprecium audire homines ingeniosissimos, partim Philosophiæ principijs, partim experiẽtiæ docuẽtis, partim uero utrisq; fretos, de hac arte, atq; adeo de omni metallorum natura disputantes,

tantes, quæ scilicet prima & propinqua sit materia metallorum, quæ illorum causa efficiens, quomodo inter sese differant, substantiali ne aliqua forma, an uero accidentalibus tantum, quæ habeant affinia, an possit unum in alterum transformari, & quomodo ad summam perfectionem debeant perduci. Quæ omnia, & alia huius generis multa, dum uel inquirunt, uel iam olim inuenisse se, magna constantia & authoritate asseuerant, tantum lucis afferunt, & cognitionis, ut equidem non illibenter dubitem, an uel Aristoteles, uel Theophrastus tantundem potuerint præstare. Non debet igitur hæc Philosophiæ accessio tam insignis, à studiosis negligi, aut contemni, utcunq; sit è Barbaro scriptorum genere passim emendicanda, & quasi aurum è stercoribus, colligenda. Est & alia causa non parua, cur eosdem cognoscere uelis. Nam postquam fama huius artis orbẽ terrarum iam semel impleuit, multi passim uagantur nebulones, qui eam profitentur, cum nihil sciant minus, ac simplices, tam lucri, quàm artis admiranda auidos, inani spe lactatos uel furto uel fraude compilant. Quorum nequitiam, fraudem, & præstigia, nemo citius deprehendet, neq; efficacius conuincet, quàm qui in huius artis adyta penetrauit. Hæc enim ars, sine Philosophiæ cognitione, (quam illi simulare non possunt) nemini contingit, & examina ueri auri & argenti tam certa & efficacia tradit, ut nulla fraus, neq; tam scita, neq; tam tecta illis adhiberi queat, quam illa non detegant, ac penitus disperdant. id quod Reipublicæ quoq; plurimum interest. Cum igitur hoc genus authores, Philosophiam locupletent, & falsarios, Reipublicæ noxios, prodant, cognitione digni erant, etiam si ars ipsa in se nulla esset. Quanquam causam nullam uideo, cur eam non esse ueram existimemus. Nam ab hominibus in Philosophia exercitatissimis probabiliter asseritur. Et artifices quidam sine ulla manifesta fallendi causa, eam se reperisse, per omnia sacra, etiam æditis libris, iurando confirmarunt. Quibus testimonium perhibent affectus animi, lætitia & gaudio inuentæ artis apud se gestientis, tam uehementer erumpentes, ut nulla arte tantam simulationem fingi posse credibile sit. Habet & historiæ testimonia. Nam Suidas author minime cõtẽnendus. Aegyptios, opibus ex hac arte, fretos, rebus nouãdis studuisse, et à Diocletiano coercitos fuisse scribit. Sed uerba eius recensebo: Χημεία (inquit) ἡ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ κατασκευή, ἧς τὰ βιβλία διερευνησάμενος ὁ Διοκλητιανὸς ἐκαυσε. δία τὰ νεωτερισθέντα ὑπὸ Αἰγυπτίοις διοκλητιανῷ. τοῖς αὖ μέρως καὶ φονικῶς ἐχρήσαντο. ὅτε δὴ καὶ τὰ περὶ χημείας τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου τοῖς παλαιοῖς γεγραμμένα βιβλία διερευνησάμενος ἐκαυσε πρὸς τὸ μήκετι πλοῦτον αἰγυπτίοις ἐκ τῆς τοιαύτης προσγίνεσθαι τέχνης, μηδὲ χρημάτων αὐτοὺς θαρρεῖν τας περιουσίας, τοῦ

τοῦ λοιπου τοῖς ξωμαίοις ἀνταίρειν. Id est, Chemia, est auri & argenti confectio, cuius libros Diocletianus perquisitos exussit, eò quod Aegyptij res nouas contra Diocletianum moliti fuerant. Duriter atq; hostiliter eos tractauit. Quo tempore etiam libros de Chemia auri & argenti à ueteribus conscriptos, conquisiuit & exussit, ne deinceps Aegyptijs diuitiæ ex arte illa contingerent, neue pecuniarum affluentia confisi, in posterum Romanis rebellarent. Hæc ille. Nec abludunt à reliquis historiographis Diocletianum describentibus. Veteres autem Poetæ hanc non solum extitisse, uerum etiam quomodo exercenda sit, fabulis lepidissimis absolutissime, sed αἰνιγματικῶς tamen insinuauerunt. Quid enim aliud est, Vellus aureum ab Argonautis ex Colchide petitum, quàm huius artis indagatio & adumbratio. De quo Suidas alibi: τοῦτο δὲ οὐχ ὡς ποιητικῶς φέρεται, ἀλλα βιβλίον ἦν ἐν δέρμασιγεγραμμένον. περιέχον δ' πως δεῖ γίνεσθαι δία χημείας χρυσός. εἰκότως οὖν. οἱ τότε χρυσοῦν ὠνόμαζον αὐτὸ δέρας, δία τὴν ἐνεργίαν, τὴν ἐξ αυτοῦ. Id est, Hoc autem non ut ficticie dicitur, sed liber erat, in uelleribus conscriptus, continens quomodo per Chemiam fieri debeat aurum. Merito igitur eius seculi homines Aureum uellus nominabant, propter efficaciam, quæ ex eo hauriebatur. Non datur uellus aureum Iasoni, nisi prius certos & periculosos labores obierit, hoc est, nisi prius πράξιν suis manibus exercendo didicerit. Frustra enim possidet librum, de hac arte conscriptũ, qui πράξιν ignorat. Cæterum, periculosa nauigatio, difficultatem indagandæ materiæ lapidis philosophorum (ut uocant) indicat. Ea, quia telluris uicem obtinet, & metallica est, à Marte metallorum deo, Ager martius appellatur: & quia in igne purganda, præparanda, & perficienda est, ut sit idonea ad recipiendum semen, fingitur à Tauris ignem spirantibus exaranda & excolenda. Hi Tauri fornaces sunt, qui nisi rite constructi fuerint, & ignem continuum debita quantitate exhibuerit, aut materia corrumpitur, aut uasa destruuntur. & artifex odore noxio afflatur, aut incendio etiam perit. Deinde Draco peruigil Argentũ uiuum est. Dentes Draconis, sunt Mercurius sublimatus, eò quod eboris candorem, ossium duriciem, & incredibilem mordacitatem, non sine ueneno possideat. Is dum sublimatur, in uase uitreo galeæ simillimo, (Arabes alembicum uocant) excipitur: itaq; dentes Draconis Iasoni in Galea afferuntur, ut seminis eos loco in agrum martium spargat. Nam Mercurius ex ea terra toties sublimari debet, donec in ea figatur. Quod dum fit, hastularum modo è terra surgit, quarum quædam erectæ, quædam inclinatæ, quædam omnino transuersæ, & quasi iugulis hostium intentæ, continue in longum crescunt, ut moueri uideantur, & speciem confertissimi exercitus iamiam accerrime

Inueniri enim in Sol

consligẽtis exhibere. Ideo uiri armati fingũtur enasci, qui mutuis uulneribus cadãt, id est, tandẽ in ea terra sepulti figantur. Et nisi uasculum esset uitreũ, seu siliceũ, sine poris, artifex odore afflatus periclitaretur. Ideo Iason apud Ouidiũ, silice periculũ à se, in hostes cõuertisse fingitur. Hactenus lapis philosophorũ perfectus est, super est, peruigilem sopire draconem, id est, Argentũ uiuũ illius efficacia conuertere in aurũ uel argentum: quod ubi succedit, uellus aureum Iason uictor aufert, id est, hanc artem preciosissimam Artifex assequutus est. Sed antequàm hoc fiat, Hecati apud Orpheum sacrificant, in quo sacrificio, magnum latet mysterium. Porro quia idem lapis philosophorũ, etiam corporibus humanis mederi, eaq; sana & incolumia usq; ad uitæ extremũ conseruare dicitur, ideo Medea, patrem Iasonis in iuuentutem restituere fingitur. Hanc artem, & horti Hesperidum, & Cadmi fabula insinuant, & Cadmus immensis opibus ex ea quæsitis, Thebas Aegyptias condidit. ne quis miretur hanc artem in Aegypto potissimum uiguisse. Hæc magna sunt huius artis testimonia, sed longe maiora, quæ Iudæi ex Sacris literis, iuxta Hebrææ linguæ proprietatem efferũt. Aiunt enim, hanc quoq; Cabalæ suæ partẽ esse. Et principem Tyri, apud Ezechielem, eam exercuisse, ideoq; prophetã illi exprobrare, quod eius artis fiducia, Deus sibi esse uideretur. Nam propheta (ut ipsi aiunt) narrat, quòd aurum & argentum, quod in thesauris suis haberet, non è terra effodisset, non à subditis exegisset, nec hostibus eripuisset, sed sibi ipse fecisset, hac scilicet arte fretus. Ideoq; Daniele sapientior esse, & omnia secreta naturæ perlustrasse illic dicitur. Iidem de patribus suis asserunt, Oseam prophetam huius artis abusum illis exprobrasse, quum sub persona Dei diceret ad eos: Multiplicaui eis Argentum, & ipsi fecerunt idolo suo Aurum. Quòq; magis hoc credas, aiunt Dauidem Psalmo iuxta ipsos duodecimo, gustum quendam huius artis tectim exhibere, dum dicit: Verba Dei uerba pura, argentum in aludele exustum in terram, seu puerem, refusum septies. sic enim illi de uerbo ad uerbum interpretantur. (recte an secus, eius linguæ periti iudicent.) Et addunt. Nemo tam stultus est, ut argentum sic tractare uellet, cum sit maximi laboris, & summæ industriæ, nisi sic tractatum preciosius esset. Nec propheta uerbum Dei argento tali, sed sincero potius auro, compararet, nisi tale argentum auro æquipolleret. Et hoc sane ualde consentit cum uerbis Gebri, de argento dicentis: Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissare & figere, cum auro coniunget &c. Hæc sic diximus, ut non admodum cupiamus persuadere. Nam si quid solidæ ueritatis hic est, ingenia philosophica non segnius eã agnoscent & appræhendent, quàm sanus oculus lucem, & ferrum Magnes. Scriptorũ huius artis, quatuor ferè genera sunt. Quidam Methodum sequuntur, sine figuris & ænigmatibus,

ænigmatibus, more philosophico. sed materiam lapidis ita tegunt, ut nemo, nisi Dei munere quid uelint, assequatur. Hoc in genere primas tenet GEBER, quẽ recentiores quidã longo sequuntur interuallo, ut Rogerius Bachon, cuius etiam Picus Mirandulanus noster meminit, & alij plerique. Quidam artem methodice informatam totam ænigmatibus inuoluunt, ut Poetæ in Cadmi, Hesperidum, & Argonautarum fabulis, & quidam recentior in dialogo, de libello aureo. Quidam omisso methodo, præcipua tantum, figuris & ænigmatibus ita adumbrant, ut solum ab ijs intelligi uelint, qui in Philosophia tantum profecerunt, ut hanc artem per se ipsos propemodum conijciant: huius generis est Hermes, Maria prophetissa, Morienus, & Turba philosophorum. Quartum genus πρόχειρον tantũ scribit, sed tam simpliciter ac rusticè, ut nihil omnino abstrusi inesse appareat. Verum in eo genere, prorsus οὐδὲν γνῶς (ut in prouerbio dicitur) sed omnia erronea, falsa, & mendacia reperiuntur. Studiosis à GEBRO potissimum incipiendum. Is quatuor scripsit opuscula, mutuo sibi testimonium perhibentia, Inuestigationis scilicet, Inuentionis, Fornacum, & Summam perfecti magisterij. Hanc quidam uarie corrupere, uel in tres, uel in quinq;, uel in septem libros diuidentes, cum sint duo tantum. Nos collatis exemplaribus, quàm fieri potuit, emendatissimũ, diligentissimeq; distinctum, amicis communicauimus, addidissemus & Librum radicũ eidem à plerisq; asscriptũ. sed alterius esse, manifestissime deprehendimus. Super est, ut lectorem etiam de uocabulo artis admoneamus, quam miror ab Erasmo barbaro & prodigioso nomine Alcumisticam appellari. Dicitur autem uero nomine à Græcis ΧΗΜΕΙΑ, id est Fusoria, eo quod metalla, & illis affinia, sales scilicet, alumina, & atramenta, quæ in igne fluunt, & in hac arte potissimum tractantur. ἀπὸ τοῦ χέω, χῶ, χύμενα, id est fusilia, (sicut ἀπὸ τοῦ σχέω, σχῶ, σχύμενα) dicuntur. Arabes aũ hoc nomen à Græcis mutuati, suo more articulum præposuerunt, & Alchemiam dixerunt. Sicut & Ptolemæi compositionem Μεγίστην Almegistum uel Almegestum uocauerunt. Habet autem hæc ars, ut reliquæ omnes, sua quædam peculiaria uerba & uocabula, uulgo non satis nota, partim quia barbara sunt & exotica, ut Aludel, Alembicus, Botus barbatus, Sal alkali, Elixir, & similia. Partim quia κατάχρησιν seu abusiua sunt, ut Imbibere, pro irrigare: Tigere & Fixare, pro efficere, ne materia in igne corrumpatur, aut euaporet: Descendere, pro conflare & eliquare, & alia huius generis multa, quæ sola diligenti authorum lectione innotescent. Hæc præfatus, beneuolum & studiosum lectorem, ad huius admirandæ artis adyta, iamdudum (nisi fallor) gestienti animo anhelantem, diutius non remorabor.

Finis præfationis.

INDEX

INDEX EORVM QVAE IN SINGVLIS CAPITIBVS LIBRI DE INVESTIgatione perfectionis, continentur.

Caput

I. Præfatio, in qua explicat cur hunc librum scripserit. Folio. 1
II. De rebus corpora metallica perficientibus & corrumpentibus. 2
III. De lapide philosophorum, quod unus tantum sit ad album & ad rubeum, & ex qbus rebus extrahatur, deq; posßibilitate perfectionis. 3
IIII. De rebus præparationem iuuantibus & earum mundatione. 4
V. De præparatione & melioratione corporum in genere. 7
VI. De præparatione Iouis. 8
VII. De præparatione Saturni. 10
VIII. De præparatione Veneris. 11
IX. De præparatione Martis. 12
X. De præparatione Solis. ibidem
XI. De præparatione Lunæ. 13
XII. De proprietatibus Elixiris maioris. ibidem
XIII. Epilogus & conclusio operis. 14

Finis libri inuestigationis.

INDEX EORVM, QVAE IN singulis duorum librorum Summæ perfectionis capitibus continentur.

Libro primo hæc continentur.

I. Præfatio, de modo tradendi huius artis, & de idoneis discipulis. 16
II. Diuisio huius libri primi in quatuor partes. 17

In prima parte de impedimentis hæc continentur.

III. Diuisio impedimentorum. 18
IIII. De impedimentis huius operis ex parte corporis artificis. 19
V. De impedimentis ex parte animæ artificis ibidem
VI. De impedimentis externis huius artis opus impedientibus. 21
VII. Epilogus huius primæ partis, qualē oporteat esse artificem. ibidem

In secunda parte de negantibus artem hæc continentur.

VIII. Diuisio dicendorum generalis. 24
IX. Rationes uariæ artem simpliciter negantium. ibidem
X. Occupatio, fieri nec posse, nec debere, quod ars naturam in omnibus differentijs proprietatem actionis imitetur, & quædam de principijs metallorum erudita. 28
XI. Confutatio rationum artem simpliciter negantium. 29

XII.

XII. Diuersæ opiniones eorum, qui artem esse supponunt. 34
XIII. Rationes negantium artem in sulphure suppositam. 35
XIIII. Confutatio rationum præcedentium. 36
XV. Rationes negantium artem in Arsenico suppositam eorumq; confutatio. 37
XVI. Rationes negātium artem suppositam in Sulphure, Argento uiuo, Tutia, Magnesia, Marchasita, & sale ammoniaco, earumq; confutatio. ibidem
XVII. Rationes negantium artem suppositam in spiritibus, una cū corporibus figendis, & eorū confutatio. 38
XVIII. Rationes negantium artem in corporibus suppositam, & primo in plumbo albo, id est, stanno, seu Ioue, & earum confutatio. 39
XIX. Rationes negantium artem in plumbo nigro suppositā. 40
XX. Rationes negantium artem in mixtione durorum cū duris, & mollium cum mollibus corporibus suppositam. 41
XXI. Rationes negantium artem in mixtione durorum cum mollibus, & perfectorum cum imperfectis suppositam. 42
XXII. Rationes negantium artem in extractione animæ, uel ignis regimine suppositam. ibidem
XXIII. Rationes negantium artem in latro & gemmis suppositam, & eorum confutatio. 43
XXIIII. Rationes negantium artem in medijs mineralibus, uel uegetabilibus uel quarūcunq; rerū cōmixtione suppositam. ibidē

In tertia parte de principijs naturalibus, & eorum effectu hæc continentur.

XXV. De principijs naturalibus corporum metallicorū, secundū opinionem antiquorum. 44
XXVI. De principijs naturalibus metallorum, secundum opinionē recentium & authoris. 45
XXVII. Diuisio dicendorum de tribus principijs, Sulphure scilicet, arsenico, & argēto uiuo. 47
XXVIII. De sulphure. ibidem
XXIX. De Arsenico. 49
XXX. De argento uiuo, siue Mercurio. ibidem
XXXI. De effectibus principiorum naturæ, quæ sunt corpora metallica. 50
XXXII. De Sole, siue auro. 51
XXXIII. De Luna, siue Argento. 52
XXXIIII. De Saturno siue Plumbo. ibidē
XXXV. De Ioue siue stanno. 53
XXXVI. De Venere siue ære. 54
XXXVII. De Marte, siue Ferro. 55

In Quarta parte de principijs artificialibus hæc continentur.

XXXVIII. Diuisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis in secũdo libro tradẽdæ. 56

XXXIX. De Sublimatione, cur sit inuenta. 58

XL. Quid sit Sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea obseruandis. 59.

XLI. De fecibus corporum metallicorum spiritibus in sublimatione addendis, & earum quantitate. 61

XLII. De moderando igne in Sublimatione. 63

XLIII. De erroribus circa quantitatẽ fecũ, & dispositionẽ fornacis, in sublimando Sulphure & arsenico uitandis. Item de fornace construendo, & lignis eligendis. 64

XLIIII. Ex qua materia, & qua forma uas aludel sit faciendũ. 67

XLV. De sublimatione Mercurij siue argenti uiui. 70

XLVI. De sublimatiõe Marchasitæ. 71

XLVII. De uase, in quo Marchasita recte poßit sublimari. 72

XLVIII. De sublimatione Magnesiæ & Tutiæ, item corporum imperfectorum, & de additione materiæ subleuantis ea. 75

XLIX. De descensione, & modo puri-
ficandi per pastillos. 76

L. De distillatione, & causis eius, ac de tribus eiusdem generibus. scilicet per alembicum. per descensorium & per filtrum. 78

LI. De calcinatione tam corporum quàm spirituum cum causis & modis suis. 82

LII. De solutione. 88

LIII. De coagulatione & eius causis, decq; diuersis modis coagulandi Mercurij & medicinarum solutarum. 90

LIIII. De fixione & causis eius, decq; diuersis modis figendi corpora & spiritus. 96

LV. De Ceratione. 99

LIBRO SECVNDO SVMMAE perfectionis continentur hæc.

LVI. Præfatio diuidens secundum librũ in tres partes. 101

In prima parte de cognitione rerũ, ex qua perfectionis poßibilitas et modus deprehendi potest, hæc continentur.

LVII. Quòd cognitio perfectionis huius artis à cognitione naturæ spirituum & corporum dependeat, & quod de utrisq; copiose uelit tradere. ibidem

LVIII. De natura Sulphuris & Arsenici. 102

De natura

LIX. De natura Mercurij siue Argenti uiui. 103

LX. De natura Marchasitæ, Magnesiæ & Tutiæ. 105

LXI. De natura Solis siue Auri. 106

LXII. De natura Lunæ siue Argẽti. 108

LXIII. De natura Martis siue ferri. Item de effectibus sulphuris & Mercurij, decq; causis corruptionis & perfectionis. 109

LXIIII. De natura Veneris siue æris. 111

LXV. De natura Iouis siue Stanni. 114

LXVI. De natura Saturni siue Plũbi. 117

In secunda parte de medicinis & necessitate perfectionis &c. hæc continentur.

LXVII. Vnuscuiusq; corporis imperfecti, similiter & Argenti uiui necessario fore duplicem medicinam, unã scilicet ad albũ, alteram uero ad rubeum, à quibus tamen omnibus excusamur per unicã perfectißimam. 120

LXVIII. Vnicuiq; imperfectorum corporum suam præparationem esse adhibendam. 122

LXIX. Imperfectorum metallorum defectum medicina suppleri, superfluum uero præparatione tolli oportere. 124

LXX. De præparatione Saturni & Iouis. 125

LXXI. De præparatione Veneris. 128

LXXII. De præparatione Martis. 129

LXXIII. De mũdificatione Argẽti uiui. 130

LXXIIII. Quinq; differentes proprietates necessario afferre medicinã perfectißimam, scilicet mũdiciem, colorem, fusionem, perpetuitatem, & pondus, unde coniectura sumenda, ex quibus rebus eliciatur. 131

LXXV. De præparationibus medicinæ adhibendis, ut differentias proprietatum debitas acquirat. 132

LXXVI. De differentijs medicinarum, scilicet quod quædam sunt primi ordinis, quædam secundi, quædã uero tertij. 133

LXXVII. De medicinis primi ordinis Venerem dealbantibus. 135

LXXVIII. De medicinis Martem dealbantibus. 137

LXXIX. De medicinis Lunam citrinantibus. 138

LXXX. De differentijs proprietatum medicinæ scd'i ordinis. 142

LXXXI. De medicina Lunari & Solari pro corporib. impfectis. 142

LXXXII. De medicina coagulante Argentum uiuum. 144

LXXXIII. Quomodo medicinis ingreßio per artem concilietur. 145

LXXXIIII. De medicina tertij ordinis in genere. 146

LXXXV. De medicina Lunari tertij ordinis. 147

LXXXVI. De medicina Solari tertij ordinis. 148

In tertia parte, de probationibus perfectionis hæc continentur.
LXXXVII. Diuisio dicendorum. 150
LXXXVIII. De cineritio, quare quædam corpora in eo perdurent, quædam non. ibidem
LXXXIX. Cineritij examen quomodo sit exercendum. 152
XC. De Cemento, quare quædã corpora plus, quædam uero minus illud perferant. 153
XCI. Cementi examen, quomodo cõponendũ & exercendũ. 155
XCII. De ignitione. 156
XCIII. De fusione. 157
XCIIII. De expositione super uapores acutorum. 158
XCV. De extinctione ignitorum. 159
XCVI. De adurentis Sulphuris admixtione. 160
XCVII. De calcinatiõe et reductiõe. 162
XCVIII. De facili susceptione Argenti uiui. ibidem
XCIX. Recapitulatio totius artis. 163
C. Quem modum author in arte tradenda seruauerit. 164
Finis Summæ perfectionis.

INDEX EORVM, QVAE IN Singulis capitibus Libri de inuentione ueritatis, continentur.

I. De sex proprietatibus rerũ ex quibus medicina elicitur. 165
II. De septem medicinæ proprietatibus. 166.
III. Diuisio totius libri in quatuor partes. 167
IIII. Prima particula, de mediorum mineralium præparationibus. 168
V. Secundæ particulæ præfatiuncula de spiritũ mundificationib. 171
VI. De Sulphuris præparatione. ibidẽ
VII. De Arsenici præparatione. 172
VIII. De Argẽti uiui præparatione. 173
IX. De Marcasitæ præparatione. ibidẽ
X. De Tutiæ præparatione. ibidem
XI. Tertiæ particulæ præfatiuncula, de corporũ præparatione. 174
XII. De præparatione Saturni. ibidem
XIII. De præparatione Iouis. ibidem
XIIII. De præparatione Martis. 175
XV. De præparatione Veneris. ibidem
XVI. Quartæ particulæ præfatiuncula de medicinis. 177
XVII. De medicinis albis pro Ioue & Saturno. ibidem
XVIII. De medicinis solaribus pro Ioue, & Saturno. 178
XIX. De medicinis albis pro Venere & Marte. 179
XX. De medicinis rubeis pro Venere & Marte. 180
XXI. De medicina tertij ordinis ad album. ibidem
XXII. De medicina Solari tertij ordinis. 181.
XXIII. De aquis solutionis, & alijs inceratiuis

ratiuis. 182
Finis Inuentionis ueritatis.

INDEX EORVM, QVAE IN singulis capitibus Libri fornacum continentur.

I. Præfatio diuidens librum fornacũ in quatuor partes. 184.
In prima parte de modis operandi hæc continentur.
II. De furno Calcinatorio. 185
III. De furno Sublimatorio. ibidem
IIII. De furno Distillatorio. 187
V. De furno Descensorio. 188
VI. De furno fusorio. 189
VII. De furno Solutorio. 190
VIII. De furno Athanor, uel fixatorio. 191
In secunda parte, De rebus præparandis hæc continentur.
IX. De præparatione spirituum, mediorum mineralium, & aluminum. 193
X. De Calcinatione Iouis. 194
XI. De calcinatione Saturni. ibidem
XII. De Calcinatione Veneris. ibidem
XIII. De Calcinatione Martis. ibidem
XIIII. De Calcinatione mediorum mineralium. ibidem
XV. De ablutionibus corporum combustorum. 195
XVI. De inceratiõibus Calcium ablutorum, ibidem
XVII. De reductione Calcium in solidam massam. ibidem
XVIII. De solutionibus corporum præparatorum, et de eorum coniunctionibus certis, cum proportione certa, ut meliora appareãt, cum fulgore, post eorum reductiones. 195
In tertia parte, De perficiendis, & alteratiuis, hæc continentur.
XIX. De modo perficiendi tertij ordinis. 198
XX. De regimine Iouis & Saturni. 199
XXI. De regimine Veneris & Saturni. 200
XXII. De regimine Martis. ibidem
XXIII. De regimine Lunæ. 201
XXIIII. De regimine Mercurij. ibidem
XXV. De fermẽto Lunæ ad azymũ. 202
XXVI. De fermẽto Solis ad rubeũ. ibidẽ
XXVII. De fermento fermenti, tam albi quã rubei sup Mercuriũ. ibidẽ
XXVIII. Recapitulatio experimentorum authoris. 203
XXIX. Ludi Mercuriales. 205
XXX. Citrinatio Lunæ. ibidem
Finis libri Fornacum.

INDEX EORVM, QVAE IN Speculo Alchemiæ doctißimi uiri Rogerij Bachonis continentur.

Præfatiuncula. 208

I. De definitionibus Alchemiæ. ibidē
II. De principijs naturalibus & procreationibus mineralium. 209
III. Ex quibus propinquius materia elixiris sit elicienda. 210
IIII. De modo agendi, & igne moderando & continuando. 214
V. De qualitate uasis atq; fornacis. 215
VI. De coloribus accidentalibus & essentialibus in opere apparentibus. 216.
VII. De modo proijciendi medicinam super quodlibet imperfectorum. 218

Finis Speculi.

INDEX EORVM QVAE in correctorio Richardi Anglici, continentur.

I. Præfatio, quomodo ars imitetur naturam. 220
II. Studium Philosophiæ esse necessarium ad hanc artem. 221.
III. De principijs naturalibus. 222
IIII. Quot sint partes mineralium. 223
V. De metallis, quæ originem ducunt ex Mercurio in genere. ibidem
VI. Quomodo metalla ex Mercurio fiant in specie. 224
VII. De generatione Mercurij, & quæ ex eo oriantur metalla. 225
VIII. De formatione mineralium, quæ originem ex Mercurio non ducunt. 226
IX. De generatione sulphuris uulgi & simplicis, & Mercurij. 228
X. Quod impossibile sit media minerallia, artificialiter fieri metalla. 229
XI. De differentia sulphuris uulgi, & philosophorum simplicis non urentis. 232
XII. Quomodo sulphur album & rubeum existat in Luna & Sole. 235
XIII. Quod in alijs corporibus ægris nō est utile hoc Sulphur quærere. 236
XIIII. Quod aurum curet infirmitates, & alia corpora metallica. 237
XV. Quod duo particularia tantum sint uera in hac arte, quorum primum est in Mercurio. 241
XVI. De secundo particulari quod est in Luna. 245
XVII. De particularibus sophisticis. 246
XVIII. De uia uniuersali, sermo generalis. 248

Finis Correctorij Richardi Anglici.

INDEX EORVM, QVAE IN Rosario minore continentur.

Præfatio habet § tres.
§ I. Aenigma de arte Alchemiæ, & de modo tractādi authoris 250
II. Admonitio, cauenda duo genera seductorum, seductorum, & quod ars consistat in Mercurio fixo. 251
III. De eodem, quod Mercurius fixus perficiat, & diuisio operationum & libelli in duas partes, siue in duo capita. 253

Caput primum habet § uiginti unum.

§ I. Promißio & diuisio dicendorum de operatiōibus Alchemiæ. 254
II. De calcinatione Saturni & Iouis. ibidem
III. De calcinatione Veneris & Martis. 255
IIII. De calcinatione Solis & Lunæ. ibidē
V. De calcinatione aliarum rerum & mixturarum. 256
VI. De sublimatione spirituum. ibidem
VII. De sublimatione corporum imperfectorum. ibidem
VIII. De sublimatione corporum perfectorum. 257
§ IX. De Fixatione. ibidem
X. De Distillatione. ibidem
XI. De Solutione. 258
XII. De Ceratione. ibidem
XIII. De coagulatione. ibidem
XIIII. De Particularibus ad albū in genere. 259
XV. De particularibus ad album in specie. 260
XVI. De partiaularibus ad rubeum in in genere. 262
XVII. Particulare ad rubeū in specie. 263
XVIII. Apostrophe ad lectorem, & oratio ad Deum. 264
XIX. Compositio aquæ fortis, quæ est clauis Rosarij. ibidem
XX. Laudes aquæ fortis prædictæ. 265
XXI. Recluſio Rosarij per candem aquam. 266

Caput secundum habet §. sex.

§ I. Perfectionis causam solum Mercurium esse. 268
II. De differentia Mercuriorum. 269
III. Similitudo, uiam uniuersalem insinuans. ibidem
IIII. Practica caligine obducta. 270
V. De tincturæ perfectæ proprietatibus. 271
VI. Epilogus seu recapitulatio omnium dictorum. 272

Finis Rosarij minoris.

INDEX EORVM, QVAE IN Libro secretorum Calidis continentur.

Præfatio de difficultate artis. 274
I. De quatuor magisterijs artis, scilicet Solutione, Congelatione, Albificatione, & Rubificatione. 277
II. De rebus & instrumentis huic operi necessarijs & oportunis. 280
III. De naturis rerum ad hoc opus pertinentium. 281

De deco-

IIII. De decoctione & eius effectu. 282
V. De Subtiliatione, Solutione, Coagulatione, & Comixtione lapidis, et eorum causa, atq; fine. ibidem
VI. De Fixione spiritus. 284
VII. De decoctione, contritione & ablutione lapidis. 285
VIII. De quantitate ignis, & eius commodo & incommodo. ibidem
IX. De separatione Elementorum lapidis. 286
X. De natura lapidis, & eius origine. 287
XI. De commixtione Elementorum separatorum. ibidem
XII. De solutione lapidis compositi. 288
XIII. De coagulatione lapidis soluti. 289
XIIII. Quòd unus tantum sit lapis, & de eius natura. 290
XV. Modus operationis lapidis ad album. 291
XVI. Conuersio prædicti lapidis in rubeum. 293
Finis libri secretorum Calidis.
TABVLA Smaragdina Hermetis Trismegisti. 294
INDEX EORVM, QVAE IN expositione Hortulani continentur.
Precatio Hortulani. 295
Præfatio. ibidem
I. Quòd ars Alchemiæ sit uera & certa. 296
II. Quòd lapis debeat diuidi in duas partes. ibidem
III. Quòd lapis habeat in se quatuor elementa. ibidem
IIII. Quòd lapis habeat patrem & matrẽ scilicet Solem & Lunam. 297
V. Quòd coniunctio partium Lapidis dicatur impregnatio. ibidem
VI. Quòd lapis perfectus sit, si anima in corpore fixa fuerit. 298
VII. De mundificatione lapidis. 299.
VIII. Quòd pars lapidis non fixa, debeat superare partem lapidis fixam, eamq; eleuare. ibidem
IX. Quomodo lapis uolatilis sit iterum figendus. 300
X. De fructu artis, & efficacia lapidis. ibidem
XI. Quod magisteriũ hoc imitetur creationem uniuersi. 301
XII. Insinuatio ænigmatica, quæ sit natura lapidis. ibidem
XIII. Quare lapis dicatur perfectus. 302

Finis expositionis Hortulani, ac totius etiam indicis.

GEBRI

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISSIMI, RERVM QVE NATVRALIVM (PRAECIPVE Metallicarum) peritissimi, περὶ Χημείας libellus, quem inscripsit, De inuestigatione perfectionis. Incerto interprete.

PRAEFATIO, IN QVA EXPLICAT, cur hunc librum scripserit. Cap. I.

INuestigationem huius nobilissimæ scientiæ, ex continua, & frequenti operis sedulitate, & huic compari studio nimio, necnon cogitationibus nostris profundissimis, & uarijs annexis, emissam uobis tradam: ut melius et apertius à uobis uolumina subsequentia intelligantur, et ut intellecta, & circa eadem ingeniata & perscrutata, facilius & promptius ad effectum perducantur. Et quia est aliud, artis inuestigare rationem, quàm attentare & probare subtilitates & ingenia horum: donec operando, & perscrutando, & experiendo, ad intentum perueniatur completum. Ideo in hoc nostro libro, quęcunq; per narrata inuestigauimus, secundum nostrę mentis rationem scripsimus, artem dico perficientia. Non putet tamen quis, quòd hanc inuestigationem composuerimus ante librum nostrum, qui Summa perfectionis magisterij est intitulatus: in quo quæcunq; uidimus & tetigimus, completè, secundum scientiæ ordinem determinauimus, secundum experientiam & cognitionem certam, quam scrutatione nostra, de naturalium, & mineralium effectibus, & transformantibus diuersis, in opere apparẽtibus notauimus. Et ingeniati sumus scientiam nostram prius compositam cum hoc inuestigationis

a commento

commento, quod ſuper ipſam declarandam compoſuimus, denudare. Ergo de iure hæc illam præcedit, cum per hunc librũ inueſtigare quæram de cognitione rei perficientis.

De rebus corpora metallica perficientibus, & corrumpentibus. Cap. II.

CVm ergo hæc ſciẽtia de imperfectis tractet corporibus mineralium, in quantum ea perficere deceat. In primis circa hæc, duo conſideraũimus, Imperfectionem ſcilicet, & Perfectionẽ. Circa hæc duo noſtram fundamus intentionem. De rebus autem perficientibus, & corrumpentibus, ſecundũ quòd per noſtram inueſtigauimus experiẽtiam, hunc librum componimus, quia oppoſita iuxta ſe poſita, magis eluceſcunt. Res autem quæ perficit in mineralibus, eſt ſubſtantia argenti uiui & ſulphuris proportionabiliter commixta, per longam & temperatam decoctionem, in uiſceribus terræ mundæ inſpiſſata & fixa, cum obſeruatione ſuæ humiditatis radicalis, non corrumpentis, ſed ad ſubſtantiam ſolidam cum ignitione debita fuſibilem, & ſub malleo extenſibilem producta. Per diffinitionem naturæ huius perficientis, leuius peruenire poſſumus ad cognitionem rei corrumpentis. Et eſt illa, quæ à contrario ſenſu habet intelligi, uidelicet ſubſtantia impura argenti uiui & ſulphuris, ſine proportione debita commixta, uel minus decocta in uiſceribus terræ immundæ, nec recte inſpiſſata, nec fixa, humiditatem habens combuſtibilem & corrumpentem, & raræ ſubſtantiæ, & poroſæ: uel habens fuſionem ſine ignitione debita, uel nullam, nec patiens malleum ſufficienter. Primam autem diffinitionem inueni intruſam in his duobus corporibus, uidelicet in Sole & Luna, ſecundum cuiuslibet

iuslibet perfectionem. Secundam uero in his quatuor, ſcilicet in ſtanno, plumbo, cupro, & ferro, ſecundum cuiuslibet imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad ſanitatem & perfectionem non ſunt reducibilia, niſi contrarium in eis operetur, id eſt, quod manifeſtum occultetur, & occultum manifeſtetur: quæ operatio uel contrariatio fit per præparationem, igitur præparatio eſt eis adhibenda. Eſt ergo præparare, ſuperflua demere, & abſentia ſupplere, & ſic notam eis immittere perfectionem: hac autem præparatione non indigent corpora perfecta. Indigent uero præparatione tali, qua eorum partes magis ſubtilientur, & à corporalitate ſua ad ſpiritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio eſt ex eis facere corpus ſpirituale fixum, hoc eſt, multo magis attenuare & ſubtiliare, quàm erat prius. De horum omnium præparationibus, ſecundum noſtram inueſtigationem in loco ſuo tractabimus ſufficiẽter in hoc libro. Quæ poſtquam præparata fuerint ſufficienter, erunt apta, ut de eis elixir album, uel rubeũ fiat magnum.

De lapide Philoſophorum, quòd unus tantum ſit, ad album & ad rubeum. & ex quibus rebus extrahatur. Decq; poßibilitate ac modo perfectionis.
Caput III.

INuenimus autem modernos nobis unicum tantum ſcribere lapidem, ad album uel rubeum completum, quod & uerum eſſe concedimus. Nam ex quocunq; elixir conficiatur albũ uel rubeum, nihil tamen ibi aliud eſt, quàm argentũ uiuũ & ſulphur, quorũ unum ſine altero nihil agit, nec eſſe poteſt. Et ideo unus lapis à philoſophis nuncupatur, quãuis à multis extrahatur corporibus ſiue rebus. Extrahere enim à re in qua non eſt, hoc ſtultum cogitare eſſet & uanum, ut quidam fatui

putauerunt, quod nunquam erat intentio philosophorum. Dicunt tamen multa per similitudinem. Et quia omnia corpora metallica ex argento uiuo composita sunt, & sulphure, puris uel impuris, per accidens, & non in prima sua natura innatum, etiam per præparationem conuenientem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibilis. Est ergo præparatio, superfluum demere, & defectum supplere in corporibus imperfectis, quæ fieri non potest sine adiuuatione operis, & rerum purificantium. Diuersificatur autem præparatio, secundum diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet calcinationem, sublimationem, descensionẽ, solutionem, distillationem, coagulationẽ, fixationem, & cerationem. De quibus singulis narrationem fecimus in Summa perfectionis magisterij sufficienter. Ista enim sunt opera ad præparationem iuuantia.

De rebus præparationem iuuantibus, & earum mundatione. Cap. IIII.

RES aũt præparationes iuuantes sunt istæ, scilicet omnia genera salium, aluminum, atramentorum, etiam uitrũ, borax, & quæ huius naturæ sunt, & acetum acerrimum, & ignis. Et cum istis proponimus corpora imperfecta præparare, sed conuenit ea prius mundare, si aliqua immundicia in his extiterit, secundum nostram experientiam, in qua certi fuimus per prædicta.

Mundatio salis communis.

Mundatur enim sal commune, per hunc modum: Primo comburatur, combustum in aqua communi calida soluatur, solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignem in pa-

in parapside uitreata congeletur, congelatum calcinetur per diem & noctem in igne mediocri, & serua ipsum sic sufficienter mundatum.

Mundatio salis alcali.

Sal alcali sic mundatur ut sal commune, & est sagimen uitri. Primo teratur, & totum soluatur in aqua communi calida, postea distilletur per filtrum, & congeletur, & calcinetur cum igne lento.

Mundatio salis gemmæ.

Primo teratur, deinde de illo fiat, ut de sale communi.

Mundatio salis ammoniaci.

Teratur primo cum præparatione salis communis mundati. Postea sublimetur in alto aludele, donec totaliter fuerit extractum purum. Postea soluatur super porfidum, sub diuo, si de eo uis aquam facere, uel seruetur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

Mundatio aliorum salium.

Diuersa autem adhuc inueniuntur saliũ genera, quæ præparantur per modum iam dictum, & mundantur.

Mundatio aluminum.

Primo de alumine glaciali. Multa possunt per ipsum præparari sine ipsius mundatione aliqua. Tamen in hunc modum mundatur. Ponatur in alembico, & extrahatur inde tota humiditas, quæ multum in arte ista ualet. Feces in fundo uasis remanentes, uel dissoluantur supra lapidem in aliqua parte humida, uel in aqua inde extracta, uel reseruentur.

Mundatio aluminis lameni.

Alumen lameni, quemadmodum glaciale præparatur, excepto quòd in hac arte maioris est uirtutis.

Mundatio aliorum aluminum.

Plura adhuc inueniuntur alumina, quæ omnia, ut iam dicta præparantur,& mundantur.

Mundatio atramentorum.

Primo de nigro atramento. Nigrum sic mundatur: Primo soluatur in aceto mundo, post distilletur,& coaguletur. Vel ponatur primo in alembico,& humiditas totalis extrahatur. Feces in hac distillatione calcinatæ super porfidum, uel in sua aqua soluantur,& coagulentur. Vel ipsa aqua secundum uelle artificis reseruetur.

Mundatio cuperosæ.

Cuperosa, siue uitriolum mundatur ut atramentum nigrũ. Habet tamen atramentum nigrum maiorem atramento uiridi terrestreitatem.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diuersa sunt atramenta, & inueniuntur diuersi coloris, quæ ut prædicta mundantur.

De uitro, & boracibus.

Vitrum & boracia si debito modo fuerint facta, non indigent præparatione.

Mundacio aceti acerrimi.

Acetum autem, & cuiuscunq; generis acutum, seu acerbum, subtiliantur & depurantur, & illorum uirtus siue effectus per distillationem melioratur. De eorum mundatione, & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta præparari possunt,& depurari,& meliorari,& subtiliari, igne semper debito mediante.

De

De præparatione & melioratione corporum in genere. Caput V.

PRæparantur autem & depurantur per ista ad intentionem ignis, per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas,& sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis generantem, ipsaq; corrumpentem. Habent etiam terreitatem immundam, feculentam, & combustibilem, nimis grossam, in gressionem impedientem & fusionem. Ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experiẽtia,& inuestigatione certa & ingeniosa sunt inuẽta. Et quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter, & spoliatio accidentalium possibilis est, oportet nos cum igne artificiali his prædictis mundatis, superflua demere accidentia cuncta, sola substantia argenti uiui & sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum,& depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, & subtiliatio horum, substantię purę remanentis, fit multis modis, secundum quòd indiget elixir. Præparationis ergo & depurationis in generali modus est hic. Primo enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua & corrupta, in illorum essentia, etiam superfluitas subtilis & comburens, & hoc calcinando. Deinde totalis substantia remanens corrupta, in illorum calce superfluæ humiditatis comburentis & nigredinis corrodenda est cum his mundatis prædictis corrosiuis, acutis seu acerbis, donec calx fuerit alba siue rubea, aut secundum corporis naturam & proprietatem colorata, & munda, & pura ab omni superfluitate, seu corruptione prænarratis. Et hæc cum his corrosiuis mundantur, terendo, imbibendo,& lauando. Postea uero delenda, seu de ponenda est totalis terre-

streitas

ſtreitas immunda, & feculentia combuſtibilis & groſſa, cum rebus prædictis, mundatis uel puris, fuſionem metallicam nõ habentibus, cum calce prædicta, modo prædicto depurata, commixtis & bene tritis, quæ in fuſione, ſeu calcis reductione retinebunt ſecum terreſtreitatem groſſam & immundã prædictam, remanente corpore puro, ex omni ſuperfluitate corrumpente mundato. Et hoc totum deſcendendo, Meliorationis & ſubtiliationis horum ſubſtãtiæ purę in generali modus hic eſt. Primo hoc corpus purgatum & reductum, eſt itecis, deinde cum his quæ ſunt ſolutiua ſoluendum. Hæc enim rum calcinandum cum igne, & adiutorijs mundatiuis prædaqua lapis noſter eſt, & argentum uiuum de argento uiuo, & ſulphur de ſulphure, ex corpore ſpirituali abſtractum & ſubtiliatum, ſiue attenuatum, quæ meliorari poteſt, confortando in ipſam uirtutes elementales, cum aliis præparatis, quæ ſunt ex genere ſui generis: & augmentando colorem, fixionem, pondus, puritatem, fuſionem, & alia omnia, quæ pertinent ad elixir perfectum. Et iſte eſt modus, per ſolos nos inueſtigatus, præparationis, depurationis, ſubtiliationis, & melioration is corporum mineralium in generali. Nunc tranſeamus ad ſpecialem, ſeu particularem cuiuslibet corporis imperfecti præparationem, cum omnibus modis ſuis, etiam perfecti corporis mineralis. Et primo de Ioue.

Aqua ſicca

De præparatione Iouis in ſpeciali.
Caput VI.

PRæparatur autem Iupiter multipliciter, melius tamen per hũc modum. Et eſt, ut ponatur in furno calcinationis, in uaſe ad hoc apto, & proijciatur ſubtus ignis uſq; ad corporis ipſius

ipſius fuſionem bonam, mouendo tunc ipſius corpus liquefactum cum ſpatula ferrea perforata: ſcoriam quæ ſuper ipſum creatur contrahendo, iterumq; corpus mouendo in ignis calore æque perdurãte, donec in ſuperficie bona quantitas ipſius pulueris fuerit congregata. Deponatur tunc illa, & iterum moueatur, quouſq; alternata uice totum corpus in puluerem ſubtiliſſimum fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in furno, addendo illi ignem bonum, ipſius fuſionẽ non ſuperantem, & mouendo multoties. Stet ergo in igne ſuæ calcinationis ſic per diem naturalem, uel circiter, donec tota humiditas accidentalis, & ſuperfluitas fuerit deleta, cum ſulphure combuſtibili & corrumpente. Poſtea extrahatur calx alba mundata. Nam ignis omnem fugitiuam ſubſtantiam, & inflammabilem eleuat, & conſumit de prædictis, ſcilicet cum ſale communi mundato, & alumine, & cum aceto purificato & acerbo multum lauando, & ponatur ad ſolem, uel ad aërem, & iterum teratur, & lauetur, & deſiccetur, & hoc alternatim per uicem reiteretur, donec per acuitatem ſalium, aluminum, atq; aceti, tota eius humiditas, nigredo, & immundicia fuerint conſumptę, corroſæ, & deletæ. Tunc apponatur de uitro trito cum his prædictis. Cumq; totum impaſtatum fuerit, deſcendatur per Botum barbatum, cum ſufficenti igne. Deſcendit enim corpus purum & mundum, remanente cum uitro & ſalibus, ſiue aluminibus, tota ſubſtantia terrea & feculenta. In illo enim corpore mundo deſcenſo, & reducto, eſt æqualis & perfecta proportio argenti uiui mundi, & ſulphuris albi non urentis. Nam ignis & corroſiua totam humiditatem, & ſubſtantiam fugitiuam, inflammabilem, & corrumpentem, atq; nigredinem diuiſerunt, & per deſcenſorium ipſius, ſiue per paſtillum ſalium & aluminũ, & uitri, diuiſa eſt tota ſubſtantia

terrea feculenta, ſubſtantia pura & temperata cum ſua proportione remanente. Poſtea uero calcinetur iterum hoc corpus reductum purum, cum ſolo ſale ammoniaco puro, mundato, donec fuerit in pondere æquali, uel circiter. Cum autem bene & minutiſſime fuerit calcinatum, tunc illud totum peroptime, & bene diu teratur ſuper porfidum, & ponatur ſub diuo, in loco frigido & humido: uel in ueſicis uitreis in furno ſolutionis, uel in uentre equino, donec totum fuerit diſſolutũ, augendo ſal, ſi fuerit neceſſe. Quam aquam honorare debemus, ipſa enim eſt quam quærimus ad album. Et hæc de præparatione louis dicta ſufficiant.

De præparatione Saturni. Caput VII.

PRæparatur & Saturnus ſic: Ponatur ſimiliter in furno calcinationis, mouendo ut Iouem, donec conuertatur in puluerem tenuiſſimum: Cribretur, & reponatur ad furnum, Stet in igne ſuæ calcinationis per modum prædictum, donec fugitiua ſubſtantia, & inflammabilis fuerit deleta. Poſtea extrahatur calx rubea, quę imbibatur, & teratur frequentiſſime & minutiſſime, cum ſale communi mundato, & atramento, & aceto purificato, & acerbo multum. De iſtis uero ad rubeum utaris, ſicuti ad album feciſti, cum ſale communi, & alumine lameno, & aceto. Tunc multoties, ut de Ioue dictum eſt, deſiccetur, & imbibatur, & teratur, donec per beneficium dictorũ, dicta immũdicia fuerit deleta. Tunc apponatur de uitro cum his prædictis, & deſcendat per Botum barbatum corpus purũ, deſcẽdendo reductum. Iterum calcinetur cum ſale ammoniaco puro, ut de Ioue, teratur ſubtiliſſime & diſſoluatur per modum

dum prædictum. Ipſa enim eſt aqua argenti uiui, & ſulphuris, proportionabiliter facta, qua utimur in rubei elixiris compoſitione. Et hæc de Saturni præparatione dicta ſufficiant.

De præparatione Veneris. Caput VIII.

PRæparatur etiam Venus optime per hunc modum: Ponatur ſtratum de ſale communi optime mundato in cruſibulo, & deſuper ipſius lamina, & deſuper ſalis ſtratum, & deſuper lamina, & ſic uiciſſim, donec uas fuerit plenum, & cooperiatur, & lutetur, & collocetur in furno calcinationis per diem naturalem. Deponatur & abradatur quod calcinatum fuerit, & reponantur laminæ cum ſale nouo. Et ſic alternata uice calcinetur, donec omnes laminæ fuerint conſumptæ, ſeu corroſæ, per beneficium ſalis & ignis. Quia ſal corrodit ſuperfluam humiditatem, & ſulphureitatem combuſtibilem: ignis eleuat ſubſtantiam fugitiuam & inflammabilem, cũ proportione debita. Teratur omnino puluis ille minutiſſime, & lauetur cum aceto, donec nigredine careat aqua exinde emanans: hinc alterna uice de ſale nouo & aceto imbibe, & tere, & poſt contritionem, ad furnum calcinationis in uaſe aperto reponatur, ſtetq; ibi per tres dies naturales. Deinde extrahatur, & teratur bene, & ſubtiliter, & abluatur cum aceto bene & diu, donec ab omni immundicia fuerit mundatum & purgatum. Deſiccetur ad ſolem bene, tunc aponatur medietas eius de ſale ammoniaco, bene & diutiſſime terẽdo, donec ſubſtãtia impalpabilis fuerit. Ponatur ſub diuo, uel in reſolutionis fimo, donec quicquid ibi eſt ſubtile, fuerit ſolutum: renouando ſal ammoniacum mundatum, ſi fuerit neceſſe, donec aqua totum fiat. Hanc aquam honora, quam aquam

sulphuris fixi nominamus: cum qua tingitur elixir usq; ad infinitum. Et hæc sufficiant de Veneris præparatione.

De præparatione Martis. Caput IX.

MArs autem per hunc modum melius pręparatur: Calcinetur, quemadmodum Venus, cum sale communi mundato, et cum aceto puro lauetur. Lotus ad Solem siccetur: deiccatus iterum cum nouo sale & aceto teratur & imbibatur, & ad eundem furnum ponatur per tres dies, ut de Venere dictum est. Solutum honora, aquam uidelicet sulphuris fixi, mirabiliter colorem Elixiris augmentantem. Et hæc de imperfectorum corporum præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Solis. Caput X.

PErfecta uero corpora non indigent præparatione, quantum ad perfectionem, cum perfecta sint, sed ut magis subtilientur, & attenuentur, talis eisdem præparatio est adhibenda: Accipiatur Sol in laminas tenues productus, & ponatur cum sale communi optime præparato solariatim in uase calcinationis, & collocetur in furno, calcinando bene per tres dies, uel donec totum fuerit subtiliter calcinatum. Deinde extrahatur, multum bene teratur, cum aceto lauetur, & desiccetur ad Solem. Postea teratur bene cum medietate sui salis ammoniaci mundati, & ponatur ad dissoluendum, donec totum fuerit per beneficium salis communis, & ammoniaci in aquam clarissimam dissolutum. Hoc est fermẽtum ad elixir rubeum, precioſum, & uerum corpus spirituale factum.

De

De præparatione Lunæ. Caput XI.

SVbtiliatur autem argentum & tenuatur, & ad spiritualitatem reducitur per modũ iam dictum. Ergo per omnia & singula fac in ipsius subtiliatione sicut de Sole feciſti. Et aqua Lunæ dissolutæ, est fermentum ad elixir album spirituale factum.

De proprietatibus Elixiris maioris. Caput XII.

IAm imperfectorum præparationem, & perfectorum subtiliationem, sufficienter determinauimus, ut de eis quilibet discretus possit ad implere intentionem. Attendat ergo quis proprietates & actionis modos compositionis Elixiris maioris. Nos enim quærimus substantiam unam facere, tamen ex pluribus aggregatam, coadunatam, fixam, quam super ignem positam, ignis non exprimat, & liquatis permisceatur, & liquescat cum ipsis, cum eo quod est in ea de substantia ingressibili, & permisceatur cum eo quod est in ea de substantia permiscibili, & consolidetur cum eo, quod est in ea de substantia consolidatiua, & figatur cum eo quod est in ea de substantia fixatiua, & non comburatur ab his, quæ non comburunt aurũ & argentum, & afferat consolidationes & pondus cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus breue tempus intelligas, ut paucis diebus, uel horis possit prima uice confici. Sed quia respectu aliorum medicorum modernorũ, respectu etiam naturę operationis ueritas hoc modo citius terminatur. Vnde dixit philosophus: Medicina est cuius temporis longũ spacium anticipauit. Quare uobis dico, ut sustineatis patienter, quia forte moratur. & festinantia quidem ex parte diaboli

est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat, quia impediet eum festinantem credulitas. Omnis nanq; actio naturalis suum habet modum, & tempus determinatũ, in quo maiori uel minori spacio terminatur. Ad hæc tria necessaria sunt: patientia, mora, & instrumentorum aptatio: de quibus in Summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus, in Capitulis diuersis, in quibus experiri potest, si in nostris dictis fuerit sufficienter uersatus. In quibus manifesta probatione & aperta concludimus, ~~lapidem nostrum nihil aliud esse, quàm spiritum fetentem, & aquam uiuam, (quam~~ & siccam aquam nominauimus) & per naturalem proportionem mundatam, & unitam unione tali, quòd sibi neutiquam abesse possunt. Quibus addi debet & tertium, ad opus abbreuiandum, hoc est corpus perfectum attenuatum.

Epilogus, & conclusio operis.
Caput XIII.

EX præmissis igitur patent res, in quibus ueritas est propinqua: & perficientes ipsum opus, inuestigatione uera nostra, qua certi sumus, & per experientiam manifestam considerauimus omnia uerba uera esse, quæ iã per nos solos in nostris uoluminibus scripta sunt: secũdum quod uidimus per experimentum & rationem, in uoluminibus istis relata. Ea uero quæ per nostram experiẽtiam digitis extraximus, & uidimus oculis, & manibus tetigimus, scripsimus in Summa nostri perfecti magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris studeat uoluminibus, colligendo nostram dispersam intentionem, quam in diuersis locis proposuimus, ne malignis seu ignaris publicetur: & collectam probet, donec ad cognitionem studendo, & ex-

& experimentando cum laboris ingenioſi instantia peruenerit totalem. Exerceat ergo se artifex, & inueniet huius iã modum inuestigationis, (commotis amore uisceribus) per nostrã considerationem, ueritatis cognitionem etiam dare plenariam, perficientis & corrumpentis materiæ & formæ. Considerauimus enim inuestigatione nostra, perfectorum materiam cum forma, à radice suæ commixtionis usq; ad complementũ, puram esse, sine corruptione superueniente aliqua. Considerauimus etiam à contrario sensu imperfectorum substantiam, & perfectorum unam esse ubiq;, scilicet argentum uiuum & sulphur: quæ ante commixtionem suam, pura sunt & munda. Et per hanc considerationem per nostrum exercitium inuenimus, corruptionem imperfectorum accidentaliter superuenisse, quæ materiæ nouam & corruptam dedit formam. Nam cum corpora imperfecta, per nostram experientiam, & per ingenium nostrum uidimus præparata, & mundata ab omni superflua corruptione, & immundicia fugitiua, seu terrestri deliberata. Inuenimus ipsa maioris claritatis & fulgoris, seu puritatis, quàm ipsa corpora naturaliter perfecta. Per quam considerationem peruenimus ad finem huius scientiæ perfectum & completum, quam perfecte & complete scripsimus in codicibus nostris. Studeas ergo in illis, & inuenies totam nostram scientiam, quam ex antiquorum libris abbreuiauimus.

Finis libri de Inuestigatione
perfectionis Gebri.

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISSIMI, RERVMQVE NATVRALIVM (PRAECIPVE Metallicarum) peritißimi, Περὶ Χημείας Libri duo, quibus titulum fecit: Summa perfectionis, ſiue perfecti magiſterij. Ex Arabico in Latinum translati, Incerto interprete.

SVMMAE PERFECTIONIS GEBRI LIBER PRIMVS.

PRAEFATIO, DE MODO TRADENDI HVIVS artis, & de idoneis diſcipulis. Caput I.

TOtam noſtram περὶ χημείας ſcientiam, quã ex libris antiquorum compilatione diuerſa in noſtris uoluminibus abbreuiauimus, hic redegimus in ſummã unam. Et quod in aliȷs libris à nobis ſcriptis eſt diminutum, id ſufficienter in hac traditione huius noſtri libri compenſauimus, & ipſorum defectum ſuppleuimus ſermone breui. Et quod occultatum fuit à nobis in parte una, manifeſtum fecimus illud in parte eadem, in hoc noſtro uolumine, ut ſapientibus patefiat complementum tam excellentis, nobiliſq; partis philoſophiæ. Scias ergo chariſſime fili, in hoc opere totam eius artis operationem in capitulis generalibus, uniuerſali diſputatione, ſine diminutione aliqua ſufficienter contineri. Per Deum, qui ſecundum hunc librum operatus fuerit, uerũ finem huius artis ſe adinueniſſe lætabitur. Sed ſcias chariſſime, quòd qui principia naturalia in ſeipſo ignorauerit, hic iã multum remotus eſt ab arte noſtra, quoniam non habet radicem ueram, ſupra quam intentionem ſuã fundet. Et qui principia

cipia ſua ſciuerit naturalia, & cauſas mineralium omnes, nondum tamen adeptus eſt uerum finem & proficuum huius artis occultiſſimæ, habet uero faciliorem aditũ ad artis huius principia, quam cui ignorantia cadit ſuper intentionem eius de modo huius noſtri operis, & hic parum remotus eſt ab artis introitu. Qui uero ſciuerit omnium principia, & cauſas mineralium, & generationis modum, qui ex intentione naturæ cõſiſtit, parum quidem aufertur ab eo de operis complemento, ſine quo tamen non poteſt ſcientia noſtra perfici, quoniam ars imitari non poteſt naturam in omnibus operibus, ſed imitatur eam ſicut rite poteſt. Chariſſime igitur fili, ſecretum tibi pandimus, quòd in hoc artifices errant, quod naturam in omnibus differentijs proprietatum actionis imitari deſiderant. Labora itaq; ſtudere in noſtris uoluminibus, & ea ſæpiſſime in mente tua reuoluere nitaris, ut intentionem ex noſtrę loquelę modo ueram acquiras, quia in eis inuenies, ſuper quæ mentem tuã fundare debeas, & ſcies ex eis errores à te repellere, & in quibus imitari naturam poſſis in tui operis artificio.

Diuiſio huius libri primi in quatuor partes. Caput II.

POnemũs igitur tibi breuiter primo impedimẽta omnia, quibus in opere impeditur artifex, ne uerum finem adipiſcatur, dicemus etiam conditiones artificis huius artis. Secundo uero diſputabimus contra ignorantes & ſophiſtas, qui propter ſuam ignorantiam & imperitiam, huius artis magiſterium & proficuum inquirendo, artem interimunt, & eam nullam eſſe contendunt. Ponemus autem omnes rationes illotũ, & poſtea ipſas deſtruemus euidentiſſime: ita ut prudenti-

bus satis aperte pateſiat, nullam illorum ſophiſmata ueritatem continere. Tertio diſputabimus ſuper principijs naturalibus, quæ ſunt de intentione naturæ: & ibidem ſuper modo generationis & mixtionis eorum adinuicem ab opere naturæ, & ſuper eorũ effectu, ſecundum antiquorum philoſophorum ſententiam. Quarto uero monſtrabimus principia, quæ ſunt ad intentionem huius noſtri operis, in quibus imitari naturam poſſumus, & modum miſcendi, & alterandi, ſcilicet congruũ naturæ cum cauſis ſuis, ad intentum noſtri operis reducendis.

PRIMA PARS HVIVS PRIMI LIBRI DE IMPEDIMENTIS, quibus impediuntur artifices, quo minus uerum huius artis finem adipiſcantur.

Diuiſio impedimentorum. Caput III.

SVnt ergo impedimenta huic operi ſuperuenientia, duo generaliter: Naturalis ſcilicet impotentia, & neceſſariæ impenſæ defectus, uel occupationes & labores. Naturalem tamen impotentiam multiplicem eſſe dicimus. Ex parte ſcilicet organi artificis, & ex parte animæ. Ex parte etiam organi artificis multipliciter. Vel quia organum ſit debile, uel ex toto corruptum. Ex animæ denique impotentijs multipliciter, uel quia ſit anima peruerſa in organis, propter organa nil rectitudinis, uel rationis in ſe habens, ſicut anima inſani, uel fatui. Vel quia ſit fantaſtica, contrarariũ facile formarum ſuſceptiua indebite, & de uno ſcibili ad eius oppoſitum extenſiua ſubito, & de uno uelle ad eius oppoſitum ſimiliter.

De im-

De impedimentis huius operis, ex parte corporis artificis. Caput IIII.

IAm tibi generaliter determinauimus huius operis impedimenta. Nunc uero ſpecialiori ſermone te alloquemur in hoc capitulo, & magis aperte narrabimus tibi omnia illa impedimenta pleniſſimè, ſeriatim. Dicimus igitur: quòd ſi quis non habuerit ſua completa organa, non poterit ad huius operis complementum peruenire per ſe, uelut ſi cæcus fuerit, uel extremis truncatus, quoniam non iuuatur à membris, quibus mediantibus, ars hæc perficitur, tanquàm naturæ miniſtrantibus. Si uero fuerit artificis corpus debile & ægrotum, ſicut febrientium, uel leproſorum corpora, quibus membra cadunt, & in extremis uitæ laborantium, & iam ætatis decrepitæ ſenum, ad artis complementum non perueniet. His igitur naturalibus corporis impotentijs impeditur artifex in intentione ſua.

De impedimentis ex parte animæ artificis. Caput V.

PRæmiſimus tibi capitulum unum, in quo narrauimus ſermone abſoluto & manifeſto impedimẽta, ex parte corporis artificis dependentia. Reſtat nobis narrare breuitet impedimenta ex parte ipſius animę, quę maxime impediunt huius operis complementũ. Dicimus igitur quòd qui non habuerit ingenium naturale, & animam perſcrutantem ſubtiliter principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quæ conſequi naturam poſſint in ſuæ actionis proprietatibus, non inueniet huius præcioſiſſimæ ſcientiæ ueram radicem. Sicut ſunt multi, qui duram habent ceruicem,

in omni perſcrutatione uacuam ingenio qui & uix communem intelligere queũt ſermonem,& opera ſimiliter cum difficultate diſcunt uulgo cõmunia. Præter hos etiam multos inuenimus animam habere facile opinantem fantaſiam quamlibet, ſed quod credunt ſe uerum inueniſſe, fantaſticum eſt totum, & à ratione deuium, & errore plenum, & ſemotum à principijs naturalibus,quoniam eorum cerebrum, multis repletum fumoſitatibus, non poteſt recipere ueram rerum naturalium intentionem. Sunt etiam præter iſtos alij,qui mobilem habent animam, de opinione in opiniones,& de uoluntate in uoluntates,ſicut qui modo credunt hoc,& idem uolũt, ſine rationis ullius fundamento. Paululum uero poſt illud, & aliud credunt ſimiliter,& aliud uolũt.Et hi tam mobiles ſunt, ut uix minimum eius ad quod intendunt, poſſint conſummare,ſed diminutum potius illud relinquunt. Sunt ſimiliter & alij,qui non poſſunt uidere ueritatem aliquam ex rebus naturalibus, non magis quàm beſtiæ, uelut mente capti, inſani, & pueri. Sunt & alij,qui contemnunt ſcientiam,& ipſam nõ putant eſſe:quos ſimiliter hæc ſcientia contemnit,ipſoſq; ab huius precioſiſſimi operis fine repellit.Et ſunt,qui ſerui ſunt,pecunię deſeruientes,hanc ſcientiam mirabilem & ipſi affirmantes, ſed ipſa diſpendia interponere timent. ideoq; licet ipſam affirment,& ſecundum rationem ipſam inueſtigent, tamen ad operis experientiam non perueniunt,propter pecuniæ auariciam.Ad hos igitur non peruenit hæc ſcientia noſtra. Qualiter enim qui ignorans fuerit, uel ſcientiam inueſtigare neglexerit,faciliter ad ipſem peruenireꝰ

De impedimentis externis,huius artis opus impedientibus. Caput VI.

Reduxi-

REduximus ad duo capitula, omnia impedimenta, huius artis finem retardantia, quæ ſunt ex principijs radicalibus,ſecundum naturam artificis huius precioſiſſimi negotij. Expedit ergo nos tandem narrare impedimenta exterius ſuperuenientia, ex contingentibus fortunis & caſibus, quibus impeditur hoc opus glorioſiſſimum. Videmus ergo quoſdam aſtutos & ingenioſos,minime ignorantes opera naturæ, & ipſius, in quibus eſt poſſibile, ſequaces principijs & operibus, quibus eſt etiam inueſtigatio nõ fantaſtica, in omnibus rebus, quæ naturæ regulantur motibus & actionibus infra lunarem circulum. Hi tamen ultima paupertate oppreſſi,ex diſpenſationis indigentia, hoc tam excellens Magiſterium coguntur poſtponere. Sunt & multi alij præter nunc dictos,curioſi,uarijs huius mundi curis,& ſolicitudinibus detenti, ſe omni negocio ſeculari totos occupantes, à quibus hæc noſtra ſcientia precioſa prorſus refugit. Iam ergo tibi ſatis ex præmiſſis capitulis patet,quæ ſint ab hac arte diſtrahentia impedimenta.

Epilogus huius primæ partis,qualem oporteat eſſe artificem. Caput VII.

COncludimus igitur ex iam dictis, quod oporteat artificem huius operis in ſcientijs philoſophiæ naturalis eruditum & perfectum eſſe,quia quantamcunq; pecuniam,& ingenium naturaliter profundum habuerit, & deſideriũ in hoc artificio,nõ tamen ipſius finem acquiret:niſi ex doctrina philoſophiam naturalem adeptus fuerit, quia quod per ingeniũ naturale non adipiſcitur,huius defectui per doctrinam ſubuenitur. Oportet igitur altiſſima perſcrutatione & induſtria naturali artificem iuuari. Propter doctrinam enim, quantamc iij cunq;

eunq; ſcientiam acquiſiuerit, niſi ab induſtria etiam iuuetur naturali, ad epulas tam precioſas non inuitabitur. In puncto enim errorem ſuum emendaret, per ſuam induſtriam: cui remedium ignoraret adhibere, ſi ſola doctrina fundatus foret: & errori ſimiliter ſubueniret in puncto ex acquiſita ſcientia per doctrinam naturalem, quem per ſolam induſtriam euitare nõ poſſet: quoniam ars ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte ſimiliter. Et ipſum ſimiliter neceſſarium eſt conſtantis uoluntatis in opere fore, ut non modo hoc, modo illud attentare prę-
ſumat: quia in rerum multitudine ars noſtra non conſiſtit, nec perficitur. Eſt enim lapis unus, medicina una, in quo magiſte-
Vnus. rium conſiſtit, cui non addimus rem extraneam aliquam, nec minuimus, niſi quod in præparatione ſuperflua remouemus. Oportet etiam ipſum ſedulum operi uſq; ad conſummationẽ ipſius inſiſtere: ut non opus detruncatum dimittat, quia nec ſcientiam, nec proficuum ex opere diminuto acquireret, ſed potius deſperationem, & damnum. Expedit etiam ipſum huius artis principia & radices principales, quæ ſunt de eſſe operis, non ignorare: quoniam qui principium ignorat, finem non inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa omnia ſermone completo, necnon & prudentibus ſufficienter aperto & manifeſto, ſecundum huius noſtræ artis exigentiam. Expedit ſimiliter artificem temperatum & tardum ad iram eſſe, ne ſubito propter iræ impetum, iam incepta diſſipet & deſtruat. Similiter & pecuniam ſuam cuſtodiat, nec pręſumptuoſus eam uane diſtribuat, ne ſi forte artem non inuenerit, relinquatur in miſeria, & deſperatione paupertatis: uel ne forte, cum iam ad finem huius magiſterij per ſuam indagationem approximauerit, conſumpta ſint ipſius impendia, & uerum finem miſer uiolenter ob paupertatem relinquat. Sicut cum in principio, qui

ignorant,

ignorant, prodigaliter ſuum theſaurum totum exterminant, cum autem huic affines fuerint, non habent ulterius ex quo laborent. Vnde dupliciter hi tales in mœrore ſepeliuntur, & quia pecuniam ſuam diſſipauerũt in rebus inutilibus, & quia ſcientiam, quam protinus indagaſſent nobiliſſimam amittũt. Non enim oportet tua bona conſumere, quoniam uili precio (ſi artis principia non ignoraueris, & ea quæ tibi tradidimus, rectè intellexeris) ad complementum magiſterij peruenies. Si ergo æs tuum perdideris, non attendendo noſtra monita, quæ tibi in hoc libello ſcripſimus aperta & manifeſta, non nos inique corrodas, nec nobis blaſphemias iniungas, ſed tuæ imputa ignorantiæ & præſumptioni. Igitur hæc ſcientia non bene conuenit pauperi uel indigenti, ſed potius eſt ei inimica & aduerſaria. Nec etiam adinuenire nitatur ſophiſticam metam operis, ſed ſoli ſit complemento intentus, quoniam ars noſtra in potentia diuina ſeruatur, & cui uult, elargitur & ſubtrahit, qui eſt glorioſus, & ſublimis, & omni iuſticia & bonitate repletus, forte enim ex ſophiſtici uindicta operis, tibi artem denegaret, & in deuium erroris te crudeliter detruderet, & ex errore in infœlicitatem, & miſeriam perpetuam. Miſerrimus enim & infœlix eſt, cui Deus ſemper poſt operis ſui atq; laboris finem, ueritatem denegat conſpicere: quoniam uitę ſuę ſpacium ſem per in errore concludit & terminat, hic enim in labore conſtitutus perpetuo, omnicq; infortunio, & infœlicitate obſeſſus, to tã huius ſeculi cõſolationẽ, gaudiũ, & delectationẽ amittit, & uitã ſuã in merore ſine proficuo cõſumit. Studeat ſimiliter, cũ in opere fuerit, omnia ſigna, quæ in qualibet decoctione apparẽt, in mentẽ ſigillare, & illorũ cauſas inquirere. Hęc itaq; ſunt quę neceſſaria ſunt artifici, ad artẽ noſtrã idoneo. Si uero alterũ eorũ, quę narrauimus, eidem defuerit, huic arti non adhæreat.

Secun.

" Hæc ſcientia, non bene conuenit pauperi.

SECVNDA PARS HVIVS PRIMI LIBRI, IN QVA RE-censentur rationes, hanc artem negantium, deinde uero confutantur.

Diuiſio dicendorum generalis. Caput VIII.

QVoniam in ſumma una huius libelli noſtri iam præmiſimus tibi omnia huius operis impedimenta, & doctrinam tibi dedimus ad artis huius adhærentiam ſufficientem, expedit modo ſecundum noſtri propoſiti intentionem, contra ſophiſticos & ignorantes diſputare. Primo ipſorum rationes ponentes, ſecundum quod promiſimus à principio nos determinaturos eſſe. Vltimo uero eas omnes interimemus, ut manifeſta demonſtratione ſapientibus patefiat, nihil ueritatis illas continere.

Rationes uariæ, artem ſimpliciter negantium. Caput. IX.

SVnt autem diuerſi, qui eam negant & deſtruũt. Alij enim ſimpliciter, alij uero ex dictis à ſupponente eam eſſe. Sunt enim aliqui aſſerentes artem nõ eſſe ſimpliciter, ſuam opinionem ſophiſticè taliter corroborantes, dicunt enim: Diſtinctæ ſunt rerum ſpecies & diuerſitates, quia diuerſæ ſunt & diſtinctæ elementorum adinuicem in commixtione proportiones. Eſt enim aſinus diuerſus ab homine in ſpecie, quia multo diuerſam habuit elementorũ in ſui cõpoſitione proportionẽ: ſic & in cæteris rerũ diuerſitatibus eſt inducere, ergo & in mineralibus. Ignota igitur miſcibilium proportione, qua adipiſcitur forma, & rei perfectio, quomodo & mixtum & miſcendum formare

formare ſciemus? Sed ignoramus Solis & Lunæ ueram elemẽtorum proportionem, ergo & formare ipſa ignorare debemus. Ex his itaq; concludunt. Igitur inutilis eſt ars iſta & impoſſibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magiſterium noſtrum interimentes. Dicunt enim: Etſi proportionem elementorum ſcires, modum tamen mixtionis adinuicem eorum ignorares, quoniam in cauernis, & mineris, & abſconſis locis hæc natura procreat, ergo cum modum mixtionis eorum ignoras, & hæc facere ſimiliter ignoras. Similiter iterum arguunt: Etiamſi hoc debite ſcires, attamen in mixtionis actione ignorares calorem æquare agentem, quo mediante res ita perficitur. Certã enim habet natura caloris quãtitatem, qua metalla ineſſe deducit, cuius menſuram ignoras. Similiter & alias naturæ cauſarum differentias agentium ignoras, ſine quibus non poſſet natura ueraciter intentum perficere: his ergo ignoratis, & totus ſimiliter agendi modus huius artis ignorabitur. Præterea etiam rationem & experientiam tibi adducũt. Tam diu enim, inquiunt, eſt à uiris ſapientibus hæc perquiſita ſcientia, ut ſi poſſibile eſſet ad eam per aliquam uiam peruenire, iam eam millies compleuiſſent. Similiter etiam, Cũ philoſophi uiſi ſint in ſuis uoluminibus eam tradere, nec tamen in eis ueritatem reperiamus, manifeſtum ſatis per hoc eſt, & probabile, hanc ſcientiam non eſſe. Similiter & multi huius mundi Principes & Reges, theſaurum infinitum, & philoſophorum copiam habentes, hanc artem adinuenire deſiderauerunt, non tamen ad huius precioſiſſimæ artis fructum pertingere potuerunt. Hoc utiq; ſatis ſufficiens eſt argumentum, quòd ars ſit friuola, probatione. Similiter etiam in debilibus mixtionibus ſpecierum, ſequi naturam nõ ualemus. Aſinum enim fingere ignoramus & cętera ſimilia, quarum mixtiones ſunt debiles, & manifeſtæ

quasi sensibus. Quare & multo magis metallorũ mixtionem (quę est fortissima) fingere ignorabimus: quę est etiam nostris sensibus & experientijs occultata penitus. Cuius signum est difficultas resolutionis elementorum ex ipsis. Similiter etiam non uidemus bouem in capram transformari, nec aliquam aliam speciem, in aliam transmutari, uel per aliquod aliud artificium reduci. Quomodo igitur cum metalla differant specie, niteris inuicẽ secundum speciem transformare, ut de tali specie talem speciem facias? Absurdum satis hoc nobis uidetur, & à ueritate illata ex principijs naturalibus semotum. Similiter etiam, in millibus annorum natura metalla perficit: quomodo autem tu in artificio transmutationis per annorum millia durare poteris? cum uix ad annorum centum metam pertingere ualeas? Si tamen ad hoc ita responderetur: Quod non potest natura perficere in maximo temporis spacio, id in breui per artificium nostrum implemus: quoniam artificiũ in multis naturæ defectum complet. Dicimus iterum, quod & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint fumi subtilissimi, qui temperata decoctione indigent, ut in seipsis secundum æqualitatem inspissetur humiditas propria, & non fugiat ab eis, & relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua contusionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum uolueris tempus decoctionis naturæ in mineralibus, & metallicis corporibus abbreuiare, oportebit per excessum caloris hoc facere, qui non adæquabit, sed potius humiditatem dissoluendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est spissatiuus, & mixtionis perfectiuus, non ignis excedẽs. Similiter etiam, esse & perfectio dantur à stellis, tanquàm à primis perficientibus, & mouentibus naturam generationis & corruptionis ad esse & non esse

esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum peruenit una stella aut plures ex motibus, ad situm determinatum in firmamento, à quo datur perfectionis esse: ~~quia una quæq; res ex certo situ stellarum acquirit sibi esse in momento.~~ Et nõ est solum unus situs, imò plures, & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatem, & distinctionem ab inuicem pernotare non possumus, cũ nobis sint incogniti & infiniti. Quomodo ergo supplebis defectum in opere tuo, ex ignorantia diuersitatum situum stellarum, ex motu earum? Et tamen si situm unius, aut plurium stellarum certum, quo datur metallis perfectio, scires, non tamen opus ad intentum tuum perficeres. Non est enim alicuius operis præparatio ad susçipiendam formam per artificium in instanti, sed succesiua. Ergo ~~operi forma nõ dabitur, cũ præparatio non sit in instanti.~~ Similiter etiam in rebus naturalibus iste est ordo: quòd facilius est eas destruere, quàm construere. Sed uix aurum possumus destruere, quomodo igitur & ÷ construere præsumimus? Propter has igitur rationes sophisticas, & alias his minus apparentes, credunt hanc se artem diuinam interimere. Hæ omnes sunt persuasiones sophistarum, artem nostram simpliciter esse negantium. Rationes uero eorũ, qui ex suppositione negant artem, ponam cum destructionibus illarum in sequentibus. Ab hinc uero ad harum interemptiones nunc positarum, transeũdum à nobis est: prius ponentibus nobis super has ueram intentionem, ad operis complementum.

Occupatio, fieri nec posse, nec debere, quòd ars naturam in omnibus differentijs proprietatum actionis imitetur, & quædam de principijs metallorum erudita. Caput X.

d ij Dicimus

÷ facilius est destruere, quàm construere

DIcimus itaq; quòd principia, super quæ actionem suam natura fundat, sunt durissimæ compositionis, atq; fortissimæ: & sunt sulphur & argentum uiuum, ut dicunt quidam philosophi. Igitur quia durissimæ & fortissimæ compositionis, difficillimæ sunt etiam resolutionis, sed ut fiat inspissatio eorum ad inuicem & induratio, taliter, quòd fiat in eis contusio & extensio per mallei compulsionem, & non confractio: non est nisi per hoc, quod humidum uiscosum in eorum ad inuicem commixtione, saluatur per successiuam in minera decoctionem. Sed regulam tibi tradimus, charissime fili, generalẽ: quòd non fit inspissatio alicuius humidi, nisi prius fiat ex humido partium subtilissimarum exhalatio; & conseruatio ex humido partium magis grossarum, si sit humidum in commixtione superans siccum, & uera mixtio sicci & humidi: ut humidũ contemperetur à sicco, & siccum ab humido, & fiat hæc substãtia una in suis partibus homœomera, & temperata inter durum & molle, & extensiua in contusione. Sed hoc non fit, nisi per diuturnam mixtionem humidi uiscosi, & subtilis terrei per minima, quousq; humidum idem cum sicco, & siccum cũ humido fiat. Et huiusmodi subtilis uaporis non fit resolutio subito: imò paulatim, & in millibus annorum, & illud ideo, quia uniformis est substantia principiorum naturæ, ergo si subito fieret ab eis superflui humidi resolutio, cum non differat humidum à sicco, propter fortem mixtionem, quam habent, huius utiq; rei solueretur humidum cum sicco, quare totum in fumum euanesceret, nec separari posset humidum à sicco in resolutione, propter fortem unionem, quam habent ad inuicẽ. Huius itaq; uidemus manifestam experientiam in spirituum sublimatione, quia cum in eis per sublimationem fiat subita resolutio, non separatur humidũ à sicco, nec siccũ ab humido, ita

ita ut diuidantur in partes totales mixtiones eorum, sed tota ascendit eorum substantia, aut parum ex eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo humidi subtilis fumosi, successiua, & diuturna & æqualis, est causa inspissationis metallorum. Hanc quoq; facere non possumus inspissationẽ per hunc modum. Ergo in hac sequi naturam non ualemus. Non enim possumus naturam in omnibus differentijs proprietatũ actionis imitari. Nostra igitur intentio non est, in principijs naturam sequi, nec in proportione miscibilium elementorũ, nec in modo mixtionis ipsorum adinuicem, nec in æquatione caloris inspissantis. Cum hæc omnia sint nobis impossibilia, & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interimere, hanc excellentissimam scientiam per ignorantiam negantiũ.

Nota

Confutatio rationum, artem simpliciter negantium. Caput XI.

SI dixerint ergo, nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorum ad inuicem, æquationem item caloris metalla inspissantis, causasq; alias multas, & accidentia naturæ actionum consequentia, ignorare. Concedimus eis utiq;, sed non propter hoc nostram scientiam diuinam interimunt, quia nec scire uolumus illa, nec possumus, nec ad opus nostrum possunt peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principiũ * assumimus, aliumq; generationis metallorũ modum, in quibus sequi naturam possumus. Si dixerint, etiam philosophos & Principes huius mundi hanc desiderasse scientiam, & ipsam non inuenisse. Respondemus, eos mentiri, quoniam & quosdã Principes (licet paucos) & maxime antiquos, & sapientes, nostro tempore repertos, iam ex sua industria hanc constat indagasse scientiam, sed talibus, nec ore, nec scripturis eam tradere

* principiũ assumimus, in quib. sequi naturam possumus.

uoluerunt,cum indigni sint eius. Ergo cum non uiderint aliquos hanc scientiam possidere, cecidit super mentes illorum error,ut æstiment nullos hanc inuenisse. Ad hoc etiã,si arguant fantastice,asserentes impotentiam nostram non posse saltẽ in debilibus mixtionibus naturam imitari, sicut in mixtione asini uel bouis, ergo nec in fortibus: detegimus eis errorẽ sum multiplicem, quòd in arguendi modo ipsorum non cadat necessitas,qua coartemur artem nostrã non esse concedere, quia à simili, uel à maiori ad minus, suam corroborant fantasiam & errorẽ,in quibus non continetur necessitas, sed contingentia, ut in pluribus. Ostendemus quoq; per aliã uiam,demonstrando illos nullam assignare apparentem similitudinem,inter debilem commixtionem,& compositionem animalium,& mineralium firmam & fortem. Et hoc ideo, quia in animalibus & alijs uiuentibus, in quibus compositio est debilis, non est perficiens solum proportio,nec miscibilia proportionis, nec qualitates miscibilium, nec commixtio, quæ sequitur ex illarum actione adinuicem & passione,quæ est ex aggregatione illarũ primarum qualitatum, sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ex occultis naturæ, sicut ab essentia quinta, uel à primo motore,& hoc etiam secundum sententiam plurium dicimus,& huius occultum ignoramus. Ideo hæc talia licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus, quia perfectiuum,quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utiq; patet,quod non est defectus ex parte mixtionis,quòd non perficiamus bouem uel capram, sed ex defectu infusionis animæ: quoniam sicut debilem & magis debilem, sic etiam fortem & magis fortem compositionem facere, uiam & cursum naturalem imitantes,secundum artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est, quàm in eis,& uersatur illorũ perfectio

anima

perfectio magis circa proportionem & compositionem, quàm circa aliud. Ideo cum in eis minor sit perfectio,quam in alijs, quæ iam narrauimus,liberius ipsa perficere possumus,illa uero non. Diuersificatur ergo Deus altissimus & gloriosus perfectiones ab inuicem multiformiter. Nam in quibus compositio,quæ est secundum naturam,fuit debilis,in illis maiorem & nobiliorem perfectionem posuit, scilicet eam, quæ est secundum animam. Sed quædam fortioris condidit compositionis & firmioris,sicut lapides & mineralia, sed in eis posuit minorem perfectionem & ignobiliorem, scilicet eam quæ est ex mixtionis modo. Patet itaq;,quòd nõ est eorum similitudo bona, quia nõ ignoramus bouem uel capram formare ratione compositionis,sed formæ perfectiuę,quoniã perfectio in boue uel in capra nobilior est,& magis occultata, quàm quæ in metallo consistit.Si autem aliter arguant,quòd non mutetur species in speciem. Dicimus eos mentiri iterũ,sicut consueuerũt potius,quam uerum dicere super his, quoniam & species mutatur in speciem,secundum hanc uiam, cum indiuiduum speciei unius in alterius mutatur speciei. Videmus nanq; uermẽ, & naturaliter,& per artificium naturale,in muscam uerti,quę ab eo differt specie,& uitulum strangulatum in apes,& frumẽtum in lolium,& canem strangulatum in uermes per ebulitionis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos, facit autem natura,cui administramus.Similiter & metalla nõ mutamus, sed natura,cui secundum artificium illam materiam prę paramus, quia ipsa per se agit,non nos. Nos uero administratores illius sumus.Et,si per aliã rationẽ similiter taliter arguũt,& suã corroborant sophistice opinionẽ, quòd in millibus annorũ natura metalla perficit,tu uero millib. perdurare nõ potes. Dicimus qd natura super principia sua secundũ opinionẽ antiquorum philosophorum

perfectio metallis fatur

Et mixtionis modo.

Musca

philoſophorum agens perficit in millibus annorum, ſed quia
principia illa ſequi non ualemus, ideoq; ſiue in millibus anno-
rum, ſiue in pluribus, ſiue in paucioribus, uel momento, hæc
natura perficiat, non tenet illorum perſuaſio. Quòd autem in
principijs imitari naturam non poſſumus, iam ex præcedenti
negatiuo ſermone ſatis abbreuiato determinauimus, & com-
pletiore ſermone in ſubſequentibus demonſtrabimus. Secun-
dum tamen opinionem aliquorum prudentium & perſpicati-
um, intentum ſuum ſubito natura perficit, ſcilicet una die, uel
breuiori tempore. Etſi hoc uerum ſit, non tamen ualemus in
principijs naturam imitari, id quod manifeſtius oſtenſione ſuf-
ficiente probauimus, reſiduum tamen huius quæſtionis confi-
temur, quia totum uerum concedimus eſſe. Et ſi dicant, quod
à ſitu unius uel plurium ſtellarum datur metallis perfectio,
quam ignoramus: Dicimus hunc ſitum nos ſcire non oporte-
re, quia non eſt ſpecies generabilium & corruptibilium, quin
ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio, & corruptio omni
die, per quod patet utiq; ſitum ſtellarum eſſe omni die perfe-
ctiuum cuiuslibet ſpeciei indiuiduorum & corruptiuum. Nõ
igitur neceſſarium eſt ſtellarum ſitum expectare, eſſet tamen
utile, ſed ſufficit ſolum naturæ diſponere, ut & ipſa, quæ ſagax
eſt, diſponat ſitibus conuenientibus, mobilium corporum:
Non enim ſuum motum poteſt natura perficere ſine motu &
ſitu mobilium. Vnde ſi naturæ artificium diſpoſueris, & con-
ſideraueris, quæcũq; ex contingentibus huius magiſterij fue-
rint debitè, perficietur ſub debito ſitu per naturam ſibi conue-
nientem, abſq; conſideratione illius. Cum enim uidemus uer-
mem ex cane uel alio animali putreſcibili deductum in eſſe,
non conſideramus immediate ſitum ſtellarum, ſed diſpoſitio-
nes aëris circumſtantis, & alias cauſas putrefactionis perfecti-
uas,

uas, præter illum. Et ex tali conſideratione ſufficienter ſcimus
uermes ſecundum naturam in eſſe producere. Natura enim ſi-
bi inuenit conuenientem ſitum, licet à nobis ignoretur. Et ſi
dicant, perfectionem in inſtanti dari, & præparationem noſtrã
non in inſtanti fieri, & concludunt ex hoc, non perficietur per
artificium, ergo nec ars. Dicimus capita illorũ fatua, uacuaq;
eſſe ratione humana, eosq; magis beſtijs, quam hominibus aſ-
ſimilari. Concludunt enim ex præmiſſis, nullã ſe habentibus
habitudine ad id quod illatum eſt. Tantum ergo tenet hæc ar-
gumentatio, Aſinus currit, ergo tu es capra, quantum & ipſo-
rum. Et hoc ideo, quia etſi non fiat præparatio in inſtanti, non
prohibetur tamen hoc, quòd forma uel perfectio non poſſit
præparato dari in inſtanti. Non enim præparatio eſt perfectio,
ſed habilitatio ad ſuſcipiendam formam. Sed ſi dicant etiam,
quod facilius eſt, res naturales deſtruere, quam conſtruere il-
las per artificium, & fix aurum poſſumus deſtruere, & conclu-
dant, impoſſibile eſſe, conſtruere illud. Reſpondemus eis tali-
ter: quod non concludunt de neceſſitate, qua coartemur con-
cedere aurum non poſſe cõſtrui. Nam cum difficulter deſtrui-
tur, difficilius conſtruitur, nõ autem impoſſibile eſt, illud poſ-
ſe conſtrui, huius autem aſſignamus cauſam, quia fortem ha-
buit compoſitionem, ideoq; difficiliorem habuit reſolutionẽ,
ideoq; difficulter deſtruitur. Et hoc eſt, quod facit eos opinari,
impoſſibilem eſſe illius conſtructionem, quia deſtructionem
artificialem ex curſu naturæ ignorant. Attentauerunt forte,
quod ſit fortis compoſitionis, ſed quam fortis compoſitionis
ſit, non attentauerunt. Sufficienter itaq; tibi chariſſime fili ſo-
phiſtarum fantaſias attulimus. Reſtat ergo, ex quo te attentũ
promiſſione fecimus, ſecundum illam promiſſionẽ ad ea quæ
determinanda ſunt, ex rationibus artem negantium, a datis

transire. Quæ cum debite determinata fuerint, tum ad ea uenire determinanda, quæ sunt principia de intentione naturæ, quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius in insequentibus. Post illam uero determinationem, etiam de ipsis sermonem faciemus, quæ sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione uniuersalem, in sequenti uero singularem de unoquoq; principiorum faciemus sermonem. Nunc uero ad præsens rationes negantium à datis, & ipsarum interemptiones in primis afferamus.

Diuersæ opiniones eorum, qui artem esse supponunt. Caput XII.

HAnc itaq; artem supponentes, multiplices ex intentione diuersa esse comperimus. Alij quidem in spiritibus. Alij uero in corporibus. Alij in salibus, & aluminibus, nitris & boracibus. Alij uero in omnibus rebus uegetabilibus hanc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus, hi quidem secundum partem bene, & secundum partem male, hi uero secundum totum male, hoc diuinum magisterium æstimantes illud tradiderunt posteris. Ex ipsorum autem errorum multiplicitatibus ueritatem nos collegisse, difficilis & laborioſæ cautelæ coniectura, longaq; & tædiosa experientia, multorumq; sumptuum interpositione contigit, & illorum error per nostræ mentis dispositionem, & rationem sæpissime militauit, & quasi desperationem adduxit. blasphemati sint ergo in æternum, quia blasphemias & maledictionem posteris reliquerunt, & ex errore suo super philosophantes perfuderunt, non ueritatem, sed diabolicam instigationem potius post mortem suam dimiserũt. Et ego blasphemandus sim, nisi errores illorum corrigam, & ueritatem tradam in hac scientia prout melius exigit hæc ars uera. Hoc enim magisterium occulto

occulto sermone non indiget, nec manifesto penitus. Trademus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non accidet: hic autem mediocribus profundissimus erit, fatuis autem utroscp terminos irreserabiliter cõcludet in hac una, & eadem nostra traditione. Redeuntes igitur ad propositum, dicimus eos, qui in spiritibus eam esse ponunt, diuersos esse multipliciter. Alij quidem ex Argento uiuo, Alij autem ex Sulphure, & huic affini Arsenico, lapidem philosophorum perquiri asserunt necesse esse. Et alij quidam ex Marchesita, quidam ex Tutia & Magnesia, & ex sale Ammoniaco quidam. Qui uero in corporibus, alij quidam in Plumbo, alij in quolibet aliorũ corporum esse dicunt, alij utiq; in Vitro, & quidam in Gemmis, & alij in diuersitatibus salium & aluminum, & nitrorum & boracium: & alij in omni genere rerum uegetabilium. Et illorum unicuiq; supponenti alius est aduersarius, secundum suam suppositionem. Et his aduersans credit se arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimum utriusq; sectam inuenimus rationibus uacuam.

Rationes negantium artem in sulphure suppositam. Caput. XIII.

QVidam igitur in sulphure supponentes eam inueniri, in sulphure laborem impenderunt, & ignorantes eius præparationis perfectionem, ipsam præparationem diminutam reliquerunt. Crediderunt enim solam mundationem, & purificationẽ, præparationem perfectionis fore, hæc aũt per sublimationem fit, ideoq; adductũ est intentioni eorũ, ut existimarent, quòd sola sublimatio in sulphure, sit perfectio præparationis ipsius, & similiter in suo cõpari, uidelicet in arsenico autumantes induxerunt. Venientes igitur ad proiectionem, quæ est

ad intentionem alterationis, uiderunt illud aduri, & euanescere, & non longam in corporibus moram trahere, & corpora relinqui ab eis magis immunda, quam prius fuerunt ante proiectionem illius: quia ergo uiderunt hanc delusionem in operis sui complemento, & longissimis fuit temporibus reuolutum in illorum pectoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri, & in illo non inuenissent, arguunt, non posse in alio hanc inueniri, quare cum nec in hoc, nec in alio inueniatur, arguunt nusquam inueniri.

Confutatio rationum præcedentium. Caput XIIII.

REspondemus eis itaq; breuiter, & dicimus eos in hoc parum intelligere, & minime sapere, quia supponunt solum sulphur esse materiam nostram: Et si uera hæc esset suppositio, tamen in modo utiq; præparationis decipiuntur, quia solam sublimationem credunt sufficientem esse. Sũt enim tanquam puer, qui ex principio natiuitatis suæ usq; ad senectutẽ in domo concluditur, non putans mundi latitudinem extendi, ultra suæ domus latitudinem, uel ultra, quam oculo possit in domo conspicere. Non enim hi in multis lapidibus laborem suum adhibuerunt, non igitur potuerunt sentire, ex quo medicina nostra eliciatur, & ex quo non, ex quo manus suas etiam à laborum copia excusauerunt: quis ergo laborum perfectiuus sit uel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum, dicimus, quia adurentiam in sulphure dimiserunt, & fugam, quæ non solum non perficiunt, uerum etiam dissipant & destruunt.

Rationes negantium artem in Arsenico suppositam, earumq; confutatio, Caput XV.

Alij

ALij uero in eodem & suo compari Arsenico hunc lapidẽ inueniri existimantes necesse esse, & profundius ad operis consummationem attendentes, non solum per sublimationem mundauerunt adurentem sulphureitatem, uerum etiam remouere conati sunt terreitatem, relicta in illo fuga. Ad quorum proiectionem similiter delusio superuenit, quia non adhæsit stabiliter in his ipsis corporibus, sed successiue & paulatim euanuit, relicto tali corpore in priori sua dispositione. Qui & similiter arguerunt interimentes ut primi, & eisdem ut primis respondentes, artem affirmamus, & eam scimus esse, quia uidimus, & ueritatem tetigimus. vidimus

Rationes negantium artem suppositam in Sulphure, Argento uiuo, Tutia, Magnesia, Marchesita, & sale Ammoniaco, eorumq; confutatio. Caput XVI.

ALij quidam profundius in ipso uiderũt, & mundauerũt illud, & fugam, & adustionem abstulerunt, & factum est eis fixum & terreum, nullam dans in ignis calore fusionẽ bonam, sed solam uitrificatoriam, & ideo non potuerunt in proiectione corporibus permiscere, ideoq; arguunt ut primi, & eisdem respõdemus sicut primis, quia opus diminutum dimiserunt, nec illud complere sciuerunt. Ingressionem enim, quæ est perfectiuum ultimũ, inquirere ignorauerunt. In omnibus similiter spiritibus aliis est idem modus præparationis, nisi quod in argẽto uiuo & Tutijs excusamur à maiori labore, qui est ex remotione adustionis, hæc enim sulphureitatem adustibilem & in flammabilem non habent, sed solam fugam. Magnesiæ uero & Marchesitæ omne genus sulphureitatis habẽt, plus Marchesita, minus uero Magnesia, fugam tamen omnes Ingress

e iij habent,

habent, plus argentum uiuum & ſal ammoniacum, minus uero ſulphur, adhuc uero minus compar illius, quarto uero adhuc minus marcheſita: quinto uero magneſia minus illa, ſexto uero & ultimo, minime omnium Tutia. Vtraq; autem fuga participans eſt, alia tamen plus, alia uero minus, & ideo propter illorum fugam quibuſdam experimentatoribus ſuperuenit deluſio uehemens in operationibus præparationum illorum, & ipſorum proiectionibus ſimiliter. Ideoq; & ipſi arguunt, & interimunt ut in ſulphure ſupponentes, & eiſdem, ut in ſulphure ſupponentibus, reſpondemus.

Rationes negantium artem ſuppoſitam in ſpiritibus, unà cum corporibus figendis, & eorũ confutatio. Caput XVII.

SVnt & aliĳ nitẽtes ſpiritus in corporibus figere, nulla alia præparatione huic præueniente, ſed eiſdem deluſio angarians ſimiliter mœrorem attulit & deſperationem, & coacti ſunt ex ea, non eſſe hanc ſcientiam credere, & contra ipſam arguere. Eſt enim turbationis illorũ cauſa ac incredulitatis hæc, quòd in fuſione corporum ſpiritus illa dimittunt, nec eis adhærent, imò alperitatem ignis refugiunt, permanentibus in ea ſolis corporibus, quoniam preſſuram impietatis ignis illi compati propter fugam non poſſunt, quę ab eis non eſt ablata. Accidit ſimiliter quandoq; deluſio, quia eiſdem & cum corpora ignem effugiunt, & hoc eſt, cum non fixi ſpiritus corporibus in profundo inſeparabiliter adhæſerunt, quoniam uolatilis ſumma, ſummam fixi ſuperat. Vnde & ſimiliter ut primi arguunt, & ſimiliter ut primis eis reſpondemus. Tota ergo illorum reprobatio hęc eſt: Si corpora filĳ doctrinę uultis conuertere, tunc ſi per aliquam materiam fieri hoc poſſibile ſit, per ſpiritus

ſpiritus ipſos utiq; fieri neceſſe eſt: ſed ipſos non fixos corporibus utiliter adhærere non eſt poſſibile, imo fugiũt, & immunda relinquunt illa, ipſos autem fixos non eſt poſſibile ingredi, cum terra facti ſint, quæ non funditur: & cum incluſi corporibus fixi apparent, nõ tamen ſunt, aut ab eis recedunt ipſis manentibus, aut ambo ſimul aufugiunt. Cum igitur in materia magis affini nullis modis hanc artem inuenire ſit poſſibile, in magis remota non inuenietur, ergo nuſquam. Reſponſio utiq; noſtra hæc eſt, quod quicquid ſcibile circa hoc eſt, non totum ſciunt, ideo nec operatum ex eo totum inueniunt, conſequentis igitur uitium per inſufficientiam ponunt ipſorum robur.

Rationes negantium artem in corporibus ſuppoſitam, & primo in plumbo albo, id eſt ſtanno, ſeu Ioue, & earum confutatio. Caput XVIII.

QVidam autem poſuerunt in corporibus illam. Cum tamen ad opus peruenerunt, illuſi ſunt, ut exiſtimantes Plumbum utrumq;, liuidum ſcilicet & album, albedine non pura, multum naturæ ſolis & lunæ aſſimilari & approximare: liuidum quidem multum Soli, Lunæ uero parũ: album uero Lunæ multũ, Soli uero parũ. Propterea horũ aliqui autumantes ſtannũ, ſeu Iouem multũ Lunæ aſſimilari, & ſtridore, mollicie, & liquefactionis uelocitate ſolummodo differentem, credentes ex ſuperfluitate ſuæ humiditatis, liquefactu eſſe facile, & molle ſimiliter, ex ſubſtantia uero fugitiua argenti uiui in illo intercidente partes ſtridorem poſſidere, expoſuerũt illud igni, & calcinantes ipſum tenuerunt in igne, quem potuit tollerare, quouſq; album factũ eſt in calce ſua, quem poſtea uolentes reducere non potuerunt, ſed æſtimauerũt impoſſibile fore.

Et horum

Et horum aliqui reduxerunt ex illo aliquid, & ſtridorem, ut prius, & mollitiem in illo inuenerunt, atq; liquefactionis uelocitatem. Ideoq; crediderunt hoc impoſſibile per uiam hanc, & adducti ſunt in incredulitatem, ut putarent artem indurationis illius inueniri non poſſe. Horum uerum aliqui calcinauerunt, & reduxerunt, & iterum ſcoriam illius ſubtrahendo cum maioris ignis expreſſione calcinauerunt & reduxerunt, & ſic ſæpe reiterantes opus ad illud, uiderunt iam illud induratum, atq; ſine ſtridore: quia uero uelocitatem liquefactionis non omnino remouerunt, errauit mens illorum, & exiſtimauerunt ad illud nõ poſſe peruenirí. Horum itaq; & alíj uolentes eidem duriciem & retardationem liquefactionis cum adminiſtratione durorum corporum præſtare, in deluſionem ciderunt, ut frangeret illis quodcunq; durorum corporum admixtum ei fuerit, nec iuuit in hoc eos ulla præparatio. Ideoq; cum nec duris, nec igne illum præparare potuerint, excuſauerunt ſe de longa mora inuentionis artis, quia eam impoſſibilẽ crediderunt & dixerunt, per hoc & contra artem arguentes inſtanter, poſuerunt illam non eſſe. Præterea, & alíj quidam addentes multa medicamina, uiderũt illa nullam immutationem facientia, nec ei conuenientia, ſed potius corrumpentia, & contra illorum propoſitum agentia, & ideo libros abiecerunt, & capita retrorſerunt, & artem ueram & diuinam friuolã eſſe dixerunt. Quibus obuiantes reſpondemus reſponſione prima.

Rationes negantium artem in plumbo nigro ſuppoſitam. Caput XIX.

EVndem etiã eſt in Plumbo nigro reperire illuſionis modum, ſolo excepto, quòd corpora non frangit, & quòd citius

citius redit à calce ſua, quàm Iupiter, liuiditatem uero eius remouere non poſſunt, quia ignorant, ideo per illud de albare non poſſunt dealbatione bona, nec per ſuam fantaſiam potuerunt illud ſtabilibus corporibus tam ſtabiliter aſſociare, quin contingat illud per fortem ignis expreſſionem recedere à cõmixto. Et illud quidem maxime decipit illos, in huius præparatione ſupponentes, in nullo poſſe ſcientiam inueniri, niſi in ipſo, quia poſt duas reductiones à calce ſua nullam duriciem ſuſcipit, ſed maiorem potius mollitiem quàm prius habuerat, & in alíjs ſimiliter non uiderũt illud emendari differentijs. Et ideo cum in ipſo putãtes propinquius & melius inueniri, non inuenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari, ſcientiam non eſſe, ſed deluſionem, & ideo peccant hi ut priores.

Rationes negantium artem in mixtione durorum cum duris, & mollium cum mollibus corporibus ſuppoſitam. Caput. XX.

ALíj uero componentes dura cum duris, & mollia cum mollibus, propter conuenientiam uoluerunt corpora ſeſe inuicem tranſmutari & tranſmutare, & illud non potuerũt, propter ſuam ignorantiam, ut permiſcentes Solem uel Lunã cum Venere, uel alío quocunq; metallorum, non tranſmutãt illa in Solem, uel Lunam tranſmutatione firma, quin experiantur ignis expreſſione ~~forti unumquodq; illorum à commixtione ſeparari, & comburi, uel ad priorem ſui naturam redire.~~ Quædam uero ex eis plus durant in commixtione, quædã uero minus, ut à nobis ſufficienter determinatum eſt. Hæ itaq; deluſiones ſuperuenientes propter ignorantiam, faciunt hos tales de hac diffidere arte, & illam arguere non eſſe.

Rationes negantium artem in mixtione durorum cum mollibus, & perfectorum cum imperfectis ſuppoſitam. Caput XXI.

ALij ~~autem intimius & profundius ſuper~~ hoc inquirentes, cogitauerunt & ingeniati ſunt, & uiam uoluerunt inuenire, ut dura mollibus unita, ea ſtabiliter indurarent, & perfecta imperfectis, ad perfectionem ea reducerent, & generaliter à ſeinuicem tranſmutarentur & tranſmutarent, tranſmutatione firma. Et ideo uoluerunt ſimilitudinem & affinitatem illorum inuenire, tum quidem per medicinas, tum uero per ignis adminiſtrationem attenuando groſſa, ſicut Venerē & Martem, & inſpiſſando ſubtilia, ſicut eſt Iupiter, & ſimilia illi. Et aliqui eorum credentes hanc adminiſtrationem perficere, deluſi ſunt in commixtione horum durorum corporum, uel quia frangibile fecerunt omnino, uel omnino nimis molle non alteratum à duro, uel nimis durum non alteratum à molli. Et ſic conuenientiam non inuenerunt, & ideo artem eſſe negauerunt.

Rationes negantium artem in extractione animæ, uel ignis regimine ſuppoſitam. Caput XXII.

ALij uero ~~adhuc intimius & profundius inſpiciētes~~, alterare uoluerunt corpora cum animarum ſuarum extractione, & cum extracta anima omnia alia ſimiliter. Et ad id non potuit eorum experientia peruenire, ſed deluſi fuerunt in intentione ſua, per hoc æſtimantes artem nō poſſe inueniri. Alij uero ſolo igne ipſa perficere conantes deluſi in opinione ſua fuerunt, quia ad illud peruenire neſcierunt. Et hi eam ex hoc non eſſe putauerunt. Quibus omnibus obuiamus ut primis.

Rationes

Rationes negantium artem in uitro & gemmis ſuppoſitam, & earum confutatio. Caput XXIII.

QVi uero in Vitro, & Gemmis illam poſuerunt, experti ſunt per Vitrum & Gemmas in corporibus alterationes fieri nō poſſe, quia nō alterat qđ nō ingreditur, at nec Vitrū quidē, nec Gemmæ ingrediuntur, ideoq; nō alterant. Sed & ſi conati ſunt Vitrum cum illis unire, cum tamen uix hoc fieri poſſit, non tamen propoſitum habent, quoniam Vitrum ex corporibus faciunt, & propter hoc æſtimant hunc errorem ſuper totam artem cadere, & ſic eam arguunt non eſſe. Quibus reſpondemus, eos operari in non debita materia, ideoq; indebite terminantes, nō poſſunt hāc ex ſuis erroribus interimere.

Rationes negantium artem in mediis mineralibus, uel uegetalibus, uel quarumcunq; rerum commixtione ſuppoſitam. Caput XXIIII.

SVnt & alij ſupponentes eam artem inueniri in Salibus & Aluminibus, Nitris & Boracibus, qui poſſunt quidem in his experiri, ſed eam inueniri minime putamus in eis. Ideoq; ſi poſt ſuam experientiam paucam utilitatem tranſmutationis inueniunt, ſcilicet ſoluendo, coagulando, & aſſando, tamen non interimant hanc artem diuinam, cum neceſſaria ſit & ſcita. Poſſibile eſt tamen in his omnibus aliquam alterationem inueniri, ſed remota eſt ualde, & maxime laborioſa. Adhuc uero & in alijs creſcētibus omnibus ſupponētibus, magis laborioſa fore probatur. Ideoq; qui eā in omnibus uegetabilibus ponunt, poſſibile quidem ponunt, ſed non eis, quoniam

f ij prius

prius deficerent in labore, quam laboratum perfici sit possibile, ideoq; si tales artem non iuueniunt suis laboribus, artem nullis laboribus inueniri posse argumẽtari non licet. Omnes autem prius dicti, errantes, unam materiam suam posuerunt, & nullam aliam supposuerunt præter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij uero multi, & quasi infiniti, harum rerum omnium compositionem, aut quarundam sub diuersa proportione facientes, ignoranter & inscienter incedunt, & error illorum in infinitum extenditur, quoniam infinita est diuersitas proportionis rerum miscibilium, & infinita est diuersitas materierum miscibilium, & in his ambabus infinitatibus infinite contingit errare, aliquando ex superabundantia, aliquando ex diminutione, & in his possibilis est correctio. Sed nos quidem longitudini & prolixitati sermonum parcentes, super infinitis insistere uolumus, quoniam scientiam uniuersalem trademus breuibus locutionibus, qua euidenter infinitatem suorum errorum emendare potuerint, & illos corrigere. Nunc uero prius naturalia principia differamus, secundum eorum causas, ut ex principio te attentum fecimus & commemoratione illorum.

SEQVITVR TERTIA PARS HVIVS LIBRI PRIMI, DE PRINCIPIJS naturalibus, & eorum effectu.

De principijs naturalibus corporum metallicorum, secundum opinionem antiquorum. Caput XXV.

INnuimus ergo tibi secundum antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantium, quòd principia naturalia in operæ naturæ sunt spiritus fœtens, & aqua uiua, quam

quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autẽ fetentem diuisimus, est enim albus in occulto & rubeus & niger uterq;, in magisterio huius operis. In manifesto autem, uterq; tendens ad rubedinem. Dicemus igitur sermone breui, nec non & similiter completo & sufficienti generationem uniuscuiusq; istorum, & modum similiter generationis. Expedit igitur nos ampliare sermonem nostrum, & dilatare, & singulũ Capitulũ de singulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, quòd unumquodq; ipsorum est fortissimæ compositionis, & uniformis substantiæ, & illud ideo, quòd in eis partes terræ taliter partibus aërijs, aqueis & igneis per minima sunt unitæ, ut nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere, imò quælibet cum qualibet resoluitur, propter fortem unionem, quam habuerunt ad inuicem per minima, & paulatim à calore naturali & æquali in mineralibus in terræ uisceribus condensato, multiplicato, & æquato secundum debitum cursum naturæ, ad exigentiam illorum essentiæ, secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum.

De principijs naturalibus metallorum, secundum opinionem recentiorum, & authoris. Caput XXVI.

ALij autem aliter dixerunt, quòd principium non fuerit argentum uiuum in natura sua, sed alteratum & conuersum in terram suam, & sulphur similiter alteratum, & in terrã mutatum. Vnde dixerunt quòd aliud fuerit principium, quã spiritus fœtens, & spiritus fugitiuus in intentione naturæ. Et ratio qua moti sunt, ea fuit, quia non inueniunt in mineris argenteis, uel aliorum metallorum aliquid quod sit argentum uiuum in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similiter, immo per se inueniunt unumquodq; illorum separatum in pro-

pria ſua minera in ſua natura. Et ſimiliter per aliam rationem hoc quoq; affirmant. Non eſt tranſitus inquiunt, à contrario in contrarium, niſi per diſpoſitionem mediam. Ergo cum ſic ſit, coguntur confiteri & credere, quòd non ſit tranſitus à mollicie argenti uiui ad duriciem alicuius metallorum, niſi per diſpoſitionem, quæ eſt inter duritiem & mollitiem illorum: ſed in mineris non inueniunt aliquid, in quo ſaluetur hæc media diſpoſitio, ideo hac ratione compelluntur credere, argentum uiuum, & ſulphur in ſua natura non eſſe principium de intentione naturæ, Imò aliud quod ſequitur ex illorum eſſentiarũ alteratione, in radice naturæ ad terream ſubſtantiam. Et eſt iſte modus, quòd prius unumquodq; eorum conuertitur ad terream naturam, & ex his ambabus terreis naturis reſoluitur fumus tenuiſſimus à calore multiplicato in uiſcere terræ, & hic duplex fumus eſt materia metallorum immediata. Hic fumus cum à calore temperato mineræ decoctus erit, conuertitur in naturam cuiuſdam terræ, ideoq; fixionem quandã ſuſcipit, quam deinde fluens aqua per uiſcera mineræ & terræ ſpergioſitatẽ diſſoluit, & ei uniformiter unitur unione naturali & firma, Ideoq; ſic dixerunt ſic opinantes, quod aqua fluens per meatus terræ inuenit ſubſtantiam diſſolubilem ex ſubſtantia terræ in uiſceribus illius, & illã ſoluit, & uniformiter cum illa unit, quouſq; & ſubſtãtia terræ in uiſceribus diſſoluta, & aqua fluens diſſoluẽs, unũ fuerint unione naturali, & ad talẽ mixtionẽ ueniunt omnia elementa ſecundũ debitam naturalem proportionẽ, & miſcentur per minima, quouſq; faciant uniformẽ mixtionem. Et hæc mixtio per ſucceſſiuã decoctionem in minera inſpiſſatur & induratur, & fit metallum. Et hi quidem quamuis ſint affines ueritati, non tamen ueritatem conijciunt puram.

Quomodo Magistri Generantur Diuiſio

Diuiſio dicendorum de tribus principijs, Sulphure ſcilicet, Arſenico, & Argento uiuo. Caput XXVII.

IAm ſermone uniuerſali determinauimus de metallorum principijs naturalibus. Reſtat igitur ut nunc ponamus uniuſcuiuſq; principij capitulum. Cum ergo tria ſint, Sulphur, Arſenicum, & Argentum uiuum. Primo aſcribemus capitulũ de Sulphure. Secundo de Arſenico. Tertio de Argento uiuo. Deinde uniuſcuiuſq; metallorum, quæ ſunt effectus eorum, ponemus capitulum determinatum, ſecundum quod eſt ex opere naturæ. Dehinc ad ea quæ huius magiſterij ſunt fundamenta, & illorum operationes tranſeundo, horum omnium cauſas aſſignabimus.

De *Sulphure*. Caput XXVIII.

DIcimus igitur quod Sulphur eſt pinguedo terræ, in minera terræ per temperatam decoctionem inſpiſſata, quouſq; induretur, & ſicca fiat, & cũ indurata fuerit, Sulphur uocatur. Habet ſiquidem ſulphur homogeniam & fortiſſimam compoſitionẽ, & eſt uniformis ſubſtantiæ in ſuis partibus homœomera, qa homogeniũ eſt. Ideoq; nõ aufertur eius oleũ ab ipſo per diſtillationẽ, ſicut ab alijs rebus oleũ habentibus. Qui ergo quærũt ipſum calcinare nõ perdendo de illius ſubſtantia aliqd, de quo ſit curandum, in uanum laborant, quoniam non calcinatur niſi per magnam induſtriam, & multum de illius ſubſtantia diſſipando. Ex centũ enim partibus uix tibi tres ſufficienter reſeruabis poſt calcinationem. Figi ſimiliter non poteſt niſi calcinetur prius, commiſceri attamen, & aliquantulũ illius

illius fuga retardari, & illius poteſt aduſtio reprimi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo quærit ex eo opus elicere, illud per ſe præparando non eliciat, ~~quoniam cum mixto perficitur,~~ & ſine illo protelatur magiſterium uſq; ad deſperationem. Et cum ſuo compari fit tinctura, & dat pondus completum unicuiq; metallorum, & ipſum à fœditate depurat & illuſtrat, & perficitur cum magiſterio, ſine quo nihil horum præſtat, ſed potius corrumpit & denigrat, non igitur ſine magiſterio ipſo utaris. Qui etiam in præparatione ipſum commiſcere & amicari corporibus nouerit, ſciet unum de ſecretis naturę maximum, & uiam perfectionis unam, cum multæ ſint uiæ ad unum effectum, & unum intentum. Et quodcunq; corpus ex ipſo calcinatur, acquirit pondus ſine dubio. Aes quoq; aſſumit ex eo ſolis effigiem. Mercurio quoq; aſſociatur, & per ~~ſublimationem fit Vſus.~~ Calcinantur deniq; omnia corpora ex eo facile, præterquàm Sol & Iupiter. Sol uero difficillime. Et non coagulatur argentum uiuum ex eo in Solem uel Lunam, in quibus ſit utilitas per artificium debile, ſicut Philoſophorũ quidam fatui putauerunt. Et ita dicimus, quòd quæcunq; corpora minus habent de humiditate, facilius per ſulphur calcinantur, quam quæ multam. Per Deum altiſſimum, ipſum illuminat omne corpus, quoniam eſt lumen, alumen, & tinctura. Difficillime quoq; ſoluitur, quia non habet partes ~~ſalſuginoſas, ſed oleagineas, quæ non facile in aquam ſoluuntur.~~ Quæ autem facile uel difficile ſoluuntur in aquam, in Capitulo ſolutionis monſtrabimus ſatis aperte. Sublimatur uero, quia ſpiritus eſt. Et ſi commiſcetur Veneri, & adunatur cum ea, fit mirabile uiolaceum. Cum Mercurio quoq; miſcetur ſimiliter, & fit ex eis per decoctionem cœleſtinus color & delectabilis. Non putet tamen quis, quòd ſulphur per ſe opus compleat

compleat Alchemiæ, non enim eſſet hoc niſi uanum credere, hoc autem ſatis lucide probabimus in ſequentibus. Eligitur autem craſſum & lucidum. Et de Sulphure hæc dicta ſufficiãt,

De *Arſenico.* Caput XXIX.

REſtat nos de Arſenico determinare ad præſens. Dicimus igitur quòd eſt de ſubtili materia; & ſimile cũ ſulphure, iccirco non oportet illud aliter diffiniri, quàm ſulphur: in hoc autem diuerſificatur à ſulphure, quia eſt albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillime: ſulphur uero rubedinis de facili, albedinis autem difficillime. Eſt autem ſulphuris & Arſenici duplex genus, citrinum ſcilicet, & rubeũ, quæ ſunt huic arti utilia, reliqua autem multa genera non. Figitur autem Arſenicum ſicut ſulphur. Vtriuſq; uero ſublimatio ex metallorũ calcibus melior eſt. Non ſunt autem ſulphur & Arſenicum materia perfectiua huius operis. Non enim completa ſunt ad perfectionem, habent autem adminiculum perfectionis in caſu. Eligitur autem lucidum, & ſquamoſum, & ſciſſile.

De *Argento uiuo, ſeu Mercurio.* Caput XXX.

ARgentum autem uiuum, quod etiam Mercurius appellatur antiquorũ uſu, eſt aqua uiſcoſa in uiſceribus terræ, ſubſtantiæ ſubtilis albæ terræ per calorem temperatiſſimum unita totali unione per minima, quouſq; humidum contemperetur à ſicco, & ſiccum ab humido æqualiter. Ideoq; fugit ſuperficiem planam de facili, propter ſuæ aquæ humiditatem. Non autem adhæret, uiſcoſam licet habeat humiditatem, propter ſiccitatem illius, quæ illam contemperat, & non adhærere præmittit. Eſt etiam (ut quidam dicunt) materia metallorũ cum ſulphure. Adhæret quoq; tribus mineralibus de facili,

Saturno uidelicet,& Ioui,& Soli,Lunæ autem magis difficulter. Veneri uero difficilius quàm Lunæ, Marti autem nullo modo,niſi per artificium. Ex hoc itaq; maximum elicias ſecretum. Eſt enim amicabilis, & metallis placabilis, & medium coniungendi tincturas, ~~& nõ ſubmergitur aliquid in Argento uiuo,niſi Sol.~~ Soluuntur tamen Iupiter & Saturnus, Luna & Venus ab eo, & commiſcentur, & ſine ipſo aliquod metallorum deaurari non poteſt. Figitur & eſt tinctura rubedinis exuberantiſſimæ refectionis, & fulgidi ſplendoris, & non recedit à commixto,donec eſt in natura ſua. Non eſt tamen medicina noſtra in natura ſua, ſed iuuare quandoq; poteſt ſimiliter in caſu.

De effectibus principiorum naturæ, quæ ſunt corpora metallica. Caput XXXI.

DIcamus de metallicis corporibus, quæ ſunt effectus horum naturæ principiorum.Sunt autẽ ſex numero. Aurum,Argentum,Plumbum,Stannum,Aes & Ferrum. Dicimus igitur quòd metallum eſt corpus minerale fuſibile, ſub malleo ex omni dimenſione extenſibile. Eſt autem metallum (ut diximus)denſæ ſubſtantiæ,& fortiſſimæ compoſitionis & firmæ. Habent autem affinitatem magnam metalla adinuicẽ, non tamen perfectum diminutum perficit per eius commixtionem.Si enim aurum cum plumbo admiſceatur fuſione,nõ fit ex hoc plumbo aurum, ſed euaneſcit plumbũ ab admixtione,& aduritur,Aurum autem in examinatione remanet.Similiter in reliquis inducendo cadit ſecundum communem curſum.Secundum uero noſtrum magiſterium perfectum imperfectum adiuuat, & imperfectum in noſtro magiſterio per ſe perficitur ſine adminiſtratione alicuius rei extraneæ, & imperfectum

perfectum hoc eodem magiſterio perficitur. Et per Deum,ſe inuicem alterant & alterantur,& ſe inuicem perficiunt & perficiuntur,& per ſe tantum unumquodq; perficitur, ſine alicuius adminiculo.

De Sole,ſiue Auro. Caput XXXII.

ATtulimus tibi in generali capitulo ſummam de intentionibus metallorum, ſpecialem tibi tamen faciemus de unoquoq; ſermonem.Et primo de Auro. Dicimus ergo quòd Aurum eſt corpus metallicum,citrinum, ponderoſum, mutũ, fulgidum, æqualiter in uentre terræ digeſtum, aqua minerali diutiſſimæ lauatum,ſub malleo extenſibile,fuſibile,examinationem cineritij & cementi tolerans. Ex hac diffinitione itaq; elicias,quòd aliquod non eſt aurum,niſi cauſas diffinitionis & differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicitus citrinat, & ad æqualitatem perducit & mundat, ex omni genere metallorum aurum facit.Ideoq; per opus naturæ perpendimus,& artificio æs in aurum mutari poſſe. Vidimus nanq; in mineris æris, à quibus emanabat aqua, ſecum adducens æris ſquamas tenuiſſimas. Ipſaq; diuturno, & continuo lapſu lauit & mundauit.Deinde uero aqua ceſſante fluere,uidimus cum ſicca arena has ſquamas per triennium in ſolis calore excoqui,inter quas eſt inuentum aurum ueriſſimum.Aeſtimauimus itaq; per aquæ beneficium illas mundatas fuiſſe, per Solis autem calorem in arenæ ſiccitate æqualiter digeſtũ, & ad æqualitatem peruenìſſe.Imitantes aũt naturam cũ poſſumus,ſimiliter alteramus, nõ tamẽ in hoc ſeq naturã ualemus. Aurũ quoq; eſt precioſiſſimũ metalloꝝ,& eſt tinctura rubedinis,quia tingit ac transformat omne corpus.Calcinatur aũt & oluitur ſine utilitate,& eſt medicina lætificans, & in iuuentute corpus conſeruans.Frangitur facillime cum Mercurio, &

odore plumbi teritur. Non est autē in actu aliquid quod magis in substantia illi conueniat, quàm Iupiter & Luna. In pondere autem & surditate, & putrescibilitate Saturnus, in colore autem Venus, in potentia quidem magis Venus, deinde Luna, deinde Iupiter, & deinde Saturnus, ultimo uero Mars. Et hoc est unum de secretis naturæ. Cum ipso similiter commiscentur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio, quod non peruenit ad artificem duræ ceruicis & pectoris.

De Luna, siue Argento. Caput XXXIII.

SOlis itaq; Capitulo præmisso, dicamus sermonem nostrū de Luna, communi uocabulo argento. Dicimus igitur quòd argentum est corpus metallicum, album albedine pura, mundū, durū, sonans, perdurans in cinericio, sub malleo extēsibile, ignibile fusibile. Est itaq; albedinis tinctura, & indurat Iouē per artificium, & conuertit ad se, & commiscetur Soli, & non frangit, sed in examinatione sine artificio cum eo non peruerat. Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissare & figere, cum auro associatum, cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Positum super fumū acutorum, sicut aceti, salis Ammoniaci, & agrestæ, fit cœlestinus color mirabilis. Et est nobile corpus, sed diminutum à nobilitate auri. & inuenitur eius minera determinata, & aliquoties habet confusam mineram cum alijs corporibus, & illud non est ita nobile. Calcinatur autem similiter, & soluitur labore magno cum nulla utilitate.

De Saturno, siue Plumbo. Caput XXXIIII.

DE Plumbo similiter tradamus capitulum, & dicamus, quòd plumbum est corpus metallicum, liuidū, terreū, ponderosum,

ponderosum, mutum, parua participans albedine, cum liuiditate multa, cinericium & cementum refugiens, molle, facile omni sua dimensione parua compressione extensibile, & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant, & dicunt multum in natura sua auro approximare. Sed quia sunt duræ ceruicis, omni ratione uacui, nullam ueritatem conijcere, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt, sed de eis secundum sensum iudicant, Et quia uident illud ponderosum, & mutum, & non putrescere, credunt illud Soli multum approximare, sed hoc totum est erroneum, ut latius à nobis in sequenti negocio probatur aperte. Plumbum quoq; multum habet de substantia terrea, ideo lauatur, & in stagnum per lauacrum uertitur. Per hoc ergo patet stannum magis perfecto assimilari. Et plumbum similiter aduritur, & fit minium, & ponitur super uapores aceti, & fit cerussa. Et licet non multum perfectioni approximet, ex eo tamen per nostrum artificium de facili argentum facimus, & non seruat pondus proprium in transmutatione, sed mutatur in nouum pondus. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam Plumbum argenti examen in cineritio, cuius causas dicemus.

De Ioue, siue Stanno. Caput XXXV.

IOuis ergo traditione non omissa, significamus filijs doctrinæ, quòd est corpus metallicum, album, non purum, liuidum, & sonans parum, terreitate pauca participans, stridorem, molliciem, liquefactionis sine ignitione uelocitatem, in radice possidens, cinericium & cementum non expectans, sub malleo extensibile. Est ergo Iupiter inter diminuta à perfectione corpora magis perfecto in radice suæ naturæ affinis, Soli scilicet & Lunæ, Lunæ magis, Soli uero minus. Hoc itaq; in sequenti-

bus lucide narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ generationis susceþit, ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamẽ ei, quod omne corpus frangit, prẽter Saturnum, & purissimum Solem. Et Iupiter multum Soli & Lunæ adhæret, & ideo ab eis per examina non de facili recedit. ~~Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inæstimabili, & pondus acquirit in magisterio huius artis.~~ Induratur uero & mundatur facilius quam Saturnus. Et qui sciuerit eius uitium fractionis auferre, subito ex eius, proficuo perfrui lætabitur. Conuenit enim Soli & Lunæ, nec separabitur ab eis unquam.

De Venere, siue ÆEre. *Caput* XXXVI.

DE Venere uero sermo noster sit ad prẽsens. Et est corpus metallicum, liuidum, rubedine fusca participans, ignibile, fusibile, sub malleo extensibile, cineritium & cemẽtum refugiens. Venus itaq; (ut narratum est) in profundo suæ substantiæ colorem & essentiam auri prætendit, malleatur uero & ignitur ut argentum & aurum. Ideoq; secretum ex ea assumas, quia est medium Solis & Lunæ, & facile ad utrumq; conuertere naturam illius accidit, & est bonæ conuersionis, & pauci laboris. Conuenit cum tutia uehementer, quæ illam citrinat citrinitate bona, & ex hoc proficuum elicias. Excusamur itaq; per eam à laboribus indurationis & ignitionis illius. Assumas igitur eam præ cæteris imperfectis in opere minori & medio, in maiori uero minime. Hoc tamen præ Ioue uitium habet, quòd liuescit de facili, & infectionem ex acribus & acutis suscipit, & eradicare illud non est facile artificium, imò profundum.

De

De Marte, siue Ferro. *Caput* XXXVII.

MArtis uero narratio, & secretum illius totũ est ex operæ naturæ, quia est corpus metallicum liuidum multũ parum uero rubeum, albedine non pura participans, durum, ignibile, fusibile fusione non recta, sub malleo extensibile, & multum sonans. Est autem Mars duræ tractationis, propter impotentiam suæ fusionis, qui si medicina illius naturam immutante fundatur, coniungitur Soli & Lunæ, & nõ separatur per examen, sine magna industria, sed si præparatur, coniungitur, & non separatur per aliquod artificium, si eius natura fixionis non immutetur ab eo, sola remota immundicie illius. Est ergo tinctura rubedinis de facili, albedinis uero difficulter. Et cum coniungitur non alteratus, non immutat colorem commixti, sed auget illud in quantitate. Inter omnia igitur corpora Iupiter insplendidius, & lucidius, fulgidius & perfectius in solare & lunare transformatur corpus. Sed in eo est opus facilis tractationis, & longi laboris. Post illum uero Venus minus perfectæ mutatiõis eligitur, difficilioris tractationis, breuioris uero quàm Iupiter laboris. Saturnus uero post Venerem perfectionem in transmutatione ab illa diminutam habet, facilis tractationis, lõgissimi uero laboris. Mars uero inter cætera minimæ perfectionis in transmutatione consistit, tractationis utiq; difficillimæ, & laboris longissimi. Quæcũq; igit à uelocitate liquefactionis corpora remotiora sunt, difficilioris inueniuntur in trãsmutationis opere tractatiõis. Et sunt huiusmodi Venus & Mars. Quæ uero magis, magis: & quę maxime, maxime: Quæcunq; uero maioris liuiditatis & infectionis de terra sunt participantia, & hæc laboris maioris inueniuntur, & minoris perfectionis. Quæcunq; autem perfectionum diuersitates paulò prius à nobis determinatæ sunt, in minoris & medij operis

artificio

artificio repertæ sunt, ~~in maiori uero uniusperfectionis sunt omnia, non autem uniustractationis aut laboris sunt.~~ Remanet enim dicere, & quæ tractationis facilitas, & difficultas, & quæ breuitas laboris, & longitudo, in radice in natura corporum inuenta sunt. Iam ergo principia naturalia ipsorum corporum, traditionę uera, quæ est ex intentione naturæ perscripsimus, & ipsorum corporum similiter determinatos sermones in singulis Capitulis ueraciter exposuimus, & secundum sententiam eorum, qui intima naturæ uidere potuerunt, & secundum nostram, qui ad ea peruenimus cum instantia laboris. Nunc uero secundum quod innuimus, expedit huius artis defectum supplere, & principia omnia huius magisterij tradere in huius nostri sermonis ultima parte, & perfectionem quam uidimus, secundum eius exigętiam, cum causis suis monstrare.

QVARTA PARS HVIVS PRIMI LIBRI, DE PRINCIPIIS *artificialibus huius artis.*

Diuisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis, in secundo libro tradendæ. Caput XXXVIII.

SVnt duo quæ determinanda sunt. Principia scilicet huius magisterij, & perfectio eiusdem: Sunt itaq; huius artis principia modi operationum ipsius, quibus applicatur artifex ad hoc magisterium. Qui quidem à se inuicem sunt diuersi. Est enim unus modus Sublimatio, & Descensio alter, & unus etiã Distillatio, & unus ex modis est Calcinatio, & alius Solutio, & alius Coagulatio, Septimus uero modus est Fixatio, Octauus uero Ceratio. De quibus singulis singulas narrationes faciemus.

Sublimatio
Descensio.
Distillatio.
Calcinatio.
Solutio.
Coagulatio.

mus. Perfectio uero consistit ex considerationę eorum, quibus peruenitur ad eã, & ex considerationę rerum iuuantium, & ex considerationę ipsius rei, quæ ultimo perficit, & ex qua cognoscitur, an in perfectione fuerit magisterium, uel non. Considerațio eorum, quibus peruenitur ad operis complemẽtum, est considerațio substantiæ manifestæ, & colorum manifestorum, & ponderis in unoquòque corporum mutandorum, & eorum corporum, quæ non mutanda sunt ex radice suæ naturæ absq; illo artificio, & considerațio illorum similiter in radice sua cum artificio, & considerațio principiorum corporum, secundum suum profundum, occultum & manifestum, secundum naturã suam, sine artificio, & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suæ naturæ & manifesto, cum artificio, & sine, nesciretur quod superfluum in eis, & quod diminutum, qua ratione necesse foret nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum peruenire. Considerațio autem rerum iuuantium perfectionem, est considerațio naturarum, illarum rerum, quæ corporibus sine artificio uidemus adhærere & mutationem facere. Et sunt Marchesita, Magnesia, Tutia, Antimonium, & lapis Lazuli, & considerațio eorum, quæ sine adhærentia corpora mundificant, & sunt scilicet sal & alumina, nitra & boracia, & quæ illorum naturæ sunt, atq; considerațio uitrificationis mundantis per consimilem naturam. Considerațio uero rei quę perficit, est considerațio electionis puræ substantiæ argenti uiui, & est materia, quæ ex materia illius assumpsit originem, & ex illa creata est. Non est autem ista materia argentum uiuum in natura sua, nec in tota sua substantia, sed est pars illius, non est autem nunc, sed cum lapis noster factus est. ipse enim illustrat, & ab adustione

conſeruat,quod perfectionis ſignificatio eſt. Conſideratio uero rei ex qua cognoſcitur, utrum magiſterium in perfectione ſit,uel non,eſt conſideratio cinericij,cementi,ignitionis,expoſitionis ſuper uapores acutorum, extinctionis,commixtionis ſulphuris adurentis corpora, reductionis poſt calcinationem, & ſuſceptionis argenti uiui. Hæc autem omnia deinceps narrabimus cum cauſis ſuis,& cum experientijs facilibus,quibus poteris manifeſte cognoſcere,ſermones non erraſſe noſtros.Et hæc experimenta erunt tibi penitus nota.

De Sublimatione,cur ſit inuenta. Caput XXXIX.

PRoſequentes igitur noſtrum propoſitum,dicimus de ſublimatione. Et fuit cauſa inuentionis eius,quia non inuenerunt antiqui noſtri, nec nos, nec qui poſt nos erunt aliquid, quod uniretur corporibus, niſi ſpiritus ſolos,uel aliquod, qđ naturam corporis & ſpiritus in ſe contineret, & hos proiectos ſuper corpora ſine illorum mundatione,uiderunt uel non perfectos colores dare,uel ex toto corrumpere,adurere, denigrare & defœdare. Et hoc ſecundum diuerſitatem ipſorum ſpirituum. Quidam enim ſunt adurentes,ut ſulphur & arſenicum & marcheſita,& hi quidem corrumpunt ex toto. Alij uero nõ adurunt,ut omne genus tutiæ,& hi quidem imperfectos colores dant, & illud ideo, quia quæ adurunt, & denigrant & fœdant,duplici de cauſa hæc faciunt. Vna,quia unctuoſitas aduſtiua ſulphuris, de cuius proprietate eſt, de facili inflammari, & per inflammationem denigrari, & per conſequens denigrare,ab eis non eſt ablata. Altera uero cauſa eſt terreitas,quæ ab eis ſimiliter ablata non fuit. In his autem,in quibus non datur perfectus color,eſt cauſa terreitas,liuidum faciens eum.Poteſt etiam aduſtio liuidum creare colorẽ. Ideoq; ingeniati fuimus hos

hos mundare ab unctuoſitate uidelicet adurente, eam habentes ſcilicet,& à terrea ſuperfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magiſterium potuimus peruenire,niſi per ſolam ſublimationem. Ignis enim cum eleuat,ſubtiliores partes ſemper eleuat,ergo dimittit groſſiores.Ex hoc patet,per ſublimationem ſpiritus à terreitate mundari , quæ & ingreſſionem impediebat,& colorem immundum dabat. Experientia uero notum tibi facit ſatis peruiſum tuum, illos ab ea abſolutos eſſe.uides enim eos ſplendidiores & magis peruios,& eos facilius corporum denſitatem ſubintrare & penetrare,& non fœdum ut prius,colorem facere. Quòd uero per ſublimationem aduſtio removeatur,patet experimento, quoniam arſenicum quo prius ante ſui ſublimationem,impium & pronum erat ad aduſtionẽ, poſt eius ſublimationem inflammari ſe non permittit , ſed ſolummodo ſine inflammatione recedit,& hoc idem in ſulphure (ſi experieris)inuenies.Quia autem in nullis alijs quàm in ſpiritibus uidimus adhærentiam ad corpora cum alteratione,per nullam aliam cauſam fuimus ab eis excuſati,quin neceſſarium fuerit,illos præparaſſe,cum mundatione illorum, quæ eſt per ſublimationem , ideo huius fuit cauſa neceſſaria inuentionis. Sublimationis igitur narremus ordinem totum ſine diminutione,& ipſius cauſam.

Quid ſit ſublimatio.& de tribus gradibus ignis in ea obſeruandis. Caput XL.

DIcimus igitur , Sublimatio eſt rei ſiccæ per ignem eleuatio, cum adhærentia ſui uaſis. Sublimatio uero diuerſificatur propter diuerſitatem ſpirituum ſublimandorum. Quædam enim fit cum forti ignitione , quædam uero cum mediocri , quædam uero cum igne remiſſo . Si igitur

ſublimetur arſenicum uel ſulphur, neceſſe eſt illa per remiſſum ignem ſublimari, quoniam cum habeant partes ſubtiliſſimas coniunctas uniformiter groſſis aſcenderet utiq; illorum tota ſubſtãtia ſine purificatione aliqua, imò denigrata & combuſta. Vt igitur ſeparet quis immundam terream ſubſtantiam neceſſe eſt ingenia duorum inuenire generum, proportionem ſcilicet ignis, & mundificationem cum commixtione ſecum, quoniam commixtio cum fecibus partes compræhendit groſſas, & tenet illas in aludelis fundo depreſſas, nec eas ſcandere permittit. Vnde & neceſſe eſt, artificem triplicem ignis gradũ ſublimationi applicare. Vnum proportionatum taliter, quòd per eum aſcendant alterata tantum & mundiora & lucidiora, donec per hoc manifeſte uiderit ipſa mundari à terrea feculentia. Alter uero gradus eſt, ut quod in fecibus remanſit de pura illorum eſſentia, ſublimetur cum maiori expreſſione ignis, uidelicet cum ignitione aludelis & ipſarum ſecum, quam uidere poterit oculis ſuis. Tertius uero gradus eſt, ut adminiſtretur ignis debiliſſimus ſine fecibus, ei quod ſublimatum à fecibus, & iam depuratum eſt, ita ut uix aliquid de illo aſcendat, & quod aſcendet de illo ſit res ſubtiliſſima, quæ in hoc opere nihil ualet, quia illa eſt res, mediante qua aduſtio fit in ſulphuribus. Eſt igitur tota ſublimationis intẽtio hæc, ut remota terreitate illius per ignis adminiſtrationem debitam, & abiecta ſimiliter ex ea ſubtiliſſima & fumoſa illius parte, quæ aduſtionem cũ corruptione adducit, relinquatur nobis pars illa, quæ in æqualitate conſiſtit, quæ ſimplicem fuſionem ſuper ignem facit, ſine aduſtione aliqua de igne fugiente ſine inflammatione illius. Quod uero ſubtiliſſimum ſit aduſtiuum, manifeſtiſſimis argumentationibus probatur. Quia ignis ad ſuam conuertit naturam unũquodq; eorum quod magis affine illi eſt, quia ex

ex unaquaq; re aduſtibili magis affine eſt, quod ex illa eſt ſubtile, & adhuc magis affine eſt, quod ſubtilius eſt, Ergo & maxime affine quod ſubtiliſſimum eſt. Ab experientia ſimiliter, quoniam ſulphur uel arſenicum non ſublimatum uelociſſime inflammatur, Sulphur uero facilius. Sublimatum uero directe non inflammatur, ſed euolat & extenuatur ſine inflammatione, præcedente tamen fuſione. His itaq; patet, ſermonem noſtrum ueridicum eſſe.

De fecibus corporum metallicorum, ſpiritibus in ſublimatione addendis, & earum quantitate ac qualitate. Caput XLI.

PRobatio uero adminiſtrationis ſecum, cum proportione ſua eſt, ut eligatur materia illa cum qua plus conueniant ſpiritus ſublimandi, & cui permiſceãtur profundius, quoniam illa cui magis uniuntur, potentior eſt in retentione ſecum ſublimandorum, quàm cui non. Huius rationabilis ſatis eſt & manifeſta probatio. Probatio uero quòd neceſſaria ſit ſecum adminiſtratio, eſt, quia ſi non coniungerentur ſulphur uel arſenicum ſublimandum, cum fece de aliqua re fixa, tunc neceſſe eſſet ea cum tota ſui ſubſtantia aſcendere, non mundata. Experientia uero ſciunt, nos uerum dicere, qui in ſublimationibus exercitati ſunt. Probatio uero, quod neceſſaria ſit talium fecũ adminiſtratio, quibus ſublimanda conueniant & uniantur in profundo ſuo, quia ſi feces non permiſcerentur per minima, tunc idem contingeret, ſicut ſi fecem non haberent, ſcilicet ut aſcenderet tota illorum eſſentia ſine mundatione aliqua, ſicut aſcendunt ſine fecibus cum tota ſubſtantia, ergo & ſimiliter à fecibus ſublimata quibus non uniuntur, accidere neceſſe eſt. Experientia ſcit uerum hoc eſſe, qui hoc uidit & nouit, quia cum ſublimauit à re extranea à corporum natura, ſublimauit

in uanum, ut nullo modo de purata post ascensionem illorum inueniret. Si uero cum calce alicuius corporum sublimauit, tunc bene sublimauit & perfecte mundare potuit, cum facilitate. Est ergo intentio secum, ut administrentur de calcibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio, cũ rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quod locum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimationem impossibilem sine calcibus corporum, sed eam difficillimam & longissimi laboris & protelationis usq; in desperationem. Sed in hoc tamen aliquid bonitatis habet, quia quod sublimatur absq; fecibus, uel sine corporum calcibus, est quantitatis multæ, quod uero cum fecibus, minoris. Adhuc uero & quod cum corporum calcibus, minime est quantitatis, sed facillimi laboris & breuissimi. Illud uero quod plus nos excusat à fecibus de corporibus, est omne genus salis præparati, & huius consimilium in natura. Et est nobis cum eis sublimatio multæ quantitatis etiam possibilis, quia facilis fit ab eis sublimandarum secum separatio per salium solutionem, quod in nullis alijs rebus esse contingit. Proportio uero secum est, ut quantitas secum quantitati sublimandorum æquetur. In hoc enim etiam rudis artifex errare non poterit, mediocrem uero artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum ex fecibus, sufficiens esse contingit, & in hoc errare non debet. Exercitatio uero & maxime experto, minima illarum pars sufficit. Quanto enim minores secum sunt quantitates, tanto & maioris exuberantiæ sublimationem necesse est esse, dummodo & secundum diuersitatem subtractionis secum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parua enim quantitate, paruus ad perfectionem ignis eliciatur, in magna magnus, in maiori maior.

De mo-

De moderando igne in Sublimatione. Caput XLII.

SEd quoniam ignis non est res quæ mensurari possit, ideo contingit in illo errare sæpissime, cum quis exercitatus non est, tam ex diuersitate fornacum & lignorum adurendorum, quàm uasorum & coaptationis illorum, De quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem adducimus regulam. Quòd in primis expedit cum paruitate ignis, solam aqueitatem ex sublimandis exprimere, qua remota, si quid ascendit per illum, tunc in principio hic non augeatur ignis, ut per debilissimum ignẽ subtilissima pars tollatur, & seorsum ponatur, quæ est causa adustionis. Cũ autẽ iam nihil uel modicum ascẽderit (quod experiri poteris cũ intromissione bombicis lycinij in superius foramen aludelis) uigoretur ignis sub eo, & quanti uigoris debeat esse ignis, tibi experientia lycinij ostendet. Si enim parum de sublimando uel mundũ exierit, adhuc paruus erit ignis, augeatur igitur. Si uero multum & immundum, tunc superfluus est, subtrahatur igitur. Si uero mundum & multum, proportio iam inuenta est. Immundum autem uel mundum per extractionem lycinij, quod in foramen aludelis positum est, cognoscetur. secundum enim quã quantitatem mundiciem uel immundiciem ex sublimando respexerit artifex adhæsisse lycineo, syllogissare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inueniet sine fallacia. Melior uero modus secum est, ut sumantur ferri squamæ uel æris combusti. Et hæc quidem propter priuationem malæ humiditatis, de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibunt, & secum uniunt. Huius autem uiam scit exercitatus solus.

De erro-

De erroribus circa quantitatem fecum & dispositionem fornacis in sublimando sulphure & arsenico uitandis. Item de Fornace construendo, & lignis eligendis. Caput XLIII.

EXpedit ergo nos rectificare artificem in omnibus, in quibus contingit errare ignoranter, in horum duorum spiritũ sublimationẽ. Narremus igitur primo, quod si multas feces posuerit, tunc si non augmentauerit ignem proportionalẽ, nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat, iam ei sufficienter narratum est. Et si paucam fecum quantitatem, uel non ex corporum calce posuerit, tunc si illius proportionem non inuenerit, ascendit sublimandũ cum tota substantia. Et huius tradidi similiter inuentionem sufficientem. Ex fornace uero similiter contingit errare. nam magna fornax magnum dat ignem, paruum uero parua, si ligna & foramina auricularum eius proportionantur. Si igitur posuerit multam rei sublimandæ quantitatem in paruam fornacem, ignem eleuationis sufficientem non poterit exhibere. Si uero paucam quantitatem in magnam fornacem, sublimationem extermidenſatum & fortem dat ignem, tenuis uero rarum & debilem, nabit propter ignis excessum. Similiter uero spissa fornax con in quibus similiter errare cõtingit. Similiter uero cum spaciosis auriculis furnus, & clarum & magnum dat ignem, cum strictis uero debilem. Item si maior fuerit uasis in coaptatione ad furnum distantia à spondilibus eius, magnum dabit ignem, si uero minor, minorẽ. In quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum est, ut furnus scilicet construatur secundum intentionem ignis quam quærit, spissus scilicet cum liberis auriculis, cũ distantia uasis aludelis multa à spondilibus furni, si magnum quærit ignem. Si uero mediocrem, mediocrem in his omnibus inueniat proportionem: si uero debilem,

debilem, proportionem in his eandem inueniat. Et has proportiones omnes docebimus te in uenire cũ præparatione uera & experientia determinata. Si igitur uolueris multam sublimationis quantitatem eleuare, tunc uas aludel tantæ capacitatis inuenias, quod illam suscipiat super fundum, ad eleuationem unius palmę. Ad illud coaptes furnum ut suscipiat aludel in mediò sui cum distantia parietum suorum per duos digitos. Et furno facto, facies illi decem auriculas æque distantes proportione una, ut una æqualitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc uero stipite ferreo in medio fornacis ex transuerso in spondilibus eius firmato, qui à fundo fornacis distet ad extensionem unius palmæ cum pollice suo, & ad spissitudinem unius digiti, super eo firmetur uas aludel, & circumlinatur ad furnum, quem sequens demonstrat descriptio. Tunc uero aduerte, si bene & libere se expediuerit de fumositatibus, & flamma libere per totum furnum transiuerit in circuitu aludelis, tunc bene proportionatum est, si uero non, non. Et tunc dilata eius auriculas, & si emendatur, bene quidem, si uero non, tunc necessario relinquitur, quòd distantia aludelis à parietibus nimis parua est, radantur ergo tunc parietes, & amplietur distantia, & postea tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura spondilium, quousq; libere se absoluat à fumo, & flamma in circuitu aludelis sit lucida, & fumus libere per auriculas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuentione magnitudinis furni, & dilatationis auricularũ eius, & distãtiæ aludelis à parietibus eius. Inuẽtio uero spissitudinis furni est, q; si quæsieris magnũ ignem, maior spissitudo illius sit, ad mensurã extensionis palmæ cũ pollice suo. si uero mediocrem, ad mensuram unius palmæ. si uero minorem, ad spissitudinẽ duorum digitorũ formetur.

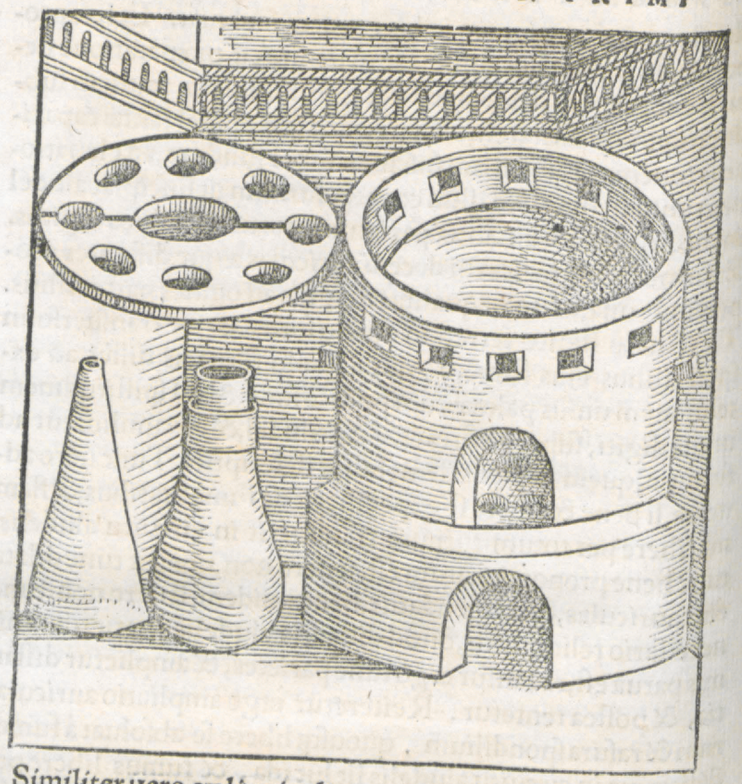

Similiter uero ex lignis eliciatur proportio, quoniam ligna solida fortem dant ignẽ, spongiosa uero debilem, sicca magnũ & cito terminabilem. Viridia paruum & multum durantem. & similiter solida multum durantem. spongiosa uero de facili terminabilem dant ignem. Considerationе ergo distantiæ aluminis & magnitudinis & paruitatis auricularum, & spissitudinis & tenuitatis furni, & diuersitatis lignorum præmissis, accidet

cidet omnium ignium diuersitates perquiri, cum experientia sua uera. Ex conclusione uero maiore uel minore auricularũ, uel fenestræ furni, per quam ligna intromittuntur, & administratione diuersitatis lignorum, & additione & subtractione illorum, accidet inueniri determinatum spacium temporis durationis ignis, scilicet ut scientia determinata sciatur, quantũ unusquisq; ignis in suo gradu perdurare poterit in equalitate. Et hęc inuestigatio est maxime tibi utilis & necessaria, quoniã per eam excusaberis à multitudine laboris immensi. Exciteris igitur in ea & in omnibus à nobis nunc nouissime determinatis, quia qui se exercuerit, inueniet, qui uero non, non.

Ex qua materia & qua forma uas Aludel sit faciendum. Caput XLIIII.

INtentio uero uasis Aludelis est, ut fingatur uas de uitro spissum, de alia enim materia non ualet, nisi forte similis esset substantiæ cum uitro spissum. solum enim uitrum & ei simile, cum poris careat, potens est spiritus tenere ne fugiant & exterminentur ab igne. Alia autem materia nulla, quia per poros eorum successiue diminuuntur & euanescunt spiritus. Nec metalla in hoc ualent, quoniam spiritus propter amicitiam eorum & conuenientiam illa penetrant & cum illis uniuntur, quare per illa transeuntes euanescunt, quòd per ea, quæ à nobis determinata sunt, aperte probatur. Necessario & experientia repertum est, hoc nos uerũ dixisse, ergo per aliquod non excusamur à susceptione uitri in compositione Aludelis. Fingatur ergo concha uitrea rotunda, cuius fundus sit paruæ curuitatis, & in medio spondilium eius formetur zona uitrea circundans eam, & super illam zonam fundetur paries

rotundus ęquedistans à conchæ pariete ad grossitudinem cooperculi ipsius conchæ, ita ut in distantia hac cadat paries coopertorij large sine pressura. Altitudo uero huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ, aut paulo plus, aut paulo minus. Formentur uero duo coopertoria ad mensuram huius concauitatis duorum parietum, æqualia, quorum longitudo sit æqualis, ~~& sit unius spannæ,~~ & figura eorum figura una, scilicet piramidalis, in quorũ capitibus duo æqualia sint foramina. unum scilicet in uno, alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere maior gallinæ penna, ut hic paulo post clarius cernere licebit. Est ergo conchæ uasis intentio, ut possit moueri secundum artificis uoluntatem coopertorium illius, & quòd iunctura sit ingeniosa, per quam sine lutatione aliqua non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingeniari, non excusetse ab hoc per nostram traditionem. Et est specialis intentio super hoc, scilicet ut concha interior cum spondilibus suis usq; ad medium subintret coopertorium suum. Cum enim fumorum sit ascendere & nõ descendere, per hoc inuenimus inuentione prima, spiritus non habere ad consumptionem exitũ, & propter hoc excellit modos alios, quos inuentione nostra quæsiuimus. Et hoc experiendo, uidebunt nos uerum æstimasse de illo. Intentio uero & una est, ut sæpissime euacuetur aludelis caput, ne præ nimia sublimandorum multiplicatione in illud, cadant ad illius fundum, & detineat multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & similiter intentio altera, ut semper seorsum separetur, quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel ascendit in puluerem, ab eo quod fusum & densum in frustis, & apud fundum illius, perusum, & clarum, cum adhęrentia ad uasis spondilia conscendisse inuenitur, quoniam hoc minus habet de

bet de adustione, cẽ quòd prope foramen reperitur scandisse. hoc aũt in superioribus aperta probatur ratione uidelicet, & experimento. Probatio uero bonitatis & perfectionis sublimationis est iam dicta. Et est, ut inueniatur clara & lucida, & non aduratur cũ inflãmatione. Hæc est ergo perfectio intentionũ sublimationis, sulphuris uidelicet & arsenici. Et si non inuenta est sic, reiteretur opus super illa, cũ consideratione omnium suarum intentionum, quousq; sic inueniatur.

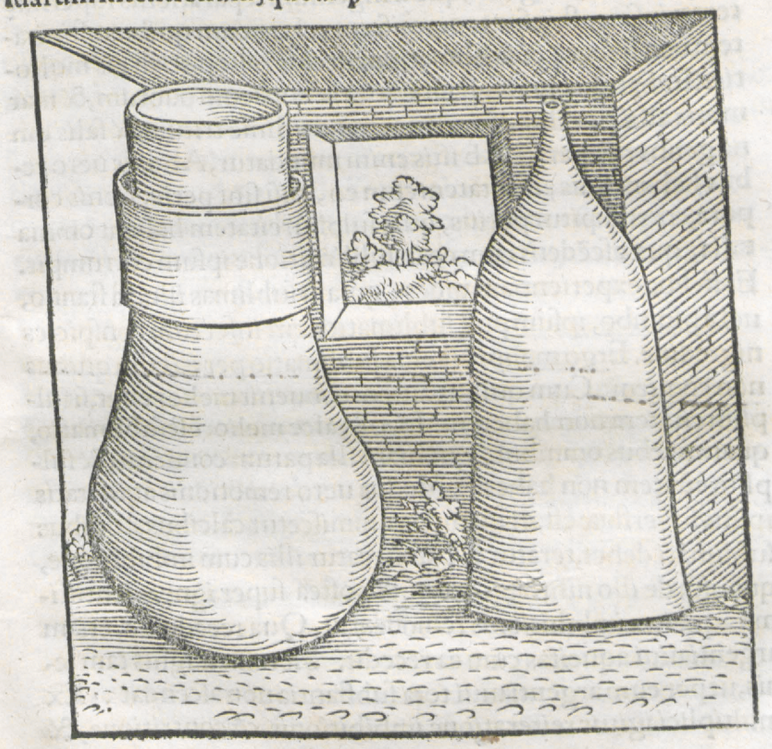

De sublimatione Mercurij siue Argenti uiui. Caput. XLV.

NVnc uero totam intentionem sublimationis argenti uiui determinemus. Est igitur completa, summa illius depuratio terreitatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim à labore remotionis adustionis eius, quoniam eam non habet. Dicimus igitur, quòd ingenium separationis superfluę terræ ipsius est, ipsum commiscere rebus, cum quibus affinitatem non habet, & sublimationem eius reiterare ab eis multoties. Et harum genus est talk, & calx corticum ouorum, & marmoris albi. Similiter & uitrum minutissime tritum, & salis omne genus præparati. Ab istis enim mundatur, Ab alijs uero rebus habentibus affinitatem cum eo, nisi sint perfectionis corpora, corrumpitur potius, quia sulphureitatem habent omnia talia, quæ ascẽdens cum eo in sublimatione ipsum corrumpit. Et in hoc experientiam uides, quia si sublimas illud à stanno, uel à plumbo, ipsum post sublimationem infectum conspicies nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non conuenit. Cum quibus autem conuenit melior esset, si sulphureitatem non haberent. Ideo à calce melior est sublimatio, quam à rebus omnibus, quoniam illa parum conuenit, & sulphureitatem non habet. Modus uero remotionis aqueitatis ipsius superfluæ est, ut quando commiscetur calcibus, à quibus sublimari debet, teratur & cõmisceatur illis cum imbibitione, quousq; de illo nihil appareat, & postea super ignem lentissimũ aqueitas imbibitionis remoueatur, Quà recedente, etiam argenti uiui aqueitas cum ea recedit. Sit tamen ignis tam lenis, ut per eum argenti uiui tota substantia non ascendat. Ex multiplici igitur reiteratione imbibitionis cũ contritione, & leni

leni assatione, aqueitas illius maior deletur, cuius residuũ per sublimationis reiterationem remouetur. Et cum uideris illud albissimum, excellens niuem albedine sua, & quasi mortuum aludelis spondilibus adhærere, tunc super ipsum reitera sublimationem eius sine fecibus. Quoniam adhæret pars illius fixa cum fecibus, & nunquam per ingenioꝝ genus aliquod ab illis separari posset. Aut post illud figas partem illius, & modum fixionis eius in sequentibus narratum tibi expresse trademus. Et cum fixeris illam, tunc reitera sublimationem residuæ partis super eam, ut illa similiter figatur, & serua, quod tẽtabis super ignẽ. Si fusionem bonã dederit, tunc sufficientem sublimationem illi administrasti. Si uero non, adde illi de argento uiuo sublimato partem aliquam, & reitera sublimationem, donec fiat. Quòd si lucidum & albissimum habuerit colorem, & peruium, tunc bene mundasti: si non, non. Igitur ne sis in præparatione illius quæ per sublimationem fit, negligens, quia qualis erit mũdatio, talis & perfectio per illud sequitur, in proiectione illius super unumquodq; imperfectorũ corporum, & super ipsum uiuum non præparatum. Vnde & quosdam contingit ferrum, quosdã uero plumbum, & quosdam per illud uenerẽ, & quosdã stannum formare. Quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoq; illius solius, quandoq; in sulphuris sibi admixti, uel eius cõparis. Si igitur directe sublimãdo mundaueris, & illud perfeceris, erit albedinis tinctura firma & perfecta, cui non est par.

De sublimatione Marchesitæ. Caput XLVI.

SVfficienter igitur sublimationis argenti uiui summa intentionis tradita, nunc ad ipsius Marchesitæ sublimationem accedamus, Duæ autem sunt illius sublimationes. Prima

Prima quidem ſine ignitione perficitur, alia cum ignitione. Et illud ideo habet enim duplicem ſubſtantiam. Vnam, ſcilicet ſulphur purum in natura ſua, aliam uero argentum uiuum mortificatũ. Prima utilis eſt, ſicut ſulphur. Secũda uero utilis, ut argentũ uiuũ mortificatũ, & mediocriter p̃paratũ. Aſſumamus igit̃ hanc ultimã, qa per illã excuſamur à ſuperiore argẽto uiuo & à labore mortificationis eius. Eſt igitur totus modus ſublimationis illius, ut teratur, & in aludele ponatur, & ſublimetur ſine ignitione ſulphur eius, ſemper remouẽdo quod ex illo ſublimatur, ſæpiſſime, propter cauſam dictam, & augendo ignis uigorem uſq; ad ignitionem aludelis. Et prima ſublimatio marcheſitæ debet fieri in uaſe ſublimationis, quouſq; ſulphur receſſerit, & poſtea in iſto ſucceſſiue & ordinate procede re, quouſq; totũ quod in ea de ſulphure conſtat, exierit. Quod probare poteris his manifeſtis experientijs. Nam cum totum illius ſulphur fuerit eleuatũ, uidebis colorem eius, quod poſt illud ſublimabitur, mutari in albiſſimum, mixto cœleſtino eidem colore clariſſimo & amœno. Aliter etiam, quia quod erit de ſulphuris natura comburetur, & flammã dabit ut ſulphur. Quòd uero ſecundo poſt illud ſublimatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates ſulphuris oſtendet aliquas, ſed uiui argenti mortificati in ſublimationis reiteratione.

De uaſe, in quo Marchaſita recte poſſit ſublimari. Caput XLVII.

ILlud ergo colligamus per ſuum ſublimationis modum, qui eſt, ut fiat uas terreum ſolidiſſimum, & bene coctum, ad longitudinem mediæ ſtaturę uirilis. Ad latitudinẽ uero, per quã manus ſubintrare poſſit. Et fiat fundus eius qui ſeparari & cõiungi poſſit, ad ſimilitudinem unius planæ parapſidis profundæ

dæ multum. Et menſuretur ab orificio illius uaſis, uſq; prope fundum, ad menſuram longitudinis unius manus cum digitis ſuis. Et de illo loco uſq; ad caput eius uitrificetur interius uas uitrificatione ſpiſſa multũ. Et ſuper caput illius ponatur alembicus cum laxo naſo. In tali enim uaſe ſublimatur illud. Coniungatur igitur fundus uaſi ſuo per lutum firmæ tenacitatis, & ſuper ipſum fundum ſpargatur Marcheſita, & ſuper caput uaſis alembicus laxi naſi, & ponatur in furnum, de cuius proprietate ſit fortem ignitionem dare, fuſionis ſcilicet argenti, uel ueneris, ſi artifex indiguerit, quem in ſumma noſtri operis, ubi diuerſitates omnium inſtrumentorum narrabimus, tibi ſufficienter trademus, & caput furni circunda cum rota habẽte foramen in medio ſui, ad magnitudinem uaſis, per quod illud uas intrare poſſit, & luta iuncturas in circuitu uaſis & furni, ne ignis exiens impediat te in ſublimationis adhærentia, relictis tantum quatuor feneſtris paruis in rota, quæ claudi & aperiri poſſint, per quas mittantur carbones in furnum, & in lateribus fornacis ſimiliter aliæ quatuor ſub illis intermediæ, per quas & ſimiliter carbones mittantur, & ſex uel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris, quę nunquam claudantur, ut per illa furnus à fumoſitatibus ſe libere poſſit expedire. Et ſint foramina illa in iunctura furni cum rota ſua. Furnus uero magnæ ignitionis eſt, cuius ſpondilia ſunt ad altitudinem cubitorum duorum. In medio ſit rota, minutiſſimis & creberrimis perforata foraminibus, cum luto fortiter annexa. Capita foraminum ſuperius ſint ſtricta, inferius uero laxa, ut cinis uel carbones poſſint liberius ex illis cadere, & relinquat ipſa continue ad ſuſceptionem aëris liberius aperta. Nam aëris libera & multa ſuſceptio per inferiora foramina, eſt cauſa una magnæ ignitionis per furnum. exerciteris ergo in eo, & ipſum

inuenies. Causa uero longitudinis uasis est, ut extra ignem multa quantitas eius extendatur, & infrigidetur, ut fumi sublimationis locum refrigerij inueniant & adhæreant, & non inueniant uiam fugæ, & suæ exterminationis. Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset in breuibus aludelibus, nihil ex sublimato inuenit quoniam propter breuitatem aludelis æqualis fuit per totum ipsum ignis. Ideoq; semper in fumi substantiam conuersum sublimandum stetit, & non alicubi adhęsit, sed successiue per poros uasis euanuit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in loco sui refrigerij extendatur. Causa uero uitrificationis uasis est, ne fumi ascendentes in loco suæ ascensionis, porosum inueniant aludelis parietem, & illum penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo locus ascensionis illorum, ut obseretur illis uia fugæ. fundus uero aludelis non, quoniam ipsius fundus in igne consistit, qui uitrificationem ipsius funderet, qua fusa, & fundus eius, & similiter sublimandum funderetur, & uitrum fieret. Est enim uitri proprietas, omnia uincere, & ad se conuertere. His igitur omnibus consideratis cum causis eorum, fiat ignis sub aludele quousq; certificatus fueris experientia ueridica, illud totum ascendisse. Est autem experientia, intromissio baculi terrei bene cocti, habentis foramen paruum in capite suo, usq; ad medium eius ueniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem à qua fit sublimatio. Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimando, non est totum sublimatum, si uero non, tunc sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in omnibus sublimandis certificari poteris. Descriptio uero uasis aludelis sublimationis Marchesitæ ultimę, & cum fornace & baculo suæ experientiæ hæc est.

De subli-

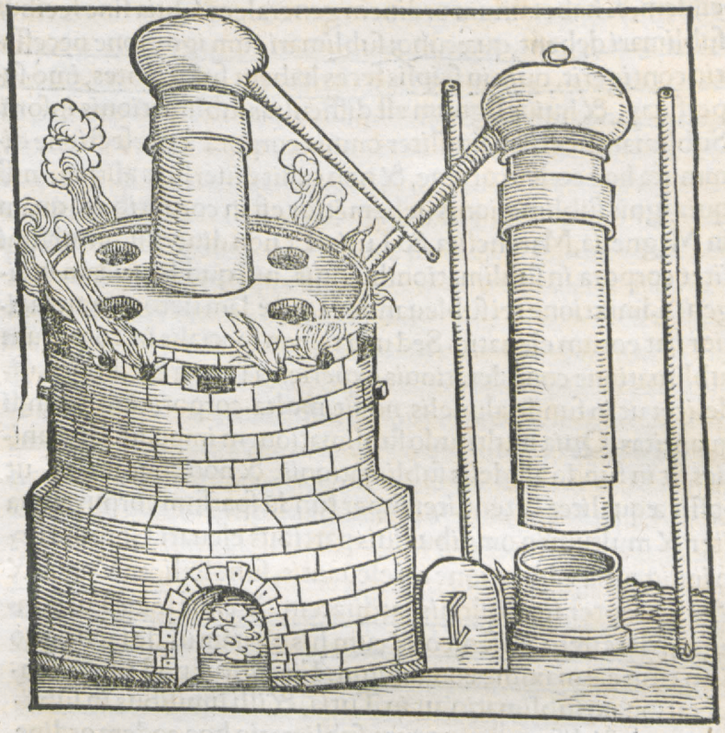

De sublimatione Magnesiæ & Tutiæ. item corporum imperfectorum, & de additione materiæ. sub leuantis ea. Caput XLVIII

SVblimationis uero Magnesiæ & Tutiæ est eadem intentio cum intentione ultimæ sublimationis Marchesitæ Non enim possunt hæc omnia sine ignitione sublimari, ideoq; omnia unã intentionẽ habent cũ causis ijsdem & experientijs

eiſdem,& habet unum ordinem generalem. Quia ſine fecibus ſublimari debent, quæcunq; ſublimari cum ignitione neceſſario contigerit. quia in ſeipſis feces habent ſufficientes, imò ſuperfluas, & huius ſignum eſt difficultas ſublimationis ipſorũ. Sublimantur etiam ſimiliter omnia corpora à perfectione diminuta hoc eodem ordine, & non cadit diuerſitas aliqua, niſi quia ignis ſublimationis uehemẽtior eſt in corporibus, quàm in Magneſia, Marcheſita,& Tutia. Et non diuerſificantur ſimiliter corpora in ſublimationibus ſuis, niſi quod quædam indigent admixtione rei ſubleuantis ea, quædam uero non, ut facilior fiat eorum eleuatio. Sed una tamen ſpecialis in corporum ſublimatione conſiderationis experientia reperta eſt bona, uidelicet ut in fundo aludelis nõ ſit multa corporis ſublimandi quantitas, Quia multitudo ſublimationem impedit. Et planicies ſit in fundo aludelis ſublimationis, & non concauitas, ut poſſit æqualiter & tenuiter ſuper fundũ ſparſum corpus æqualiter & multum in omnibus ſuis partibus eleuari. Corpora uero indigentia admixtione rei eleuantis, ſunt ſcilicet Venus & Mars, propter ſuæ fuſionis tarditatem. Venus itaq; Tutia indiget, Mars uero Arſenico, & cum his eleuantur de facili, quoniam cum eis maxime conueniunt. Fiat igitur poſt illorũ conſiderationem ſublimatio, ut in Tutia, & illi ſimilibus in ſublimatione, & diſponatur eorum ſublimatio hoc eodem ordine cum cauſis ſuis & experientijs.

De deſcenſione, & modo purificandi per paſtillos. Caput XLIX.

NArratis itaq; ſublimationis intentionibus cũ cauſis ſuis omnibus, reſtat nos Deſcenſionis modum monſtrare, cũ cauſis ſuis ſimiliter & ſuo ordine determinato, & completo.

Fuit

Fuit ergo inuentionis illius cauſa triplex. Vna ſcilicet ut cum materia aliqua incluſa eſt in illo uaſe quod uocatur deſcenſorium Chemiæ, poſt fuſionem ſuam deſcendat per foramẽ illius, & per eius deſcenſionem ſimus certi, fuſionem ſuſcepiſſe. Alia, ut corpora debilia per eam à combuſtione præſeruentur poſt reductionẽ à calcibus eorũ. Nã cũ à calcibus corpora debilia tẽtamus reducere, nõ omnẽ illorũ partẽ tẽpore uno reducere poſſumus. Si igitur pars illa, quæ primo in corpus reducta eſt, reductionẽ totius expectaret, per ignẽ euaneſceret maior illius quãtitas. Neceſſe igitur fuit ingeniari, ut ſtatim cũ reducta eſt pars, ab igne deponatur. Hoc autẽ per deſcenſorium fit, Eſt & tertia cauſa inuentionis illius corporum depuratio ab omni re extranea. Deſcendit enim corpus fuſum mundum, & omnẽ rem extraneam in concauitate illius dimittit. His itaq; tribus neceſſitatibus inuẽta deſcenſione, determinetur modus illius cum inſtrumẽto ſuo prius notificato cum cauſis ſuis. Dicimus igitur, quòd forma eius talis erit, ut fundus illius ſit acutus, & parietes illius ſine ſcrupulo æqualiter ſint terminantes in fundi acuitatem, ut poſſit unumquodq; fuſibilium libere ſine adhærentia ad fundi illius foramen deſcendere, & coopertoriũ eius (ſi neceſſe ſit) ad ſimilitudinem planæ parapſidis, & bene conueniat illi, & ſint de bona & firma terra, & nõ de facili per ignis preſſuram findente. Mittatur igitur res, cuius intentio ſit deſcendere, in illud, ſuper baculos rotundos ex terra factos, ut magis fundo ſuperiori approximẽt, & cooperiatur cum eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus ponatur, & ſuper ipſum ſuffletur, quouſq; tota res deſcendat in uas ſibi ſuppoſitum. Poteſt tamen (ſi res fuerit difficilis fuſionis) poni ſuper tabulam planam, uel paruæ concauitatis, à qua poſſit de facili deſcendere cũ inclinatione capitis deſcenſorij, ſi fuſa fuerit.

Purificantur enim per hoc corpora. Sed per paſtillum melius purificantur, cuius modus purificationis eſt idem cum modo purificationis deſcenſorij. Et ideo per illum excuſamur ab eo. Tenet enim feces corporum, ut deſcenſorium, & melius, & ideo narramus modū illius. Dicimus igitur, quòd accipimus corpus, de cuius intentione eſt mundari, & illud in grana minutiſſima, uel limaturam, uel in calcem (quod perfectius eſt) redigimus, & ei commiſcemus calcem aliquam de cuius intentione non ſit fundi, & poſtea illud fundimus. Inuenimus enim per illud corpora mundari multa iteratione, ſed non mundificatione perfecta, quam perfectionem ſcimus eſſe, ſed mundificatione utili, ut medicina perfectionis ſuſcepta, melius & perfectius per eam transformentur corpora. Eſt enim adminiſtratio precedens eam, omnem autem adminiſtrationem ſufficienter in ſequentibus tibi narrabimus. Nunc uero Deſcenſorij ponamus deſcriptionem.

De Diſtillatione & cauſis eius, ac de tribus eiuſdem generibus, ſcilicet, per alembicum, per deſcenſorium, & per filtrum. Caput L.

COnueniens eſt igitur, ut ſequentes propoſitum noſtrū, ſermonem de diſtillatione tradamus cum cauſis ſuis. Eſt igitur diſtillatio uaporæ aqueorę in ſuo uaſe eleuatio. Diuerſificatur itaq; diſtillatio. Nam quædā eſt per ignem, quędam uero ſine igne. Quæ uero per ignem fit, duorę generum inuenitur. Quędam eſt per eleuationem in alembicum, quędā per deſcēſum Chemiæ, qua mediante oleum ex uegetabilibus elicitur. Causa quare inuenta ſit diſtillatio, & cauſa generalis inuentionis cuiuslibet diſtillationis eſt purificatio liquoris à fece ſuæ turbulētię, & cōſeruatio illius à putrefactiōe. Videmus enim rem

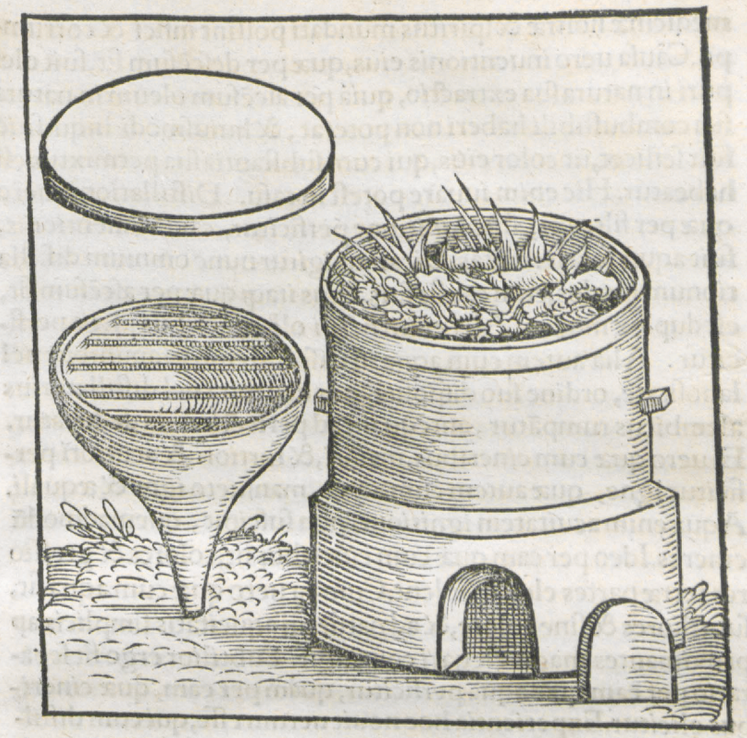

rem diſtillatā quocunq; diſtillationis genere puriorem effici, & melius à putrefactione cuſtodiri. Cauſa uero ſpecialis inuētionis illius, quæ per aſcēſum fit in alēbicū, eſt inquiſitio aquæ puræ ſine terra. Cuius experientia eſt, quòd uidemus aquam ſic diſtillatam, nullam fecem habere. Cauſa inuentionis aquæ puræ, fuit imbibitio ſpirituum & medicinarum mundarū, ut ſi quando ſcilicet indigemus imbibitione, aquā puram habeamus, quæ fecem poſt ipſius reſolutionem nō dimittat, qua fece

medicinæ

medicinæ noſtræ & ſpiritus mundati poſſint infici & corrumpi. Cauſa uero inuentionis eius, quæ per deſcēſum fit, fuit olei puri in natura ſua extractio, quia per aſcēſum oleum in natura ſua combuſtibili haberi non poterat, & huiuſmodi inquiſitio fuit ſcilicet, ut color eius, qui cum ſubſtantia ſua permixtus eſt habeatur. Hic enim iuuare poteſt in caſu. Diſtillationis uero quæ per filtrum, ſine ignitione perficitur, cauſa inuentionis, fuit aquæ ſola ſerenitas. Dicamus igitur nunc omnium diſtillationum modos, cum cauſis ſuis. Eius itaq; quæ per aſcēſum fit, eſt duplex modus. Alia enim fictili olla cineribus plena perficitur. Alia autem cum aqua in uaſe ſuo cum graminibus uel lanoſitate, ordine ſuo diſpoſita, ne cucurbita uel diſtillatorius alembicus rumpātur, antequam ad perfectionem deducatur. Ea uero quæ cum cineribus, maiori, & fortiori, & acutiori perficitur igne, quæ autem cum aqua, manſueto igne & æquali. Aqua enim acuitatem ignitionis non ſuſcipit, quemadmodū cineres. Ideo per eam quæ cum cineribus fit, colores & groſſio res terræ partes eleuari ſolent. Cum ea uero quæ cum aqua fit, ſubtiliores & ſine colore, & ad naturam aqueitatis ſimplicis ap proximantes magis eleuari contingit. Subtilior ergo fit ſeparatio per eam quæ aqua perficitur, quàm per eam, quæ cineribus elicitur. Experientia hoc nouit uerum eſſe, qui cum diſtillaſſet oleum per cineres, oleum uix alteratum ſuſcepit in recipientem. Volens uero partes eius ſeparare, ad id neceſſitate peruenit, ut contingeret per aquam diſtillare. Et tunc per eius reiterationem ſeparauit oleum in partes ſuas elementales, ut albiſſimam & ſereniſſimam aquam ex rubicundiſſimo extraxerit oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magiſterium ad omnis rei uegetabilis, & eius quæ ex uegetabili proceſſit in eſſe, & omnis rei conſimilis, ad omnium

omnium determinatam elementorum ſeparationem peruenire neceſſe eſt. Per eam uero quæ per deſcenſum fit, ad cuiuslibet rei oleum peruenīri determinate poteſt, ſcilicet uegetabilium omnium, & eorum conſimilium. Per eam uero quæ per filtrum fit, ad cuiuslibet liquoroſi ſerenitatem peruenīri poteſt. Hæc autem omnia etiam parum uel minimum ſcientibus ſunt manifeſta & nota, qui uero hæc ignorat, nihil ex hoc nouit magiſterio. Exercitetur igitur, & de facili ea inueſtigabit. Diſpoſitio igitur eius quæ per cineres fit, eſt ut ſumatur olla fortis ex terra, & coaptetur in furno, ſimili ſublimationis furno præfato, cum eadem diſtantia à furni ſpondilibus, per eandē inueſtigationem, & ſimilibus auriculis, ſuper cuius fundum ponantur cineres eribellati ad digiti ſpiſſitudinem, & ſuper ipſos cineres ponatur uas diſtillationis, & cooperiatur in circuitu eius cum eiſdem, uſq; prope collum alembici, poſtea uero infundatur in illud res, de cuius intentione ſit ſic diſtillari. Vltimo uero cooperiatur illud cum alembico, cuius collum ſuſcipiat collum cucurbitæ inferioris intra ſe, uſq; ad curuitatem cannalis ipſius alembici, ne uiam fugæ inueniat diſtillandum. Et poſtea lutetur alembicus cum cucurbita ſua, & firmetur eorum iunctura, & ſupponatur ignis quouſq; diſtillet. Alēbicus uero & eius cucurbita de uitro ſint. Ignis uero illius augeatur ei ſecundum exigentiam diſtillationis, quouſq; uideatur totum diſtillandum cum magna ignis expreſſione diſtillatum eſſe. Secundæ uero intentionis diſtillationis diſpoſitio, quæ per aquam fit, eſt ſimilis huic in uaſe & alembico. Differt tamen ab ea in hoc, quod in hac ſumitur olla ferrea uel ænea, & coaptatur ad furnum, ut dictum eſt. Poſtea ſuper fundum illius ollæ ſtratum de graminibus, uel lana, uel re conſimili cōſtruatur, ad ſpiſſitudinem triū digitorum, ne cucurbita frangatur.

gatur, & eisdem graminibus,uel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita, usq; prope collum alembici, & super ipsa sarmenta uirgæ subtilis superspargantur,& super uirgas ponantur lapides ponderosi,qui suo pondere cucurbitam, & alembicum,& ipsa sarmenta deprimant,& depressa firmiter & stabiliter teneant super ollæ fundum, ne natent leuata per ipsam aquam.& sit leuatio hæc causa fracturæ uasis, & distillandæ rei perditio. Postea uero super sarmenta fundatur aqua usq; ad ollæ plenitudinem,& supponatur ignis,quousq; distilletur totum.Dispositio uero eius quæ per descensum fit,est,ut fiat descensorium uitreum, cum coopertorio eius, & lutetur utrunq;,& intromittatur quod sic distillari quis intendit. Et fiat super caput illius ignis. Descendet enim distillatio eius. Dispositio uero eius quæ per filtrum fit, est,ut ponatur liquor distillandus in concham lapideam, & filtri bene abluti & madidi.ponatur pars latior in dictũ liquorẽ usq; ad fundum conchæ. Pendeat uero exilior pars eius ab orificio conchæ extra. Et sub capite illius filtri ponatur uas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrum incipiet, primo aqua distillabit, qua madidum fuit.qua cessante, succedit illi liquor distillandus. Qui si nondum serenus fuerit,totiens ad concham reuertatur,quousq; sereníssimus distilletur. Hæc autem quia facilia sunt omnia,magna probatione non indigent,ideoq; eorum probationem siluimus. Descriptio uero omnium uasorũ distillationis cuiuslibet,à nobis nunc traditæ,est hæc:

De Calcinatione,tam corporum,quàm spirituum,cum causis & modis suis. Caput LI.

POst igitur distillationis narrationem, sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio,rei per ignem puluerisatio, per priuationem humiditatis partes cõsolidantis.

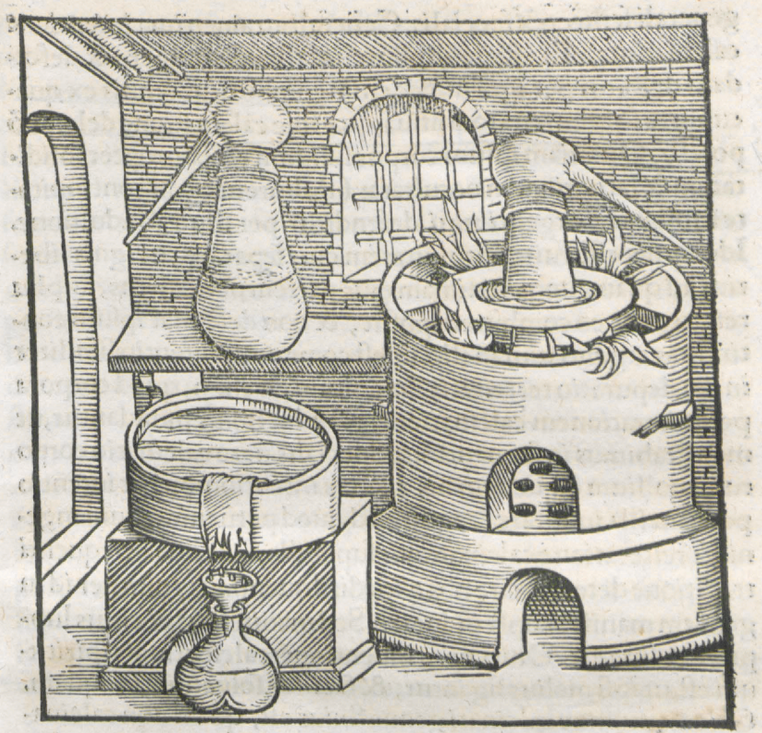

dantis. Causa inuentionis eius est, ut sulphureitas adustiua corrumpens & defœdans, per ignem deleatur. Diuersificatur uero secuundum diuersitatem rerum calcinandarum. Calcinantur igitur corpora,& calcinãtur spiritus, & res aliæ extraneæ à natura horum, diuersa tamen intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta,duoq; scilicet generæ,Dura uidelicet ut Venus & Mars. Mollia uero,ut Iuppiter & Saturnus,quæ omnia calcinãtur.Necesse fuit illa diuersa intẽtione calcinari,

generali ſcilicet,& ſpeciali. Generali attamen una intentione calcinantur. Et eſt, ut ſulphureitas illa corrumpens & defœdans deleatur per ignem. Sic enim comburitur omnis ex quacunq; re ſulphureitas aduſtiua, quæ ſine calcinatione deleri nõ poteſt. Quoniam ipſum corpus ſolidum eſt,& propter ſoliditatem & latitationem occultatæ ſulphureitatis in continuitate ſubſtantiæ argenti uiui defenditur per illud ab aduſtione. Ideoq; neceſſe fuit continuitatem eius ſeparare, ut ignis liberius ad quamcunq; minimam eius partem perueniens, ſulphureitatem ex eo comburere poſſit, & non defendat ipſum continuitas argenti uiui in illo. Et eſt communis intentio ſimiliter in illa depuratio terreitatis. Inuentum eſt enim, quod corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur, ut monſtrabimus in ſequentibus. Specialis uero calcinatio corporum mollium eſt, ut cum his duabus intentionibus ſit intentio per eam illa indurare & ignire. ad quod peruenitur cum ingenioſa reiteratione calcinationis ſuper illa, De qua in ſequenti traditione determinare nos expedit. Inuenimus enim per id ingenium manifeſte ipſa indurari. Sed manifeſtius & citius lupiter induratur. Cauſa uero inuentionis calcinationis ſpiritum eſt, ut ipſi melius figantur, & facilius ſoluantur in aquam. Quoniam omne calcinati genus fixius eſt, quàm non calcinati, & facilioris ſolutionis. Quia partes calcinati magis ſubtiliatæ per ignem facilius cum aquis commiſcentur, & in aquam conuertuntur. Et hoc ſi expertus fueris, ſic inuenies ſe habere. Calcinatio uero aliarum rerum, facit ad exigentiam præparationis ſpirituum, & corporum. De qua latius à nobis determinabitur in ſequentibus. Non autem eſt de perfectione harum aliquid talium. Modus igitur ipſius calcinationis eſt diuerſus, propter diuerſitatem calcinandorum. Calcinantur enim corpora

pora aliter, quàm ſpiritus uel aliæ res, Et corpora à ſe inuicem diuerſa, ſimiliter diuerſimode calcinãtur. Corpora enim mollia unum modum habent generalem ad calcinationis intentionem, ſcilicet, quòd ambo per ſolum poſſunt calcinari ignẽ, & per ſalis acuitatem, præparati uel non præparati ambo ſimiliter. Primus igitur modus per ignem ſolum ſic perficitur, ut ſumatur uas ferreũ, uel terreum ad ſimilitudinem parapſidis formatum, cuius ſtructura ſit firma, & coaptetur ad furnum calcinationis horum, taliter, quòd ſub illo poſſint carbones proijci & ſufflari. Proijciatur uero in fundum uaſis illius plumbum uel ſtannum, quod ſuper tripodem ferreum, uel tres lapideas columnas ſedeat firmiter, & ad furni ſui parietes ſimiliter firmetur, quatuor uel tribus lapidibus coartantibus illud ad eos, ne uas moueri poſſit. Furni uero figura eadem ſit cum forma furni magnæ ignitionis, de quo narratum eſt iam, & narrabitur ſimiliter ſermone completiori. Accendatur igitur in illo furno ignis ſub uaſe calcinationis, ad ipſius calcinandi corporis fuſionem potens. Et cum ipſum corpus cutem nigram ſuper ſe creauerit ignis calore, ſubtrahatur illa ab eo cum pala ferrea ue lapidea, quæ ſe non permittit comburi ad infectionẽ calcis. Hæc autem ~~exſcoriatio tam~~ diu continuetur, quouſq; ipſum corpus in puluerem conuertatur. Quòd ſi Saturnus fuerit, ad maiorem ponatur ignem, quouſq; in citriniſſimum mutetur colorem calx eius. Si uero Iuppiter, ſimiliter exponatur, & dimittatur, quouſq; in albedinem mutetur completam. In hoc tamen ſollicitum reddimus artificem, quòd Saturnus de facili à calce ſua redit ad corpus. Iupiter uero difficillime. Ideoq; ne contingat illum errare in expoſitione Saturni, poſt primam eius pulueriſationem, ad maiorem ignem, ne illius calx prius redeat in corpus, quàm perficiatur. quoniam tem-

perantia ignis indiget, & ſucceſſione augmẽti illius paulatim, cum cautela, quouſq; in calce firmetur ſua, ne de facili redeat in corpus, ut poſſit illi maior ignis adminiſtrari, ad ſuæ calcis perfectionem. Similiter ne cõtingat errare in Ioue, propter difficilem eius reductionem, ut ſi quando poſuerit in reductionem calcem eius, eueniat ei, quòd non reducat, ſed inueniat eam prioris diſpoſitionis aut in uitrum redactam, & æſtimet reductionem eius impoſſibilem. Dicimus enim, quod ſi in Iouis reductione magnũ non adhibuerit ignem, non reducet. Si uero magnum, nõ neceſſario illũ reducere contingit, ſed poſſibile eſt illũ in uitrificationem reducere. Et illud ideo, quia Iupiter in profundo ſuæ naturæ argẽti uiui fugitiuam incluſam habet ſubſtantiã. Quę ſi longam in igne traxerit morã, fugiet, & corpus priuatũ humiditate relinquet, ita ut potius aptũ ad uitrificationem, quàm ad corporis metallici fuſionem conuerti reperiatur. Omne enim propria priuatum humiditate, nullam niſi uitrificatoriam dat fuſionem. Ideoq; neceſſario relinquitur, ut cum ignis impetu maxime ueloci, reducere celeriter feſtinet. Aliter enim non reducitur. Exercitur ergo ad illud, & ſciet. Modus uero calcinationis horũ duorum corporum, quæ à ſalis acuitate perficitur, eſt, ut proijciatur ſuper faciem illorũ ſalis quãtitas, poſt quãtitatẽ ſæpiſſime in fuſione ſua, & permiſceãtur agitatione multa per baculũ ferreũ, ſuper ignẽ, quouſq; per ſalis mixtionẽ in cinerẽ uertantur. Et poſtea per eundẽ modũ perfectionis perficiatur illorũ calx, cũ ſuis conſiderationibus. Sed in hoc eſt etiã differẽtia in horũ duorũ corporũ calcinatione. Quia plumbũ ex primis calcinatiõis laboribus ad puluerẽ conuertitur facilius quàm Iupiter, non tamen perficitur illius calx facilius quàm Iouis. Depẽdet aũt huius cauſa ex eo, quòd Saturnus humiditatem magis fixam habeat, quàm Iupiter.

Veneris

Veneris uero & Martis eſt idem modus, diuerſus tamen à primis, & illud propter liquefactionis eorum difficultatẽ. Et eſt, ut laminati ponantur ad fortẽ ignitionem, de cuius intentione non ſit fundere. Propter multam enim terreitatis eorum in illis quantitatem, & multam ſulphureitatis aduſtiuæ & fugientis menſuram, de facili per hunc modum adducuntur in calcem. Et illud ideo, quia ex multa terreitate argenti uiui ſubſtantiæ intermixta, turbatur argenti uiui debita continuatio. Et ideo poroſitas in eis cauſatur, per quã & ſulphureitas tranſiens euolare poteſt, & ignis ex cauſa illa ad eam accedens, cõburere, & eã eleuare poteſt. Per hoc igitur relinquit, & partes rariores fieri, & in cinerem per diſcontinuitatem raritatis conuerti. Manifeſta igitur experientia huius eſt, quia expoſita ad ignitionem lamina Veneris, flammam dabit ſulphuream & ſquamam in ſuperficie ſua cauſabit pulueriſabilem. Et illud ideo, quia ex propinquioribus partibus neceſſe eſt faciliorem ſulphuris combuſtionem fieri. Modus uero furni calcinationis huius, eſt idem cum modo furni diſtillationis, niſi quòd foramen ſolummodo unum magnum debet ſuper caput ſuũ habere, unde à fumoſitatibus ſe libere abſoluat. Et ſitus calcinandorum in medio furni ſit, ut in circuitu libere ignem ſuſcipiant. Vas uero eius ſit terreum, ad formam parapſidis factum.

Modus autem calcinationis ſpirituum eſt, ut eis ad fixionem approximantibus, adminiſtretur ignis, ſucceſſiue & paulatim, illum augendo, ne fugiant, quouſq; maximum eos tollerare ignem contingat. Et uas eorum ſit rotundum, undiq; clauſum, & furnus idem cum nouiſſime dicto.

Cal: Spi:

Cum conſimili autem furno, & conſimili uaſe, omnis ſimiliter res calcinatur. Excuſamur tamen à maiori labore, quàm qui adhibetur in cuſtodia fugæ. Quoniam alia res

non

non fugit,niſi ſpiritus,& quod ſpirituum naturæ approximat.

Deſcriptio uero omniũ, quæ narrata ſunt nouiſſime eſt hęc.

De Solutione. Caput LII.

DE Solutione ſermo noſter ampliatus innuit, ſolutionem rei ſiccæ in aquam eſſe redactionem. Dicimus igitur, quòd omnis ſolutionis perfectio adducit cũ aquis ſubtilibus, & maxime

& maxime acutis,& acribus, & ponticibus, fecem nullam habentibus, ſicut eſt acetum diſtillatum, & vua acerba, & pira multæ acritudinis, & mala Granata ſimiliter diſtillata, & his ſimilia. Fuit autem cauſa inuentionis eius ſubtiliatio eorum, quæ nec fuſionem nec ingreſſionem habent.de quibus magna utilitas amittebatur ſpirituum fixorum, & eorum, quæ ipſorũ naturæ ſunt.Nam omne quod ſoluitur,neceſſe eſt ſalis,aut aluminis,uel eorum conſimilium naturam habere. Eſt autem natura eorum, quòd fuſionem dant, ante illorum uitrificationẽ. Ergo & ſpiritus ſoluti fuſionem præſtabunt ſimiliter ſimilem. Cum ergo multum ex natura ſua, corporibus & ſibi inuicem conueniant,habita fuſione,~~neceſſe eſt per illam corpora penetrare,& penetrando tranſmutare.~~Ad hoc uero ut penetrent & tranſmutent,ſine magiſterio non peruenitur,quod eſt ſcilicet, ut poſt ſolutionem & coagulationem illius adminiſtretur illi aliquis ex ſpiritibus purificatus,non fixus. Et totiens ab illo ſublimetur, quouſq; ſecum maneat, & illi uelociorem præſtet fuſionem,& ipſum in fuſione à uitrificatione conſeruet. De natura enim ſpirituum eſt,non uitrificari,& à uitrificatione commixtum ſaluare,donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam ſeruauit ſpiritus,magis à uitrificatione defendet.Magis autem ſeruauit ſpiritus,ſolummodo purificatus,quàm purificatus,fixus,calcinatus,atq; ſolutus.ideo neceſſe eſt talem illi admiſceri.Reſultat enim ex his bona fuſio,& ingreſſio,& fixio ſtans. Ex operibus autem naturæ probare poſſumus, ſola ſalium & aluminum, & ſimilium naturam ſeruantia, ſolubilia eſſe.Non enim in operibus illius omnibus conſiderantes,inuenimus alia ſolui,præter illa.Igitur quæcunq; ſoluuntur,neceſſe eſt per illorum naturam ſolui.Sed quia uidemus omnia uere calcinata ſolui per reiterationem calcinationis & ſolutionis,

m Ideoq;

Ideoq; probamus per illud, omnia calcinata ad ſalium uel aluminum naturam approximare, ideo eſſe in proprietatibus neceſſe eſt concomitari. Modus uero ſolutionis duplex eſt, ſcilicet per fimum calidum, & per feruentem aquam. Quorum eſt una intentio, & unus effectus. Modus ergo per fimum eſt, ut ponatur calcinatum in ampullam uitream, & ſuper illud fundatur quantitas aceti diſtillati, uel conſimilis, duplum eius, & obturetur caput ipſius bene, ne reſpiret, & ſub fimo tepido ſolui dimittatur, & poſtea per diſtillationem filtri ſolutum remoueatur. Nō ſolutum uero iterato calcinetur, & poſt calcinationem iterato ſimiliter ſoluatur, donec per reiterationē operis ſuper illud, totum ſoluatur. Modus uero qui per bullientem aquam fit, uelocior eſt. Et eſt ut calcinatum in ampullam ſimiliter ordinetur cum aceto, obturato foramine, ne reſpiret. quæ in caldario pleno aqua & ſtramine ſepeliatur, ut in diſtillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem. & poſtea ſuccendatur ſub ea ignis, donec aqua per horam feruеat, Poſt hoc uero ſolutum diſtilletur, & ſeorſum ſeruetur. Non ſolutum uero iterato calcinetur, & iterato eodem ordine ſoluatur, donec per reiterationem totum ſoluatur.

Deſcriptio uero eius, quod nunc dictum eſt, hæc eſt:

De coagulatione, & eius cauſis, deq; diuerſis modis coagulandi Mercurij, & medicinarum ſolutarum. Caput. LIII.

COagulatio uero eſt rei liquoroſę ad ſolidam ſubſtantiam per humidi priuationem reductio. Eſt autē duplex cauſa inuentionis illius. Vna ſcilicet argēti uiui induratio. Altera uero inuentionis cauſſa eſt, medicinarum ſolutarum ab aqueitate illis admixta abſolutio. Diuerſificatur ergo ſecundum ipſorum

ipſorum coagulandorum multiplicitatem. Alia enim argentum uiuum coagulatione indiget, alia uero ſolutæ medicinæ. Eſt tamen ipſius argenti uiui duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidi innati. Alia uero per inſpiſſationem ipſius humidi, quouſq; induretur. Congelare attamen illud difficillime atq; laborioſe accidet, cum profunditate perſpicacis induſtriæ, & nos narrabimus omne ingenium

coagulationis illius. Ingenium uero coagulationis illius cogitauerunt quidam fore per conseruationem illius in ignis temperamento. Qui cum illud putassent se coagulasse, post remotionem eius ab igne, inuenerunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur in stuporem & in admirationem adducti sunt, uehementer arguentes, ad hoc peruenirí non posse. Alij uero, necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidũ quodlibet ab ignis calore in siccitatem conuerti, conati sunt cũ perseuerantię instantia continuare illius conseruationem in igne, & per hanc continuationem ad hoc deuenerunt, ut ex eis aliqui in album, aliqui uero in rubeum conuerterint lapidem, aliqui uero in citrinum, cui non fuit fusio nec ingressio. Et harum diuersitatum causam non potuerunt æstimare, ideoq; illud abiecerunt. Alij uero cum medicinis illud coagulare conati sunt, & ad hoc non peruenerunt, sed accidit eis illusio, aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorum non fuit in forma alicuius corporis. Et horum diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas artificiosas componentes, illud in proiectione coagulauerunt. Sed eorum non fuit coagulatio utilis, quoniam ad imperfectũ corpus illud conuerterunt. Et causam huius similiter uidere non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit, ut ad coagulationis illius magisterium artifex perueniat. Vt aũt iam à nobis sufficienter narratum est, uniformis est substantia argenti uiui. Quare non est possibile in breui spacio temporis per cõseruationem illius in igne, aqueitatem remouere illius. Nimia igitur festinatio, causa fuit primi erroris, Cum uero subtilis sit substantiæ, ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illorum, à quibus fugit. Commiscetur cum sulphure, arsenico, & marchesita de facili, propter cõmunitatem

in natura

in natura sua. Ideoq; per illa apparet coagulatum non in forma corporis, sed argenti uiui cum plumbo mixti. Non enim hæc cũ fugitiua sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousq; ad corporis naturam perueniat, Sed fugiunt cum eo per ignis incussionem, & ideo illud est causa erroris eorum, qui sic coagulant. Habet similiter argentum uiuum humiditatem multam sibi unitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per ignis cautam uiolentiam, per conseruationem eius in suo igne. Et est suus ignis, quem illi augmentando, secundum exigentiam suæ tollerantiæ, illius humiditatem tollunt, non relicta sibi parte ad fusionem metallicam sufficiente, qua remota non funditur. Et hæc est causa erroris illorum, qui in lapidem illud coagulant non fusibilem. Habet similiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas, quoddam tamen plus, quoddam uero minus, quod remouere per artificium contingit esse possibile. Cum igitur sit sulphuris proprietas, cum argento uiuo rubeũ uel citrinum colorem (secundum mensuram suæ quantitatis) creare, eius ablatione proprietas argenti uiui erit, albedinem dare per ignem. Hæc igitur est causa uarietatis colorum illius post coagulationem eius in lapidem. Habet similiter terreitatem sulphuris admixtam, qua quidem infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarum illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius creari corpora, & ex diuersitate illius similiter qđ coagulandũ est. Nam si medicina, uel illud, habuerint sulphur non fixum, necesse est corpus molle ex illo creari. Si uero fixũ, necesse est durum. Et si album, album. Si uero rubeum rubeũ. Et si remissum ab albo uel rubeo, remissum similiter necesse est fieri. Et si terreum, imperfectum. Si uero non, non. Et omne

similiter

similiter non fixum, liuidum creat, fixum nero non, quantum in illo est. Pura uero illius substantia purum creat corpus, non pura uero è contra. Accidit autem & similiter in solo argento uiuo, absq; sulphuris commixtione, diuersitas eadem propter diuersitatem mundationis, & præparationis illius in medicinis. Ideoq; contingit ex parte medicinæ diuersitatis illusio, ut quandoq; in coagulatione illius plumbum, quandoq; uero Iupiter, quandoq; autem Venus, & quandoq; Mars fiat, quod propter impuritatem accidit. Quandoq; uero Sol, quandoq; Luna, quod ex puritate uenire necesse est, & consideratione colorum. Coagulatur igitur ex frequenti illius præcipitatione cum uiolẽtia ad ignis asperitatem. Asperitas enim ignis aqueitatem illius de facili remouet. Hoc enim fit per uas, cuius figura sit multæ longitudinis, in quo inueniat locum refrigerij, adhærentiæ, & quietis in eius spondilibus, propter suam longitudinem, & non fugæ uiam, quousq; iterata uice ad illius fundum præcipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousq; fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne, in uase uitreo, cuius collum sit multæ longitudinis, & in uentre figuram ampullæ habeat, cum continua colli eius apertione, ut per illam possit humiditas eius euanescere. Coagulatur uero per medicinam illi conuenientem. Et nos illam tibi narrabimus in sequentibus apertius. Hic uero similiter, ut intẽtionem nostram super illo narremus completam, secundum quod per nostrum inuenimus experimentum. Et est medicina illius, quæ maxime illi in profundo eius adhæret, & ei per minima commiscetur ante illius fugam. Ex rebus ergo ei conuenientibus, necesse est illam colligere. Sunt autem huiusmodi corpora omnia, & sulphur, & arsenicũ. Sed quia non uidemus corporum aliquod in natura sua illud coagulare,

coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantumcunq; fuerint suæ cõueniẽtiæ, ideoq; considerauimus, nullum corpus illi in profundo adhærere. Subtilioris ergo substantiæ & liquidioris fusionis necesse est medicinã illã esse, quàm ipsa corpora. Ex spiritibus etiã nõ uidemus, illis in natura sua manentibus, firmã & stabilem coagulationem fieri illius, sed fugitiuam, & multæ infectionis. Quod quidẽ contingit, alterũ propter spirituũ fugã, alterũ uero ex terreæ & adustibilis substantiæ illoq; cõmixtione. Ideoq; ex hoc manifeste relinqtur, ex quacũq; re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimę, & purissimæ substantiæ, illi adhærentis ex natura sua, & facillimæ liquefactionis, & tenuissimæ ad modũ aquæ, & fixæ super ignis pugnã. Hæc em̃ ipsum coagulabit, & in naturã solarem uel lunarem conuertet. Modos ingenioq; medicinæ tibi dedimus, ad quã per illos peruenire potes, & ipsam sermone sibi proprio determinauimus. Sollicite igitur ad illã exerciteris, & eã inuenies. Sed ut nos nõ increpare possis ex eius insufficientia, dicimus q̃ ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure uel arsenico præparatis, hæc medicina elicitur, similiter ex solo sulphure, uel arsenico p̃paratis, & ex solis similiter corporibus elici potest. Ex solo uero uiuo argẽto facilius, & ppinquius, & perfectius inuenitur. Quoniã natura propriã naturã amplectitur amicabilius, & ea gaudet magis, quã extranea. Et est in ipso facilitas extractionis illius substãtiæ subtilis, cũ iã in actu subtilẽ habeat substantiã. Modi uero inuẽtionis huius medicinæ sunt per sublimationẽ, ut à nobis narratũ est sufficiẽter. Modus uero fixiõis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulatiõis uero solutoq; modus est, per ampullã in cineribus usq; ad collũ cũ tẽperato igne, quousq; aqueitas euanescat. Descriptio uero longoq; uasoq;, & eoq; in q̃bus fit ois coagulatio hęc est:

De Fixione

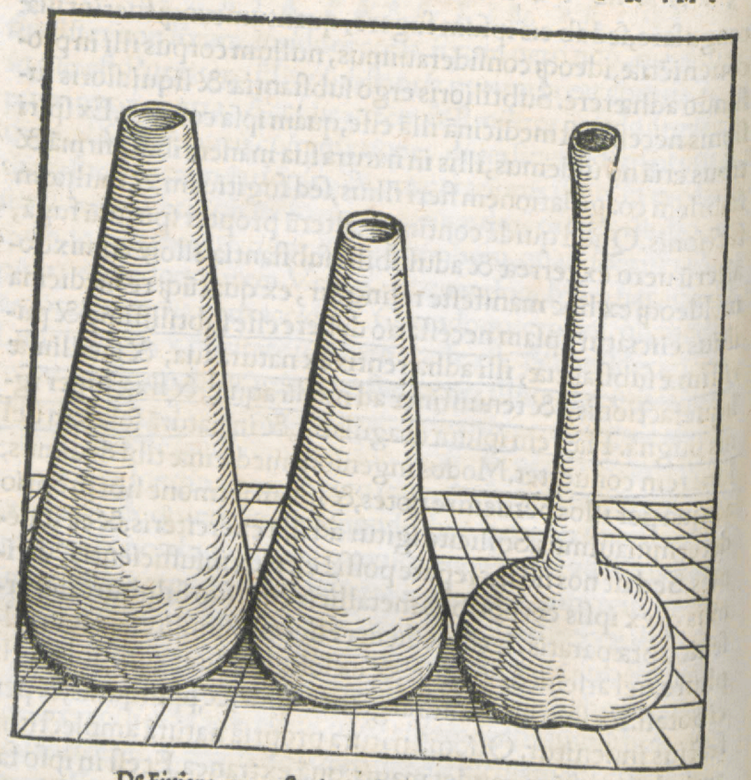

De Fixione, & cauſis eius, deq; diuerſis modis figendi corpora, & ſpiritus. Caput LIIII.

FIxio uero, eſt rei fugientis ab igne conueniens ad tolerantiam eiuſdem adaptatio. Cauſa uero inuentionis ipſius fixionis eſt, ut omnis tinctura, omniſq; alteratio, perpetuetur in alterato, & non muteur. Diuerſificatur uero & ipſa ſecundũ rerum figendarũ multiplicitatem, quæ ſunt uidelicet corpora quædam

quædã à perfectione diminuta, Sicut Saturnus, Iupiter, Mars, & Venus. Et ſecundum diuerſitatem ipſorum ſpirituum, qui ſunt ſcilicet ſulphur & arſenicum, in gradu uno, & argentum uiuum in alio, in tertio uero marcheſita, magneſia, & tutia, & horum ſimilia. Figuntur igitur corpora hæc à perfectione diminuta per ſuam calcinationem, eo quod abſoluũtur per eam à ſulphureitate uolatiua & corrumpente. Et hanc ſufficienter

n in ſua

in ſua narrauimus oratione, ſcilicet in capitulo calcinationis. Figuntur uero ſulphur & arſenicum duobus modis, ſcilicet per reiterationem ſublimationis ſuper illa in uaſe aludele, quo uſq; ſtent. Eſt igitur ex hoc intentio feſtinationis fixionis illorum, ut ingenieris ad inuentionem reiterationis multiplicis ſublimationis in breui tempore, quod per duo fit aludela, cum duplicibus ſuis cooperculis, hoc ordine ſcilicet, ut nunquam ab actu ſublimationis deſiſtas, donec fixa fuerint. Proiciantur ergo cum in uno aſcenderunt, in aliud aludel, & ſic alternata uice fiat. Et nunquam ociosa permittantur aludelis ſpondilibus adhærere, quin in continua ſint ignis eleuatione, quouſq; ceſſet illorum eleuatio. Quantocunq; enim in breuiori tempore poteris multiplices ſublimationis reiterationes multiplicare, tanto celerius & melius continget ipſius fixionis tempus abbreuiare. Ideoq; fuit ſecundus fixionis modus inuentus, qui eſt per ipſius ſublimandi præcipitationem, ad calorem, ut continuo in illo ſit, donec figatur. Et hoc fit per longum uas uitreum cuius fundus ſit terreus, & nõ uitreus (quia ſcinderetur in partes) illi artificialiter cum clauſura bona connexus, & per ſpatulam ferream, uel lapideam, cum ad ſpondilia eius adhæſerit, deiiciatur ad ima, caloris continue, per alternas uices, quouſq; figatur. Fixionis uero modus argenti uiui, eſt idem cũ modo fixionis ſulphuris & arſenici, & non diuerſificãtur inter ſe, niſi in hoc, quòd non poſſunt ſulphur & arſenicum figi, niſi prius eorũ partes inflammabiles tenuiſſimæ, ſubtili diuiſionis artificio ab eis ſeparentur, per hũc ultimum fixionis modum. Argentum uero uiuum hanc conſiderationem non habet, & ad hoc ſimiliter temperatiori calore, quàm argentum uiuum indigẽt in hoc modo. Similiter diuerſificãtur, quia in longiori figuntur tempore, quàm argentũ uiuũ. In eo ſimiliter, quoniã altius

altius eleuãtur propter ſuam tarditatem, quam argentũ uiuũ. Ideoq; longiori uaſe indigent quàm argentum uiuum ad ſuam fixionem. Fixio uero marcheſitæ, magneſiæ, & tutiæ eſt, ut cũ poſt primam illorum ſublimationem acquiſiuerimus quod ex eis uolumus, abiectis illorum fecibus, reiteremus ſuper ea ſublimationem, totiens conuertendo quod ſuperius aſcendit ad id quod inferius remanſit, ex unoquoq; illorũ, quouſq; figantur.

Horum uero deſcriptio uaſorum iam tradita eſt.

De Ceratione. Caput LV.

CEratio, eſt duræ rei non fuſibilis mollificatio ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifeſtũ eſt, quòd cauſa inuentionis huius fuit, ut quod ingreſſionem ex priuatione ſuæ liquefactionis non habebat in corpus ad alterationem, mollificaretur ut flueret, & ingreſſionem haberet. Ideo putauerunt aliqui, cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum eſt illud, & à principijs huius magiſterij naturalis ſemotum penitus, & ex manifeſtis naturæ operibus reprobatum. Naturam enim non uidemus in ipſis corporibus metallicis humiditatem cito terminabilem, imò diu durabilem, ad illorum fuſionis & mollificationis neceſſitatem poſuiſſe. Si enim talem illis poſuiſſet, relinqueretur neceſſario, ut citiſſime ſcilicet ignitione una, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. Quare ex illo ſequeretur, poſt unam ignitionem corpus quodlibet nec malleari, nec fundi poſſe. Quam obrem imitantes naturæ opera in quantum poſſumus, neceſſe eſt nos modum naturæ in cerando ſequi. Cerat autem ipſa in radice cerationis fuſibilium humiditate, quæ ſuper omnes eſt humiditates, expectans ignis calorem. Igitur etiam nos conſimili cerare humiditate neceſſario expedit. In nullis

autem rebus melius & possibilius, & propinquius hæc humiditas cerativa inuenitur, quàm in his, uidelicet sulphure & arsenico propinque, propinquius autem & melius in argento uiuo. Horum igitur humiditatem non uidemus terram illorum relinquere, propter fortem unionem, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autem rebus alijs humiditatem habentibus, experimento inuenies, eam in resolutione à terrea sua substantia separari, & post illius separationem omni humiditate priuari. In spiritibus autem prædictis hoc nomine contingit. Ideoq; non est aliud, per quod ab illorum in cerando, acceptione excusari possimus. Modus ergo Cerationis est per illos, ut totiens super rem cerandam multiplicetur eorum sublimatio, quousq; in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam præstent. Hoc autem non fiet ante illorum perfectam mundationem, ab omni re corrumpente. Sed mihi melius uidetur, ut eorum olea prius figantur, per oleum tartari, & cum illis fiat omnis ceratio competens, & necessaria ad hanc artem.

tartari.

Finis libri primi Summæ perfectionis Gebri περὶ χημείας.

Summæ

SVMMAE PERFECTIONIS GEBRI

περὶ χημείας Liber Secundus.

Præfatio. Diuidens hunc Secundum librum in tres partes. Caput LVI.

PRincipiorũ itaq; huius magisterij discussione tradita, necesse est ex promissione nostra intentum huius artis complete prosequi, sermone illi conueniente. Et est scilicet consideratio omnis rei, per quam perfectio huius operis apertius ostendatur. Et consideratio necessitatis perfectionis medicinæ, scilicet ut discutiatur, ex qua re melius uel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfecti perfectionem. Et consideratio similiter artificiorum, per quæ cognoscamus, an perfectio sit completa. His tribus itaq; traditis, & tota erit perfectionis tradita cognitio, secundum nostræ artis indigentiam.

PRIMA PARS HVIVS SECVNDI LIBRI DE COGNITIONE RErum, ex qua perfectionis possibilitas, & modus deprehendi potest.

Quòd cognitio perfectionis huius artis, à cognitione naturæ spirituum, & corporum dependeat, & quòd de utrisq; copiose uelit tradere. Caput LVII.

COgnoscere uero non est possibile transmutationes corporum, uel ipsius argenti uiui, nisi super mẽtem artificis

deueniat uera cognitio illorum naturæ, ſecundum ſuas radices. Prius igitur corporum principia notificabimus, quid ſcilicet ſint ſecundum cauſas ſuas, & quid boni uel mali in ſe contineant. Poſtea uero ipſorum omnium corporum naturas, cum ſuis omnibus proprietatibus monſtrabimus, quæ uidelicet ſint cauſæ corruptionis illorũ, cum ſuis experientijs comprobãtes.

De natura Sulphuris, & Arſenici. Caput LVIII.

ERgo in primis ſpirituum naturam, qui ipſorum corporũ ſunt principia, afferentes, quæ ſunt uidelicet Sulphur, & eius compar, & argentum uiuum. Dicimus quòd Sulphur & arſenicum pinguedo ſunt terræ, ut à nobis narratum eſt. Cuius experientiam & manifeſtam probationem elicias per illius facilem inflammationem, & facilem eius liquefactionem, per calidum. Nõ enim inflammatur, niſi quod oleaginum eſt, nec liqueſcit per calidum facile, niſi quod illius naturã habet. Sulphur itaq; & illius compar, cauſam corruptionis habent, inflammabilem ſubſtantiam, & terream feculẽtiam. Cauſam uero perficientem habent mediam, inter hanc uidelicet & illam. Eſt igitur cauſa corruptionis in illo terreitas, per hoc, quod neq; fuſionem, neq; ingreſſionem habet. Et ſimiliter inflammabilis ſubſtantia, quia neq; ſtat, neq; ſtare facit, & quod nigredinem ex omni genere eius præſtat. Cauſa igitur perfectionis in illis eſt mediocris illarum ſubſtantia, quia per illius terreitatẽ non turbatur ab ingreſſione, quę per fuſionem bonam perficitur. Et per illius ſubtilitatem non remouetur eius impreſſio de facili propter fugam. Non eſt autem mediocris illorum ſubſtantia perfectionis cauſa corporum uel argenti uiui, niſi figatur. Quæ cum non fixa ſit, licet eius impreſſio nõ remoueatur de facili.

de facili, non tamen ſtabiliter perpetuatur. Ex his itaq; elicitur illius mediocrem ſubſtantiam artificem diuidere, neceſſe eſſe. Diuidere autem putauerunt quidam impoſſibile eſſe, propter fortem illius mixtionem. Et illi quidem ſuis operibus manifeſtis aduerſi ſunt. Nam ipſum ſulphur calcinauerunt, licet non multum, quod nullam fuſionem nec inflammationem dedit. Sed illud per diuiſionem ueceſſe eſt euenisſe, quia ſulphur in ſua naturali commixtione permanens, neceſſe eſt inflammari & comburi. Ergo per diuiſionem diuerſarum ſubſtantiarum in illo, relinquitur, partem in ipſo magis inflammabilem, à partibus non inflammabilibus ſeorſum in artificio ſeparari. nam ſi poſſibile eſt, per calcinationem ad remotionem omnium inflãmabilium partium in illo peruenire, neceſſe eſt ex eorum naturalibus operibus, eos confiteri, ad omnem partium diuiſionem poſſe peruenire. Sed quia hoc dependet ex ſubtiliſſimo artificio, cogitauerunt fore impoſſibile. Patet itaq; ex præmiſſis in capitulo, quod non eſt ſulphur de ueritate noſtræ artis, ſed pars eius. Et nos iam deduximus te in cognitionem artificij, per quod ad illius diuiſionem poſſibile eſt deuenire. In arſenico uero, quia in radice ſuæ mineræ, per actionem naturæ reſolutæ ſunt multæ illius partes iũflammabiles, ideo artificiũ ſeparationis eius eſt facile. Sed ipſum eſt albedinis tinctura, ſulphur uero rubedinis. In ſulphuris igitur diuiſione magnam adhibere cautelam, neceſſe eſt.

De natura Mercurij ſiue Argenti uiui. Caput LIX.

IN argento uiuo ſimiliter neceſſe eſt ſuperflua demere. Habet enim corruptionis cauſas, uidelicet terream, & aduſtibilis abſq; inflammatione aqueitatis ſubſtantiam, Putauerunt tamen aliqui illud non ſuperfluam habere terram, uel

uel immunditiam. Sed uanum est quod cogitatur ab eisdem, Videmus enim ipsum multæ liuidatis,& non albedinis. Et similiter per leue artificium uidemus ex illo terram nigram & feculentam emanare,per lauationem uidelicet, cuius modum narrabimus.Sed quia duplicem est per illud perfectionem elicere,medicinã scilicet ex eo facere, & illud perficere,ideoq; necesse est ipsum duplicis mundationis gradu præparare , propterea duæ mundationes Mercurij sunt necessariæ. Vna per sublimationem ad medicinam, & hæc hic innuitur. Alia per lauacrum ad coagulationẽ,& illa innuetur. Si enim uolumus medicinam ex illo creare,tunc necesse est eam à feculentia suæ terreitatis mundare per sublimationem,ne in proiectione creet colorem liuidum, & ipsius aqueitatem fugitiuam delere, ne totã medicinam fugitiuam in proiectione faciat, & mediocrem illius substantiam saluare pro medicina.De cuius est proprietate non aduri, & ab adustione defendere, & quæ non fugit,& fixum facit. Probamus itaq; perfectiuum esse illud manifestis experientijs.Nam uidemus argentum uiuum,argento uiuo magis adhærere, & eidem magis amicari, post illud uero aurum,& post hæc argentum. Ideo ex hoc relinquitur,ipsum esse suæ naturæ magis.Alia uero corpora uidemus non ad illa tantam conformitatem habere, & ideo ipsa ueridicè inuenimus minus de illius natura participare.Et quæcunq; uidemus plus ab adustione saluare,illa consideramus plus illius naturã possidere. Ideoq; relinquitur, ipsum argẽtum uiuum esse perfectiuum,& adustionis saluatiuum, quod est perfectionis ultimum.Secundus uero mundationis gradus est ad ipsius coagulationem. Et est ut sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreitatis per unam diem. Cuius modus hic est : Sumatur patella terrea, & in ea mittatur argentum uiuũ, super quod fundatur aceti

aceti fortissimi pauca quantitas,uel alterius rei cõsimilis, quæ sufficiat ad cooperiendum illud.Post immittatur ad ignem lentum,ne ferueat, & agitetur continue cum digitis super fundũ patellæ, ut diuidatur argentum uiuum in similitudinem subtilissimi puluerís albi, donec totum acetum euaporauerit, & ipsum argentum uiuum redeat.Postea uero quod feculentum & nigrum uideris ex illo emanasse,laua & abijce.Et hæc iterata uice multiplica , quousq; uideris colorem suæ terreitatis in clarũ, mixtum albo & cœlestino colore perfecte mutari,quod perfecte lauationis est signum. Cũ igitur peruenerit ad illud, proijciatur super ipsum medicina suæ coagulationis, & coagulabitur in solificum,& lunificum secundum quod ipsa præparata extiterit. Et ipsius narrationem in sequentibus ponemus.Ex iam igitur dictis patet similiter argentum uiuum non esse perfectiuum in natura sua,sed ~~illud quod ex ipso producitur per artificium nostrum.~~ Et similiter in sulphure & eius cõpari est inducere. Non ergo in his possibile est naturaliter naturam sequi,sed per nostrum artificium naturale.

De natura Marchesitæ,Magnesiæ,& Tutiæ. Caput LX.

DE alijs autem spiritibus naturalem necesse est nos facere traditionem,qui sunt scilicet Marchesita, Magnesia,& Tutia,impressionem magnam in corporibus facientes.Et ideo dicamus quid sint cũ probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus igitur, quòd Marchesita duplicem habet in sui creatione substantiam,argenti uiui scilicet mortificati,& ad fixionem approximantis, & sulphuris adurentis. Ipsam autem habere sulphureitatem comperimus manifesta experiẽtia. Nam cum sublimatur,ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, cõburens. Et sine sublimatione similiter perpenditur illius sulphureitas.

phureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non susci pit illam priusquam inflammatione sulphuris inflammetur & ardeat. Ipsam uero argenti uiui substantiam manifestatur habere sensibiliter. Nam albedinem præstat Veneri meri argenti, quemadmodum & ipsum argentum uiuum, & colorem in illius sublimatione cœlestinum præstare, & luciditatē manifestam metallicam habere uidemus, quæ certum reddunt artificem, illā has substantias continere in radice sua. Magnesia uero sulphur plus turbidum, & argentum uiuum magis terreum & feculētum & ipsum sulphur similiter magis fixum & minus inflammabile habere, per easdem probare experientias manifeste poteris, & ipsam magis naturæ Martis approximare. Tutia uero, est fumus ipsorum corporum alborum, & hoc manifesta probatione perpenditur. Nam proiecto fumo mixtionis Iouis & Veneris, adhærente in spondilibus fabricæ fabrorum, eandē impressionem facit cum ea. Et quod fumus Metallicus non redit, nec ipsa similiter sine alicuius corporis admixtione. Ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum, alba non citrinat corpora, sed rubea. Nam citrinitas non est aliud, quàm rubei & albi determinata proportio. Ideoq; ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. Et ideo magis alterat quàm suum corpus, & magis adhæret in examine pauco artificio, quod iam tibi narratum est. Quæcunq; igitur alterantur, per argenti uiui uirtutem, uel sulphuris, aut horum similium necesse est alterari, quoniam hæc sola communicant in natura ad ipsa corpora.

De natura Solis, siue Auri. *Caput* LXI.

DE corporibus nunc, ampliato sermone eorum intimam narremus essentiam. Et primo de Sole, postea de Luna, ultimo uero de alijs, secundū quod uidebitur expedire cū suis probatio-

probationibus, quæ per experimentum habentur. Est igitur Sol creatus ex subtilissima substantia argenti uiui, & clarissima fixura: & ex substantia pauca sulphuris mundi, & puræ rubedinis, fixi, clari, & à natura sua mutati, tingentis illā. Et ideo, quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris, necesse est & auri citrinitatem diuersitatem habere similiter. Est enim quoddam magis, quoddam uero minus in citrinitate intensum. Quod autem sit ex subtilissima argenti uiui substantia, perpenditur & ipsum, quia argentum uiuum de facili illud suscipit. Non enim argentū uiuum aliud quàm suæ naturæ suscipit. Quòd uero claram & mundam illius substantiā habuit, per splendentem eius fulgorem & radiantem manifestatur, nō solum in die, uerum etiam in nocte sese manifestantem. Quòd uero fixam & sine sulphureitate comburente habeat, patet per omnem operationem illius ad ignem: nam nec minuitur, nec inflammatur. Quòd uero ipsum sit sulphur tingens, patet per hoc, quod admixtum argento uiuo, ipsum in colorē transformat rubeum: & quod sublimatum forti ignitione de corporibus, ita quod illorum ascendat subtilitas, cum ea citrinissimū creat colorem. Patet igitur, quod cum pura eius substantia purum colorem generat, cum non pura non purū. Qui uero probationis suæ citrinitatis ostensione indiget, sensum non habet: quia per uisum percipitur. Subtilissima igitur argenti uiui substantia ad fixionem deducta, & puritas eiusdem, & subtilissima sulphuris materia fixa, & non adurens, tota ipsius auri materia est essentialis. Maior uero argenti uiui, quàm sulphuris in illo probatur quantitas, ideo maiorem argentum uiuum habet ingressionem in illud. Igitur quæcunq; uolueris alterare, ad huius exemplar altera, ut ipsa ad æqualitatem eius perducas. Et modū iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles

& fixas habuit partes, ideo potuerunt partes eius multum densari. Et hæc fuit causa ipsius magni ponderis. Per multam uero operatam à natura decoctionem, facta est ex illo paulatiua resolutio, & inspissatio bona, & ultima mixtio, ut cum ignitione liquescat. Ex præcedentibus igitur patet, quod multa quantitas argenti uiui est causa per perfectionis: multa uero sulphuris causa corruptionis. Et uniformitas in substantia, quæ per mixtionem fit in decoctione naturali. Diuersitas uero in substantia, est causa corruptionis. Et induratio & inspissatio, quæ per longam & temperatam perficitur decoctionem, est causa perfectionis, oppositum uero corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum argentum uiuum sulphur non debite, necesse est secundum diuersitatem illius diuersas corruptiones adduci. Potest enim sulphur quod super illud cadit, fixum, non adustibile esse totum, aut totum adustibile, & fugiens in natura sulphuris: aut fugiens, & non in natura sulphuris, aut partem fugientis, partem uero fixi tenere: sed in parte naturam sulphuris tenere, in parte uero non: aut totum mundum, aut medium immundum: aut multæ quantitatis, aut paucæ, superans in cõmixto: aut paucæ quantitatis superatum in illo, aut nec superans nec superatum: aut album, aut rubeum, aut mediocre. Ex his itaq; omnibus diuersitatibus necesse fuit in natura diuersa creari corpora, & his similia: quas omnes oportet narrare nos cum probationibus manifestis.

De natura Lunæ, siue Argenti. Caput LXII.

IAm ergo patet ex precedentibus, quod si ceciderit sulphur mundum, fixum, rubeum, clarum, super substantiam argenti uiui puram, non superans, imò paucæ quantitatis, & superatum, creatur ex hoc aurum purum. Si uero fuerit sulphur mundum,

mundum, fixum, album, clarum, quod ceciderit super substantiam argenti uiui, fit argentum purum. si in quantitate non superet, diminutam tamen habet puritatem ab auri puritate, & spissitudinem grossiorem, quàm aurum. Cuius signũ est, quod non densantur partes eius, in tantũ ut auro componderet, nec ita fixam substantiam habet, ut illud. Signum est diminutio eius per ignem, & sulphur eius, quod non est fixum, nec incõbustibile, causa est illius. Et quòd sulphur in illo huius sit dispositionis, per illius paululam inflammationem probatur. Idẽ autem fixum & non fixum ad aliud quidem & ad aliud relatũ esse, impossibile non est autumandum. Lunæ enim sulphureitas ad auri sulphureitatem relata, non fixa, & comburens est. Ad aliorum uero sulphur corporum fixa, & non comburens.

De natura Martis, siue Ferri. Item de effectibus Sulphuris, & Mercurij, deq; causis corruptionis, & perfectionis. Caput LXIII.

SI uero fuerit sulphur fixum terreum, argento uiuo fixo terreo commixtum, & hæc ambo non puræ, sed liuidæ albedinis fuerint, cuius superantiæ quantitas sit sulphuris fixi summe, fit ex his ferrum. Quoniam superantia sulphuris fixi fusionem prohibet. Ideoq; ex hoc relinquitur, sulphur uelocius liquefactionis festinantiã per opus fixionis perdere, quàm argentum uiuum. Non fixum uero uidemus citius quàm argentum uiuum liquescere. Ex his uero manifestatur causa uelocitatis fusionis & tarditatis in corporũ unoquoq;. Nã quod plus de fixo habet sulphure, tardius, quod uero plus de aduerente, facilius & citius fusionem suscipit. Quod satis aperte relinquitur à nobis esse monstrandum. Quòd uero ipsum fixum tardiorem faciat fusionem, manifestatur per hoc, quod ipsum

nunquam,niſi calcinetur,figitur,& calcinatum nullam dat fuſionem.Ergo in omnibus illam impedire debet. Quod uero niſi calcinetur non figatur,patet experimento illius, qui illud figit non calcinatũ, quoniam ipſum inuenit ſemper fugere, donec in terram uertatur.Cuius ſimilitudo eſt calcis naturę.Hoc autẽ minime in argẽto uiuo cõtingit, quoniã figi poteſt abſq; hoc, q; in terrã uertatur, & figi ſimiliter cũ conuerſione illius in terram poteſt.Nam per feſtinationem ad eius fixionem,quę per præcipitationem perficitur, figitur,& in terram mutatur. Per ſucceſſiuam uero illius iterata uice ſublimationem figitur ſimiliter,& non in terram uertitur, imò fuſionem dat metallicam. Hoc autem manifeſtum eſt,& illi probatum,qui utraſq; fixiones illius expertus eſt,uſq; in illius conſummationem per feſtinã præcipitationem, & tardã,per ſucceſſiuas ſublimationes. Vidit enim & inuenit ſic,ut à nobis ſcriptum ſuſcepit. Et illud ideo, quoniam uiſcoſam & denſam habet ſubſtantiam: cuius ſignum eſt contritio illius,cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sentitur enim in illo manifeſte uiſcoſitas illius per multam adhærentiam. Denſam autem ſubſtantiam illud habere,manifeſte uidet monoculus per illius aſpectum,& per ponderationem ſui immenſi ponderis. Auro enim præpõderat,cum in natura ſua eſt,& eſt ſimiliter fortiſſimæ compoſitionis,ut narratum eſt. His igitur relinquitur,ipſum poſſe figi ſine illius humiditatis conſumptione, & abſq; in terram conuerſione.Propter enim bonam partium adhærentiam,& fortitudinem ſuæ mixtionis, ſi quo modo partes illius inſpiſſentur per ignem,ulterius non permittit ſe corrumpi,neq; per ingreſſionem furioſæ flammæ in illud ſe in fumũ ulterius eleuari permittit:quoniã rarefactionẽ ſui nõ patitur,propter ſuam denſitatẽ & carentiam aduſtionis,quæ per ſulphureitatem combuſtibilem.

ſtibilem,quam non habet,perficitur.Per hoc igitur inuentum eſt inuentione ueridica duorum ſecretorũ genus mirabile duplex. Vnum ſcilicet,Cauſæ corruptionis uniuſcuiuſq; metallorum per ignem: quarũ una eſt incluſio adurentis ſulphureitatis in illorum ſubſtantiæ profundo,per inflammationem illa diminuentis,& exterminantis in fumũ ultima conſumptione, quantumcunq; in illis argentum uiuũ bonæ fixionis extiterit. Altera uero eſt multiplicatio flammæ exterioris ſuper illa penetrantis,& ſecũ in fumum reſoluentis, cuiuſcunq; fixionis in eis ipſum ſit. Tertia uero eſt rarificatio ipſorum per calcinationem. Tunc enim flamma uel ignis in illa penetrare poteſt, & ipſa exterminare. Si igitur omnes corruptionis cauſæ conueniant,maxime corpora corrumpi neceſſe eſt. Si uero non omnes,remittitur corruptionis uelocitas uniuſcuiuſq; corporis ſecundum remiſſionem illarum.Secundum genus eſt bonitas, quæ per ipſum conſideratur in corporibus. Quia igitur argentum uiuum propter nullas cauſas exterminationis,ſe in partes compoſitionis ſuę diuidi permittit(quia aut cum tota ſua ſubſtantia ex igne recedit,aut cum tota in illo permanens ſtat)notatur in eo neceſſario perfectionis cauſa. Laudetur igitur benedictus & glorioſus Altiſſimus:qui creauit illud: deditq; illi ſubſtantiam, & ſubſtantiæ proprietates, quas non contingit ex rebus ullam in natura poſſidere, ut in illa poſſit inueniri hæc perfectio,per artificium aliquod, quod in illo inuenimus potentia propinqua. Ipſum ~~enim eſt, quod ignẽ ſuperat,& ab igne nõ ſuperatũ: ſed in illo amicabiliter requieſcit, eo gaudẽs.~~

De natura Veneris, ſiue æris. Caput LXIIII.

REdeuntes igitur ad propoſitum, dicimus, quod ſi fuerit ſulphur immundum, groſſum, fixum, ſecundum ſui maiorem

* In illo amicabiliter requieſcit, eo gaudens

maiorem partem: secundum uero sui minorem non fixum, rubeum, liuidum, secundum totum non superans neq; superatũ, & ceciderit super argentum uiuum grossum, ex eo æs creari necesse est. Horum itaq; omnium probationem adducere per data ex natuta illorũ contingit. Nam cum illud ad inflammationem deponitur, flammam ex eo sulphuream discernere poteris, quæ sulphuris non fixi est signum. Et deperditio quantitatis eius per exhalationem, per frequentem eius combustionem, sulphur illud fixum habere significat. Nam ex ea, fit illius fusionis retardatio, & induratio substantiæ ipsius, quæ signa sunt, multitudinis fixi sulphuris ipsius. Quod illud autem sit rubeum immundum, adiunctum argento uiuo immundo, significatur per sensum: unde alia probatione non indiget. Experimento itaq; elicias secretum. Vides enim omnem rem caloris actione in terram mutatã, cum facilitate solui, & ad aquæ naturam redigi. Hoc autem contingit propter partium subtiliationem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc terream naturam reducta, magis subtiliatur. Igitur magis soluitur: ita & quę maxime, maxime. Ex his igitur patet causa corruptionis, & infectionis horum duorum corporum, Martis scilicet & Veneris: quia est per sulphur multæ quantitatis fixum, & non fixum paucæ in Venere, minimæ uero in Marte. Cum igitur sulphur fixum in fixionem deuenit per calorem ignis, eius partes subtiliantur: sed pars illa quæ est in aptitudine solutionis suæ substantiæ soluitur: cuius signum est expositio horum duorum corporum ad uaporem aceti. Nam per illud floret in superficie illorum sulphuris eorum aluminositas, per calorem in illo creata subtiliatiuum. Et si posueris hæc duo corpora in liquorem ponticũ, soluentur de facili per ebullitionem multæ illorum partes. Et si respexeris in mineris horum

horum duorum, manifestam inuenies ex eis solutam aluminositatis substantiam distillare, & in illis adhærere: quæ aluminositas per ponticitatem & facilem solutionem in aquam mutatur. Non enim ponticum, & facile solubile reperitur aliud quàm alumẽ, & quod illius naturæ est. Nigredo uero in utroq; horum duorum corporum ad ignem creatur propter sulphur non fixum, quod in illis concluditur: multum quidem in Venere, parum uero in Marte, & ad naturam fixi approximans. Ideoq; non de facili talem impressionem de Marte remoueri est possibile. Iam igitur patuit, ex sulphure non fixo fusionem fieri, & fusionem adiuuari: ex fixo uero fusionem non fieri, & fusionem impediri. Ex argento uero uiuo fixo non est necesse fusionem non fieri, & fusionem impediri. Illud scit necessario uerum esse, qui nullo ingeniorum fusionis, sulphur potuit cõseruare in fusione post illius fixionem. Argentum uero uiuum figi potuit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bonam fusionem suscipiente. Ex hoc itaq; manifestum est, corpora esse maioris perfectionis, quæ plus argenti uiui sunt continentia: quæ uero minus, minoris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus, ut argentum uiuum in commixtione superet. Et si per solum argentum uiuum perficere poteris, præciosissimæ perfectionis indagator eris, & eius perfectionis, quæ naturæ uincit opus. Mundare enim poteris intime, ad quod natura nõ peruenit. Probatio uero eius, quod ea quæ maioris argenti uiui quantitatem sunt continẽtia, maioris sint perfectionis, est scilicet facilis susceptio argenti uiui. Videmus enim corpora perfectionis amicabiliter argentum uiuum suscipere. Ex precedẽtibus itaq; sermonibus relinquitur, duplicem esse in corporibus sulphureitatem. Vnam quidem in profunditate argenti uiui conclusam, in principio suæ

mixtionis,alteram uero ſuperuenientem.Quarum altera cum labore tollitur,alteram uero nullo artificiorum ingenio,quod per ignem perficitur, poſſibile eſt tolli, ad quod poſſit noſtra operatio congrue ac utiliter peruenire, cum iam cũ eo ad eandem cerationem unitum factum eſt. Et hoc experimento probatur, quòd ſulphureitatem aduſtibilem uidemus per ignem deleri,ſulphureitatẽ uero fixam minime. Si igitur dixerimus corpora calcinatione mundari, intelligas utiq; à terrea ſubſtãtia, quæ non in radice ſuæ naturæ unita eſt. Quoniam unita ~~mundare per ignis ingenium non eſt poſſibile, niſi adueniat argenti uiui medicina occultans & contemperans illã, aut illã~~ de commixto ſeparãs.Separatio autem terreæ ſubſtantię in radice naturæ metallo unitæ ab eius commixto fit. Aut per eleuationem cum rebus ſubſtantiam argenti uiui eleuantibus,& ſulphureitatem dimittentibus , propter conuenientiam cum eis, ut eſt Tutia & Marcheſita , quoniam fumi ſunt , quorum maior pars argẽti uiui eſt quantitas,quàm ſulphuris. Et huius experientiam uides, quoniam ſi forti & ſubita fuſione hæc cõiunxeris cum corporibus, ſpiritus ſecum adducent corpora in fuga ſua. Ideoq; cum eis eleuare poteris. Aut cum lauatione per argenti uiui commixtionem,quam narrauimus. Argentũ enim uiuum tenet quod ſuæ naturæ eſt, alienum uero reſpuit.

De natura Iouis,ſiue Stanni. Caput LXV.

HAc igitur inueſtigatione propoſita,noſtrum propoſitum ſequentes innuimus, quòd ſi ſulphur fuerit in radice cõmixtionis,fixione pauca participans, album albedine non pura,non ſuperans,ſed ſuperatum, cum argento uiuo ſecundum partem fixo, ſecundum partem uero non fixo, albo non puro commixto

commixto,ſequetur ex eo ſtannum. Et horum probationem per præparationem inuenies.Quia ſi ſtannũ calcinaueris, ſenties ex illo ſulphuris fœtorem:quod ſignum eſt ſulphuris non fixi.Et quia flammam non dat,ne putes illud fixum.Quia non propter fixionem,ſed propter ſuperantiam argenti uiui, in cõmixtione ſaluantis à combuſtione flammam non dat.Probatur itaq; duplex in ſtanno ſulphureitas: duplex item argenti uiui ſubſtantia. Vna quidem ſulphureitas quæ eſt minus fixa,quia cũ calcinatur fœtet ut ſulphur. Per primam probatur mixtionis experientia. Altera per continuationem illius in calce ſua ad ignem, quam habet, quia magis fixa non fœtet. Probatur uero duplex argenti uiui ſubſtantia in illo, quarum una eſt nõ fixa,altera fixa:quia ante illius calcinationem ſtridet,poſt uero triplicem ipſius calcinationẽ non ſtridet,quod eſt,quia eius argenti uiui fugitiui ſubſtantia ſtridorem faciẽs euolauit.Quòd uero argenti uiui ſubſtantia fugitiua ſit cauſa ſtridorem faciens,probatur per lauationem plumbi cum argento uiuo.Quia ſi cum argento uiuo plumbum lauetur, & poſt lauacrum eius illud fuderis cum igne, non ſuperante ſuæ fuſionis ignem,remanebit cum eo argenti uiui pars , quæ plumbo ſtridorem adducit,& illud in ſtannum conuertet. Econuerſo uero,per mutationem ſtanni in plumbum illud conſiderare potes. Nam per multiplicem calcinationis reiterationem ad illud, & ignis illi magis conuenientis ad reductionis adminiſtrationem , in plumbum conuertitur . maxime uero cum per ſubtractionem ſuæ ſcoriæ cum magno calcinatur igne. Et de harum ſubſtantiarum diuerſitatibus certificari poteris per ingenia conſeruationis illarum in inſtrumentis propriis,& ignis modo eas diuidentis: ad quem nos peruenimus cum inſtantia,& uidimus cum certificatione noſtra, nos uerum per illud

æstimasse. Quid igitur sit quod post remotionem duorum non fixorum ex Ioue, scilicet sulphuris & argenti uiui remansit, te certum reddere nos expedit: ut complete cognoscas ipsius Iouis compositionem. Est igitur illud liuidum, ponderosum, ut plumbum: maiori tamen albedine plumbo participans. Est igitur plumbum purissimum. Et est in ipso æqualitas fixionis duorum componentium, argenti uiui scilicet, & sulphuris. Non autem æqualitas quantitatis: quoniam in commixtione uincit argentum uiuum: cuius signum est facilitas ingressionis in illud argenti uiui in natura sua. Igitur si non maioris argenti uiui in illo esset quantitas, non adhæreret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoq; non adhæret Marti, nisi subtilissimo ingenio: nec Veneri propter paucitatem argenti uiui in illa, in commixtione sua. Ex hoc igitur patet, quia difficillime Marti adhæret. Veneri uero facilius, propter maiorem copiã argenti uiui in ea: cuius signum est fusio illius facilis, Martis uero difficillima. Fixio uero harum duarum substantiarum, ad firmam approximat fixionem: non autem fixa propterea est perpetuo. Et huius est probatio, ipsius corporis calcinatio: & post calcinationem ad fortissimum ignem expositio. Nam per eum non fiet diuisio, sed tota ascendet substantia: purificata tamen magis. Videmus ergo substantiam sulphuris in stanno adurentem facilius separari, quàm in plumbo. Et huius experimentum uides per facilem Iouis indurationem, calcinationem, & melioratione sui fulgoris. Ideoq; cõsiderauimus hæc corrumpentia in radice Illius non fuisse, sed ei postea aduenerunt. Et quia in prima commixtione non fuerunt illi multum coniuncta, ideo facile possunt separari. Ideoq; alterationes in eo sunt uelocis operis, mundificatio uidelicet, induratio, & illius fixio, Et harum causas per ea quæ iam à nobis tradita sunt, manifeste

manifeste considerare potes. Et quia post has operationes, calcinationem scilicet & reductionem, considerauimus in fumo suo per magnam eleuationem, & ignis expressionem, & uidimus illum ad citrinitatem pertingere, cum hoc sit de proprietate Sulphuris calcinati, æstimauimus æstimatione uera, in qua fuimus certificati, sulphuris fixi naturam illud secũ multam continere. Qui igitur uoluerit in hac nostra scientia uidere ueritatem, inuestigationem horum omnium perstudeant cũ sedulitate operis, donec per eam principia ipsorum corporum, & proprietatem spirituum inueniant inuentione certa non coniecturali, quam tradidimus, in hoc nostro uolumine sufficienter ad artis exigentiam.

De natura Saturni, siue Plumbi. Caput LXVI.

REstat nos igitur de Saturno descriptionem ponere. Et dicimus, quòd non diuersificatur à Ioue post calcinationis reiterationem, ad illius naturam reductio, nisi quòd immundiorem habet substantiam à duabus substantijs commixtã grossioribus, sulphure scilicet & argento uiuo. Et quòd sulphur in illo comburens, est sui argenti uiui substantiæ magis adhæsiuum, & quod plus habet de substantia sulphuris fixi ad compositionem suam, quàm Iupiter. Et harum probationes per experientias manifestas adducemus. Quòd igitur ipsum sit maioris terreæ feculentiæ, quàm Iupiter, manifestatur per uisum, & per lauacrum eius ab argento uiuo, in hoc, quod plus per lauacrum emanat feculentiæ ab eo, quàm à Ioue, & quod primum gradum calcinationis suscipit facilius quam Iupiter, quod est signum multę terreitatis. Nam corpora pluris terreitatis facilioris inuenimus calcinationis, & terreitatis paucæ difficilioris calcinationis, Et huius est probatio, difficillima

Solis calcinatio cõpleta. Et quod non rectificatur eius fœditas per calcinationis reiterationem ſicut in Ioue, quod eſt ſignum maioris fœditatis in principijs eius ex natura ſua, quam Iouis. Quod uero ſulphuris quantitas cõbuſtibilis magis ſit argenti uiui ſubſtantiæ adhæſiua in eo q̃ in Ioue, ſignificatur per hoc, quod non ſeparatur de eo in fumũ quãtitas notanda, quin ſit citrini coloris multæ citrinitatis, cuius ſimiliter eſt quod in fundo inferiori ex eo remanſit, id quod neceſſario unius triũ horũ eſſe ſignũ relinquitur, aut nullius quãtitatis ſulphuris combuſtibilis in eo, aut pauciſſimę, aut multum coniunctę, in principiorum propinquitate ad radicem commixtionis. Sed certificati ſumus per illius odorem, ipſum alicuius eſſe quantitatis, & non paucæ, immo multæ, quia nõ remouetur ab eo odor ſulphureitatis in breui tempore. Ideo conſideraũimus conſideratione qua certi ſumus, ſulphur comburens illius ſulphuri non comburenti ad naturam fixi approximanti, in argẽti uiui ſubſtantia uniformiter eſſe commixtum. Ideo cum ſcandit fumus eius, neceſſario cũ ſulphure non comburente ſcandit, de cuius proprietate eſt citrinitatem creare. Quod uero maior quantitas ſulphuris non adurentis ſit in ipſo quam in Ioue, à nobis adductũ eſt cum ueritate, per hoc q̃ uidemus totũ colorẽ ipſius in citrinum mutari, Iouis uero in album, in calcinationibus ſuis. Et ideo in hoc nobis aperta eſt uia inueſtigationis cauſæ huius operis, per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius in durũ q̃ Saturnus, non aũt in tarditatem liquefactionis uelocius quã Saturnus. Et illud ideo, quoniam cauſa duritiei naturæ eſt ſulphur, & argentũ uiuũ fixum. Cauſa uero liquefactionis eſt duplex, argentum uiuum ſcilicet, & ſulphur combuſtibile. quorum alterum, quo ad fuſionis perfectionem, ſufficit in unoquoq; gradu eius, cum ignitione ſcilicet, & ſine ignitione, ſcilicet

ſcilicet argentum uiuum. Quia igitur in Ioue eſt multa argenti uiui quantitas non uere fixi, remanet in illo multa liquefactionis uelocitas, & non remouetur ab illo faciliter. Cauſa uero mollificationis eſt duplex, argentum ſcilicet uiuum, & ſulphur combuſtibile. Quia igitur remouetur ſulphureitas comburens ex Ioue facilius quã ex Saturno, ideo ex eo altera cauſarum molliciei remota, neceſſe eſt illud indurari calcinatum. Saturnus uero quia utriuſq; mollitiei cauſas fortiter habet coniunctas, non facile induritur. Eſt tamen diuerſitas in mollitie per argentum uiuũ, & mollitie per ſulphur: quia mollities per ſulphur eſt ceſſiua, mollities uero per argentum uiuum extenſiua eſt. Et hoc neceſſario probatur per hoc, q̃d uidemus corpora multi argẽti uiui multæ extenſionis eſſe, corpora uero pauci, paucæ. Et ideo Iupiter facilius & ſubtilius extenditur quã Saturnus. Saturnus facilius quàm Venus, Venus quã Mars, Luna ſubtilius quàm Iupiter, Sol uero quàm Luna ſubtilius. Patet igitur, quod cauſa indurationis eſt argentum uiuum fixum, aut ſulphur fixũ. Cauſa uero mollitiei eſt oppoſita. Cauſa uero fuſionis eſt duplex, ſulphur non fixum, & argentum uiuum cuiuſcunq; generis. Sed ſulphur non fixum neceſſario eſt cauſa fuſionis ſine ignitione. Et manifeſte uides huius rei experientiam, ~~per proiectionem arſenici ſuper corpora difficilis fuſionis: facit enim ea facilis fuſionis, & ſine ignitione.~~ Cauſa uero fuſionis facilis eſt & ſimiliter argentum uiuum. Cauſa uero fuſionis cum ignitione eſt argentum uiuum fixum. Cauſa igitur impedimenti fuſionis cuiuſcunq; eſt ſulphur fixum. Per hoc itaq; maximum poteris elicere ſecretum. Quod cum plurimæ argenti uiui quantitatis corpora maximæ perfectionis ſint inuenta, pluris utiq; quantitatis argenti uiui corpora à perfectione diminuta perfecto magis approximare neceſſe eſt.

Arſenicũ

Itaq;

Itaq; & multę ſulphureitatis corpora plurime corruptionis eſſe contingit. Quam ob rem igitur ex iam dictis patet, Iouem maximę perfecto approximare, cum perfectionis plus participet, Saturnum uero minus, minus uero ad huc Venerem, minime uero Martem, eo ex quo perfectio dependet. Aliter autem ex medicina complente, & defectum ſupplente, & perfectius attenuante ad profundum, corporum ſpiſſitudinẽ, & ſub ſplendentis fulgoris ſubſtantia eorundẽ palliante fuſcedinem, ſe habere contingit. Ex hac enim maximæ perfectibilis Venus exiſtit, minus uero Mars, adhuc minus Iupiter, minime uero Saturnus. Ex his igitur repertum eſt laboris inueſtigatione ueridica, ex corporum diuerſitate, diuerſas inueniri cum præparatione medicinas. Alia enim eget medicina, durũ ignibile, alia uero molle & non ignibile corpus. Hoc quidẽ mollificante, & ad profundũ attenuante, & in ſua ęquante ſubſtãtia. Illud uero indurãte & inſpiſſante occultũ eius. Ex his igitur nos expedit ad medicinas tranſire, cũ manifeſtis experientijs, ponentibus nobis cauſas inuentionis diuerſarum medicinarũ, & quod diminutum relinquant, & quod ad complemẽtum deducant.

SECVNDA PARS HVIVS SECVNDI LIBRI, DE MEDICINIS IN GENERE, ET DE neceßitate perfectionis medicinæ, omnia imperfecta perficiente, atq; ex qua re melius & propinquius eliciatur.

Vniuſcuiuſq; corporis imperfecti, ſimiliter & argenti uiui neceſſario fore duplicem medicinam, unam ſcilicet ad album, alteram uero ad rubeũ, à quibus tamen omnibus excuſamur per unicam perfectiſſimam. Caput LXVII.

PRobamus igitur, ſpiritus corporibus magis aſſimilari, per hoc, quod magis corporibus uniũtur & amicabilius, quam

quam alia in natura. Per hoc ergo adductum eſt nobis inuentione prima, hos eſſe corporum alterationes medicinam uerã. Ideoq; omni quo potuimus ingeniorum genere nos ipſos exercuimus, ut per illos, imperfectorum unumquodq; corporum, mutatione firma in perfectum lunare & ſolare transformaremus corpus. Quamobrem ex eiſdem medicinam diuerſam ex diuerſa alterandorum intentione creari neceſſe accidit. Cum ſint igitur duplicis generis metalla alterationis, argentum uiuum ſcilicet perfectione coagulabile, & à perfectione diminuta corpora. & hæc iterum multiplicia, alia quidem dura ignibilia, alia uero mollia non ignibilia. Dura quidem ignibilia, ut Mars & Venus. Mollia uero, ut Iupiter & Saturnus. Neceſſe eſt & medicinam ſimiliter perfectiuam multiplicem eſſe. Alia etenim eget argentum uiuum medicina perficiente, alia uero corpora transformanda. Quinetiam alia egent dura ignibilia, ut Venus & Mars, alia uero mollia non ignibilia, ut Saturnus & Iupiter. Et hæc utraq; utriuſq; generis cum ad ſe inuicem differant in natura, ſimiliter diuerſam ea egere medicinam neceſſario accidit. Vnius etenim generis ſunt Mars & Venus, ſed in ſpeciali quadam proprietate differunt. Etenim hic non fuſibilis: illa uero fuſibilis: Ideoq; alia quidem Mars, alia uero Venus medicina perficitur: & hic quidem ex toto immundus eſt, illa uero non. Et hic quidem quadam albedine fuſca, illa uero rubedine & uiriditate participat: quę in medicina diuerſitatis neceſſitatem imponũt conſimiliter. Alterius etiam generis mollitiei corpora, ſcilicet Iupiter & Saturnus, cum hic & ſimiliter differant, diuerſa medicina ea ſimiliter egere neceſſe eſt. Eſt enim hic quidem mundus ſcilicet Iupiter ille uero non. At uero & hæc quidem mutabilia omnia, nunc Lunaria, nunc Solaria efficiuntur corpora: ideoq; neceſſe eſt uniuſcuiuſq;

duplicem medicinam fore. Vnam quidem citrinam, in citrinũ mutãtem ſolare corpus: alteram uero albam in album Lunare corpus mutantẽ ſimiliter. Cum ex quatuor igitur imperfectorum corporum unicuiq; duplex materia adinueniatur, Solaris uidelicet & Lunaris, Octo in ſumma erunt medicinæ omnes corpora perficientes, in forma bona. Perficitur & ſimiliter argentum uiuum in Solare & Lunare: ideoq; & medicinæ alterantis illud duplicẽ differentiam eſſe contingit. Decem igitur erunt omnes medicinæ, quas inuenimus cum totalitate ſua ad cuiuslibet imperfecti alterationem completam. Verum utiq; cum diuturni laboris inſtantia, & magnæ indagationis induſtria excuſari uolumus ab inuentionis labore harũ decem medicinarum per unius beneficiũ medicinæ: & inuenimus inquiſitione longa, necnon & laborioſa maxime, & cum experientia certa, medicinam unam, qua quidem durum molleſcit, & molle induratur corpus, & fugitiuum figitur, & illuſtratur fœdũ ſplendore inenarrabili, & eo qui ſupra naturam cõſiſtit. Ideoq; omnium harum medicinarum expedit ſingulum ſermonem adducere, cum cauſis ſuis, & manifeſtis probationum experientijs. Primum igitur medicinarum decem ſeriem, & abhinc quidem corporum omnium, deinde uero argenti uiui, dehinc uero & ultimo ad perficientis magiſterij medicinam tranſeundum, cum tamen præparatione indigeant imperfecta. Ideo ne propter inſufficientiam traditionis artis mordeamur ab inuidis, afferamus in primis narrationem de imperfectorum præparationibus, earum inuentionis cauſæ neceſſitatem ponẽtes, quibus quidem in noſtro artificio efficiantur congrua, perfectionis albedinis & rubedinis in unoquoq; gradu medicinam ſuſcipere, & ab eadem perfici. Dehinc uero addendum medicinarum omnium narrationem ſufficientem & congruam.

Vnicuiq;

Vnicuiq; imperfectorum corporum ſuam præparationem eſſe adhibendam. Caput LXVIII.

EX iam ergo à nobis narratis ſermonibus apparet quid ſuperfluum quidue diminutum ex operibus natura relinquat in unoquoq; eorum, quæ imperfecta ſunt corpora, ſecundum ſufficientem partem: ſecundum uero complementũ quæ in ſuperioribus obmiſimus, hic complebimus ſufficienti ſermone. Primum igitur, cum corpora imperfectionis mutabilia duplicis generis eſſe contingat, mollia ſcilicet, & ignibilia, ut Saturnus & Iupiter. Dura & non fuſibilia, aut cum ignitione fuſibilia, ut Mars & Venus: hic quidem non fuſibilis, illa uero cum ignitione: neceſſario nos natura informando edocuit, ex illorũ diuerſitate eſſentiarum, in radice naturæ diuerſas præparationes ſecundum exigentiam illis adminiſtrare. Sunt itaq; unius generis transformanda imperfectionis corpora duo neceſſario: plumbum ſcilicet, quod μέλαν id eſt nigrum dicitur, & per artem Saturnus: & plumbum ſtridẽs, quod λευκὸν id eſt album dicitur. Et in hac ſententia Iupiter, quæ à ſe inuicem ſunt diuerſa in ſui occulti profundo ex radice ſuę naturæ innata, & in manifeſto ſimiliter: quia Saturnus, fuſcus, liuidus, ponderoſus, & niger, ſine ſtridore totaliter mutus. Iupiter autem albus, liuens parum, multum uero ſtridens, & modico ſono tinnitum adducens: quorum differentiam in profundo illorum tibi cum manifeſtis experientijs monſtrabimus ex illarum cauſis neceſſarijs. Ex quibus ſecundum magis & minus, præparationis ordinem colligere bonæ mentis artificem contingit. Primo igitur ſecundum ordinem corporum præparationem narremus: poſtea uero & ipſius argenti uiui coagulabilis. Sed & primo unius generis, molliciei ſcilicet, poſt hoc

μέλαν

λευκὸν

q ij uero

uero & alterius. Primi quidem generis corporum ponatur Saturni præparatio & Iouis: postea uero & aliorum, secundum suum ordinem determinatum. Quia in præparatione corporũ nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum: sed ex manifesto potius.

Imperfectorum metallorum defectum, medicina suppleri, superfluum uero præparatione tolli oportere. Caput LXIX.

SAturni uero præparatio multiplex adhibetur essentiæ, & Iouis similiter, secundum ipsorum multiplicis perfectioni approximationis, aut elongationis ab ea gradum. Cum sit igitur aliud ex corrumpẽtibus quidem illorum profundo adueniens ex ipsorum naturæ radice innata, sulphureitatis scilicet terreitas, atq; impuritas terræ argenti uiui, illorum creationis principijs essentiali natura commixta. Aliud uero superueniens post primam illorum mixtionem, corruptionem adducẽs, & sunt primi generis sulphureitas comburens, & illius impuritas, & argenti uiui substantia fœda: quæ omnia sunt Saturni & Iouis perfectionis substantiam corrumpentia. Sed horum quidem alterum impossibile est remoueri per alicuius industriæ medicinam, primi ordinis. Alterum uero paruo adminiculo remoueri contingit. Hoc quidem remouendum esse impossibile aduenit, propter hoc, quod in principijs naturæ propriæ huius generis corporum in ueram essentiam commixta fuerunt, & uera essentia facta sunt. Ideoq; cum non sit possibile ueram rei cuiusq; in natura remouere essentiam, re permanente, non fuit possibile ab eis hęc corrumpentia delere. Quãobrem igitur putauerunt quidam Philosophorum, per hoc ad artem non posse peruenirí. Sed nos quidem & nostro tempore hanc inquirentes scientiam, peruenimus ad hoc idem, quod & similiter

similiter nullo ingeniorũ præparationis modo potuimus corpora illustrare, cum complemẽto sui fulgoris lucidi, quin contingeret illa ex toto infici, & denigrari potius. Propter hoc igitur & nos similiter in stuporem adducti, multi temporis spacio sub desperationis umbraculo delituimus. Redeũtes tamen in nos ipsos, & nos ipsos torquentes immensæ cogitationum meditationis afflictionibus, respeximus à perfectione corpora diminuta in profundo suæ naturę fœda existere, & nihil ex eis fulgidum inueniri. cum in eis secundum naturam non sit. Non enim inuenitur in re quod in illa nõ est. Cum igitur nihil perfecti in illis inueniatur, necessario & in eisdem nihil superfluũ inueniri relinquitur in diuersarum substantiarum separatione in illis, & in profundo suæ naturæ. Ideoq; per hoc inuenimus aliquid diminutum in illis fuisse, quod compleri necessario accidit per materiam sibi conuenientem, & diminutum complẽtem. Est igitur diminutum in illis scilicet paucitas argenti uiui, & non recta spissatio eiusdem. Igitur complementum erit in illis argẽti uiui multiplicatio, & spissatio bona, & fixio permanens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam perficitur. Hæc enim cum ex argento uiuo sit in esse deducta, per beneficium illius luciditatis & splendoris, illorum fuscedinem palliando celat & tegit, & splendorem educit, & in fulgorem conuertit. Cum enim argentum uiuum in medicina præparatum per nostrum artificium sit mundatum, & in substantiam purissimam & fulgidissimam redactum, proiectum super diminuta à perfectione illustrabit, & sua fixione perficiet. Hanc uero medicinam in sua narrabimus oratione: Relinquitur itaq; ex præiacentibus necessario, duplicem fore perfectionis inuentionẽ necessariam, unam quidem per materiam quæ de mixto substantiam fœdam separat, alteram uero per medicinam quę illã

sui fulgoris splendore palliãdo tegat,& illustrãdo decoret. Cũ nihil igitur superfluum, sed potius diminutum, in profundo corporꝭ contingat reperiri:si quid omnino superflui remoueri expedit, necesse est id ex manifesto suæ naturæ superueniens, & tolli & moueri,diuersis cũ p̃parationibus,quas in hac oratione nos expedit enarrare: primum quidem in eadem oratione Iouis & Saturni,ultimo uero & aliorum secundum ordinem.

De præparatione Saturni & Iouis. *Caput* LXX.

PRæparantur igitur Saturnus & Iupiter præparationibus multiplicibus secundum maioris perfectioni approximationis necessitatem, communi scilicet, & speciali præparationis modo.Communis quidem est,per gradus approximationis ad perfectionem multiplices. Est enim unus gradus approximationis,scilicet fulgor ex substantia munda: alter uero duricies,cum suæ fusionis ignitione: tertio uero fixio,per remotionem fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur & fulgida fiũt tripliciter:aut per res mundificantes,aut per calcinationis modũ & reductionis,aut per solutionẽ.Per res igitur depurantes mũdantur dupliciter: aut in calcem redacta,aut in natura corporꝭ.In calcem uero redacta,purificantur in hunc modum:aut per sales,aut per alumina,aut per uitrum.Et est,ut cum corpus calcinatũ extiterit, tunc infundatur super eorum calcem aluminũ aut salium aqua,aut cõmisceatur cũ ea uitrum,& reducatur in corpus.Hoc igitur toties super hęc corpora alternata uice reiteretur,quousq; munda complete se ostendant. Nã cũ sales & alumina & uitrũ fundantur fusione alia q̃ corpora, ideo ab illis separantur,& secum terreã substantiam ducunt,relicta sola corporum puritate. In natura uero corporum similiter, & per

per eundem depurantur modũ.Et est,ut limentur subtilissime hæc duo corpora: post hoc uero cum eisdem administrentur aluminibus,salibus,& uitro uidelicet,& postea in corpus reducantur. Et sic alternata uice reiterẽtur,quousq; mundiora appareant. Mundãtur & per argenti uiui lauacrum,cuius modũ attulimus. Mundificãtur & hæc similiter utriusq; generis corpora per reiterationis uicem calcinationis ad illa, & reductionis similiter, cum sufficientia sui ignis, quousq; mundiora appareant.Per hanc enim mundantur à perfectione hęc diminuta corpora,à duplici corrũpente substantia,hac quidẽ inflãmabili & fugitiua,illa uero terrea feculentia. Et illud ideo, quia ignis omnem fugitiuam substantiã eleuat & consumit. Et idẽ ignis similiter in reductionis modo omnem substantiam terræ diuidit cũ proportione sua. Et hanc proportionẽ in alio nostro uolumine,quod de perfectionis inuestigatione intitulatur cõscripsimus: quod secundum ordinem hunc præcedit librum. In illo enim quæcunq; inuestigauimus,secundum nostrę mentis rationem scripsimus, hic uero quod uidimus & tetigimus complete,secundum scientiæ ordinem determinauimus.Mundificantur & hæc uticq; similiter per solutionem suæ substantiæ, cuius modum iam diximus, & per reductionem similiter eius, quod ex eis dissolutum extiterit. Inuenitur enim illud mundius & perfectius q̃ alio quopiam præparationis genere, hoc eodem præparationis modo. Et huic modo non comparatur modus,nisi qui per sublimationem perficitur, & ideo huic æquipollet.Est & similiter prę paratio illis,induratio suæ mollis substantiæ,cum ignitione suæ fusionis.& est,ut ingeniemur illis permiscere argenti uiui substantiam fixam in profundo illorꝭ: aut sulphuris fixi, aut sui comparis, aut cum rebus duris, & non fusibilibus, sicut est calx Marchæsitæ & Tutiæ. Hæc etenim

etenim cum illis uniuntur & amicantur, & illa indurant, quousq; non fundantur, antequam igniantur. Et per medicinam perficientem hoc idem completur similiter, cuius narrationē ponemus. Et est similiter alius præparationis modus, per remotionem suæ fugitiuæ substantiæ. Et hic quidem perficitur per conseruationem illorum post primum calcinationis gradum, in igne illis proportionali. Et quia ordo in modis præparatiōis cōtingit necessario, ideo ponemus ordinem completū ex illis Primo igitur mundetur ex eis omnis substantia fugitiua & adustiua corrumpēs. Dehinc uero terrea superfluitas deleatur. Post hoc soluantur & reducantur, aut per lauacrum argenti uiui lauentur complete. Et hic ordo utilis & necessarius est. Specialis attamen horū corporum præparatio, primum quidē Iouis est multiplex. Vna quidem per calcinationē: & per hanc induratur eius substantia magis, quod Saturno nō euenit. Etiā per alumina similiter: hæc enim proprie Iouē indurant. Altera uero per conseruationē eius in igne suæ calcinationis. Per hāc enim stridorem amittit, & corporū similiter fractionem: quod Saturno similiter non contingit, quia stridorē non habet, nec corpora frangit, & per calcinationis reiterationem similiter ab acuitate salis stridorem amittit. Saturni uero secundario est præparatio specialis, scilicet per calcinationem à salis acuitate: per hanc enim induratur, & per talck specialiter dealbatur, & per Marchesitam & Tutiam. Modos uero omnes præparationum determinauimus completius, in libro qui de perfectionis inuentione intitulatur, quoniam in hoc abbreuiamus summas illarum.

De *præparatione Veneris.* Caput LXXI.

IMitantes igitur præmissorum ordinem, durorum corporū præparationes narremus. Primo igitur Veneris, deinde uero

uero Martis. Est igitur Veneris multiplex præparationis modus. Alius quidem per eleuationem: alius uero sine eleuatione perficitur. Per eleuationem uero est modus, scilicet, ut accipiatur tutia, cum qua Venus magis conuenit, & cum ea per ingenia uniatur. Deinde uero in suo sublimationis uase ponatur ad sublimandum, & per excellētissimum gradum ignis, eius eleuetur pars subtilior, quæ fulgidissimi splendoris inuenta est. Vel cum sulphure misceatur per minima, & postea eleuētur per modum suum eleuationis iam dictum. Sine sublimatione uero prę paratur, aut per res mundificationem facientes, aut in calce sua, aut in corpore, uelut tutia, sales, & alumina: aut per argenti uiui lauacrum, cuius modum attulimus: aut per calcinationes & reductiones, ut in alijs narratū est: aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est ad naturā corporis: aut per argenti uiui lauacrum mundificatur, sicut & corpora reliqua à perfectione diminuta.

De *præparatione Martis.* Caput LXXII.

MArtis uero præparatio est similiter multiplex. Quædā enim per sublimationem, quedam uero sine sublimatione completur, quæ uero per sublimationem fit cum arsenico, cuius modus hic est. Ingeniemur quam profundius possumus eidem arsenicum non fixum unire, ut cum fusione cum eo liquescat. Postea uero sublimetur in uase propriæ sublimationis. Et hæc præparatio melior & perfectior inter cæteras reperitur. Est & alia præparatio ipsius Martis, per arsenicum, sublimatum ab eo multoties, quousq; maneat quantitas aliqua ipsius arsenici. Hoc enim si reductum fuerit, emanabit album fusibile mundū præparatum. Est & similiter modus tertius præparationis eiusdem per fusionem illius cum plumbo & tutia.

Ab his enim fluit mundum & albũ. Sed quoniã ne minus ſufficienter dixiſſe uideamur, cũ nos determinaturos eſſe promiſimus de duroꝝ corporꝝ ingenioſa mollificatione, atq; molliũ induratione, per calcinationis modum, ideo illum non omittamus: ſed mollium quidem primo, duroꝝ uero poſtea. Et eſt ſcilicet, ut ſoluatur argentũ uiuum precipitatum, & ſoluatur corpus calcinatũ, de cuius intentione ſit indurari. Et hæ ambæ ſolutiones miſceãtur, & ex eis alternata uice calcinatum corpus miſceatur, terendo, & imbibendo, & calcinãdo, & reducendo, quouſq; durum fiat & cum ignitione fuſibile. Hocidẽ & cum corporꝝ calce, & tutia & marcheſita calcinatis, ſolutis, & imbibitis, perfici cõplete cõtingit. Et quãdo quidẽ hæc mundiora, tãto & perfectius mutant. Mollificãtur ſimiliter & dura corpora cum ingenio conſimili. Et eſt ſcilicet, ut cum arſenico toties cõiungantur & ſublimẽtur, & poſt arſenici ſublimationẽ aſſentur cum proportione ſui ignis, cuius modum narrauimus in libro fornacũ. Et ultimo reducantur cũ expreſſione ſui ignis, in oratione ſua dicti, quouſq; in fuſione molleſcãt, ſecundum exigentiã duritiei corporis. Et hæ quidẽ alterationes omnes ſunt primi ordinis, ſine quibus non perficitur magiſterium.

De Mundificatione Argenti uiui. Caput LXXIII.

IGitur ex præmiſſis neceſſe eſt argenti uiui mundificationẽ cõplete narrare. Dicimus igitur qd' Argentũ uiuũ mundat' dupliciter, Aut per ſublimationem, cuius attulimus modum. Aut per lauacrũ, cuius modus hic eſt. Fundatur argẽtum uiuũ in patella uitrea uel lapidea, & ſuper ipſum aceti quantitas ſuperfundatur, quæ ſufficiat ad illud cooperiendum. Dehinc uero ſuper lentum ignem ponatur, & calefieri permittatur, in tãtum, ut digitis tractari patiatur. Deinde uero digitis agitetur, quouſq;

quouſq; in partes minutiſſimas diuidatur, in puluerís ſimilitudinẽ: & tã diu agitetur, quouſq; aceti totũ q̃ in illo infuſum eſt cõſumetur omnino. Deinde uero qd' in eo terreitatis inuentũ ſit, lauetur cum aceto, & abijciatur. Toties igitur ſuper illud opus reiteretur, quouſq; terreitas illius in cœleſtinum mutetur colorem perfectiſſimum, quod perfectæ lauationis eſt ſignum. Ab his igitur ad medicinas eſt tranſeundum.

Quinq; differentes proprietates perfectionis neceſſario afferre medicinam perfectiſſimam. ſcilicet mundiciem, colorem, fuſionem, perpetuitatem, & pondus, unde coniectura ſumenda ſit, ex quibus rebus eliciatur. Caput LXXIIII.

AFferamus igitur in primis ſermonẽ uniuerſalẽ de medicinis, cum cauſis ſuis, & experiẽtijs manifeſtis. Innuimus igitur, quod niſi qdẽ omne ſuperfluum, ſiue per medicinã, ſiue per præparationis modum auferatur ab imperfectis, ſcilicet ut ab illis tollatur omnis ſuperflua ſulphureitas, omnisq; terreitas immunda, non purificientur, ita ſcilicet, quod de commixto non ſeparantur in fuſione, poſt proiectionem medicinæ alterantis illa. Cum hoc quidem inueneris, iam ex perfectionis differentijs, unam habes. Similiter utiq; niſi & medicina illuſtret, & alteret in colorem album aut citrinum, ſecundum intentionem quam quæris, quæ fulgoris ſplendorem, & amœnitatis luciditatem adducat, non perficiuntur à perfectione corpora diminuta in complemento totaliter. Amplius autem, niſi fuſionem Lunarem aut Solarem determinate adducat, ~~non eſt in complemento alterabile, quia in iudicijs non quieſcit, ſed de commixto ſeparatur omnino, & recedit~~. Hoc autem à nobis latius determinatum in ſequentibus demonſtratur in capitulo de cineritio. Amplius autem, & niſi

perpetuetur medicina cum impressionis alteratione firma, nõ ualet ipsius mutatio, quia non permanet, sed euanescit impressio. Amplius autem, & nisi pondera perfectionis adducat, non mutat sub complemẽto naturæ firmo & uero, cui non sit fraus per credulitatis errorem. Est enim pondus naturæ unũ ex perfectionis signis. Patet igitur, quod cum perfectionis differentiæ quinq; sint, necesse est & medicinam nostri magisterij has scilicet adducere in proiectione differẽtias. Per hoc igitur patet, ex quibus medicina nostra eliciatur. Nam per ea elicitur, que maxime corporibus adiunguntur, & amicabiliter eisdem in profundo adhærent alterantia. Ideoq; cum in rebus cæteris exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis quam argẽtum uiuum corporum naturis amicari, per hoc opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse uerã alterabilium medicinam in complemento, cum alteratione uera, & non modice peculiosa.

De præparationibus medicinæ adhibendis, ut differentias proprietatum debitas acquirat. Caput LXXV.

REstat igitur nos substãtiam ipsius & proprietatis substantiæ differentias determinate adscribere. Et cum non inuenerimus ipsum sine alterationis naturę illius administratione mutare, inuenimus & similiter ipsum præparari debere necessario, cum non permisceatur in profundo, absq; illius præparationis modo. Et est scilicet, ut talis fiat illius substantia, quod permisceatur in profundo, usq; ad profundum corporis alterabilis, sine separatione in æternum. Hoc autem non fit, nisi subtilietur ualde cum præparatione certa & determinata in capitulo sublimationis. Et non permanet eius impressio similiter, nisi figatur: nec illustrat, nisi fulgidissima ex illo eliciatur substantia,

stantia, cum sui modi ingenio, & modo suæ operationis per ignem congruum. Ea non præstat fusionem perfectam, nisi in illius fixione adhibeatur cautela, cũ hac dura remollire, & mollia indurare. Est tamen talis, ut cum sufficientia seruetur suæ humiditatis proportionatæ, secundum exigentiam eius quæ quæritur fusionis. Per hoc ergo patet, quod ipsius talis præparetur & administretur præparatio, qua fulgidissima & mundissima substantia ex illo creetur. Deinde uero figatur, & cautela eidem exhibeatur, ut scilicet exercitetur artifex in administratione ignis, in modo suæ fixionis, quo possit ex illo deleri humiditas in tãtum, quod sufficiat ad fusionem perfectam cõplendam. Et est scilicet, ut si quæris per hanc corpora fusionis dura mollificari, in principio suæ creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lẽtus humiditatis est conseruatiuus, & fusionis perfectiuus. Si uero mollia indurare, ipsius componatur ignis uehemens. Talis enim ignis humiditatis est consumptiuus, & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis artificem necessario considerare expedit. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est, cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni, subtilitas substãtiæ corporum, & uniformitas in essentia. Per hoc enim tantum illorũ possunt densari partes, ut nihil intercidat, & partium densatio ponderis est adductio, & illius perfectio.

De differentijs medicinarum, scilicet quod quædam sunt primi ordinis, quædam secundi, quædam uero tertij. Caput LXXVI.

PAtet igitur, quod tam in corporum administrationis præparatione, quam ipsius perficientis medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necessario contingit.

Quia quanto maioris ponderis ſunt corpora tranſmutata, tanto & maioris ſunt perfectionis inuenta, inueſtigatione per artem. Completur igitur ſermo utilis de medicis, ſi omnium medicinarum differentias narremus. Innuimus quidē, quod medicinarum triplicem differentiam eſſe neceſſario accidit. Alia eſt primi ordinis, alia uero ſecundi, alia uero tertij. Dico autem primi ordinis medicinam, omnem præparationem mineralium, quæ ſuper diminuta à perfectione corpora proiecta, alterationem imprimit: quæ non adducit complementum ſufficiens, quin contingat alteratum mutari & corrumpi, cum euaporatione impreſſionis medicinæ illius totali. Sicut eſt omnis ſublimatio dealbatiua Veneris, aut Martis, quæ fixionem non ſuſcepit. Et huiuſmodi eſt omne additamentum coloris Solis, & Lunæ, aut Veneri commixtorum, ſuper furnum cementi poſitum, ut ziniar, & ſimilium. Hoc enim mutat immutatione non ſtante, ſed potius diminuente ſe per exhalationem. Secundi uero ordinis medicinā dicimus omnem præparationē, quæ quando ſuper diminuta à perfectione corpora proiecta eſt, alterat in differentiam aliquam complementi, relictis differentijs aliqbus corruptionis omnino, uelut eſt calcinatio corporū, qua omne fugitiuum deletur. Et eſt huius generis medicina perpetue Lunam citrinans, aut perpetue Venerem dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij uero ordinis medicinam appello, omnem prēparationē, quę quando corporibus aduenit, omnē corruptionē cū proiectione ſua tollit, & cū omnis complementi differentia perficit. Hæc autem eſt unica ſola. Et ideo per illam excuſamur à laborihus inuentionis decem medicinarū ſecundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur: Secundi uero medium: tertij tandem maius: Et hæc eſt omnium medicinarum differentia ſufficiens.

De medi-

De medicinis primi ordinis Venerem dealbantibus. Caput LXXVII.

EX ordinis igitur determinati promiſſione ſecuta (cū quidē alia ſit medicina corporū, alia uero Argēti uiui, Et corporum quidem alia primi ordinis, alia uero ſecundi, alia uero tertij, & Argenti uiui cōſimiliter) Narremus omnium medicinarū differentias, primo primi ordinis, deinde uero ſecundi, poſtremò tandem tertij: & corporū quidem primo, poſtea uero Argenti uiui medicinæ, cum ſermone completo & ordine cōgruo, narrationē tradamus. Dicimus igitur, quòd primi ordinis medicina corporum, alia eſt durorū corporū, alia mollium. Durorum quidem corporū alia Veneris, alia Martis, alia uero Lunæ. Veneris quidem & Martis, eſt pura illorum ſubſtantiæ dealbatio, Lunæ uero rubificatio, cū citrinitate fulgoris amœni. Quia Veneri & Marti rubificatio non adducitur primi ordinis medicina cum fulgoris apparationi, quia ex toto immunda ſunt, non apta rubedinis fulgorem recipere, priuſq; illis adueniat præparatio fulgorem adducens. Narremus igitur in primis Veneris medicinas omnes: poſtea uero Martis, quæ cadunt in ordine primo. Eſt igitur medicina Venerem dealbās, alia per argentum uiuum, alia per Arſenicum. Per Argentum uiuum quippe ſic completur medicina dealbans illā. Soluitur etenim primo Argentum uiuum præcipitatum, & ſoluitur ſimiliter Veneris calcinatio, & hæ ambę ſolutiones commiſcentur in unum. De hinc uero coagulantur, & ſuper ipſius corpus proijcitur eorum medicina, hæc enim dealbat & mundat. Amplius autem & aliter. Soluitur Argentum uiuum præcipitatum, & ſoluitur litargirium, & hæ ambæ ſolutiones coniunguntur in unum, & ſoluitur corporis calcinatio, de cuius

intentione

intentione fit dealbari,& coniungitur cum prædictis solutionibus,& deinde coagulantur: de hinc uero super illius corpus proijciuntur,dealbatur enim per hanc. Aliter autem. Sublimatur alternata uice ex illius corpore Argenti uiui quantitas,quousq; cum illa permaneat Argenti uiui pars, cum ignitione completa. De hinc uero ex aceto distillato sæpissime imbibendo teritur, ut in profundo illius melius commisceatur, ab hinc uero assetur, & ultimo consimiliter ab eo Argentum uiuum sublimetur,& iterato imbibatur & assetur. Et sic totiens reiteretur opus super illa, quousq; multa Argenti uiui quantitas in eo cum ignitione completa quiescat. Hæc enim primi ordinis bona est dealbatio. Aliter autem,super argentũ uiuum præcipitatum toties sublimetur argentum uiuũ in natura propria,quousq; in illo figatur & fusionem præstet. Dehinc uero super Veneris substantiam proijciatur,& dealbatur peculiose. Aliter autem soluitur Luna,& soluitur litargirium, & coniunguntur solutiones. Ex his Veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur,si in omnibus medicinis perpetuetur argentum uiuum. Dealbatur uero per arsenicum sublimatum: ut si accipiatur calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousq; cum eo maneat, & illam dealbet. Sed nisi exercueris teipsum cum modis sublimationum, non perseuerabit in ea arsenicum alteratione aliqua. Et est scilicet, ut post primum sublimationis gradum secundario reiteres, quem narrauimus in marchesitæ sublimatione. Dealbatur uero & aliter,ut sublimatum arsenicum in Lunam proijcias: dehinc uero hoc totũ super Venerem, dealbat enim peculiose. Aut commisce prius litargirium,uel plumbũ ustũ solutũ cum Luna: deinde uero super hoc arsenicũ superiactes, & hoc totum super Venerem proiectum dealbat, & est primi ordinis

ordinis bona dealbatio. Aut solum super litargirium solutum & reductum,proijciatur arsenicum sublimatum,& hoc totum super Veneris fusionem, ~~quoniam dealbat eam cum curialitatis aspectu.~~ Aut commisceantur Luna & Venus, & super has proijciatur omnis medicina dealbatiua. Luna etenim amica est arsenici magis quam corporum aliquod.& ideo fractionem ab eo tollit. Secundario uero Saturnus, & ideo cum illis eum commiscemus. Aliter aũt Arsenicum fundimus sublimatum, quoscp fiant frusta:deinde uero frustũ post frustũ super Venerẽ proijcimus. Iubemus etenim in frustis potius quàm in puluere proijci, quoniam facilius inflammatur puluis quàm frustum: & ideo facilius euanescit quam frustum, & consumitur prius quàm super corpus cadat ignitum. Tollitur autem & aliter rubedo illius cum tutia uidelicet, & dealbatur. Sed quia Tutiæ dealbatio non sufficit,ideo solum citrinat. Et citrinatio quælibet albedini est affinis. Et est modus huius scilicet,ut solũatur & calcinetur omne genus Tutiæ, deinde uero Venus: & hæ ambæ coniungantur solutiones, & cum his citrinetur Veneris substantia,& cum Tutia si exercueris, proficuum inuenies. Dealbatur uero per sublimatam Marchesitam, quemadmodũ cum sublimato Argento uiuo,& est modus idem.

De medicinis Martem dealbantibus. Caput LXXVIII.

REstat ergo,& dealbationes Martis ex medicinis sibi propijs creatas narrare, quæ sunt secundum essentiam primi ordinis,secundum quem fusionem non habet rectam, ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est igitur omnis medicina Veneris dealbatiua, & Martis similiter, cum eiusdem ordinis præparatione. Sed fusiua illius specialis, est Arsenicum cuiuscunq; generis. Cũ quocunq; igitur dealbatur

& funditur, expedit quòd cum Argento uiuo coniungatur & lauetur, quouſq; omnis impuritas tollatur ab illo, & fiat album & fuſibile, aut calefiat cum ignitionis uehementia, & ſuper ipſum proiſciatur Arſenicum, & cum fuſum fuerit ſuper illum proiſce Lunæ quantitatem. Quia quando cum eo unitur, non ſeparatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipſo ſolubilis aluminoſitas, corruptionis infectionẽ adducens, per modum ſolutionis iam dictum. Dehinc uero ab illo ſublimetur Arſenicum mundatum per ſublimationem aliquam, & reiteretur multoties, quouſq; cum eo aliquid ex illo figatur. Dehinc uero cum ſolutione litargirij alterna uice imbibatur, commiſcendo, & agitando, & aſſando alterna uice, & ultimo reducendo cum igne, quem docuimus in Iouis reductione à calce ſua. Ex hac enim exibit albus, mundus, & fuſibilis. Aut ſolum cum Arſenico ſublimato in calce ſua reducatur & exibit albus, mundus, & fuſibilis. Sed eandem artificem expedit adhibere cautelam, quemadmodum in Veneris reiteratione ſublimationis ab ea Arſenici figentis ſe in illius profundo docuimus. Dealbatur & ſimiliter per Marcheſitam & Tutiam, cum ingenio & induſtria, quæ tibi narrauimus, Sed horum dealbatio aut mundatio non eſt ſufficiens.

De medicinis Lunam citrinantibus. *Caput* LXXIX.

PRoſequentes igitur præmiſſorum ordinem. Medicinam Lunæ ſubſtantiam citrinantem in ordine primi generis narremus cum ueritate certa. Et eſt ſcilicet medicina, quæ eidem in profundo adhæret, & adhærendo colorat, ſiue per naturam propriam, ſiue per artificium huius magiſterij. Narremus igitur medicinam, quæ ex ſua radice innata illi adhæret. Deinde uero artificia, per quæ facimus rem cuiuſq; generis

neris adhærere, cum ingreſſione firma. Elicimus aũt illam aut ex Sulphure, aut ex Argento uiuo, aut ex amborum commixtione. Sed per Sulphur diminute quidem magis, per Argentum uero uiuũ perfectius. Elicitur autem & ſimiliter per quaſdam res minerales, quæ non ſunt huius generis, quemadmodum eſt Vitriolum & cuperoſa, quod & guma Cupri, aut eiuſdem ſtillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis modos omnes medicinarum, quæ ex Argento uiuo conſurgunt. Deinde uero quę ex Sulphure, aut ex amborum commixtione. Vltimo uero & eã quæ ex guma Cupri, aut ſimilium. Eſt igitur modus eius quę per Argentũ uiuũ fit talis. Sumatur præcipitatum, per præcipitationem mortificatũ & fixum. Deinde uero ponatur in furnũ magnæ ignitionis, admodum conſeruationis calcium, quem docuimus, donec rubeſcat in ſimilitudinem uſifur. Si uero non rubuerit, tolle Argenti uiui non mortificati partem, & cũ Sulphure reitera ſublimationẽ illius. Sit tamen Sulphur ab omni impuritate mundatũ, & Argentũ uiuũ ſimiliter. Et poſtquã uigeſies illius ſublimationẽ reiteraueris ſuper ipſum præcipitatum, illud diſſolue cum aquarum acumine diſſoluẽte, & iterato illud calcina, & iterato diſſolue, donec exuberanter ſufficiat. Poſt hoc Lunæ partẽ diſſolue, & cũ ſoluta fuerit, ſolutiones cõmiſce & coagula, & ſuper Lunæ fuſionẽ proiȝcias. Citrinabit enim citrinitate peculioſa multũ. Si uero argentũ uiuũ in præcipitatione rubuerit, ad proiectionẽ ſuæ perfectionis, ſufficit adminiſtratio dicta ſine cõmixtione rei tingẽtis illud. Per ſulphur uero rubificatur, ſed illius eſt rubificatio difficilis, & laborioſa immẽſe. Citrinat uero & Luna cũ Martis ſolutione ſimiliter. Ad hoc autẽ nos inducit operis neceſſitas, ut prius calcinemus illum & figamus, qd laboris eſt copia. Dehinc uero hac eadem præparatione adminiſtre-

mus, & eadem proiectione ſuper Lunæ ſubſtantiam in fundamus. Et tamen non reſultat eius citrinatio fulgens, imò fuſca & liuens, citrinitate mortifera. Eius uero quæ per Vitriolum aut cuperoſam perficitur, citrinationis modus eſt talis. Tollatur illorum uniuſcuiuſq; quantitas certa, & illius ſublimetur pars quæ ſublimari poteſt, donec cum expreſſione ſublimetur totali. Poſt hoc uero iterato quod ſublimatum eſt, ſublimetur cum modo ignis illi appropriati, ut ex eo figatur pars poſt partem, donec maior illius figatur pars. Poſtea uero calcinetur cũ ignis cautelæ intẽtione, ut poſſit illi maior ignis ad perfectionem adminiſtrari. Poſt hoc uero ſoluatur in aquam rubicundiſſimam, cui nõ eſt par. Dehinc uero ingenieris, ut illi ingreſſum in Lunare corpus exhibeas. Et hæc ingenia tibi ſufficienter monſtrata ſunt, ſi perfecti fueris operis exquiſitor, quod ſcripſimus. Et quia res huius uidemus Lunæ profunde & amicabiliter adhærere, conſideraumus, & eſt certum, has eſſe de illorum radice: & ideo per illas alterari contingit. Hæ utique ſunt medicinæ omnes primi ordinis quas attulimus. Poſſunt tamen illarum plures multiplicari modi, ſalua pigmentalium rerum in modorum uarietatis eſſentia. Argenti quippe uiui non eſt medicina in hoc ordine primo, cum non ſit medicina ipſum alterans unica differentia: imò in complemento totali omnino. Quidam uero plures inuenerunt medicinas, ſed unũ ex duobus neceſſario euenire contingit. Quod aut ex eiſdem, aut ex eandem naturam habentibus, illos medicinam creare neceſſarium eſt. Aut medicinam componũt, quæ ei quod non eſt, æquipollet cum alteratione ſua, & quę nec mundo confert, nec mundi partibns, donec motor in ſublimi naturæ mobili quieuerit incorruptus.

De differentijs proprietatum medicinæ ſecundi ordinis. Cap. LXXX.

Reſtat

REſtat igitur ad ſecundi ordinis medicinas tranſire, cum ſermonis ſui exigentię ſufficientia uera, & manifeſtis probationibus, cum experientia uera. Cum ſit igitur medicina alia corporum mutandorum, alia uero argenti uiui perfecte coagulabilis: prius omnium medicinas corporum narremus complete. Dehinc uero ad ipſius eiuſdem argenti uiui medicinam coagulabilis in Soliſicum Lunificumq; uerum. Eſt igitur ſecundi ordinis medicina, quæ quidem imperfecta, ſola perfectionis unica differentia complet. Verum cum multæ ſint corruptionis cauſæ in unoquoq; imperfectorum corporum, uidelicet in Saturno quidem ſulphureitas uolatiua, & argenti uiui fuga, per quæ corruptionem adduci neceſſario accidit, & illius terreitas. Fiat medicina, quę quidem alterum eorum aut ex toto tollat, aut palliando decoret, relictis ſolis alijs imperfectionis cauſis. Quia igitur corporum eſt aliquid impermutabile, quod in corporum radice innatum eſt, quod per ſecundi ordinis medicinam tolli non poteſt: ideo omnis illa medicina quæ illud de commixto tollit, non ſecundi ordinis, ſed tertij, & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia ſuperfluitates fugientium inuenimus per calcinationis modum tolli, & per reductionis reiterationem terreitatem non innatam: ideo neceſſe fuit medicinam ſecundi ordinis inuenire, quæ quidem innatũ palliet, & durum remolliat, & molle induret, in duris ſcilicet & mollibus, ſecundum complementum non Sophiſticum, ſed Soliſicum, aut Lunificum uerum imperfectorum corporum, perfecte conſtituat. Cum pateat igitur in corporibus ſolis quidem mollibus per ingenia artificiorum huius operis non poſſe liquefactionis feſtinantiam tolli, nec impuritatem in principiorum ſui radice innatam, neceſſario euenit medicinam

percunctari, quæ quidē in proiectione illoꝝ tenuitatē inſpiſſet,& in ſpiſſando ad ſuæ liquefactionis ignitionis ſufficientiā induret,in duris ſpiſſitudinē attenuet, & attenuando ad fuſionis uelocitatē ſufficientem cū proprietate ignitionis adducat, & utriuſq; generis corporꝝ fuſcedinē palliādo decoret: & hoc in album,illud uero in citrinū transformet perfectiſſimū.Non aūt diuerſificatur hæc medicina à tertij ordinis medicina, niſi per minoris præparationis imperfectionem.Et non diuerſificatur à ſe,quod in diuerſorū corporꝝ proiectione & pigmentorꝝ acceptatione conſtat,ſed in modo præparationis. Similiter & alia eget præparationis induſtria corporum mollium medicina tenuitatem inſpiſſans, alia uero durorum attenuans ſpiſſitudinem. Hæc quidem ignis conſumptiui modo, illa uero humiditatis conſeruationis adminiſtratione eget.

De medicina Lunari & Solari pro corporibus imperfectis. Caput LXXXI.

AFferamus igitur ſermonem uniuerſalem de medicinis huius ſecundi ordinis completum, cum determinatione certa & uera & prius omnes Lunares omnium à perfectione diminutorum corporum,cum differentijs præparationis eorꝝ. Dehinc uero Solares,cum propriſs ſimiliter differētijs.Probauimus autē iā ex noſtris ſermonibus, ſulphur cuiuſq; generis perfectionis eſſe corruptiuū.Argētū quippe uiuū, perfectiuū eſt in operibus naturę completis regimínibus.Igitur & naturā mutantes minime, ſed imitantes, in quibus nos ſequi eſt poſſibile operibus. Et argentum ſimiliter in huius operis magiſterio uiuum aſſumimus,in cuiuſq; perfectionis medicina, lunari ſcilicet & ſolari, tam quidem imperfectorum quam & ipſius argenti uiui coagulabilis.Cum autem iam ex nouiſſime dictis ſermonibus

ſermonibus duplicem medicinæ differentiā diximus: aliā quidē corporꝝ,aliā uero argenti uiui uere coagulabilis.Hinc quidem corporꝝ prius,deinde uero argenti uiui narrationem medicinæ tradamus certam. Eſt igitur per ſe huius medicinæ materia cuiuſq; generis unica:& eſt,quod iam ſufficienter notum eſt. Aſſume igitur illud,& ſi uis ad Lunarem ſecundum ordinem tibi promiſſum exercitatum te redde, & præparato illud cum modis huius magiſterij notis. Quoꝝ intentio eſt,ut purā ex illo ſubſtantiam diuidas,& partem quidem figas,partem uero ad cerandum omittas:& ſic totum magiſterium proſequendo,donec compleas tentatam illius fuſionem.Quod ſi ſe ſubito fuderit in duris,perfecta eſt:in mollibus uero econtra. Hæc enim medicina ſuper imperfectorum unumquodq; proiecta, in Lunare perfectum mutat corpus, ſi quidem præuenient huic medicinæ præparationes notæ.Si uero non, diminutum relinquit: ſed perficit in altera perfectionis differentia tantum,quantum ex huius generis medicinæ ordinis adminiſtratione dependet.Quantum uero ex tertij,non præueniente adminiſtratione aliqua,perficit in proiectione ſola. Solaris uero huius ſecundi ordinis medicina imperfectorum cuiuſq; corporum eſt eadem materia, & adminiſtrationis eodem regimine communicans. In hoc tamen differentiam habet, ſcilicet in maiore partium per modos propriòs digeſtionis ſubtiliatione,atq; Sulphuris ſubtili præparationis regimine adminiſtrati commixtione,cum materia modo nota additio. Et eſt regimen ſcilicet ipſius, puriſſimi Sulphuris fixio, & ſolutio eius per modū. Cū hoc enim tingitur medicina,& cū hoc proiecta ſuper unumquodq; à perfectione diminutorꝝ, cōplet in cōplemento ſolari, quantum ex huius ſecundi ordinis medicinæ præparatione dependet, adminiſtratione præueniente nota & certa

& certa ipsius à perfectione diminuti corporis. Et super Lunã quoq; protecta, perficit eam in complemento solari pecullioso multum.

De medicina coagulante Argentum uiuum. Cap. LXXXII.

SEcundum igitur præmissorum ordinem restat ex operis complemento, quod in primis nos determinaturos exhibuimus, ad medicinæ Argenti uiui coagulantis ipsum, narrationem transire. Dicimus igitur, quod ex eiusdem illius elicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. Et illud ideo, quia cum fugitiuum sit Argentum uiuum de facili, absq; inflammatione aliqua, medicina egat, quæ subito ante fugam eius in profundo illi adhæreat, & illi per minima coniungatur, & illud inspisset, & sua fixione illud in igne conseruet, quousq; adueniat illi maioris ignis tollerantia, eius humiditatem consumentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momento in Solificum & Lunificum uerum, secundũ illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur non inueniamus aliquid magis illi conuenire, quàm ipsum, quod suæ naturæ est, ideo propter hoc æstimauimus cum eo medicinam illius posse compleri, & ingeniati sumus formam medicinæ illi per ingenia præstare. Et est scilicet, ut præparetur cum modis suis iam dictis cum diuturnitatis laboris instantia: qua omnis illius subtilis substantia & purissima, alba quidem in Luna, citrina uero intensa in Sole perhibeatur perfecte. Et hoc quidem non completur, ut citrinum creet, sine mixtione rei tingentis illud, quæ suæ est naturæ. De hinc uero cum hac purissima Argenti uiui substantia, perficiatur cum huius magisterij operis ingenijs, medicina, quæ maxime Argento uiuo adhæreat, & fundatur facilime, & illud coagulet. Cõuertet enim hoc

hoc in Solificum & Lunificum uerum, cum præparatione illius prælabita. Sed ex quibus maxime hæc Argenti uiui substantia elici possit, solet quæri. Et nos quidem respondentes narramus, quòd in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quàm & in ipso Argento uiuo secundum naturam, cum unius sint reperta naturæ. Sed in corporibus difficilius: in uiuo argento propinquius, non autem perfectius. Igitur cuiuscunq; generis sit medicina, tam quidem in corporibus, quàm in ipsius Argenti uiui substantia, lapidis precioſi indagatur medicina.

Quomodo medicinis ingressio per artificium concilictur.
Caput LXXXIII.

SEd quoniam contingit quãdoq; medicinam commiscerí, quandoq; uero non, ideo modum permiscẽdi narrabimus scilicet qualiter unaquæq; res in corpus profundissime ingressum acquirat, aut unaquæq; medicina non intrans. Et est modus per dissolutionem eius quod ingreditur, & per dissolutionem eius quod non ingreditur, & per commixtionem ambarũ solutionum. Facit enim ingressiuum esse omne illud cuiusuis generis, quod illi per minima coniungitur. Hoc autem per solutionem completur, & completur per solutionem fusio in rebus nõ fusibilibus: & ideo magis apta sunt ingredi & alterare. Et hæc est causa, quare quasdam res calcinamus, quæ non sunt de natura harum, scilicet ut melius soluãtur, & ob hoc soluuntur, ut melius ab eis corpora impressionem suscipiant, & ab eis similiter per hæc præparentur & mundentur. Aut ingressum damus his quæ sua spissitudine ingredi non permittũtur, cum multiplici sublimationis reiteratione spirituum non inflammabilium super illa, Arsenici uidelicet, & Argenti uiui non

fixorum,aut cum multiplici reiteratione ſolutionis eius,quod ingreſſum non habet.Eſt tamen bona cautela ad ingreſſum rebus impermiſcibilibus dandum, ut ſoluatur corpus, de cuius intentione per has mutari & alterari,& ſoluantur res, quarum intentionis ſit ingredi cum alteratione.Non fiat tamen omniū partium ſolutio,ſed quarundam:de hinc illud & non aliud imbibatur corpus uice poſt uicem. Per hoc enim beneficium in id ſolum ingreſſum habet neceſſario non autem in quocunq; alio corpore neceſſario hoc contingit. Ex his igitur modorum ingenijs, neceſſe eſt rem quamlibet ingreſſum,quo ex illius naturæ pendet beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur ſermonem,decem medicinarum completur numerus,cum ſuæ traditionis ſufficientia.

De medicina tertij ordinis in genere. *Caput* LXXXIIII.

REſtat igitur nos ad tertij ordinis medicinam tranſire. Eſt aut huius ordinis medicina duplex, ſcilicet Solaris & Lunaris.Et eſt tamen in eſſentia una. & agēdi modo ſimiliter: & ideo unica medicina nuncupatur à noſtris ueteribus, quorū ſcripta perlegimus. Eſt tamen additamentum citrinantis coloris,qui à Sulphuris fixi mundiſſima perficitur ſubſtantia,differentia inter hanc & illam,Lunarem ſcilicet & Solarem, hæc quidem id in ſe continet,illa uero non. Eſt tamen hic ordo tertius maioris operis ordo appellatus:& illud ideo,quia maioris ſagacitatis induſtria in illius adminiſtratione, & perfectionis præparatione eſt, & labore longiori ad ueritatis complementum indiget, Et ideo non diuerſificatur huius ordinis medicina à ſecūdi ordinis in eſſentia ullatenus, niſi per ſubtiliſſimos præparationis gradus in creatione illius, & per diuturniorem laboris inſtantiam. Et hos gradus omnes narrabimus, cum com-

complemento ſermonis, & præparationis modum complete cum cauſis ſuis,& experientijs manifeſtis:& modorum gradus adminiſtrationis pluris huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget Solaris medicina in pigmentorum preparatione completa,alio uero Lunaris. Hæc quidem Sulphuris adminiſtratione tingentis eam:illa uero non.

De medicina Lunari tertij ordinis. *Caput* LXXXV.

PRrimo igitur adminiſtrationis modum Lunaris medicinæ narremus. Et eſt,ut accipias lapidem illius notum,& per ſeparationis modum illius puriſſimam partem diuidas, & ſeorſum ponas. Dehinc uero eius quæ puriſſima eſt partis aliquid figas,& aliquid ex illa relinquas:& cum fixa fuerit,ſolue quod ex illa ſolubile fuerit: quod uero non fuerit ſolubile ad calcinationem mittas, & abhinc ſuper idem ſolutionem reitera,donec iterum quod ex ea ſolubile eſt, ſoluatur omnimode. Sic igitur ordo iſte ſeruetur, quouſq; maior ſoluatur quantitas.Poſt hæc uero ſolutiones omnes ſimul commiſce,& coagula. Dehinc uero leuiter aſſando,in ignis temperamento conſerua,quouſq; illi maior ad illius exigentiam ignis miniſtrari poſſit. Poſt hoc uero primū ſolutionis ordinem ſerua,quouſq; iterato totum ſoluatur quod ex eo eſt ſolubile, & iterato coagulo,& iterato in ignis tēperamento conſerua,quouſq; iterato illi poſſit ignis maior ad eius perfectionē adminiſtrari.Omnes igit hos ordines præparationis ſuper illa quater reitera,& ultimo calcina per modū ſuū: & ſic precioſiſſimā lapidis terrā ſufficienter adminiſtrando rexiſti. Deinde uero ſeruatæ partis nō fixæ cum hac terræ partæ adminiſtratæ quantitatem per ingeniorum ſubtilem cōiunge modum per minima. Et ſit ingeniū

t ij hoc in-

hoc intentionis leuationis eius per modum sublimationis dictum, quouscp fixum cum non fixo leuetur totaliter. Quod si non eueniat, addatur illi iterato uicissim non fixæ partis quantitas, quouscp ad eleuationem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fuerit, reiteretur illius sublimatio, quouscp per hanc administrationis reiterationem figatur totum. Cum igitur totum fixum fuerit, iterato cum non fixæ partis quantitate post quantitatem combibe, per ingenium tibi notum, quouscp totum iterato leuetur. Igitur iterato figatur, quouscp fusione præstet facilem, cum ignitione sua. Hæc enim medicina est, quæ omne à perfectione diminutum corpus, omnecp cuiuscunqp argentū uiuum generis, in Lunare perfectissimum trāsformat corpus.

De medicina Solari tertij ordinis. *Caput* LXXXVI.

SOlaris igitur huius medicinæ præparationi, non aduentis fit additamentum Sulphuris, per modum figentem & calcinantem, cum astutiæ industria administrati perfecte, atqp solutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa, quouscp mundum fiat: his quidem administratione perfecta præueniente, quæ per sublimationem perficitur. Et est huius scilicet additamenti modus, per reiterationem partis non fixi lapidis, sublimationis, cum ingenio coniungēdi quouscp eleuetur cum ea, & iterato cum illa figatur ut stet, & quanto huius complementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries, tanto & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis, & illius magis augetur bonitas & multiplicatur illius augmentum perfectionis maxime. Et nos quidem, ne mordeamur ab impijs, complementum narramus totum huius magisterij, sub breui sermone completo & noto. Et est illius intentio, ut per sublimationis modum mundetur perfectissime lapis & illius additamentū: & ab

& ab hinc quidem cum ingeniorum modo uolatiuum ex eis figatur. Dehinc uero fixum uolatile fiat, & iterato uolatile fixum. Et in hoc ordine completur arcanum precioſissimum, quod est super omne huius mundi scientiarum arcanum, & thesaurus incomparabilis. Et tu quidem exerciteris ad illum, cum laboris instātia maxima, & cum diuturnitate meditationis immensæ. Cum illa enim inuenies, & sine illa non. Et huic quidem medicinę reiteratio bonitatis administrationis, cum talis cautelæ industria potest in præparatione lapidis euenire, quouscp argentum uiuum mutet in infinitum Solificum uerum & Lunificum, & non dependet nisi in multiplicatione illius. Iam igitur laudetur sublimis naturarū Deus benedictus & glorioſus, qui nobis omnium medicinarū reuelauit seriem, cum illarum experientia, quam illius instigationis bonitate, & nostri laboris instantia perquisiuimus, & oculis uidimus, & manu tetigimus complementum illius nostro magisterio indagatum. Sed & si quidem hāc palliauimus, non miretur doctrinæ filius. Non enim illi palliauimus, sed malis & improbis eam tali sermone tradidimus, quem latere insipientem necessario accidit: & eodem ad illius inuentionis per quisitionem prudentes allicio. Filij igitur doctrinæ perquirite, & hoc excellentissimum Dei donum uobis solis seruatum inuenietis. Filij insipientes nequitiæ & maliuolæ prauitatis, immense ab hac scientia fugite, quoniam est uobis inimica & aduersa, & uos in miseriam paupertatis constituet: quoniam uobis penitus hoc Dei donum diuinæ prouidentiæ iudicio est occultū, & denegatum omnino. Perquisitis ergo omnium medicinarum modis, nostri propositi prosequentes intentum, ad eas quæ huius magisterij perfectionem notificant, cū probationum causis ab hinc transeundum est.

TERTIA ET VLTIMA PARS HVIVS SECVNDI LIBRI

de probationibus perfectionis.

Diuisio dicendorum. *Caput* LXXXVII.

PRætermissis igitur manifestis experientijs, de quibus narrationem non facimus, cum omnibus sint notæ & certæ absq; ullius sagacitatis ingenio, ponderis scilicet, & coloris, & extensionis per malleum: artificiorum experientias tentemus cum cautela, an sit huius artis administrationis proiectio, complementum cum ueritate adducens, quę sunt scilicet Cineritium, Cementum, Ignitio, Fusio, Super uapores acutorũ expositio, Adurentis Sulphuris mixtione probatie, Extinctio, Calcinationis & reductionis reiteratio, & Argenti uiui facilis aut difficilis susceptio. Primum igitur secundum ordinem inchoandum: dehinc uero secundum eundem ad alia, secũdum promissionem perfecte curramus cum causis eorum notis.

De Cineritio, quare quædam corpora in eo perdurent, quædam non. *Caput* LXXXVIII.

DIcamus igitur sermonem de Cineritio, cũ suis omnibus causis manifestis, & suæ confectionis modo. Est autem sola Solaris & Lunaris substantia, in cineritij perdurans examine. Perquirentes igitur horum corporum perfectorum ueras substantiæ differentias, & causas similiter cineritij, quare quædam magis, quædam uero minus in huius magisterij examine à perfectione diminutorum perdurent, percunctabimur. Est tamen à nobis sufficienter narratum horum duorum secretum corporum in profundo illorum substantiæ. Et est scilicet, quod illorum

illorum prima radix multa fuit Argenti uiui quantitas, & purissima illius essentia, & subtilissima prius, postea uero inspissata, donec cum ignitione fusionem susciperet. Quęcunq; igitur à perfectione diminuta plus terreitatis habent, minus in hoc perdurant examine: quæcunq; uero minus, plus. Quoniam hæc quidem magis adhærent, propter eorum partium subtilitatem, maxime se permiscentem & unientem. Et similiter quæ maioris tenuitatis sunt corpora, aut econtra quidem, quæ maioris spissitudinis corpora, quam quæ in perfectione consistũt, necesse est de commixto separari omnino, quia non sunt eiusdem fusionis, & ideo separantur. Et quidem quæ minoris sunt Argenti uiui quantitate participantia, facilius de commixto separantur. Patet igitur, quòd cum sit multæ terreitatis Saturnus, paucæq; Argenti uiui quantitatis, facilisq; tenuitatis liquefactionis, quæ maxime perfectioni examinis cineritij sunt oppositа, ideo inter cætera corpora minime in cineritij artificio in commixto perdurat, imò citissime separatur & cedit. Ideoq; cum inter cætera à perfectione diminuta corpora magis cedat, per hoc magis proprius est huius magisterij examini, & illud ideo, quia citius cedit, & citius imperfectorum unumquodq; secum de commixto trahit. Et propter hoc saluatur maior perfecti quantitas ab ignis examinis combustione forti, quia non quiescit spacio temporis longo perfectum in consumptione examinis: & ideo ex eo per Plumbi examen minus comburitur, & facilius depuratur. Quia uero Iouis substantia, pluris Argenti uiui capax extitit, & minore terreitatis quantitate, maioreq; puritate illius, atq; subtiliore substantia participans, ideo magis in commixto saluatur quàm Saturnus & Venus, quia magis commixto in profundo adhæret. Et hæc est causa, quare multa perfecti deletur quantitas, priusquã ab illo

ab illo ſeparetur coniunctus. Venus uero fuſionem cum ignitione præſtat. Sed quia tardior eſt illius quàm perfecti fuſio, ideo ſeparatur de commixto: tardius tamen quam Saturnus, propter ignitionem ſubſtantiæ ſuæ fuſibilis. Quia uero minoris eſt Argẽti uiui quantitatis quam Iupiter, & maioris terreitatis, & ſubſtantiæ ſpiſſioris, ideo facilius quam Iupiter de cõmixto tollitur, quoniam in profundo magis Iupiter quã Venus adhæret. Mars uero fuſionem non habet, & ideo non permiſcetur, quod propter ſuæ humiditatis priuationem contingit. Sed & ſi propter ignis uehementiam illum permiſceri contingat, quia humiditatem non habet, Lunæ aut Solis humiditatem combibendo, ei per minima unitur, ideo licet terreitatẽ multam, & Argenti uiui paucitatem, & fuſionis carentiam habeat, non ſeparatur ab eis per artificium leue. Per hoc igitur artificis dilatatur induſtria, ad cuiuſq; corporis rectificationem ueram, ſi recte eius quod ſcripſimus efficaciã nouerit. Si uero fantaſtice ſuper illud intellectum contraxerit, nihil ex eo ueritatis cognoſcet. Sunt autem duo in huius examine perdurantia perfectionis corpora, Sol ſcilicet & Luna, propter bonam compoſitionem, quæ per bonam mixtionẽ reſultat, & illorum puram ſubſtantiam.

Cinericij examen, quomodo ſit componendum & exercendum. Caput LXXXIX.

NArremus igitur modum illius. Et eſt ut tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut puluis oſſium animalium combuſtorum, aut horum omnium commixtio, aut quorundam. Dehinc itaq; cum aqua madefiat, & ſuper illud prematur manus, & fiat ſtratum firmum & ſolidum, & in medio ſtrati fiat rotunda fouea & ſolida, & ſuper illius fundum ſpargatur uitri triti

triti quantitas aliqua. Deinde uero exſiccari permittatur, & cum ſicca fuerit, ponatur illud de cuius intentione ſit tollerare huius examen, in foueam dictam, & ſuper illam carbonum ignis fortis ſuccendantur, & ſuper faciem examinabilis ſuffletur corporis, donec fundatur. Quo fuſo, Saturni partem poſt partem proiiciamus in illud, & ſuper illud ſuffletur cum flamma fortis ignitionis. Et dum uideris illud agitari, & moueri motu concuſſionis forti, non eſt purum. Expecta igitur, donec totum euaneſcat plumbum. Quod ſi euanuerit, & non ceſſat illius motus, non eſt depuratum. Iterato igitur ſuper illud plũbum proiice, & ſuper illius faciem iterato ſuffla, donec plumbum ſeparetur. Quod ſi non quieuerit, iterato poſt plumbi proiectionem, ſufflationem in illius faciem procura, quouſq; quieſcat, & uideas illud mundum & clarum in ſuperficie ſua. Poſt hoc uero carbones aperi, & ignem diſſipa, & in faciem eius aquam perfunde: hoc enim perfecte examinatum inuenies. Et ſi quandoq; in ſufflatione huius examinis uitrum proieceris, melius & perfectius depurabitur, quoniam ſordes tollit, & illas infiſcat. Poteſt tamen loco uitri ſal proiici, aut borax, aut alumen aliquod. Similiter & confici poteſt huius examen cineritij in crucibulo terreo, & in circuitu illius ſufflari, & ſuper faciẽ eius ſimiliter, ut citius confletur examinandum. His igitur ſufficienter narratis, ad cementi examen tranſeamus cum cauſis ſuis, & ſuis experientijs manifeſtis & notis.

De Cemento, quare quædam corpora plus, quædam uero minus illud perferant. Caput XC.

DIximus autem, quòd corpora quædam magis, quædam uero minus, per ignis comburuntur calcinationis modum: ut quę pluris ſunt Sulphuris quantitatem combuſtibilis continentia, magis: quæ uero minus, minus. Quia igitur Sol

u inter

inter cætera corpora minoris est Sulphuris quãtitatis: ideo inter cætera omnium mineralium corporum minime per ignis inflammationem comburitur. Luna uero post Solem inter omnia corpora reliqua minus est Sulphuris quantitatis participans, pluris autem quam Sol, Igitur minus potest secundũ hoc inflammationis ignitionem temporis spacio longo tollerare quam Sol, & res per consimilem comburentes naturã. Minus Venus: quia Sole & Luna pluris est Sulphuris, & terreitatis maioris, ideo minus inflammationem ignis tollerat. Iupiter uero minus Venere, plus uero Sole & Luna sulphureitatis & terreitatis participat, & ideo minus per inflammationem Venere comburitur, plus uero Sole & Luna. Saturnus uero plus terreitatis & sulphureitatis per naturam in cõmixtione seruauit, quam nũc dicta corpora: & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus, & per inflammationẽ cõburitur uelocius, propter hoc, ꝙ sulphureitatẽ maxime habet coniunctam & Ioue magis fixã. Mars uero non per se, sed per accidens non cõburitur. Cum enim cũ multæ humiditatis commiscetur corporibus, combibit illam, propter suę humiditatis carentiã: & ideo coniunctus non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia nec combustibilia sint corpora sibi unita. Si uero combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturã suæ combustionis, necessario euenit Martem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementum, patet causa illius inuentionis necessaria: & fuit, ut omnia cõbustibilia adurerentur. Cũ igitur unũ solũ sit corpus incombustibile: solũ illud, aut ad illius naturã præparatum, in cemẽto saluatur. Durant tamen quædã magis, quædã uero minus in cemento. Quæ uero magis, & quæ minus, nota sunt cũ causis dictis. Durãt igitur plus Luna, minus uero Mars, adhuc uero

uero & minus Iupiter, minus uero & adhuc Venus, minime uero Saturnus.

Cementi examen quomodo sit componendum & exercendum. Caput XCI.

NArremus igitur Cementi modum. Cuneꝫ cognitu nobis sit maxime necessarius in perfectionis examine, dicimus quod illius compositio est cũ inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes, & fugientes, & penetrantes, & comburentes: sicut est uitriolum, sal ammoniacũ, & æris flos, & lapis fictilis antiqui contriti, & sulphuris minima quantitas, aut nihil, & uirilis urina, cum similibus acutis, & penetrantibus. Incementantur igitur hæc omnia cum urina uirili, & super corporis illius tabulas tenues ponuntur, de cuius intentione sit probationis examinari iudicio. Dehinc uero tabulæ conclusæ in fictili uase extendantur super cratem ferream, ita tamen, quod una ex eis alteram non tangat, ut libere ignis uirtus ad illas percurrat æqualiter, & sic triduo in igne forti conseruetur fictile, Cautela tamen adhibeatur, ut ignientur tabellæ, sed non fundantur. Post tertiam aũt diem tabellas omni impuritate mundas inuenies, si in perfectione illarum extiterit corpus. Si uero non, corruptas omnino & calcinatione combustas. Quidam tamen ponunt ad inflammationem tabellas, absqꝫ compositionum cemento, & depurantur similiter, si perfectionis sint corpora. Si uero non, comburuntur omnino. Longiori tamen combustionis spacio in hoc ultimo egent examine, quod sola ignis inflammatione perficitur, quam quæ cementi examinantur iudicio. Sed cum Luna quidem à Solis natura non multa distet differentia, pauco administrationis modo in iudicio cum illo quiescit. Et neqꝫ separatio cor-

porum fit ab inuicem in his duobus examinis generibus, nisi propter diuersitatem compositionis substantiarum eorꝝ: quia ex eo resultat fusionis diuersitas, & spissitudo & raritas: quæ quidē separationis sunt causæ, quia fortē propter illorꝝ compositionem non corrumpitur illorum substantia à substantia corporis extranei, cum non fiat illorum per minima mixtio. Et ideo necesse est, illa de cōmixto à se inuicem separari, sine corruptione totali illorum essentiæ. Quamobrem administratio corporum imperfectorum completa, dignoscitur, cum eiusdē fusionis, & ignitionis, & soliditatis, administrationis reperta sunt ingenio.

De *Ignitione*. Caput XCII.

REstat igitur ut capitulum de Ignitione tradamus. Dicimus igitur, quoniā corpora maximæ perfectionis cum ignitione determinata, reperta sunt ignem susc̃ipere, ante fusionem illorum. Et ideo dicimus, si alterationem illorum completam adinuenire conamur, necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est scilicet, ut priusquam fundantur perfectionis corpora, ignitionem susc̃ipiant cum inflammatione, cœlestini coloris amœnitatis, priusquam perueniat illorum ignitio ad albedinem ignis, quam oculus nequaquam possit conspicere. Patet igitur ignitionem illorum perfectā compleri ante fusionem, cum rubore intenso, & non cum albedine, quam non possit conspicere oculus. Si enim priusquam igniantur administrata fundantur corpora, in complemento non sunt. Si uero & igniantur cum labore & ignis expressione forti, non est illorum administratio uera. Et hoc quidem in mollibus. Idem uero in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitionem præparationis modo susc̃ipiunt, neqꝫ non fusibilia fusionem rectam, quam in perfectis

perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione flammam amœnitate cœlestini coloris non prætendant administrata, non est illorum completa administratio. Et si minuitur aliquid ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis, & similium ex præparamenti differentiarum bonitatis inuentum astutia, non fuit sufficiens artificis indagatio. Reiterato igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

De *fusione*. Caput XCIII.

IN fusionis igitur narratione sufficientiam tradamus, secundum quòd examen est corporum omnium ad ignitionem illorum certam. Dicimus igitur quod unica est perfectionis fusio cum ignitione, sed non cum cuiusc̃ꝫ ignitionis genere, sed cum ignitione in qua non albescit omnino corpus, & cum ignitione in qua non fit fuscedo igni aduenies, & in qua non subito post ignitionem fundatur, & liquescat corpus ut fluat. Igitur cum se fuderit corpus ex minima ignis pressione debilis, aut sine ignitione, aut cum ignitione fusca, huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse, unumquodc̃ꝫ imperfectorum corporum, in artificio diminuto. Et si post fusionem infrigidari omittatur, & omnino subito in nigredinem illius uertatur ignitio, & ob hoc quidē prius quam durescat, ignitionem perdat, non est in complemento corpus, cuiusc̃ūc̃ꝫ generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitiei hoc corpus existere ex imperfectionis corporum generibus. Et siquidem cum ignis laboriosa expressione fortis & uiolenti fiat illius ante fusionem ignitio & radio fulgoris inæstimabilis albescentis omnino, iam non perfectionis, sed duritiei alteratum est corpus. Et ob hoc quidem si post illius fusionem ab igne tollatur, & subito induretur, ut non fluat, manente illius

ignitione fulgida, iam non Lunaris aut Solaris perfectionis corpus existit, cuiuscunq; generis & prę parationis corpus fuerit administratum, sed sub Martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis, triplicem in fusibilibus ignitionem ante liquefactionem substantiarum illorum experimento recolligi: Vnam scilicet fuscam, alteram uero rubeam & claram, albissimam uero tertiam, radio fulgentem. Prima quidem est mollium: secunda perfectorum: tertia uero durorum corporum ratione & experimento probatur. Sed & qui harũ omnium ignitionum desiderat gradum perquirere, omnia fusibilia conflet corpora, & ignis consideret sufficientiam ad fusionis perfectionem completam, & considerando recolligat omnium signorum fusionis gradus differentiam, & sic quidem inueniet: aliter uero non. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus à nobis determinatis atq; determinandis examinationis maneriebus. Et hæc itaq; de fusione dicta sufficiãt.

De expositione corporum super uapores acutorum. Caput XCIIII.

PRosequentes igitur sermonis complemẽtum, de corporũ expositione super acutorum uapores narremus. Dicimus igitur, quod perfectionis uidemus corpora super acutorũ uaporem exposita, acrium uidelicet, ponticorũ & acetosorũ, similiter omnino aut nihil florere, aut amœnissimum cœlestinum florem emittere. Sed Solem purissimũ non florere: Lunã uero aut Solem non purum, super acutorũ uapores exposita, florere comperimus, & cœlestinum amœnissimũ, amœnius Solem & Lunam. Et ob hoc igitur naturam imitantes, & nos similiter in præparatis colorẽ cœlestinũ creemus corporibus, q per argẽti uiui bonitatem perficitur, ut sufficienter à nobis narratum est in præ-

in præcedentibus nostri sermonis. Quæcunq; igitur præparata corpora super uapores acutorum extiterint, & cœlestinum non creauerit amœnitatis colorem, non sunt in præparationis complemento totali. Itaq; est ex corporibus quoddam, quod rubeum fuscum, aut citrinum fuscum uiriditati admixtum colorem in examine ponticorum floret in superficie sua, ut huius generis est Mars. Quoddam uero uiride fuscum in superficie floret, cœlestino admixtum turbido, & huius generis est Venus. Quoddam uero album fuscum, & huius generis Saturnus comperitur. Quoddam uero album clarum, & huius generis est Iupiter. Quia igitur maxime perfectum corpus, minime floret, aut nihil: & si quid floret, tardissimo temporis floret spacio: Et Iupiter quidem omnium tardissime inter diminuta à perfectionis complemento corpora gummositatem suã floret. Ideo per huius magisterij examen consideramus Iouem, maxime perfectioni approximare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen perquiri poterit, in quo pertractatum temperamenti genere consistat corpus, si recte horum consideraueris ordinem, quæ narrauimus in hoc capitulo. Sin autẽ non, tuæ imputa temeritatis insipientiæ.

De Extinctione ignitorum. Caput XCV.

IN extinctionis igitur examine narrationem adducamus totalem. Est tamen multiplex illius experiẽtia, in qua cognoscitur utrũ in perfectione magisterium consistat. Primũ igitur, si ignitũ corpus in liquore extinguatur, & Lunare quidẽ albũ non fiat, & Solare citrinũ fulgidum, sed in alienũ mutetur colorẽ, nõ est in complemento alteratio magisterij. Vt si quidem in reiteratione suę ignitionis & extinctionis in aqs saliũ aut aluminum

aluminum cuiuscunq; generis administratione creatis, scoriã nigredini affinem in sua superficie prætenderit: aut extinctione illius in Sulphuribus,& ab extinctione, ignitionis reiteratione multa,euanuerit : aut nigredine fœda se in secerit: aut omnino per mallei compulsionem se confregerit,fallax est operis artificiũ. Aut si ex Salis ammoniaci,& uiridis æris,& pueri lis urinæ mixtionis cementatione , aut in natura consimiliũ, & ad ignitionem positum,& post ignitionem & extinctionem sui,ad extensionem similiter Lunare uel Solare ex toto colorẽ amiserit proprium,aut scoriam creauerit, in corruptione constat corpus adhuc permanere Sophistica. Vnam tamen generaliter tibi tradimus regulam certam, quod tam in dictis quã à nobis dicendis examinibus, si quid ex perfectionis differentijs alteratum commutauerit corpus ponderis , uidelicet aut coloris,non recte,sed fantastice indagauit artifex opus: quod non peculiosum,sed perditionis est potius.

De adurentis Sulphuris admixtione. Caput XCVI.

EX sulphuris igitur mixtione,utrum in perfectione consistat magisterium , approbatur similiter, quia experientia nostra inuenimus sulphur corporibus commixtum,quædã magis,quædam uero minus comburere: & quædam à combustione illius redire: quædam uero non, nostro comperimus artificio. Et ex hoc itaq; differentia notari potest inter ipsa à perfectione diminuta corpora præparata in complemento sophistico. Igitur cum inter cætera corpora cuiusq; inuenimus generis,Solem minime per Sulphur comburi . Abhinc uero & postea Iupiter,deinde uero Luna,post hoc Saturnus,& facilius quidem his omnibus Venus : facillime Mars per Sulphuris oleaginitatem comburitur.Ideo per hoc notatur quod magis, quod

quod minus naturæ perfecti approximat.Et ex diuersitate colorum post corporum combustionem perquiri potest, in quo alteratum genere ex suæ naturæ radice corpus consistat: quoniam Sol quidem citrinum intensum,aut rubeum clarum,Luna uero nigrum cœlestino admixtum , Iupiter uero nigrum, modica rubedinis tinctura admixtum, Saturnus uero nigrum fuscum,multo rubori & liuiditati admixtum, Venus uero nigrum, liuiditati admixtum, multa præexistente combustione Sulphuris, pauca uero præexistente combustione nitidissime, & amœnum uiolaceum protendit ex Sulphuris commixtione colorem , Mars uero in omni combustionis genere nigerrimũ fuscum colorem creat.Ex reductione autem à Sulphuris combustione notatur similiter diuersitas in corporibus. Quædam uero redeunt,quædam uero ignis expressione à reductione cũ sulphure recedunt , aut totaliter , aut eorum quantitas maior: quædam uero in suæ naturæ corpora , quædam uero in aliud quam suæ naturæ redeunt à combustione ad corpus .Redeunt ad proprij naturam corporis , à Sulphuris combustione Sol & Luna,recedunt autem Iupiter & Saturnus. Iupiter autem aut totaliter, aut secundum sui maiorem partem. Saturnus uero non ex toto recedit,sed quandoq; maior,quandoq; uero minor illius deletur pars. Horum autem contingit diuersitatem existere propter naturam rerum & corporum,& administrationis eorum in opere pręparationis differentiam,quia scilicet ex subita ignis expressione de reductione Iouem deleri contingit. Ex successiua uero & paulatiua , & Saturnũ & Iouem saluari. Eorum tamen reductio in alieni corporis potius quam proprij naturam uergit. In clarum quidem uidelicet antimonium Iouis , in fuscum uero Saturni conuerti reductionem repertum experientia nostra extitit . Venerem uero minui , in ignis

reductionis impressione: Martẽ uero magis cõtingit. Sed Veneris quidẽ est reductio ponderosa, & citrina fusca, & mollis, nigredinẽ participans, cũ sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorũ natura corporũ.

De Calcinatione & reductione. Caput XCVII.

DE calcinationis igitur & reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum. Innuimus igitur, quod perfectionis reperta sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione ex bonitatis differentijs, nihil coloris, ponderis, aut quantitatis, de qua curandum sit nimium: aut fulgoris perdere, quantũcunq; reiteretur ad illa operationis illarum multiplicitas. Et ideo, si per reiterationem modorum calcinationis & reductionis à calce, ex omni metallorum alteratorum genere, bonitatis differentijs perdant aliquid, æstimandum putes sophistice perquisitionem artificem indagasse. Quamobrẽ igitur ad illas exerciteris, ut eas cognoscas.

De facili susceptione Argenti uiui Caput XCVIII.

IAm igitur uobis patuit ueridice, maximam argenti uiui quantitatem continentia perfectionis existere corpora: & ideo maxime argento uiuo amicari. Quamobrem autumandũ corpora magis perfectioni approximare, quæ magis amicabiliter argentum uium combibunt. Et huius est signum argenti uiui facilis susceptio à Solari aut Lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam, si quidem alteratum corpus de facili in sui substantiam Argentum uiuum non suscipiat, à perfectionis maxime complemento distare necesse est.

Recapitu-

Recapitulatio totius artis. Caput XCIX.

QVia pertractauimus huius magisterij causarum sufficiẽtiæ experientias notas, secundum nostri propositi sermonis exigentiam. Restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo uno, & in summã contrahere sermonis abbreuitati in Capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, ꝙ totius operis intentionis summa non est, nisi ut sumatur lapis, in Capitulis notus: deinde uero cũ operis instãtia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus: & per hoc mundatur à corrũpente impuritate, & est scilicet sublimationis perfectio, ut cum ea subtilietur lapis, donec in ultimam subtilitatis puritatem deueniat, & ultimo uolatilis fiat. Ab hinc uero cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Et hic secundi præparationis gradus meta consistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in ultimo consistit præparationis complemento, scilicet ut iam fixũ lapidem cum modis sublimationis uolatilem facias, & uolatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iterato uolatilem, & iterato uolatilem fixum, quousq; fluet & alteret in complemento Solifico & Lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in medicina, resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis alterationis diuersitas, ut ex medicinis quædam quidem sui centuplum, quædam uero ducentuplum, quædam trecentuplum, quædam uero millecuplum, quædam uero infinitum Solificum & uerum perfectionis Lunificum transmutet corpus. Abhinc igitur & ultimo tentetur, utrum in perfectione consistat magisterium.

Quem modum Author in arte tradenda seruauerit. Caput C.

SEd ne nos quidem mordeamur ab inuidis, narramus quod non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione, sed eam sparsimus in diuersis capitulis. Et hoc ideo, quod eam tam probus quam improbus, si continue fuisset tradita, usurpasset indigne. Et eam similiter occultauimus, ubi magis aperte locuti fuimus, non tamen sub ænigmate, sed sub plana sermonis serie artificem allocuti fuimus, & tali sermonis modo eam ascripsimus, quam solius Dei altissimi, benedicti, sublimis & glorioſi, & nostræ, qui illam scripsimus, menti recolligi accidet: aut diuinæ gratia bonitatis perfusi, quæ cui uult largitur, & subtrahit. Non desperet igitur doctrinæ filius, quia si illam quæret, eam inueniet: non doctrinæ, sed proprij motus indagatione naturæ: Quia qui per suæ industriæ bonitatem quæret, scientiam inueniet. Qui uero per librorum insecutionem quæsiuerit, tardissime ad hanc perueniet artem preciosissimam. Quia nobis solis, artem per nos solos inuestigatam ædidimus, & non alijs, uerissimam tamen & omnino certam. Solum igitur prudentes ad artem allicuimus, & per ingenia à nobis tradita uiam inuestigationis eisdem exposuimus. Non autem eã inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modũ & modorum ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat se bonæ mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinuenisse lætabitur. Ad artis igitur excelsæ per quisitionem hæc dicta sufficiant.

Libri Secundi summæ perfectionis
Gebri, Finis.

Gebri

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISSIMI, RERVM QVE NATVRALIVM PERITISSIMI

Περὶ Χημείας liber. quem inscripsit De inuentione ueritatis siue perfectionis. Incerto interprete.

De sex proprietatibus rerum, ex quibus medicina elicitur. Caput I.

CONsideraui̇mus in nostris uoluminibus, ex secretis principiorũ naturalium proprietatibus, quin etiã per experientiam nostram & inuestigationem inuentionis nostræ omnimode certam, quod ea, ex quibus elicitur nostra medicina, in corporibus transmutandis habeant in se has qualitatum proprietates. Primo, quod habeant terram subtilissimam in se, & incombustibilem, aptamq; ad figendum, omnimode fixam cum suo proprio radicali humore. Secundo, humiditatem aëream & igneam uniformiter illi terræ coniunctam sic: quod si unum fuerit uolatile, sit & reliquum. Et quòd ipsa humiditas sit super omnes humiditates expectans ignis calorem, usq; ad sui sufficientis inspissationis terminum completum, quo ad indigentiam completionis ipsius cum permanentia inseparabili terræ sibi annexæ, sine euaporatione. Tertio, quod humiditatis dispositio naturalis sit talis, quod per beneficium suæ oleaginitatis in omnibus suarũ proprietatum differentijs, terram sibi annexam, conuersione utriusq; in alterum homogenice, sic contemperet unctuose, & unione totali, & uinculo cõiunctionis inseparabilitatis æqualiter, ut post finalis præparationis gradum fusionem bonam

homogenice

 præstet.

prẹstet. Quarto, quod hæc oleaginitas sit tantę puritatis essentiæ, & ab omni re combustibili seu urente artificialiter emundata, quod omnia cum quibus per minima coniungitur, non comburat, sed à combustione præseruet. Quinto, quòd claram & splendidam habeat tincturam in se, albam uel rubeam, mundam & incombustibilem, stabilem & fixam, quod ignis nequaquã ualeat ipsam permutare, neq; sulphurea adustiua seu acuta corrodentia ipsa corpora corrumpere & defœdare. Sexto, quòd totum compositum inceratum cum suo complemento finali, sit tantæ subtilitatis, materiæq; tenuitatis, quod post finalem suæ decoctionis terminum, in proiectione tenuissimæ maneat fusionis admodum aquæ & penetrationis profundæ, usq; ad ultimum rei permutabilis, cuiuscunq; fixionis ipsum extiterit in complemento, & cum uicinitate sua seu affinitate adhæreat suo simili naturaliter, cum inseparabili consolidatione contra impressionem ignis in ipsa hora, sua spiritualitate corpora in uolitum reducens.

De septem medicinæ proprietatibus. Caput II.

His consideratis, inuenimus inuestigatione nostra, septem proprietates rerum in nostro lapide necessarias & oportunas, & sunt hæ, oleaginitas, materiæ tenuitas, affinitas, radicalis humiditas, puritatis claritas, terra figens, & tinctura. Prima uero differentiarum proprietas, est ipsa oleaginitas, dans in proiectione uniuersalem fusionẽ, & apertionem materiæ. Nã primũ quod necessariũ est post medicinę proiectionẽ, est ipsius medicinæ subita & conueniens fusio, que cũ oleaginitate minerali perficitur ac inuisceratur. Secũda est materię tenuitas, siue ipsius subtilitas spiritualis, tenuissime fluens, in fusione ad instar aquæ penetrans in profundum rei alterabilis, quia secũdo post

post fusionem medicinę, necessaria est ingressio eius immediate. Tertia est affinitas siue uicinitas inter elixir & rem transmutandã, dans adhærentiam in obuiatione sui similis & retentione, quia tertio post medicinæ ingressionem immediate adhærentia conueniens est & necessaria. Quarta est radicalis humiditas, ignea, congelans, & consolidans partes retentas cum adhærentia sui similis, unione omniũ partiũ cõsimiliũ inseparabiliter in æternum. quia quarto, post adhærentiam, oportuna est partium consolidatio cum sua radicali humiditate uiscosa, & necessaria. Quinta est puritatis claritas mundificatiua, dans splendorẽ eminentem, in combustione existenti, non adurẽtis. Nã post cõsolidationem partiũ purificatarum relinquit, quod ignis actualis habet comburere omnes superfluitates extraneas, non consolidatas, quare sequitur purificatio immediate, & est necessaria. Sexta est terra figens, temperata, tenuis, subtilis, fixa, incombustibilis, dans fixionis permanentiam in solutione adhærentis cum eo, stans & perseuerans contra ignem. quia sexto uecessaria est immediate fixio, post purificationẽ & oportuna. Septima est tinctura dans colorem splendidum & perfectum, album, aut citrinum intensum, & lunificationem, seu solificationem rerũ transmutabilium. quia septimo post fixionẽ necessaria est tinctura splendida, & ulterius color tingens, seu tinctura colorans materiam conuertibilem in uerum argentum, uel aurum cum omnibus suis differentijs certis & notis.

Diuisio totius libri in quatuor particulas. Caput III.

Sufficienter ad artis exigentiam disputauimus contra negantes artem, & de principijs naturalibus, que sunt de intentione naturæ in metallorũ procreationib. & de corporibus, & eorum

& eorum procreationibus, & præparationibus, & ultimo de medicinis, & examinationibus eorum transmutatorum, utrũ in perfectione steterit complementum, in Summa nostra perfecti magisterij, Et ibidem scripsimus modum inuentionis artis nostræ, & nostrorum ingenia, secundum ueritatem quam uidimus, & tetigimus. Hic uero nunc de perfectionis inuentione tractabimus, & declarabimus speciali modo ea quæ necessaria sunt in hoc nostro magisterio, & modum præparationis eorum pondere & mensura, & probatione certa non coniecturali. Volumus autem hunc librum nostrum in quatuor particulas diuidere. Et in prima de medijs mineralibus, & eorũ præpraparationibus tractare sufficiẽter, ut sint apta in extractione spirituum, & corporum imperfectorum. In secunda de spirituum mundificationibus, & præparationibus integris eorũdem. In tertia de imperfectorum præparationibus diuersis secundum exigentiam operis complementi. In quarta de omnibus medicinis specialiter pro quolibet corpore in Solẽ & Lunam transformando, cum proiectione, pondere, & mensura, secundum necessitatis exigentiam ad operis complementum.

PRIMA PARTICVLA
De mediorum Mineralium præparatione. *Caput* IIII.

SAl commune dissoluatur in aqua fontis clara, & per filtrũ destillatur, & congeletur in uase terreo, uel plumbeo, uel alio metallo. Sal petræ dissoluatur in aqua fontis, & per filtrũ distilletur, congeletur in uase uitreo usq; ad ipsius fusionem cristallinam. Sal nitri sic præparatur, dissoluatur in aqua fontis clara, & distilletur per filtrũ. Sal gemmæ dissoluatur, ut prius, cõgeletur in terreo uase uitreato. Sal alkali uerum, fit de zoza dissoluta

dissoluta & per filtrum distillata & cocta ad tertiam partem, & descendit sal in paruo tempore ad fundum uasis ad modum cristalli, & est præparatũ. Similiter fit Sal alkali apud aliquos. Accipiunt cinerem clauellatam, pondera quinq;, & calcis uiuæ unum, & extrahunt totum lixiuium, & distillant & congelant, hoc reiterant semel, & est præparatum. Sal ammoniacus fit ex quinq; partibus urinæ humanæ, & parte una sudoris eiusdem, & parte una Salis communis, & parte semis fuliginis lignorum, his simul coctis usq; ad consummationem humiditatis, sublima Salem ammoniacum uerum & utilem, hunc iterum in sudore dissolue, & congela, & sublima à Sale communi semel, & est præparatus. Sal tartari fit de fecibus uini distillati calcinatis, tartaro ex eis dissoluto & congelato, & est præparatum. Sal urinæ, fit ex fecibus urinæ distillatæ calcinatis, & iterum in aqua sua dissoluitur & congelatur, & est præparatum, & magni iuuamenti. Multi diuersi mode tractant de Salium prẽparationibus, nos autem inuentione nostra inuenimus has præparationes Salium breuiores, subtiliores, & utiliores ad nostrum propositum prosequendum, cum ex omnibus rebus uere calcinatis Sales per solutionem extrahantur, quæ per uiã prælibatam præparari tenentur. Sufficiat igitur nos transire cum his magis usitatis. Alumen glaciale uel rochæ, duplicem habet præparationis modum, unum pro corporibus calcinatis abluendis: alium pro spiritibus sublimandis. Primo modo sic præparatur: Dissolue ipsum in aqua clara fontis, & destilla per filtrum, & coque ad eius tertiam partem, & pone in parapsidibus uitreatis, & descendit circa latera uasis, & in profundo alumen prẽparatum cristallinum. Secundus modus est, ut alumen in uase terreo coquatur, quousq; humiditas euanescat, & inuenies album spongiosum, & leue præparatum pro sublima-

tionibus,& alijs diuersis operationibus. Alumen plumosum, dissoluitur & congelatur ut prius, & est præparatum. Nunc de præparationibus atramentorum inuestigare expedit, cum multum necessariū sit illud, qđ per ea colligimus in tincturis & ligamentis spirituum, & alioꝝ quæ ad illud spectant. Atramentum nigrum dissoluitur in aqua bulliente, & per filtrum distillatur,& congelatur,& est aptum. Cuperosa dissoluenda est in aceto distillato, clarificanda per filtrum, & congelanda, & sic est munda. Vitriolum Romanum alia præparatione non indiget, nisi quod in aliquibus casibus tenetur in igne mediocri & rubificatur. Amplius est certum,quod à corporibus imperfectis extrahuntur diuersa nobis necessaria,& sunt admini cula perfectionis in casu, quæ indigēt præparatione, & primo de Ceruſſa plumbi, Ceruſſa plumbi diluēda est in aceto distillato, purificanda deinceps à grossioribus, & illud quod ut lac emanauit,congelandum in Sole,uel lento igne,& est prẹparatum. De albo hispanico, Stanni, minio, eodem modo fit,sunt enim in urina distillata diluenda,& admodum Ceruſſæ præparanda,& sunt præparata. Viride æris in aceto distillato,soluatur,& rubificatum limpide congelandum erit lentissimo ignis calore,& est præparatum & aptum. Crocus ferri dissoluendus est in aceto distillato,& clarificandus,hẹc aqua rubicunda croci congelata,dat tibi Crocum aptum. Æs ustum tritum & ablutum cum aceto distillato, per modum quem insinuauimus in præparatione Ceruſſæ,tibi subueniat. Litargirium in aceto distillato solutū, clarifica & congela, quia bene præparatū est, quod iteꝝ quemadmodū alia prænotata dissoluere poteris,& eis uti,dissolutis & cōgelatis,& in hoc est inuestigatio profunda. Antimonium calcinatur,dissoluitur,clarificatur,& congelatur,& teritur,est prẹparatū. Lapis lazuli calcinat̄ & abluitur tritus,

tritus,& est purificatus. Lapis Aemathites,ignitur,& extinguitur sæpius in felle taurino. Bolus armenus teritur & dissoluitur ut Ceruſſa,& congelatur. Cinnabari semel sublimandū est à Sale communi,& sic est præparatum. Tutia calcinatur & soluitur in aceto distillato,& est optime præparata.

SECVNDA PARTICVLA
De ſpirituum mundificationibus. Caput V.

TRactauimus in prima particula,de eis,quę nobis necessaria uidebantur in inuētione nostra certa, ad spirituum & imperfectorum corporum præparationem sufficienter. Intendimus hic nunc ampliare sermonem de spirituum sublimationibus seu præparationibus cuiuscꝫ speciei, quo ad nostri magisterij indigentiam completam. Ne discedas ab hac nostræ inuentionis doctrina, quam in meditatione profunda, & in operibus uidimus maxime nobis necessariam, & omnino certam. Hic uero pondera & specialem modum in eorum præparationibus & sublimationibus inuestigamus, cum experientia omnino certa, & primo de Sulphure, & de suo compari, & sic de alijs per ordinem.

De Sulphuris præparatione. Caput VI.

SVlphur uiuum, clarum,& gumosum tere subtilissime,& coque in lixiuio facto de cineribus clauellatis & calce uiua, colligendo superius combustibilitatem eius oleagineam extrahēdo,quouscꝫ clarum uidetur: quo facto extrahe,& move cum baculo,& caute extrahe illud,quod cum lixiuio egressum habuerit, partes grossiores inferius relinquendo. Illud autem extractum,infrigida parum,& impone ei quartam eius

de aceto bono, & ecce totum congelabitur ut lac. Lixiuium extrahe clarum quo ad poteris, reſiduum ad lentum deſicca ignem & ſerua. De fecum amminiſtratione hunc modum ſerua. Ad librã unam Sulphuris huius præparati, accipe de ſquamis ferri bene calcinatis rubeis libram unam, Aluminis rochę bene calcinati libram unam, & Salis communis præparati libram ſemis. Hoc totum incorpora bene terendo cum aceto, ut ſit liquidum, quod coque, mouendo quouſcp totum bene denigratum fuerit, & deſicca, tere optime, & pone in aludele cũ largo cooperculo, & ſit cooperculum alembici cum magna zona & larga, ad eleuationem ſpirituum conſeruandam, ſitcp aludel altitudinis pedis unius cum dimidio, ne calor ignis alembici zonã attingat, & ſic ſublima, ut docuimus in ſumma perfectionis noſtrę. Collige autem quod in zona collectum fuerit denſum, quod uero ad latera uaſis ſuperius in alembico adhæret leue & puluerisabile, proñce, quia combuſtibile & fœdum ac defœdans eſt. Collectum uero, per ſe pone in phialam, & coque ſuper cineres tam diu donec humiditas combuſtiua paulatim deleatur, & ſerua munde, quia perfecte mundificatũ eſt.

De *Arſenici præparatione.* Caput VII.

Elus compar Arſenicum, poſt contritionem buliendum eſt in aceto, & ibidem tota pinguedo combuſtibilis extrahẽda & deſiccanda. Sume deinde libram unam cupri calcinati, & ſemis aluminis calcinati, & ſalis communis præparati tantum ut aluminis, & tere cum aceto ut ſit liquidum, & coque ut in ſulphure, & ſublima in aludeli ſine alembico, & ſit longitudinis unius pedis, collige album & denſum clarum, & lucidum, & ſerua, quia ſatis eſt aptum.

De Argenti

De *Argenti uiui præparatione.* Caput VIII.

ARgentum uiuum ſic ſublima. Sume de eo libram unam, uitrioli rubificati lib. duas, alumínis rochæ calcinati lib. unam, & ſalis communis lib. ſemis, & ſalis petræ quartam partem, & incorporatum ſublima, & collige album denſum clarũ & ponderoſum, quod circa uaſis ſpondilia inuentum fuerit, & ſerua ut tibi de aliis ſcripſimus. Sed ſi in prima ſublimatione inuentum fuerit turbidum uel immuudum, quod tibi accidere poterit, propter tuam negligentiam illud cum eiſdem fecibus noueris iterum ſublimare & ſerua.

De *Marchaſitæ præparatione.* Caput IX.

MArchaſita trita ponatur in aludel magni fundi ad digiti ſpiſſitudinem, & primo Sulphur cum lento igne collige, & cum ceſſauerit, uigora ignem, renouato cooperculo, & aſcendet quod Argenti uiui locum obtinet, ut tibi plenarie ſcripſimus in perfectionis noſtræ ſumma completa.

De *Tutiæ præparatione.* Caput X.

TVtia puluerizata in aludele poſita magnæ ignitionis adminiſtratione, ſublimatur & fit bona. Sal ammoniacus ſublimatur à Sale communi, ut in practica de ſalibus tibi ſcripſimus. Argentum uiuum ita ſublimatur rubicundiſſimum: ::: Recipe libram unam Mercurij, & libras Vitrioli rubificati duas, & libram Salis petræ, ſimul mortificato, & ſublima etiam ab alumine rochæ calcinato, & Sale petræ cum eiſdem ponderibus. Et eſt magnum noſtræ inuentionis ſecretum, nec ſit prętermittendum, quin conſideratio fecũ ſit notanda in Sulphuris ſublimatione & ſui comparis, quod Sulphur ſublimatum à calce cupri, magis dealbatur, quam à calce ferri. Et ſic inueſti-

::: Arg. ui. in ſublimando rubicundiſſimum

gandum est de Arsenico, nam à ferro sublimatur magis rubeũ. Possunt etiam sublimari à Vitriolo & alumine calcinato, & cũ Sale communi & Sale petræ commixtis, & ita sufficienter tradidimus spirituum præparationes artificiose non modice.

TERTIA PARTICVLA huius libri, quomodo corpora sint præparanda. Caput XI.

TErtiam nostram particulã ponimus imperfectorũ corporum præparationem completam, & inuestigamus modũ, qualiter præparari debeant ut perficiantur, quo ad complemẽtum primi ordinis uel secundi per se, sine medicina. Secundo præparationem eorum ad recipiendam medicinam albam, uel rubeam.

De præparatione Saturni. Caput XII.

SAturnum calcina cum sale communi præparato fusum, cũ spatula ferrea agitãdo quousq; in cinerem uertatur, coque per diem naturalem, & sit aliquantulum ignitus, & non multum, ablue cũ aqua dulci complete, deinde calcina per triduũ, donec intime rubificetur, & si uis ad album, cum aqua aluminis albi imbibe, & reduc cum oleo tartari, uel eius sale. Si uero ad rubeum, imbibe cum aqua croci ferri, & uiridis æris prædicto, & reduc cum sale tartari ut prius, & hoc itera quousque sufficiat.

De præparatione Iouis. Caput XIII.

IOuem calcina ut Saturnum. Et albifica eius calcem, per triduum ut in Saturno, nec errabis in eis reductione, quia difficilis est, nisi fiat in furno illorum qui per cinericia uel cementa

menta reducunt, & fit ad libitum. Scias tu inuestigator huius operis, quod præparationes fecum reductibilium plenarie in hoc libro conscripsimus, cum totus iste liber sit practicus cum inuestigatione certa compilatus. Sed in summa nostra præseruauimus nobis alium stilum magis Philosophicum, cum ibidem ut Theoricus, hic uero ut Practicus purus, artem cõplete inscripsimus. Vt autem artifex errare non possit, subiunge illud, quod reducere quæris, scilicet tantum, quantum illud quod præstare habet reductionem, & calcem diuisam coduare. Sed intincturis est alia consideratio. Nam tingens multiplicandum est super tingẽdum, donec tinctura appareat, quod considerabis in corpore uel medicina: & hoc est unum de secretis nostris. Postquam reduxeris hæc duo plumba, & inueneris splendorem & colorem, & omnia alia ad uolitum tuum forte ignitione carebunt, & ut consequaris intentum, incipe sic. Dissolue tutiam calcinatam, & stannum calcinatum, & has aquas misce, & cum hac aqua imbibe calcem stanni, uice post uicem, sic cum induxeris octauam partem tutiæ in totam calcem, reduc in corpus, & uide si ignitionem habuerit, bene quidem, si uero non reitera, donec ignitionem habuerit. Et omnes aquas dissolutiuas spirituum & corporum ponam in fine libri huius, & quodlibet eius pro suo genere: nec mireris quod dispersimus huius practicæ specialia in diuersis uoluminibus, cũ ab improbis hanc artẽ fugare conamur. Cum talk uel Mercurio præcipitato, uel utilius cũ Luna pura ad hoc deducta calcinando & soluendo peruenimus ad horã duorũ corporũ, ignitionem & duritiã completam cũ splendore inenarrabili. Scias tamen qd̃ sola speculatio, quæ multũ ualet in Summa nostra, in hac nostra inuentione parum prodest. Sed terere, coquere, assare, inhumare, calcinare, fundere, destruere, cõstruere, corpora emundare,

emundare, cum his clauibus aperies occultas seraturas arcani nostri, sine quibus ad huiusmodi conuiuij epulas non uocaberis. Destrue sine ira, & complebis cum lætitia.

De præperatione Martis. *Caput* XIIII.

MArtem sic præpara: Tere libram unam limaturæ eius, cum libra semis Arsenici sublimati. Imbibe illud cum aqua Salis petræ & alkali, ter reiterando, funde uiolenter, & habebis ferrum album, itera quousq; sufficienter liquescat, cum dealbatione peculiosa.

De præparatione Veneris. *Caput* XV.

VEneris purgatio duplex est, una quidem ad album, alia uero ad rubeum. Ad album purgatur sic. Calcina ipsam solo igne, quemadmodum tradidimus in Summa nostra perfectionis. Sume ipsam calcinatam, tere libram unam cum uncijs quatuor Arsenici sublimati, & imbibe cum aqua litargirij ter uel quater, & reduc cum Sale petræ ac oleo tartari, Et inuenies corpus eius album splendidum pro medicina suscipienda. Est & alia pręparatio eius ad rubeum. Tere libram unam limaturæ eius cum uncijs quatuor Sulphuris, uel laminas eius cum Sulphure cementando, & sic calcina & ablue cum Salis aqua & aluminis, & cum reducentibus reduc in corpus mundum, aptum ad tincturam rubeam. Est etiam tertia præparatio eius. Calcina ipsam solo igne, & tunc dissolue partem eius, & tantũ Tutiæ calcinatæ dissolue, & cum dissolutione imbibe quater uel pluries residuum calcis. uel cum sola Tutia dissoluta, sic quod intret Tutia ultra calcis medium, & sic reduc cum reducentibus, & habebis corpus mundum & splendidum, & cum paruo adminiculo ducitur ad statũ altiorẽ, si uerus inquisitor fueris ueritatis. Est & quarta præparatio eius, ex se ipsa calcinata

nata rubea, solo dico igne, facias uiride intensum, quod flos cupri nuncupatur. Illud autem uiride dissolue cum aceto distillato, & congela, congelatum cum reducentibus reduc, quod aptum erit ad multa, si inuestigatio tua non erit negligens, in operibus similibus per nos datis. Hunc uero librum composuimus, ut sit introductorius Summæ nostræ, uel ea absente sit totius conclusio finalis, ad complementum utriusq; medicinæ. Nam hic ponimus practicam gradatim, illic uero theoricam speculationis nostrę, modo magis generali, cum demonstrationibus manifestis ordinatam:

QVARTA PARTICVLA
huius libri de medicinis. *Caput* XVI.

SEcundum ordinem præmissorum practicabimus in hac quarta particula nostra, iterum inuestigationis modum componendi medicinam quamlibet, albam uidelicet & rubeã secundum naturam & proprietatem corporis transmutandi, uel ipsius Mercurij cum omnibus suis pertinentijs occultis & manifestis. Et in secundo uel tertio ordine, nihil sophisticum recipit hic liber noster, cum de ueritatis inuentione intitulatur. Quamobrem primo de Elixirijs albis incipiemus.

De medicinis albis pro Ioue & Saturno. *Caput* XVII.

MEdicina alba pro Ioue præparato. Sume Lunæ purissimæ libram unam, Mercurij uiui libras octo, & amalgama, quo facto, ablue cum aceto distillato & sale communi præparato usq; ad colorem cœlestinum, uel lazurij, quo abluto, extrahe de Mercurio quantum poteris, exprimẽdo per pannum spissum, & appone Mercurij sublimati duplum Lunæ, tere sufficienter, & coque in phyala uitrea cooperta per diẽ & noctẽ,

extrahe, tere. & iterum coque, frange phyalam, & separa illud quod sublimatum est ab inferiori puluere quasi rubeo, & caue de nimio igne, aliàs totum funderetur in massam nigram, pulueremque pone super porphyriten, & adiunge ei duas partes Ammoniaci præparati, & partem unam Mercurij sublimati, tere triturationè bona, & imbibe cum aqua Salis alkali, uel aqua Salis petræ, si zozam non inueneris, & pone ad distillandum cum imbibitum fuerit cum lento igne, & extrahe totam aquã, sic ut remaneat sicut pix fusa, redde illi aquam, & sic ter faciendo. Deinde extrahe, & tere super lapidem, & desicca multum, imbibe cum oleo ouorum rectificato uel desiccato, uel cum oleo Salis alkali, uel petræ, uel tartari, donec fundatur cum ingressu, & proijce unam partem super quinq; Stanni præparati, & est Luna perfecta in secundo ordine, absq; errore.

Item alia medicina super Iouem. Sume talk calcinatum, & tere cum sale ammoniaco, ana, & sublimater uel quater, & dissolue cum aqua, qua imbibe Lunam calcinatam, ut in prima medicina fecisti, toties donec bibat suum pondus, & da ei ingressum cum oleis prędictis, & proijce unam partem super decem partes Iouis præparati, & uidebis intentum. Tertia medicina Iouis fit cum una parte Lunæ dissolutæ in aqua sua, uidelicet stillicidij Cupri & Salis petræ, ut in fine habetur, cui adiunge duas partes talk dissolutæ, uel Tutiæ calcinatæ, & dissolutæ. recipiendo aquam ter uel quater, congela, & incera cũ Arsenico sublimato, quousq; fundatur, & proijce unam partem super octo partes Iouis præparati. Et si uis has medicinas proijcere super Saturnum præparatum ad album, tunc minue Saturnum in suo triduo, & fac ut in Ioue.

De medicinis Solaribus, pro Ioue & Saturno. Caput XVIII.

PRima igitur medicina Solaris sic fit: Calcina Solem, amalgamando prius cũ Mercurio, uelut in luna, extrahe Mercurium per pannum, tere cum duplo salis communis præparati, pone super lentum ignem, ut recedat Mercurius, extrahe salem cum aqua dulci, & desicca, & sublima ab eo tantum salis ammoniaci, reddendo sibi quater, tunc dissolue in aqua uitrioli, & petræ, & lameni, ut in fine libri huius habetur. Solue crocum à ferro extractum per calcinationem, uel cuprum calcinatum rubeum. Iunge has aquas ana, extrahe aquam per distillationem, & redde sibi quater. Vltimo desicca, & imbibe cum oleo tartari rectificato, ut in fine libri huius, quousq; fluat ut cera, & tingit quatuor partes obrise. Secunda fit in sole soluto, ut in prima, & uiridi facto de cupro, calcinato & dissoluto, ana, mixtis & inceratis, distillando & reiterando, & in fine incera cum sulphure præparato, quousq; fundatur ut cera, & tingit octo partes Saturni splendide.

Tertia fit ex auro soluto, & sulphure soluto, & uiridi dissoluto, mixtis & præparatis ut in secunda, & in fine inceratis cũ oleo capillorum præparato, uel ouorum. quia una est uia, & cadit una pars super decem Saturni. Possunt etiam hæ medicinæ proijci super Iouem præparatum in rubeum, & erit ita splendidissima perseuerans materia, ut opus finissimum, secundum eius gradum. Nam hæ medicinæ alterant in secundo ordine, ut retulimus.

De medicinis albis pro Venere, & Marte. Caput XIX.

TRanseamus nunc ad Veneris medicinas, & Martis, & primo de medicinis horũ ad albũ Sume argenti, ut supra calcinati, partẽ unã, tere cum duabus partibus arsenici præparati,

& una parte Mercurij præcipitati, & imbibe cũ aqua salis petræ, litargirij, ammoniaci, ana, quousq; pondus suum biberit, desicca & incera cum oleo albo, ut in alijs, quousq; fluat, & cadit una pars super quatuor Veneris, uel Martis præparatorũ. Secunda medicina fit ex Luna calcinata, & tantum Iouis calcinati & soluti, misce, desicca, & incera, cum duplo horum arsenici sublimati, quousq; fundatur. Tertia fit ex Luna calcinata, ut supra, arsenici & sulphuris sublimatis & tritis, cum tantũ salis ammoniaci, quod sublima ter ab eis, & projce unam partem super sex horum duorum corporum præparatorum.

De medicinis rubeis, pro Venere & Marte. *Caput* XX.

SOlaris uero medicina fit, ut sumas thutiæ libram unam, calcina & dissolue in aqua uitrioli & petræ, tum cum ea aqua imbibe calcem Solis, ut bibat eius duplum, distilla, recipiendo aquam, & hoc quater reddendo. Vltimo incera cum oleo capillorum, uel felle taurino, & uiridis æris præparato, & erit excellens, purum, & laudabile. Tu autem porrige manum ad nostra dicta, aliter inuanum studes, & recipe in corde, in nostris uoluminibus intentionem nostram, & uidebis nos uerum inuestigasse.

De medicina tertij ordinis ad album. *Caput* XXI.

HInc uero ad tertij ordinis gradum ascendemus, Et primo de Medicina Lunari, tã pro corporibus imperfectis perficiendis, quàm pro ipso Mercurio in ueram Lunam coagulando. Primo dissolue Lunam calcinatam in aqua dissolutiua ut prius, quo facto, coque eam in phyala cum longo collo, non obturato ori per diem solum, usquequo consumetur ad eius tertiam partem aquæ, quo peracto, pone in loco frigido, & deuenient

nient lapilli ad modum cristalli fusibiles, & hoc est argentum reductum ad Mercurium nostrum fixum & fusibilem, de quo recipe uncias quatuor, de arsenico albo præparato uncias sex, & de sulphure præparato uncias duas, & misce simul bene terendo cum eo salis petræ, & ammoniaci, & pone in phyala cũ longo collo per septimanam, & indurabitur ut pix, extrahe, & iterum incera ut prius coquendo per quatuor dies, & iterum incera tertia uice, & inuenies illud oleum fusum infra triduũ, & cum infrigidatum fuerit frange, & extrahe, & inuenies laminam fixam, fluentem ut cera, & est primus gradus. Iterum appone tantum ut prius de noua materia, & iunge cum isto fermẽto, & fac ut prius, & sic tertio, & quarto. Et inuenies medicinam cuius bonitas est magna & excellens, cadit enim super decem cuiuslibet corporis, uel ipsius Mercurij in lunam ueram. Hunc autẽ lapidem custodi, & ratiocinare per modum à nobis traditum in summa nostra, & peruenies ad altiora. Nec enim proposuimus, cuncta in uno solo monstrare uolumine, cũ liber librum exponat & declaret.

De medicina Solari tertij ordinis. *Caput* XXII.

MEdicina uero Solaris fit ex Sole dissoluto, & præparato ad modũ Lunę, cui appone sulphuris soluti partes tres, arsenici partem unam; ut in fine habetur, per omnia faciendo ut in Lunari capitulo, & erit medicina tingens omne corpus, & ipsum Mercurium in uerum solem, uel amplius, secundum modum iam tibi traditum. Lege & perlege Summam perfectionis nostrã, & inuenies modum regiminis tibi ordinatum, ut in infinitum tingas, si ingenium acutum possideas, nec discurre hinc inde in diuersis philosophorum dictis ambiguis. Nam omnes ad unam tendunt perfectionem, tibi à nobis sufficienter

ficienter traditam. Experiri poteris, si tantum ualeas, sin autem, recede, quia damnum incurres & inanitionem.

De aquis solutiuis, & oleis inceratiuis:
Caput XXIII.

FIli doctrinæ perquire experimenta, nec desine, quia fructum in eis inuenies millecuplum, quia tibi soli hunc librum scripsi, quem complere uolo cum aliquibus aquis & oleis, in nostro magisterio multum necessarijs, cum ijs sigillabimus librum nostrum de perfectionis inuentione. Et primo cũ aqua nostra dissolutiua, de qua mentionem fecimus in Summa nostra, cum loquuti fuimus de Dissolutione cum aquarum acumine. Primo sume libram unam de Vitriolo, de Cypro, & libram semis Salis petræ, & unam quartam aluminis lameni, extrahe aquam cum rubigine alembici. nam dissolutiua est multum, & utere ea in capitulis prælibatis: fit autem multo acutior, si cum ea dissolueris quartam Salis ammoniaci, quia soluit Solem, Sulphur & Argentum. Aqua alia philosophica nostra inceratiua. Sume oleum distillatum ab ouorum albuminibus, tere cum medietate Salis petræ, & Ammoniaci, ana, & fit optime, uel cum Sale alkali misce, & distilla ut prius, & in quantum hoc plus reiteraueris, tanto melius incerat: aut cum oleo tartarino, coniunge oleum prædictum, & distilla oleum inceratiuum album. Oleum inceratiuum rubeum. Sume oleum uitellorum, seu capillorum humanorum, cui adiunge tantum Salis ammoniaci, & iterum distilla, & hoc ter, et erit oleum rubicundissimum inceratiuum. Oleum uiridis æris fit, cum uiride æris dissoluitur in aqua salis Ammoniaci, et cum illo congelato, admisce oleum uitellorum, et distilla, et hoc ter

renouando,

renouando, & habebis oleum uiridis æris ad incerandum aptum & utile. Oleum fellis fit, extrahendo à felle oleum, ut à capillis humanis, per omnia faciendo ut in alijs. Et non dico, quod ista dent humiditatem radicalem mineralem, ut probauimus in Sulphure & Arsenico, sed saluant tincturam à combustione, donec ingrediatur, & postea fugiunt in expressione ignis, ut à nobis alibi narratum est. Quicunq; artifex secundum dicta nostra, in hoc libro nostro tradita, perfecte & studiose fuerit operatus, inueniet post complementum operis sui, nos uerum inuestigasse, et in hoc liber noster terminatur, qui de inuentione ueritatis seu perfectionis intitulatur.

FINIS.

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISSIMI, RERVMQVE NATVRALIVM PERITISSIMI Liber Fornacum ad exercendam χημείαν pertinentium. Interprete Rodogero Hispalensi.

Præfatio, diuidens librum in tres partes. Caput I.

CONsiderauimus consideratione non fantastica, nos totam artem tradidisse in uoluminibus nostris. Sed ne ob inuidiam mordeamur, hunc librum Fornacũ præscripsimus, in quo tractabimus practicam manualem, tam in spirituum quam corporum præparationibus, ut artifices leuius contingere ualeant ad operis complementũ. Cum ergo ultima cõsideratio in rerum cognitione magis propinquarum consistat, & in modo operandi, & res à rebus regimine ignis extrahi possunt. Et cum ad hanc rem peruenire nõ possumus nisi separando superflua à contento desiderato, scilicet sulphuris combustibilitates & territates corpus quodlibet infœdantes. Hinc est quod primo singulos operandi modos tractabimus, utpote qualis furnus cum suis instrumentis spectet ad quamlibet rem præparandam, usq; ad operis complementum cum regimine ignis illi appropriato, & qualia uasa pertineant ad propositum, ut artifex perficere possit suam operationem. Secundo, quæ res præparandæ sunt, ut ex simplicibus seu commixtis uerum Solem uel Lunam generare ualeat cum splendore. Tertio narrabimus illa quę perfici possunt cum alteratiuis, & quę naturaliter alterantur cum complemẽto totali, Et modum permiscendi cum proportione debita, & cum

SECVNDA PARS DE REBVS PRAEPARANDIS.

De præparationibus spirituum mediorum mineralium & aluminum. Caput IX.

IN hoc capitulo dicam præparationes spirituum, & primo Mercurij. Si autem perfecte desideras eum sublimare, ad libram eius pone salis communis libras duas & semis, & salis petræ libram semis, mortifica totum, simul terendo cum aceto, quousque non appareat in eo de uiuo aliquid, & sublima ut scis, quia utile. Sublimatur autem Mercurius rubeus, scilicet libra una eius, ab una libra salis petrę, & libra una uitrioli, cum quibus optime teritur, & sublimatur rubeus & splendidus. Sublimatur autem Arsenicum, scilicet libra una, à libra una limaturæ Veneris, & salis communis libra semis, aluminis calcinati quarta libræ unius. Mortificentur cum aceto super ignem mouendo, quousq; totum denigretur, & iterum imbibe, desicca mouendo, & hoc ter. Sublima azymum, & utile. Sulphur autem decoctum in lixiuio & exsiccatum sublimatur cum eisdem fecibus, sicut arsenicum, excepto, quòd loco limaturæ Veneris ponitur limatura Martis, uel batitura squamæ eius, in ua se prædicto. Sal autem ammoniacum à sale communi sublimatur, æquis ponderibus impositis. Tutia uero, & Marchasita, atq; corpora imperfecta sublimantur, ut narratum est in Summa nostræ perfectionis. Sales uero & alumina præparantur, & bauratia, & uitriola, ut in libro nostræ inuestigationis sufficienter scripsimus.

De Calcinatione Iouis. Caput. X.

IVpiter ſpecialiter calcinatur ſic: Sit teſta magna ſuper furnum ſituata,& ſtanno impoſito, cum tantundem ſalis communis præparati,& aluminis roche calcinati. Moueas ſemper cum ſpatula ferrea perforata, quouſcꝙ totum fuerit incineratum. Cribra & pone in igne, & ſit ſemper ignitum, quouſcꝙ optime dealbetur,& ſerua.

De calcinatione Saturni. *Caput* XI.

SAturnus eodem modo calcinatur ut Iupiter ſed calx eius rubificatur ut minium,quam ſerua.

De calcinatione Veneris. *Caput* XII.

VEnus ſic calcinatur: Ponitur in furno calcinationis prædicto,uel in ſua limatura,uel per ſe,uel cum arſenico puluerizato,uel cum ſulphure,inungendo cum oleo communi, Et ſic calcinatur per tres uel quatuor dies igne fortiſſimo. Calcinatum percute, ut cadat à tabulis, reſiduum calcina,calcinatũ & tritum recalcina,quouſcꝙ optime rubificetur,& ſerua.

De Calcinatione Martis. *Caput* XIII.

MArs quidem calcinatur per eius limaturam in prędicto furno, quouſcꝙ optime rubificatus fuerit, ut puluis impalpabilis ſine tactu.Et dicitur crocus Martis.

De calcinatione mediorum mineralium.
Caput. XIIII.

OMnia atramenta, ſales, alumina,& Thutiæ genera cum tartaro,& aliꝭs diuerſis calcinantur in furno dicto Calcinatorio, cum igne mediocri, uel forti,ſecundum exigentiam rei

rei calcinandæ, ut patet in libro De inueſtigatione perfecti magiſterij,ſed omnia corpora calcinantur ut in teſtamento noſtro.

De ablutionibus calcium,corporum combuſtorum.
Caput XV.

ABlutio omnium corporum combuſtorum & calcinatorum ſic fit: Habeas primo uas terreum uitreatum, magnum, impletum aqua dulci calida. Cum qua ablue calcem quamcunqꝙ corporis calcinati,fricando ſæpius, ut totum ſal & alumen diſſoluatur, tunc cum reſidentiam fecerit, euacua aquam caute,ne aliquid de corpore exeat lotionem. Calcinatũ iterum impone in aquam calidam, & reitera ut prius,quouſcꝙ bene & perfecte ablutum fuerit,& ſerua.

De inceratione calcium ablutorum. *Caput* XVI.

INceratione Calcium ablutorum fiunt ſic:Calcem ablutam deſicca,poſt diſſolue in aceti diſtillati libris duabus,ſalis cõmunis,aluminis glaciei,ſalis gemmæ,ana, uncias duas,& quatuor libras calcis ablutæ prædictæ, deſiccatæ imbibe, quouſcꝙ totam imbiberit aquam prædictam,deſicca,& ſerua.

De reductione Calcium in ſolidam maſſam.
Caput XVII.

REductio illius calcis ablutæ & inceratæ ſic fit: Calcem inceratam ablue cum urina diſtillata, quouſcꝙ extraxeris ſales,& alumina cum ſpurcitia corporis calcinati, qua deſiccata, ipſam imbibe cum oleo tartari, in quo diſſolue ad libram unam olei, uncias duas ſalis Ammoniaci, & unciã unam ſalis petræ. Sint autem calcis libræ quatuor, & talis imbibitio fiat

per uices desiccando & imbibendo, & desicca, & descende in descensorio magno, & reduc in solidam massam, corpus purgatum, à sulphureitate combustibili, uirtute ignis calcinantis, Et à terrestreitate fœtida, uirtute salium, quæ in reductione secum retinent terræ feculentiam, corpore purificato ab immũdicijs accidentalibus, quæ ei superuenerunt in minera sua. Quòd autem in radice suæ generationis ei innatum fuerat spurcitiæ, palliari poterit cum medicina, cuius maior pars argenti uiui substantiam in se contineat, ut à nobis monstratum est sæpius, in summa nostra, ad artis exigentiam.

De solutionibus corporum præparatorum, & de eorum coniunctionibus certis, cum proportione certa, ut meliora appareant cum fulgore, post eorum reductiones. Caput XVIII.

CVm dupliciter corpora ad perfectionem reducãtur, aut per præparationis modum, & commixtione perfectorũ cum imperfectis, aut per medicinam ad hoc præparatam. Hic uero narrabimus, quare perfectum imperfectum perficit. Et etiam imperfectum ad perfectum reducitur cum præparationibus à nobis generaliter demonstratis. Et has præparationes in hoc capitulo specialius tractare proponimus sufficienter. In primis narramus, quòd corpus, ut prædictum est, mundatum per calcinationis & reductionis modum, uel limari oportet, uel in granulas diuidi, ut notum est. Quoniam post fusionem proijcitur super tabulam minute perforatam super aquam frigidam, dictam aquam fortiter mouendo. Et iste est modus noster. Hanc granulaturam dissolue in aqua dissolutiua nostra, quæ fit ex sale petræ & uitriolo, quantum eius medium, uel limaturam eius dissolue in aquam limpidam, Appone fermenti præparati tertiam eius partem, Extrahe aquam & redde, & hoc

hoc septies. Et postquam reductum est in corpus affina per suũ examen, & gaudebis de hoc quod generasti. Et quia pertractauimus de corporum imperfectorum administratione perfecta, nunc speciales regulas de quolibet corpore dabimus, ueriores & certas. Primo de Ioue incipientes dicimus. Postquam præparaueris Iouem & reduxeris eum, dissolue illum in aquarum acumine, quo dissoluto, ut prædiximus, ad eius nouem partes, adiunge de talk calcinato, & soluto partem unã, aquas claras commiscendo. Hoc autem rectifica, aquam per alembicum septies, extrahendo & reddendo. Et cum ultimo rectificatum fuerit, da ei de aqua salis petræ imbibendo & desiccando, & reduc in corpus mundum, ignitionem, & cineritium expectans. Si enim Argentum uiuum præcipitatum & dissolutum, cum Luna dissoluta coniunxeris, & Ioui dissoluto, ut diximus, apposueris, inuenies post reductionem corpus nobile pertractatum, sub proportione prænominatà. Saturni autem regimen, completur eo præparato & dissoluto, cum tertia eius fermenti rubei dissoluti, quibus ut prius præparatis, corpus quidem pulchrum te inuenisse lætaberis. Veneris quidem regimen specialius pertractantes, narrauimus quod eam præparatam & dissolutam rectificabis septies uel pluries, aquam ab ea distillando & reddendo. Qua coagulata, fac inde uiride nobilissimum, cum sale ammoniaco in aceto distillato. Illud autem uiride in uase Martis rubifica & dissolue iterum, cui ad iunge Lunæ præparatæ & dissolutæ tertiam partem eius, fermenti aquam post extrahendo & reddendo septies, hoc autem reduc in corpus, & gaudebis. Martis autem regimen est, ut Veneris, sed propter eius maximam fœditatem nihil boni in eo expectabis. Lunæ uero regimen est, quod eam dissoluas & coagules septies, uel ad minus quater. Et ad eam dissolutam,

adiunge aquas fixas rubificantes, quas narrauimus, & inuenies corpus aptum solare, quia cum Sole conuenit, & remanet cũ eo quiete. Et sit tuum adiutorum Venus optime purgata & dissoluta, cum ab ea extrahatur sulphur mundissimum, tingẽs & fixum. Et dico tibi quod Mercurius purificatus & fixus, habet palliare fœditatem corporum imperfectorum. Fixum uero Sulphur extractum à corporibus purum, colorare cum splẽdore. Et ex hoc magnum secretum tibi elicias, quod ipse Mercurius atq; Sulphur extrahi possunt, tam à perfectis quàm imperfectis corporibus debite præparatis. Sunt enim ad hoc ad minicula, spiritus purificati & media mineralia, ut opus ad perfectionem reducatur congrue, necnon & peculiose multum.

TERTIA PARS DE CORPORIBUS perficiendis & medicinis alteratiuis.

De modo perficiendi tertij ordinis. Caput XIX.

CVm autem sufficienter pertractauimus omnes modos imperfectorum corporum cadentes in secundo ordine, nunc ad tertij ordinis metas est transeundum. Quæ autem sint medicinæ, & quales secundi & tertij ordinis, sufficienter demonstratum est in libro nostro perfecti magisterij, ubi demonstrauimus demonstratione competenti & uera, lapidem nostrũ de Argenti uiui substantia esse procreandum, & hoc sufficienter ut theoricus speculatiuus. Hic uero practicam manifeste reserabimus enodatam, & est, ut studeas Lunam uel Solem resoluere in aquam suam siccam, quam uulgus Mercurium uocat. Et hoc, ut duodenaria proportio contineat partem solam corporis perfecti. Nam si cum igne lento, hæc bene rexeris, inuenies per quadraginta dies corpus illud in meram aquam conuersum.

conuersum. Signumq; suæ perfectæ dissolutionis est nigredo desuper apparens. Si uero utrunq; opus album & rubeum perficere conaris, utrumque fermentum per se modo iam dicto dissolue & serua. Et est nostrum Argentum uiuum de Argento uiuo extractum, quod uolumus pro fermento. Pastam uero fermentandam extrahimus more solito ex imperfectis corporibus. Et ex hoc tibi tradimus regulam generalem, quod pasta alba extrahitur de Ioue & Saturno, Pasta uero rubea ex Venere & Saturno. Est autem ut ~~in fermento corpus quodlibet~~ per se dissoluendum.

De regimine Iouis & Saturni. Caput XX.

ET quia in hoc capitulo demonstrabimus regimen Iouis & Saturni. Primo innuimus quod hoc caput est ad album, & est modus talis: Accipe libram unam Iouis mundissimi, & funde, quo fuso impone duodecim libras Mercurij bene mundati, mouendo totum ut commisceatur, quod pone in phialam cũ collo unius pedis, in furno Athannor. Et aliam phialam Saturni sic præparati, & subijce ignem lentum per septimanam, Et habebis pastam dissolutam, aptam ad fermentandum à fermento albo, secundum proportionem quam monstrabimus ad præsens. Sint pastæ Iouialis quatuor partes, Saturni tres, fermenti albi pars una, Ista dissoluta, ut diximus, misceantur per minima, & ponantur in putrefactione, in modum dissolutionis nostræ ignis mediocris per septem dies, quibus extractis & bene mixtis, per pannum liquidiora exprime, quod uero remansit spissum, in Chemia bene sigillatum, pone in Athannor, sicut prius, per tempus prædictum, & sic ter quousque biberit totam aquam suam. Tunc pone in

Chemiam

Chemiam in furno fixationis per duodecim dies, tũc extrahe, & reduc cum reducentibus. Et illud inuenies, quod anteceſſo-
res noſtri maximo ſtudio inuenerunt, generans generatum.
Idem autem in cineritio cum plumbo affina. Et inuenies cor-
pus albedine perfectum, generans perpetuo ſuum ſimile. Cu-
ius expoſitionem unà cum cæteris meis anteceſſoribus, cum
eo quod ſcripſimus, ſucceſſoribus relinquo.

De regimine Veneris, & Saturni. Caput XXI.

SInt paſtæ Veneris libræ tres, Saturni libræ duæ, fermenti libra una, his optime diſſolutis, fiat cõmixtio per minima, quam ſerua calore, ut in albo dictum eſt, extrahe aquam, & quod in panno remanſit, pone in Chemiam optime ſigillatam per tres ſeptimanas. Extrahe reddendo ſibi tertiam partem aquæ ſuæ reſeruatæ, & coque ut in capitulo præcedenti, Et ſic ter. Cum autem biberit totam aquam ſuam, pone in orobo ad figendum. Et cum fixum fuerit, reduc cum reducentibus corpus paratum ad augmentandum & tingendum.

De regimine Martis. Caput XXII.

CVm Martis ſolutio nimiũ inueniatur difficilis, propter quam plures modos, & diuerſa etiam alia experimenta per nos facta, in fine huius libri pertractabimus. Sint ergo Martis paſtæ libræ duæ, Veneris libræ quatuor. Saturni libræ quatuor, miſceantur ſine fermento, & coque per ſeptem dies, & inuenies totum ſiccum. fige, & pone cum medietate eius Litargirij triti, & commixti ſimul in reductorio, & inuenies corpus minerale, & multum utile, ſi ea ſapias, quæ pertractauimus ſæpe.

De regi-

De regimine Lunæ. Caput XXIII.

REgimen Lunæ eſt, ut reducatur de minera ſua ad nobilius, & hoc ut diſſoluas eam, de qua accipe libras tres, Veneris diſſolutæ libras quatuor, fermenti diſſoluti libram unã, coniunge aquas, coque per ſeptem dies cum lento igne, in Orobo clauſo, ut in Marte, cum tota aqua ſua, deinde fortifica ignem paulatim per alios ſeptem dies, & ſit quaſi ſublimationis. Sed per alios ſeptem dies da illi parum fortiorem ignem, ut figatur tota aqua cum eo, quem puluerem in pauca quantitate reduc, & ſi retinuerit ſecum partem Mercurij, (quod leuiter ſcire poteris, ſi calcinare ſciueris) bene quidem. Si uero nõ, iterum ad figendum impone, quouſq; ſufficiat, hoc autem reduc cum reducentibus rubeis. Et Lunam coloratam, tranſmutatam, & fixam inuenies, quam honora. Nam ſi bene ſtudueris in noſtris uoluminibus, inuenies per conſiderationem noſtrã, ſuper quæ actionem ſuam fundare debeat uerus inquiſitor.

De regimine Mercurij. Caput XXIIII.

REgimen Mercurij ſit duobus modis. Primo ipſum bene lotum, & purificatum, amalgamabis cum noſtra ſubſcripta proportione certa. Secundus modus eſt, ut ipſum diſtilles, & inde aquam uitæ facias. Quantum ad primum modum, hæc eſt proportio. Sint Mercurij unciæ quadraginta octo, Solis uncia una, Lunæ uncia una, Veneris uncia una, Saturni uncia una. Funde hæc corpora, primo Venerem & Lunam. Secundo Solem. Tertio Saturnum. Extrahe ab igne, & ſit in magno cruſibulo, habeaſq; dictum Mercurium bene calefactum in alio, & cum indurare ceperit, infunde paulatim Mercurium, mouendo cum baculo, & reimponendo ſuper ignem, & mouendo quouſq; bene fuerit amalgamatum cum Mercurio toto. Pone

C ad diſſol-

ad dissoluendum per septem dies, extrahe aquam cũ panno, re siduum fac uolatile, supponendo ignem ignitionis. Istud iterũ imbibe cum aqua sua tota, & pone ad generandum, iterum ad desiccandum per quadraginta dies, & inuenies lapidem, quem pone ad figendum, & habebis lapidem augmẽtabilem, usq; in infinitum. Custodi ergo hunc librum à filio tuo, quia iste expo nit cuncta, quæ scripsimus in diuersis libris nostris.

De fermento Lunæ ad azymum. Caput XXV.

FErmentum Lunę ad azymum, fit, cum Luna dissoluta fue rit, in aqua sua corrosiua. Et si hanc aquã decoxeris ad ter tiã, & in aëre posueris per se in balneo, uel in fimo per aliquot dies, erit oleum Lunæ, & ipsum fermentũ, quod serua ad albũ.

De fermento solis ad rubeum. Caput XXVI.

FErmentum Solis, fit cum Sol dissolutus fuerit in aqua sua, & decoctus atq; præparatus secundum capitulum prædictum fermenti Lunæ, Erit fermentũ solis ad rubeum, q; serua.

De fermento Fermenti, tam albi, quàm rubei, super Mercurium. Caput XXVII.

COmpositio medicinæ nostræ, quæ dicitur fermentũ fermenti super Mercurium, fit per hunc modum ad album: Accipe fermentum Lunæ, quod est eius oleum, & appone duplum eius arsenici sublimati, & in aqua dissoluti, quibus appone Mercurij dissoluti quantum arsenici, commisce aquas, easq; pone super ignem per diem ad in corporandum. deinde extrahe aquam per alembicum, & redde. Et hoc quindecies sic incerando, & erit currens, ut cera fusibilis. Tunc appone tantum ceræ uirgineæ fusæ, & commisce, & proijce super Mercurium

curium lotum, secundum quod tibi uidebitur expedire. Nam illud resolutum augmentatur in uirtute & pondere. Si autem ad rubeum sit hoc fermentum fermenti, dissolue solẽ in aqua sua, (compositiones autem omnes aquarum illarum, & aliarũ rerum, sufficienter sunt traditæ in libro nostro, De perfectionis inuentione, & dissoluẽdi modus, quare hic omisimus) quo Sole dissoluto, ad partem eius appone duas partes Sulphuris dissoluti, in eadem aqua simul, & tres partes Mercurij dissoluti. Sintq; omnia ista ueraciter dissoluta in aquam claríssimam, quibus mixtis coque per diẽ, ut fermentẽtur, deinde extrahe aquam, quindecies semper reddendo, incera cum cera crocea uirginea. i. oleo sanguinis, uel oleo ouorum, ad medium, proijce super Mercurium crudum, secundum quod uidebitur tibi expedire. Scias utiq; si hanc medicinam perfeceris, secundum modum tibi traditum in tertio ordine Summæ nostræ de medicina Mercurij congelatiua, inuenies per reiterationem operis, & per subtiliationem eius, quod una pars tingit Mercurij infinitas partes, in Solem altissimum nobiliorem omni soli naturali.

Recapitulatio experimentorum authoris. Caput XXVIII.

CVm intendamus in hoc nostro uolumine declarare cuncta dubia, quæ accidere possunt cuilibet artifici cõcludã librũ meũ, cũ omnibus ueris experimentis per me probatis, & expertis. Et per has operationes ueras percipere poterit inuestigator nouus, ueritatẽ seu falsitatẽ receptorum diuersorũ sophisticorum, ne tempus suum exponat uiliter, & bona similiter, in falsificorum receptionibus. Et primo de spiritibus solis postea de alijs consequenter modis suis, tam de corporibus

quàm de ſpiritibus. Sed iſtud capitulum diuiſum eſt in duo. Primo narramus experientiam antiquorum per nos expertã. Secundo rectificationes eorum omnium. Sed ad ea quæ ſunt albedinis, eſt prius inſiſtendum, pro ut nos incepimus. Bona dealbatio. Recipe Realgaris unciam unam, Argenti uiui ſublimati uncias tres & ſemis, Tartari calcinati unciam unam, tere & incorpora, & pone in phialam cum longo collo unius pedis, ſic quòd duo digiti intrare poſſint, & ſit lutata, & pone ſuper ignem coopertam cum panno. Fac primo ignem lentum per quartã horę, deinde ſubtus & incircuitu, augmenta ignẽ, quouſque furnus ulterius ardeſcat cum ignitione, infrigidatũ frange, & quod metallinum inueneris, extrahe & collige magnam copiam. Quia iam dicam tibi modum, qualiter hæc medicina rectificetur utiliter. Dealbatio artificioſa. Super Tutiam ſublimato unam partem Mercurij ſublimati, & duas partes Arſenici ſublimati, quouſcę habuerit ingreſſum. hoc Venerem dealbat clare, & ſpecioſe multum. Item alia. Cum litargirio diſſoluto imbibe Mercurij ſublimati partes tres, Arſenici ſublimati partes duas, quouſque fiant octo pondera. Cui adiunge Arſenici ſublimati alia octo, tere ſimul, & funde cum oleo tartari & dealbabis Venerem præparatam ad libitum. Item alia. Arſenicum metallinum cum tantundem calcis Lunæ, tere, & imbibe cum aqua ſalis ammoniaci, & deſicca, & tere, & poſt diſſolue ſalem tartari in aqua ſalis petræ, cum quo oleo imbibe medicinam, deſicca eam ter incerando, & deſiccãdo, & gaudebis de hoc, quod nunc narrauimus. Item alia noſtra. Iouem calcinatum, ablutum, & deſiccatum, toties imbibe cum Arſenico metallino, cum medietate eius Mercurij ſublimati, quouſque fundatur, & intret Venerem. nam ipſam dealbat ſplendide, præparatã. Itẽ. Super Tutiã calcinatã, diſſolutã, & coagulatam, ſublima Arſenicum ſublimatum album, ſic qđ Arſenici ſint tres partes, Tutiæ uero una, reiterando ſublimationem ſuper ipſum quater. nam habet ingreſſum cum illis. adiunge Mercurij ſublimati medietatem totius, terendo & incerando quater cũ aqua ſalis ammoniaci, petræ & tartari, ana, cum quo coagulato. Cementa lamínas Veneris præparatas, & funde, & erit res ualde pulchra. Item alia. Venerem calcinatã & inceratam tere, cui adiunge Arſenici ſublimati, & dimidiã partem Mercurij ſublimati, quibus bene tritis, & mixtis, adiunge parum de aqua Ammoniaci, incerando ſuper marmore, poſt deſicca & ſublima. Sublimatum redde fecibus iterum imbibendo. Et ſic ter, in quarta uice imbibe cum aqua petræ, & ſublima id, quod ſublimari patitur, reitera, donec fuſum maneat in fundo, illud autem in cupro præparato, reſplendebit cũ nitore. Item. Super calcem Veneris præparatam, toties ſublima Arſenicum ſublimatum, quoad aliqua pars Arſenici remaneat, cum eo in aſperitate ignis. Illud autem imbibitum cũ aqua petræ, & ultimo inceratum cum aqua Lunæ & Mercurij præcipitati, ~~in fine cum oleo tartari rectificati, quouſcę fluat, Martem dealbat mirifice.~~ Et intrat ſecundum ordinem, ſi ſagaciter ambulaueris in conuallibus huius artis. Dixi nancę alibi, quòd ſi Mercurij ubique præcipitati obtineat in commixto, ſplendidius ambulabis, præcipue ſi fermentum album diſſolutum, cum Mercurio diſſoluto, poſt aliqualem eius fixionem, adiunctum fuerit per medium incerationis, inuenies te iuxta uiam ambulaſſe. Et quia probauimus Iouem qualitercunę præparatum, in toto primo ordine totaliter inutilem, qualecunę ſibi magiſterium ſuperuenerit, etiam Saturnum & Martem: propter hoc in Summa noſtra, dedimus eum medicinæ tertij ordinis ſubſeruiturum, quia excellentiſſime ibi decoratur,

decoratur, ut sæpius est probatum in Summa perfectionis nostræ, & iam infinitos modos de facto probauimus, & sciuimus. Aptiora tamen descripsimus de ipsius Veneris dealbatione.

Ludi Mercuriales. *Caput* XXIX.

NVnc autem incipiam de Ludis Mercurialibus. Faccementum de litargirio argenteo, & ~~sale alkali de zoza~~, hoc pone in crusibulo ad spissitudinem digiti, ibidem pone globum amalgamationis Mercurij & Lunæ, superpone residuum cementi, ut sit globus in medio cementi. Desicca, luta, & pone in lento igne per medium diem, paulatim ignem uigorando, sicq; de uespere, usq; ad crepusculum calere incipiat, cum modica ignitione extrahe, & in cineritio affina, & erit Luna in pondere, & surditate, & fixione multum melior. Item. Lunam amalgama cum mercurio, cui adiunge tantum Saturni, quantum est Lunæ. pone in crusibulo alio, sic, quòd tres quartæ sint uacuæ, superpone oleum sulphuris, & coque usq; ad olei consumptionem, post tene per duas horas in igne mediocri, & generabitur ibi lapis niger, cum paruo rubore, hunc lapidem fac transire per cineritium, & Lunam inuenies augmentatam in pondere, surditate & fixione. Item aliud præmeditandum. Lunam amalgamatam cum Mercurio tere cum duplo eius arsenici metallini. Cui adiunge Veneris amalgamatæ proportionem decuplam, Lunæ scilicet & arsenici, tere totum, & fige, & reduc in corpus, & bene tibi erit.

Citrinatio Lunæ. *Caput* XXX.

POstquam duximus in cognitionem illorum albantium cum magisterio, Nũc ad citrinationem Lunæ accedamus, specialius

specialius quã in Sũma nostra. Zyniar nostrum philosophicũ ex Venere præparata deductum, dissolue cum aqua dissolutionis Lunæ, cui adiunge medium eius Mercurij rubificati per sublimationẽ, & aliqualiter fixati & dissoluti, Lunæ aũt dissolutæ quãtũ ipsum zyniar appone, quibus fermentatis per diẽ, extrahe aquam per distillationẽ & redde, & hoc decies. In fine coagula & reduc in corpus, & gaudebis ab inuento. Aliter. Solue ipsum zyniar & crocum nostrum præparatum cũ Mercurij sublimatione, quousq; rubescat, adiunge tantum salis ammoniaci, & sublima ter ab illo croco, quod dissolue. Sint autẽ crocus & zyniar ana, cui adiunge tantum de Luna dissoluta, quantum de duobus, fac ut in præcedenti incerando, & redue, quia leue. Item. Alium modum tibi tradimus leuiorem. Recipe croci & zyniar dissolutorum ana, adiunge tantum auri dissoluti, incera ut prius. In fine congela, & da illi quartam eius de oleo salis petræ, & proijce tantum Lunæ, & erit tinctura cum citrinali aspectu. Aliter autem & optime. Facaquam de zyniar nostro, & de illo croco nostro, & imbibe calcẽ Solis & Lunæ ana, quousq; biberint eorum pondus. In fine incera cũ oleo ammoniaci & petræ, & reduc in corpus nobile. Item, Sublima ammoniacum à uiridi nostro, cui tunc adiunge crocum & zyniar, ex quibus bene commixtis, sublima bis uel ter, ammoniacũ extractum de prædicto, & in fine dissolue totum, cui adiunge tertiam auri dissoluti, Incera ut prius, & congela. Et proijce supra Solem & Lunã, ita quòd Lunæ sint duæ partes, Solis autem una, & erit bonum.

Finis libri Fornacum.

Doctis-

DOCTISSIMI VIRI ROGERII BACHONIS

DE ALCHEMIA LIBELLVS,

cui titulum fecit, Speculum Alchemiæ.

PRAEFATIO.

MVLTIFARIAM, multisq; modis loquebantur olim philosophi per sua scripta, quum uellut in ænigmate, & quasi nebulosa uoce, scientiam quandã præ cæteris nobilem, nobis penitus obumbratam reliquerunt, & sub desperationis uelo negatam omnino, & hoc non sine causa. Quare ego præcipio, ut præ omnibus aliorum scriptis, super ista septem capitula, transformationem metallorum in se continentia, mentem tuam firmiter fundes, & eorum principium, medium, & finem sæpius in corde reuoluas, & subtilitatem talem in eis inuenies, qua adimplebitur animus tuus.

De diffinitionibus Alchemiæ. Caput I.

IN pluribus antiquorum codicibus plures inueniuntur istius artis diffinitiones, quarum intentiones nos in hoc capitulo considerare oportet. Nam Hermes de hac scientia dicit: Alchemia est scientia corporea, ex uno & per unum simpliciter composita, precioſiora adinuicem per cognitionem & effectũ coniungens, & eadem naturali commixtione in genus melioris conuertens. Alius quidam dicit. Alchemia est scientia docens transformare omne genus metalli in alterum. Et hoc per medicinam propriam, sicut patet in multis philosophorum libris. Quare Alchemia est scientia, docens facere, & generare quandam

philosophi notabile secretum reliquerunt. Scias quòd anima corpus suum cito ingreditur, quæ cum corpore alieno, nullatenus coniungitur. Et alibi. Anima enim cito corpus ingreditur suum, quam si cum alieno corpore coniungere statueris, incassum laborabis. Nam & ipsa uicinitas magis est lucida. Quia enim corporea, in regimine fiunt incorporea, & econuerso, incorporea corporea, & in complemento totum corpus fit spirituale fixum, & quia elixir illud spirituale euidenter, siue album, siue rubeum ultra naturam suam tam multum est præparatum & deductum, non est mirum, quod incommiscibile est corpori, super quo solummodo proiicitur liquefacto. Graue est etiam proiicere super mille milia & ultra, & illa in continenti penetrare & tranimutare. Quare uobis unum secretum magnum & occultum iam tradam. Commiscenda est pars una cum mille corporis uicinioris, & hoc totum includatur firmiter in uase apto, & pone in furno fixionis, primo cum igne lento, & semper augmentando ignem per tres dies, donec inseparabiliter sint coniuncta. Et hoc est opus trium dierum. Tunc iterum & finaliter proiicienda est pars quælibet istius una super alias mille partes cuiuslibet corporis uicinioris. Et istud est opus unius diei, seu unius horæ, uel momenti. De quo semper mirabilis est laudandus Deus noster in æternum.

FINIS.

Richardi

RICHARDI ANGLICI LIBELLVS VTILISSIMUS περὶ χημείας, Cui titulum fecit, Correctorium.

Præfatio. Quomodo ars imitetur naturam. Caput I.

QVm omnis rerũ emendatio illius rei naturam augmentet, cuius est. Ideo in multis philosophorum dictis, per artem emendatur natura, ultra suum motũ, quem habuit in prima forma. Et tamen nulla res laborare potest, nisi mediante natura, cum ipsa natura in arte occulte & intrinsece laboret per artis administrationem, per hoc sequitur, emendationem naturæ uirtutis esse augmentationem, & artis laborem, illius rei emendationem. Quoniam natura perficit suum gradum, quem naturaliter perficere potest, & illum præterire nequit, nisi ipsa natura impedita fuerit per artis impedimentum. Quamuis enim ars naturam non transcendat, faciens nouam naturam, per simplicem laborem, tamen ars transcendit naturam, quo ad illam naturam, quam potest proprie subtiliare. Et ideo dicitur: Ars imitatur naturã, non quòd nouam ædificet, sed quòd illius naturæ uirtutẽ subtiliet. Ad hæc incipit ars proficere, ubi natura deficit, subtilem naturam in re inclusam detegere, & ipsam manifestare. Cum natura generat metalla, tincturas generare nequit, quamuis bene tincturam in se plenam occulte contineat. Vnde philosophus: Natura continet in se, quibus indiget, & non perficitur, nisi moueatur arte & operatione. Quare in nostro opere ars nõ est aliud, quàm adiuuamen naturæ. Quod patet in multis artium operibus laicorum. Vbi natura primum producit lignũ. Secundo, ustio ignis de ligno cinerem. Tertio, ars de cinere uitrum.

uitrum. Et hoc taliter intelligendum est. Si in cineribus ista prima materia uitri occulta non fuisset, ars nequaquum uitrũ inde produxisset, aut perfecisset, sine natura præhabita. Et sic perpendes, quod è nullis rebus aliquid elici potest, quod in ipsis non existit. Ideo omnis species, in sua specie, & omne genus in suo genere, & omnis natura in sua natura, naturaliter uirtutis affectat augmentum, & fructum affert iuxta naturam suam, & non in alia natura sibi contraria, cum omne seminatũ suo semini correspondeat, hoc dicimus quo ad generationem. Non generatur ab homine, nisi homo, nec ab aliquo tali, nisi simile sibi; & quo ad naturam imitandam per artem, non facit hoc aliqua res simpliciter laborans per ministerium naturæ, nisi per naturæ illius complexionem, quoniam si aliena natura peior introducitur, immediate ars simpliciter non imitatur naturam, sed ille peiores naturæ extraneæ inficiunt illam naturam, & statim non fit ex ea, quod fieri credebatur. Quoniam omne peius laborans in aliqua re, nititur melius destruere, & omne melius laborans in aliqua re, nititur peius perficere. Et ideo unicuiq; artifici naturam imitari necesse est, & illius naturam cognoscere, cuius rei naturam ars sua imitatur, alioqui fatue per artem, ipse naturam dinoscitur emendare.

Studium philosophiæ esse necessarium ad hanc artem. Caput II.

STudium secundum doctores amouet ignorantiam, & reducit humanam intellectum ad ueram scientiã, & cognitionem cuiuslibet rei. Ergo in primis necesse est, per studium huius suauis operis scientiam acquirere, & per philosophica dicta ingenium acuere, cum in ipsis sit cognita uia ueritatis. Si ergo laborantes laborem non despexerint, fructum inde proueniẽtẽ dulciter gustabunt. Qui uero studere adhorruerint,

laborando perpendant in ſuis cogitationibus. Vtrum ars ipſorum ſit naturæ imitatio, præcipue illius rei, cuius naturam ars illorum emendare debet. Nam præter naturę imitationem impoſſibile eſt ipſis ſecreta philoſophorum ad perfectum finem perpetrare. Sicut de his loquitur philoſophus. Hi tranſeunt ad practicam, ſicut Aſinus ad fœnum, neſciens ad quid porrigat roſtrum, niſi in quantum ſenſus exteriores, ſine intellectu, per uiſum & guſtum ad pabula deducunt. Sic ipſi aſini ſine ueris principijs, & ſtudijs fructuoſis, ac naturarum cognitione, quæruntperficere opera naturæ, & ſecretum ſecretiſſimum totius naturalis philoſophiæ, ac opus optimum, quod hominem ornat moribus, ditat beneficijs, auxiliatur pauperi, & corpus humanum incolume conſeruat præbens ei ſanitatem. Et poſtea ſubditur, de illius occultæ naturæ medicina. Et ideo omnes huius artis beneficium diligentes, ſtudijs inſiſtere tenentur, & ex libris ueritatem exhaurire, & non ex fabulis fictis & operibus mendoſis, cum hæc ars nullatenus ueraciter inueniatur, (quamuis hominibus multæ ſophiſticationes appareant) niſi poſt terminum ſtudij, & philoſophicorum dictorum cognitionem, ſeu per ſcientis fidelem informationem cũ docetur. Qui enim in legendis libris deſes extiterit, in præparandis rebus promptus eſſe non poterit. & ultra, Non bene poteſt de leui practicæ aſſueſcere, cuius mens in ſtudijs renuit deſudare.

De principijs naturalibus. Caput III.

NOn eſt autem hæſitãdum, hanc artem habere uera principia naturalia, cum ipſa natura corpora metallica formet in minera, quod patet per Ariſtotelem quarto Metheoron, ubi diſtinguit corpora mineralia in quatuor ſpecies. In lapides,

lapides, in liquefactiua, in ſulphura, & ſales. Et horum quædã ſunt raræ ſubſtantiæ, & compoſitionis debilis, & quædam fortis ſubſtantiæ, & quædam eorum ductilia, & quædam non. Et quæ illorum rationes generationis ſint, patet ibidem, ergo hic non eſt neceſſe poni.

Quot ſint partes mineralium. Caput IIII.

DIſtinguuntur autem corpora mineralia ſpecialiter in duas partes, ſcilicet In partem metallicam, id eſt in metalla, quæ originem ex Mercurio ducunt, ut Aurum, Argentũ, Cuprum, Stannũ, Plumbũ & Ferrũ, & dicuntur mineralia maiora. Et in partem mineralem, quæ originem ex Mercurio nõ ducunt, ut ſales, atramenta, alumina, uitriolum, arſenicum, auripigmentum, ſulphur, & ſimilia, & dicuntur mineralia minora, ſunt tamen corpora non metallica. Cum manifeſtum ſit, quòd maiora mineralia, id eſt, corpora metallica, originem habeant ex ſulphure & Argento uiuo, ſecundum magis & minus depurato. Et nunc ponam differentiam eorum generationis, & dicam unde originem habeant, quod tamen ſufficienter patet in multis philoſophorum libris.

De metallis, quæ originem ducunt ex Mercurio in genere. Caput V.

SVnt autem ductibilia, omnia liquabilia metalla, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum eſt ſubſtantia aquea, mixta cum ſubſtantia terræ, commixtione forti, & non poteſt unum ab altero ſeparari, quare congelatur ſubſtantia aquea illius cum frigore magno poſt actionem caloris, & ideo ductibilia ſunt, & fabricabilia. Sed non congelatur ſola aqua, niſi ſiccitate, quæ alterauit aqueitatem & terreſtrei-

terrestreitatem, cum in ipsis humor non est nimis unctuosus, nam congelatio eorum est ex siccitate terrestri, ideo non facile ter soluitur, nisi per actionem caloris uehementem in ipsis, secundum quod sunt fortius ac fortius commixta.

Quomodo metalla ex Mercurio fiant, in specie. Caput VI.

RErum natura omnium liquabilium genera, naturaliter operata est ex Mercurio, uel Argẽto uiuo, & sui sulphuris substantia, eo quòd proprium est Argenti uiui quod coagulatur ex uapore, siue ex calore sulphuris albi, uel rubei non urentis. Vnde Aristoteles in quarto Metheoron: Si sulphur album non urens fuerit, congelat Mercurium in Argentum bonum. Si sulphur purum cũ rubore clarum, & in eo uis igneitatis simpliciter non urentis, congelat Mercurium in Aurum purissimum, quoniam omne siccum naturaliter ebibit suum humidum, ut in suis partibus sit consumatum. Vapor ergo sulphuris, Argeutum uiuũ coagulantis ex sua substantia, est terreus subtilis, aereus decoctus, & digestus à commixtione prima sibi unita à coctione caloris. postea eleuata decocta & digesta, donec habeat uim sulphuream, coagulandi Mercurium in corpora metallica, secundum quod sulphur fuit simplex uel adurens, quod perfectionem uel imperfectionem in metallis causat, ut postea apparebit. Exemplum de his, quod ipsorum prima materia, sit Argentum uiuum, quoniam cum liquefit per calorem, conuertitur in ipsum. Certum quippe est, ipsa antea fuisse Argentum uiuum, quia omnis res, de eo, in quod resoluitur, est. Nam glacies conuertitur in aquam calore mediante, necessarium est ergo, prius aquam glaciem fuisse.

De generatione Sulphuris, Mercurij, & quæ ex eis oriantur metalla, in generali, & quomodo perfecta ab imperfectis differant. Caput VII.

Hic

HIc notandum est, quod Sulphur prouenit ex pinguedine terræ, in minera per temperatam decoctionem inspissata quousque in duretur & sicca fiat. Et cum indurata fuerit Sulphur uocatur. Argentum uero uiuum in sua radice prima, est compositum ex terra alba, subtili, nimium Sulphurea, cum aqua clara fortiter admixta, & unita tali unione per minima, quousque humidum temperetur à sicco, & siccum ab humido æqualiter, donec fiat substantia una, non quiescens in superficie plana, nec adhæreat tangenti propter siccitatem, quæ alterauit aqueitatem in ipso. Est autem homogenium in natura, quia aut totum remanet in igne, & fixum, aut totum euolat in fumum, cum sit incombustibile & aereum, & hoc est signum perfectionis, & ideo cum postea de terra sulphurea decurrit, calefactum superius ascendit. Vnde in sua natura est, ut per calorem sublimetur. Veruntamen continua sublimatione nimiũ sublimando depuratur, dequitur, & inspissatur, ac per sulphur album & rubeum gradatim congelatur, quod quidẽ sulphur dissoluitur multotiens, & postea congelat argentum uiuum, & illius sublimatione inceratur caloris actione, donec uix in millibus annorum successiue, & operatione naturæ in perfectum metallum congeletur. Et sic quidem ipsa natura in uasis mineralibus mediante calore operatur metalla. In istis ergo operibus naturam imitari oportet quicunq; uult medicinã perficere ad imperfectorum perfectionem, licet ista corpora differant in compositione sua ab argento uiuo, quę ab eo generantur eodem modo, quo ipsum fuerit purum uel impurum, & sulphure mundo uel immundo, sibi extraneo, ut dictum est. Si enim argentum uiuum coagulatur à sulphure albo, non urente, erit argentum. Si coagulatur ex sulphure puro, in quo est uis igneitatis, similiter nõ urentis, erit aurum. Si uero sulphur

fuerit malũ & debile,& Mercurius bonę ſubſtantiæ,conuertit ipſum in æs. Si uero argentum uiuum fuerit poroſum,terreũ, & immundum,& ſulphur etiã immundũ,fœtidũ, & terreum, & fixæ ſubſtãtiæ,fit ex ipſo ferrum,quod poſtea non funditur. Stannum uero uidetur argentum uiuum bonum habere, ſulphur uero malum,non bene mixtum,& quaſi non bene congelatum. Plumbum uero habet argẽtum uiuum malum & groſſum,mali ſaporis & fœditũ,ac debilis uirtutis. Vnde aſſidue per ignis uiolentiã corrumpitur. Sic differunt corpora metallica ab argento uiuo,ſecundũ quod ipſis ineſt ſulphur extraneũ, uel adurens,uel ſimplex. Et ſic conſideratur,quæ uirtus ſit in ipſis. Cum enim multa quãtitas ſulphuris ſit infectio,& multa quantitas argenti uiui in ipſis dinoſcitur eſſe perfectio, cũ ſit incombuſtibile & aerium,quoniã ſulphur comburit & comburitur,& perfectionem omni tempore impedit. Hæc de uerbo ad uerbũ ſunt philoſophorę dicta ſuper Ariſtotelem in quarto Metheoron. Credendum eſt aũt,quòd ipſorę philoſophorę ueritas in aliquo mendacio nunqȝ eſt reperta. Sic faciẽs ars ſequitur uiam naturæ,ex quibus elici ueritas poteſt, nec eſt credendum fabulis fictis, nec operibus mendoſis, ab opere naturæ omnino extraneis,ut dicitur: Qui credit in mendacium,& nõ ſecretis philoſophorum, perdit tempus cum opere,& labores.

De formatione Mineralium, quæ originem ex Mercurio non ducunt. *Caput* VIII.

SVnt autẽ media mineralia ſecundum quod dictũ eſt, quæ originẽ ex Mercurio non ducunt,id eſt, ex Mercurio propinquo,& debilis ſubſtantiæ,& horę quædã ſunt ſales,q̃ liquefiunt humido faciliter, ut alumen & chalcantum, ſal ſimplex, & ſal ammoniacus,ſal petrę lapidis,& omnia genera ſalium. Et quædam

quędam ſunt unctuoſa,nec liquefiunt ſolo humore faciliter,ut auripigmentum,arſenicum, ſulphur,& alia ſulphurea. Nam aqueitas ſulphurorę eſt commixta cum terra fiſcoſa,cõmixtione forti, cum feruentia caloris, donec facta ſunt unctuoſa, & poſtea coagulata ſunt ex frigore. Atramenta uero compoſita ſunt ex ſale & ſulphure & lapidibus. Creditur in eis eſſe uis mineralis aliquorę liquabilium,quæ ex eis fiunt,ut chalcãthũ & calcatar,quæ generantur ex maioribus granis atramenti,& non ſoluũtur,niſi ſoluatur ſalſedo cum ipſis,quæ eſt in ipſo ſulphure,& poſtea congelatur in frigore, & iſtud iam accipit uim mineralem,ab aliquibus corporibus naturaliter in terra,quod accipit uim ferream erit rubeum,uel terreũ,& calcatar. Quod autem uim æreã accipit,hoc erit uiride æris,uel chalcanthum. Vnde eſt poſſibile iſta duo,ſcilicet calcatar & chalcanthum ab ipſo generari. Quamuis autem omnia prædicta participent in ui minerali cum metallis, tamen corpora metallica artificialiter ex ipſis fieri non poſſunt, cum alterius ſint naturæ, & cum eis ex una materia propinqua originem non duxerint. Non tamen nego,quin cum ipſis poſſint metalla purgari aut diſſolui, ac ſophiſtica forma per ea introduci,ut in ipſis errent homines. Poteſt quoqȝ plumbi nigredo ſiue immundicia abſtergi, uerumtamen plumbum ſemper manet plumbum, quamuis uideatur argentum, & introducant in eo nouas qualitates alias, ut appareat argentum. Sic artifices etiam poſſunt facere congelationes per ea, id eſt, ex Mercurio humidum extrahere cũ rebus ſiccis,ut uideatur Mercurius coagulatus,ſed iſta coagulatio eſt peſſima. Philoſophorum autem coagulatio,non humidum exiccat,ſed Mercurium ſuæ radicalis humiditatis cõſumptione coagulat. Audi quid dicat Ariſtoteles. Sciant artifices Alchemiæ, ſpecies rerũ tranſmutari non poſſe, ſed ſimilia illis

facere possunt,& tingere rubeum citrino,& album tingere colore rubeo, donec fiat multum simile auro, uel argento,ut hi qui coniungunt stannum, cuprum, & Mercurium, & inde faciunt aurum sophisticum.Sic expolitio, per minora mineralia non est impossibilis,at uapor caloris, ponderis, etiam diminutio contra hæc non stant, sed contra uerum aurum & argentū, quæ nequaquam in natura & arte conceduntur fieri,nisi reductione corporum in primam materiam,sic species rerum transmutari possunt,ut postea Aristoteles subdit, & hoc non fit per solam liquefactionem,sed per congelati Mercurij resolutionē, cum admixtione sui spiritus, corpus in Mercurium transformatur.

De generatione Sulphuris uulgi,& simplicis, & Mercurij. Caput IX.

CVm iam dictum sit,quòd sulphur in metallis est impedimentum,nunc pono differentiam in Mercurij generatione &sulphuris,quamuis ex utraq; parte causent metallum,scilicet Mercurius essentialiter, & sulphur ex parte accidentali, tamen illud sulphur adhuc est duplex, uiuum,& adurens. Viuum causat metalla, quamuis unum differt ab alio secundum quod plus existit uiscositate terræ infectum, cum tamen Sulphur simplex uiuum, causans Aurum & Argentum, non est nisi uapor calidus & siccus, generatus ex purissima siccitate terrestri,in quo omnibus modis prædominatur ignis, & illud dicitur elemētum cum Mercurio metallorum. Sed generatio sulphuris uulgi differt à generatione Mercurij, ut dictum est, quod aqueitas sulphuris uulgi est commixta cum terrestreitate uiscosissima,cum feruente calore,& facta sunt unctuosa. Sic generatio Mercurij differt in parte secunda à generatione sulphuris,

phuris istius, cum sit generatus ex terra subtilissima, albissima,sulphurea, cum limpidissima aqua, quam terra parit, admixtione fortissima,ita quòd unum ab altero separari non possit, donec non quiescat in superficie plana, nec adhæreat tangenti propter siccitatem terræ, quæ alterat aqueitatem ratione fortis admixtionis, & ideo est elementum cum sulphure simplici,omnium ductibilium. Vel proprie,simile est aliquibus ductibilibus, & ideo propter cōcordiam aliquam ipsorum generationum,commiscetur sulphur Mercurio,& unum alterat aliud in natura. Quare unumquodq; corpus metallicum, in se sulphur expresse habere dinoscitur & Mercurium. Cum liquescit calore mediante, apparet Mercurij substantia & sulphuris,maxime in colore, & cute rubea superius natante, Sed proprium naturæ unius est adhærentia alterius, cum unum sine alio,metallum generare non possit. Et inquantum sulphur fit magis simplex, intantum magis gaudet & cohæret Mercurio simplici ac mundo,ut fortius unum cum alio coniungatur, & sic tunc perfectiora ex ipsis generantur metalla.

Quod impoßibile sit media mineralia artificialiter fieri metalla. Caput X.

SEd quia in præcedente capitulo determinatum est, minora mineralia artificialiter non posse fieri metalla.Ideo propter maiorem ueritatem,restat hoc fortius probādum. Primo sic: Quia minora mineralia de prima metallorum materia,quę est Mercurius,non sunt generata. Cum autem generatio eorum generatione Mercurij in primo differat in forma,& materia & compositione,Ideo etiā metalla fieri non possunt. Quia unius speciei una est materia prima,& sperma ex quo generat. Sed prima pars antecedentis patet, quia minora mineralia nō

sunt generata ex Mercurio,ut patet per Aristotelẽ,& Auicen nã.Ideo si deberent fieri metalla,oporteret quod primo transirent in materiã primã metallorũ. Sed quia artificialiter id fieri non potest.Ideo metalla minime erunt.Sic secunda pars antecedentis sufficienter patet,ut declaratũ est in prẽcedẽti capitulo. Secundo ad idẽ. Quia minora mineralia principium artis artificialiter fieri nõ possunt, qd̃ est Mercurius, ideo etiã mediũ & finẽ non pertingunt,q̃ sunt metallũ & tinctura. Consequentia tenet. Quia nutrimentũ in homine per generationẽ nõ potest fieri homo,nisi prius conuertatur in sperma,& sic addito suo simili nouus generatur homo.Sed qa minora mineralia à metallis extraneæ sunt naturæ, quãuis in aliqua ui minerali participẽt tñ debilioris sunt uirtutis,& adustibilia.Ideo natura metalica de ipsis non gaudet,sed ea respuit.Conseruat autẽ ea q̃ suæ naturæ sunt. Verbi gratia.Si miscerẽtur aqua & terra,tũc separãtur ab inuicem,qa terra petit fundamentũ, cum sit grauis & sicca,aqua uero superficiẽ. Et nequaq̃ artificialiter sic possunt coniungi,ꝙ istæ duæ naturæ stẽt in una natura coniũctim,quãuis aqua possit abluere & mũdare terrã.Sed qd̃ siccitas terræ artificialiter mutetur in humidũ aqueũ, credi impossibile est, licet terra madefiat aq̃. Sic minora mineralia possunt coniũgi cũ metallis,& ea purgare,& aliq̃ modo nouã formã introducere, sed cũ ipsis permanere,& illud immaturũ maturare natura nõ cõcedit. Quare fatui sunt,q tot & tã diuersa negocia,& sophisticationes ad decipiẽdum hoies adducunt. s.res imꝓportionabiles,q̃ nec naturã dant, nec eã recipiunt.s.secundinas,testas uorꝫ,crines,sanguinẽ ruffi hominis,basiliscum,ỽmes,herbas, stercus humanum,& sic de infinitis generibus stercorꝫ,uolẽtes cum pessimis optima ꝓficere,& naturæ defectũ cũ his adimplere.Sed qa in his naturalibus,nec aliquatenus taliũ unq̃ ueram materiã

materiã imaginãdo sunt perscrutati, uolẽtes stercus seminare & metere triticũ,ꝙ satis uideꝫ impossibile,ut dicit: Quæ seminauerit homo,hæc & metet.Ergo si stercus seminat,stercus inueniet.Quare non est mirꝫ,ꝙ nullus in tali stercore perficit,cũ sint delusi,& oẽs ipsis adhærẽtes.Semina igitur Aurꝫ & Argẽtũ,ut afferant fructũ,cũ labore tuo,mediãte natura,quia ipsum habet,& est illud ꝙ quæris,& nulla alia res mundi. Cum alia omnia sint fœtida, & naturæ cædant per ignis assiduitatem & examen.Sunt & aliqui Alchemistę in minoribus mineralibus laborantes,scilicet in quatuor spiritibus, ut in sulphure uulgi & arsenico,auripigmento, & sale ammoniaco, uolentes ex his tincturas perficere, sed illud minime facere possunt, ut patet per diffinitionẽ naturę. Quia tingere non est aliud,quã tingẽs tinctũ in naturã suã transformare, & secũ sine ulla separatione permanere, docens naturã preliari cõtra ignẽ persequentẽ, & ita,ut natura tingentis & tincti concordent,uerbi gratia: Si ex Auro uel Argento tinxeris plumbũ uel stannũ, uel aliqd̃ tale, qd̃ cõcordat in naturis,quia originem ex utraq̃ ꝑte ex Mercurio duxerũt, & cũ maturꝫ immaturo cõiungitur, cum maturo perficietur in tali uia. Sed cũ isti quatuor spiritus sint alterius naturæ cũ metallis,ut sufficienter prius dictũ est.Ideo si tingũt tũc quæro, utrũ debeãt conuertere, uel conuerti: Si conuerti, tunc tinctura non est, ut prius patuit per eius diffinitionem. Si aũt conuertere,tunc tingendũ conuertet in suã naturam, & hæc est terrena,naturæ metallicæ contraria,ideo tingendo,metallum facere nõ potest. Quod aũt tingẽs tingendũ conuertat in suã naturã, probatur, quia omne generãs naturaliꝫ generat sibi simile,sed quia natura quatuor spirituum generans,est terrea,igitur generabit sibi simile,quod etiam erit terrea materia sicut ipsum. Sic etiam omnem aliam tincturam fatuam,q̃ non

inuenitur

inuenitur in proprietate metallicæ naturæ, deſpicias cum uiſs aliſs naturæ extraneis, quia in ipſis non eſt aliud, niſi rerum cõſumptio, temporis perditio & laboris, cum omnia iſta apparenter ſint metalla, & non exiſtenter, quæ per minora mineralia, uel conſimilia ſunt præparata. Et ergo ſtultum eſt, quærere in re, quod antea non fuit in illa, ſicut uerum aurum & argentũ in rebus fœtidis & aduſtibilibus.

De differentia ſulphuris uulgi, & philoſophorum ſimplicis, non adurentis. Caput XI.

NVnc quærendum eſt de differentia Sulphuris ſimplicis philoſophorum non adurentis, & ſulphuris uulgi. Cum philoſophus generaliter loquat̃: Sulphur coagulat Mercuriũ. Vtrum omne ſulphur Mercurium coagulet? Dicendum eſt, quòd non. Quia omne ſulphur uulgi, ſecundum philoſophũ, metallis eſt contrarium. Item Auicenna: Non intrat in magiſterium noſtrum, quia non eſt ortum ab eo, cum ſemper inficiat, denigret, & corrumpat, quocunq; modo per artificium præparetur. Eſt enim ipſum ignis infectus. Ergo ſi figitur, fuſionẽ impedit, nec eſt impoſſibile corpori coniungi. Cuius exemplum cernitur in ferro, quod ſulphur fixum, groſſum, immundum in ſe habere dinoſcitur. Si uero calcinatur, in terream reddit ſubſtantiam, ut puluis mortuus, & quomodo poſſet aliſs metallis uitam inſpirare? Habet enim duplicem ſuperfluitatẽ, inflammabilem ſubſtantiam, & terream feculentiam. Igitur per hoc conſidera ſulphur uulgi, & non philoſophorum, cum ſit ignis ſimplex, uiuus uiuificans alia corpora mortua, & ea maturans, & ita, quod naturæ defectum ſupplet, cum ipſum ſit per ſe ſuperfluæ maturitatis, ſecundum quod in ſua natura eſt perfectum, & per artificiũ magis ac magis depuratum. Vnde iterum

iterum Auicenna: Tale ſulphur non reperitur ſuper terram, niſi quantum exiſtit in iſtis duobus corporibus Sole & Luna. In Sole autem perfectius, quia magis eſt digeſtum, & decoctũ. Philoſophi autem ſubtiliter ſunt imaginati, quomodo ex iſtis corporibus perfectioribus ſulphura illa elici poſſent, & ipſorũ qualitates melius purgari per artem, ut hoc fieret in arte, mediante natura, quod antea in ipſis non apparuit, quamuis plenarie occulte habuerint. Et hoc nequaquam fieri concedunt ſine corporis ſolutione, & in primam materiã reductione, quod eſt argentum uiuum, ex quo facta ſunt ab initio, & hoc ſine ulla admixtione rerum extranearum, cum extraneæ naturæ lapidem noſtrum non emendent, quoniam nihil conuenit rei, niſi quod propinquius eſt ei, cum ſit medicina ſimplicis, ac mineralis naturę, ex aqua Mercuriali producta, in qua aurum & argentum prius ſunt ſoluta. Verbi gratia: Si in ſimplici aqua cõgelata glacies ex niue * creauit uirtus, in ea ſoluitur per calorem, & redit in primam ſubſtantiam aqueam, & ſic aqua tingitur ex uirtute, quæ occulta fuit in glacie. Si autem glacies non reſoluitur per calorem, in aquam, non coniungitur aquæ, in qua iacet, nec illa aquam tingit ſua uirtute, quæ in ea ante coagulata fuit ex parte ſpecierum. Sic eodem modo, ſi corpus non reſolueris in Mercurium per Mercurium, occultam uirtutem ex eo habere non potes, puta, ſulphur digeſtum, & decoctum per opus naturæ in minera. Sic lapis eſt unus, una medicina, quæ ſecundum philoſophos, dicitur Rebis, id eſt ex bina re, ſcilicet ex corpore & ſpiritu albo uel rubeo, in quo multi fatui errauerunt, diuerſimode exponentes illud:

Eſt Rebis in dictis rectiſſima norma figuris.

Id eſt, duæ res, & hę duæ res ſunt una res, id eſt, aqua coniuncta corpori, qua corpus ſoluitur in ſpiritũ, id eſt, in aquã Mineralẽ,

ex qua factum est ab initio: & sic ex corpore & spiritu, fit una aqua Mineralis, quæ dicitur elixir, id est fermentum, quia tũc aqua & spiritus est una res, ex qua fit tinctura, & medicina omnium corporum purgandorum, quod multis fatuis uidetur impossibile. Igitur ex una re, quæ est aqua corporis, & spiritus, medicina perficitur. Vnde uersus.

Hæc fallit multos sua per problemata stultos.
Ars unam poscit rem, quam quiuis bene noscit.
Hanc optant plura rem, res sic est tamen una.
Illi non similis præ est, precio quoq; uilis.
Nec contemnenda, nam perficit illa stupenda.
Hanc tu fixare debes, & in igne domare.
Sic quod & ascendat, & rursus ad infima tendat.
Dissipa rem captam, per rem prius hanc satis aptam.
Leniter extractam, sic massam contere factam,
Hæc non festinet, sed temporis ordine fiat.

Item alij uersus, quòd corpus grossum fiat spiritus subtilis, id est, fixum uolatile. Et èconuerso, uolatile fit fixum.

Aspera res lenis quoq; fit uasis in amœnis,
Quæ dum calcatur, tamen à doctis adamatur.

Alij uersus, quod uice uersa fit fixum.

Sed dum fixatur hæc res, & in igne domatur,
Hanc tegit umbra sua, rerum substantia quinta.

Id est fermentum secundum, qualiter incepisti, taliter finias cũ fermento. Alij uersus de Inceratione, cum funditur, tunc omnia cum eo funduntur.

Omnia coniungit, si funditur, omnia fundit.

Et sequuntur plures uersus secundum Albertum, ad quos remitto studiosos. Et sic exposui tibi quid sit Rebis, & elixir, & medicina, & unde dicantur, & quæ sit aqua philosophorum, ex qua

qua uiua fiunt elementa postea, & ecõuerso unum fiãt. Versus

Quatuor ex uno fiunt, & quatuor unum.
Hæc sunt secreta, sic gaudebis sine meta.

Et sic secundum philosophos, habemus naturam sulphuris & Mercurij super terram, ex quibus aurum & argentum factum est sub terra. Ex his dictis uidetur quomodo ars imitatur naturam, & per nullum alium modum.

Quomodo sulphur album & rubeum existat in Luna & Sole. Cap. XII.

CVm sit dictum, quod sulphur philosophorum rubeum existat in Sole, per maiorem digestionem, & sulphur album in Luna per minorem digestionem.* Vnde philosophus: Citrinatio non est aliud quã cõpleta digestio. Nam calor agens in humidum, primo generat nigredinem, & agens in siccum generat albedinem, quam albedinem ignis transcendit, agens in eo purissimam citrinitatem causat. Et hæc omnia in plumbi calcinatione attendi possunt. Etiam dicit philosophus, quod iam actu unum quodq; perfectorum corporum suum sulphur bonum cum Mercurio contineat, scilicet, aurum aureum, & argentum argenteum. Ideo sulphur album, per citrinitatem fit aureum, eò q; sulphur rubeũ, id est ignis substantia est ibi, qui hoc album plus digessit, & sic sulphur albũ & rubeũ ex utraq; parte existit in Sole. Quare ignis est summa eius perfectio, ut in igne generati. Et ideo amicabiliter congaudet natura suæ igneæ naturæ. Vnde quæritur: Vtrũ aliquæ res extraneæ hoc in corporibus possint causare? Cũ ars nõ sit aliud mediante natura, nisi coctio, & digestio illius naturæ per simplicem laborem. Verbi gratia. De mane cum surrexi, & uideo urinam meam albam, iudico me nimis parum dormiuisse, repono igitur me ad dormiendum, & accepto somno, urina fit citrina, &

hoc nullo alio modo fit, niſi per digeſtionem caloris, naturalis in me exiſtentis. Sic ſequere naturam per artem ſimiliter de coquendo, digerendo, & maturando, & ſubtiliando, cũ iam actu contineat natura in ſe ignem naturalem, quo maturatur, hunc aliæ res non habent, & eum dare non poſſunt. In Luna uero nõ eſt, niſi ſulphur ſimplex album, non tantum digeſtum ſicut rubeum, cum non ſit nigredine priuatum per actionem caloris, quem in ſe naturaliter continet, ſed ignis ſpecies eſt obtecta, & occulta, agens tam in arte quam in natura, & econuerſo. Et ideo non eſt impoſſibile, quod ars mediante natura, hoc plus digerat & perficiat, cum naturaliter natura appetat perficere: ſed per ſe non poteſt, niſi iuuetur arte & operatione: quamuis iſti labores, ut credo, non perueniant ad hominem duræ ceruicis. Quia boni laboratores raro inueniuntur. Et ideo non fit uerũ Argentum & Aurum, niſi fiat ita digeſtum & decoctum, uel ut medicina, cum qua tingitur & in melius melioratur peius. Quia omnium philoſophorum intentio eſt, cum meliori peius perficere. Quod fatui contrarie intelligunt, quia cum peiori melius perficere nituntur, & hoc quærunt in re, quod nunquã fuit in illa, ſcilicet Aurum & Argentum in ſtercoribus, & in rebus aduſtibilibus, & hoc faciunt ſophiſtice, ut appareant hominibus uera, ut dictum eſt prius.

Quòd in alijs corporibus ægris, non eſt utile hoc ſulphur quærere, cum in ipſis non ſit. Caput XIII.

QVæri uero non immerito poteſt, utrum in alijs ægris corporibus, hoc ſulphur, ſcilicet album & rubeum, ad Mercurium tingendum elici poſſit? Dico quod non. Quia prius dictum eſt, quod in ipſis non eſt aliqua materia maioris temperantiæ, & minoris fecis, quàm in iſtis duobus corporibus quibus

quibus inſunt radij tingentes, quibus uti poſſis ad tingendum ſed cum alijs non tinges, cum prius dictum ſit, quòd in ſe contineant ſulphur fœtidum & aduſtibile, & non uirtualis naturæ, ſicut in iſtis, cum omnis ars non ualeat niſi præhabita natura quam ſequatur: Poſſes tamen purgare metalla imperfecta cum minoribus mineralibus, & cum purgata eſſent, non haberent auream uel argenteam naturam in ſe, quia decoctio, uel digeſtio, aurea non fuit in eis, ſicut in iſtis duobus corporibus, nec ſulphur ita maturum, & ideo ipſis immaturis ſuccurrendũ eſt cum maturo, ut maturentur. Igitur non tingunt, ſed tingun tur, quia tinctura auri uel argenti, in ipſis habet proportionabilem naturam, quia cum eis originem ex Mercurio duxerũt. Ex iſs manifeſte patet, quod minora mineralia tingere nõ poſſunt. Quia ſi corpora imperfecta metallica, quæ conueniunt cum Auro & Argento ex parte Mercurij, tingere nõ poſſunt, nec naturam auream ſiue argenteam infundere, quomodo tandem illa facere poſſent, quæ non conueniunt in aliqua natura cum eis? & ideo non eſt tingendum, niſi cum illis quibus ineſt uirtus tingendi. Tinge ergo cum Auro & Argento, quia aurũ aureum, & argentum argenteum tribuit colorem & naturam. Quare omnia alia deſpicias cum in ipſis nullus fructus ſit, ſed ſolum rerum perditio, necnon temporis & laboris.

Quod aurum curet infirmitates, & alia corpora metallica. Caput XIIII.

CVm autem inter uulgares & dictos philoſophos aurum famam teneat, quod in prima ſua diſpoſitione manens, lepram curet, & plures alias uirtutes habeat, hoc non eſt niſi propter completam eius digeſtionem, quia excellentia ignis in eo agens omnes malos humores conſumit in corporibus

 ægris,

ægris exiſtentes,tam in calidis quam in frigidis cauſis.Sed hoc Argentum facere non poteſt, quia tantã ſuperfluitatem ignis non habet,& tantũ non eſt digeſtum & coctum naturali maturitate.Tamen iſto non obſtante igneitatem in ſe occulte & uirtualiter habet, ſed non ita plene, quia adhuc ignis non uincit alias qualitates elementares ſicut in auro. Et ideo Argentũ in ſua prima diſpoſitione manens,non curat leprã ita potenter,niſi plus per artẽ digeratur,quouſq; habeat ſummos gradus Auri,& omnem maturitatem.Quare alia ægra corpora metallica, minus curant infirmitates, ſecundũ q̃ magis differunt in perfectione & maturitate ab eis.Aliud minus,aliud magis differt, & ſecundũ hoc minus curãt,q̃ eſt ex defectu ſulphuris infecti, fœtidi & urentis,ex quo in genere coagulationis facta ſunt ab initio,& ideo non curant,cum ignis in ipſis ita infectus ſit, elementaribus fecibus,& urens, cũ admixtione aliarum elementarium q̃litatum.Nunc ad ꝓpoſitionem primã uirtutis auri curantis.Cũ aũt tanti uigoris ſit promulgatũ, & hoc in prima ſua diſpoſitione manens. Quid eſt mirum,ſi in medicinam(ſicut expertum eſt) per artis miniſterium ſequentis naturam, redigatur, & eius uirtus ſubtilietur per digeſtionem decoctionis, & qualitatum purgandarum,quòd plures ac infinitas,ſeu omnes ægritudines tunc habeat curare.Quod patet per Arnoldũ de Noua uilla expertiſſimum medicum huius ſummi operis, qui Dominum Apoſtolicum, Dominum Innocentium à peſte incurabili cum hac medicina * tinctum, & opere naturæ per artis miniſterium,non eſt aurum, aut argentum uulgi, quoniam additur eis additio magna, in proſperitatibus multarum utilitatum,ad omnem ægritudinem cuiuslibet generis expellendam. Et nominanter has aſſignauit uirtutes. De ſene facit iuuenem,& ſenem reuireſcere facit naturam, conſeruat ſanitatem,

tem, roborat infirmitatem omnem corporis,expellit ægritudinem, uenenum declinat à corde, arterias humectat,liuidam immunditiem à pulmone diſſoluit,uulneratum cõſolidat, ſanguinem mundificat,lapidem frangit,contenta in ſpiritualibus purgat,ſi caput reumaticum eſt,purgat à fluxu,ſtomachum in calore naturali confortat. Et ſi ægritudo fuerit unius menſis, ſanat eam in uno die, uel hora. Si uero ægritudo fuerit unius anni,ſanat eam in octo diebus. Si uero morbus fuerit antiquus longo tempore, cum alijs medicinis incurabilis, ſanat eam in dimidio menſe. O fœlix ſcientia cum ſciente. Quare non immerito hæc medicina ſuper omnes alias medicorũ medicinas eſt quærenda,quia qui habet eam,incomparabilem habet theſaurum, & in ſalubri conſtellatione natus eſt, in hoc ſeculo diues,diuitijs infinitis ſup reges & principes huius ſeculi. Quis non diligeret talia,quæ ſanum & longæuum ſe utentem,ſupra omnes medicorum medicinas conſeruantẽ cum ipſum ditent, & alios non depauperent. Hæc ſunt bona iuſta coram Deo & hominibus, nõ per uſuram acquiſita, ſeu fraude & deceptione mendacium,ac per mercimonia in deceptionem plurimorum, ut in omnium aliorum bonorum acquiſitione,quia hæc ars eſt ſpeciale donum Dei, ut dicitur: Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit. Sed econtrario ait beatus Auguſtinus ad omnes alios Alchemiſtas,qui hominꝰ ſophiſticationibus deludunt: Vos deceptores eſtis, & ſententia excommunicationis aggrauati, cum ueſtra opera, elementa falſa ſint, & mala. Et excludens ſeu ſaluans artifices naturam imitantes,quamuis pauci huius artis ueritatem ſumme cognoſcere ualeant, ut ſupra ad propoſitum dictum eſt de uirtute huius medicinæ. Sic truffatores in ſtercore aurum & argentum quærentes in libris ipſorũ proprijs, quos & ipſi ꝓprie compoſuerunt,

compoſuerunt, & ipſos tamē compoſuiſſe philoſophos teſtantur, quod ueritas non teſtatur, quoniam ueritatem poſuerunt. Cum ueritas philoſophorum (ut dictum eſt ab aliquo) in forma mendacij non cernitur unquam fuiſſe reperta, ſed ſemper naturæ motum & modum imitantur. Sic enim in libris ueſtris ſcribitis in arte Alchemiæ. Caueas tibi ab odore eius, ne te interficiat. Ecce qualis medicina, quæ cum uiuificare deberet, mortem inducit. Quare hoc non eſt mirum, quod ſit res toxicatiua, cum antea ex ſtercoribus & uenenoſis receptis ſit compoſita. Videte fatui, quomodo ueſtra opera differant ab operibus naturæ. Quare tantum fatigamini in huiuſmodi rebus altis, ad quæ peruenire non poteritis taliter laborando: niſi miraculoſe fieret contra naturam, ut accidit beato Ioanni, qui de uirgis fecit aurum & argentum, confiſus in potentia Dei, & de arena maris lapides precioſos. Dico enim uobis, qualis eſt medicina, tale ſit & aurum & argentum. Cum merdam ſeminaueritis, merdam metere uiſi eſtis, & apparentias ſophiſticationū. Reuertamini fratres ad uiam ueritatis, qui eam ignoratis, quoniam propter uoſmetipſos conſulo ſtudere & laborare, ſapientum dicta reuoluendo, ex quibus ueritas elici poteſt, & non caſualiter, aut temere opera accedite, per hoc quod ſcribitur. Recipe hoc uel illud, id eſt, merdā, & fac ſtercus. Scitote quod hæc ars à philoſophis occulte tradita eſt, propter eius nobilitatem, & non æſtimate eam in foro eſſe uenalem, aut uendendā & emendam, ſicut libri ueſtri multarum falſitatum continent. Vnus emit, alter uendit, diſcas mihi merdam, & ego te docebo ſtercus. Sic permerdatus aliū permerdat, & omnis mundus exiſtit quaſi permerdatus. Volentes ergo alios ditare, uoſipſi infinitis paupertatibus eſtis ſubiecti. Fratres reuertamini, cū ſapientia cognoſcat uos errare cum libris ueſtris. Philoſophorū uero

Cū cōiuncta eſt in unū pmanens aqua, cū qua fuit ab initio, poſtea ſequitur elementorū diuiſio, & ipſorū purgatio. Vnde Albertus Magnus: Quatuor ex uno fiunt & quatuor unū: Id eſt, ex aqua Mercuriali. Tertiū eſt terrę mundificatio, de quo dicit Morienus philoſophus. Hæc aqua cū terra ſua putreſcit, p hoc magiſteriū totū dirigetur. Vnde Raſis philoſophus, iūge ſiccū humido, humidū eſt aq̄, ſiccū uero terra. Poſtea ſequit terrę ſublimatio, de qua dicit Parmenides philoſophus: Ipſum dealbatū cito igne ſublimate, ut exeat ex eo ſpiritus, quē in ipſo inueneris, & terra maneat calcinata, de qua terra dicit philoſophus Parmenides, & Morienus: Sic cinerē q eſt in fundo, ne uilipendas, qa eſt diadema corpis tui, & pmanētiū cinis. Sic ſunt quatuor elemēta ſic p̄parata, ut ſupius intellexiſti. Nec cōiunxeris ea ante ipſorū mundificationē, cū ppter eorū immundiciā ſeparent, q dicit Aſcanius: Spiritus nō cōiunguntur corpi, donec à ſuis immundicijs pfecte fuerint denudati. Et fermentū albū & rubeū cōiunguntur ſecundū q elemēta ſunt alba uel rubea. Si alba, tūc requiritur ignis. Si rubea, tunc elemēta p ignē rubificātur, ut ipſa digerat, maturet, conſolidet, & abſorbeat ſordes aquarū in cōiunctione. Habeat pportionabiles uirtutes quatuor elemētorū, terrę in frigiditate & ſiccitate, aq̄ in frigiditate & humiditate, aeris in humiditate & caliditate, ignis in caliditate & ſiccitate. Ignis & terra extrema ſunt elemēta. Aqua & aer, ſunt media elemēta, q̄ coniunge per debita & uera pondera, ut plus diligāt ſe q̄ antea. Primo terrā cum aq̄. Secundo aerē cum igne. Et ſic cōuerte naturas, & q q̄ris, inuenies. Tunc terra habilis eſt ad ſoluēdum aqua efficax ad mundādum, oleum uł aer in q̄ portaī ſpiritus ad miſcēdū. Ignis ad tingēdū. Sic corpus retinet ſpiritum ſicut ſpiritus retinet animā, cum adiunctione fermenti.

FINIS.

I SEQVI-

SEQVITVR LIBELLVS ALIVS ΠΕΡΙ

χημείας utilißimus, & rerum metallicarum cognitione refertißimus, Rosarius Minor inscriptus. Incerti quidem, sed harum tamen rerum non imperiti authoris.

PRAEFATIO.

Aenigma de arte Alchemiæ, & de modo tractandi authoris. §. I.

INquit author libri, qui Rosarius dicitur. Descendi in hortum meum, ut uiderem plãtas diuersorum nascentium, & inter flores cæteros Rosarij mei, inueni rosam niueam seu albam, * itemq; sanguineam seu rubedine decoratam, elegi pulcherrimam, & inspexi, quòd paucæ & raræ, quia non germinauerant mala punica. Dixiq; uoce non tacita: Reuertere, reuertere Hortulane, reuertere & augmenta Rosarium meum, per totum horum multiplica, seu de nouo construe & planta, ut decoretur hortus albis & rubeis rosis splendentibus, superfluisq; abstractis & reiectis, utilibus & necessarijs diligenter intende. Ipse autem Hortulanus rosarum plantas separauit, & replantauit, augmentauitq; duplicando, triplicando, quadruplicando, & sic uicissim multiplicando, usq; ad albedinem plenam, & deinde ad rubedinem perfectã. Sed hoc totum per augmentationem plantarum, quod mihi placuit. Innuebat autem adhuc non satisfeciſſe. Quicquid tamen circa hoc erat scibile, mihi plenarie demõstrauit: Posuitq; idem

idem tempore debito rosas albas & rubeas in terra sua, dimisitq; eas increscere in terram suam, dico propriam, unde egrediebantur. Et in primo anno subsequenti, egressa est planta, quæ annuatim mille milia rosarum produxit. Et ecce hortus meus iam rosarijs impletus est, educẽtibus sufficienter pro me rosis, & pro omnibus intrantibus annuatim. Deo itaq; reddo laudes, & gratias Hortulano gratas. Et in hoc codice, cæteris meliori, qui non sine causa Rosarius intitulatur, cuncta quæ uidi, & uera probaui, intelligentibus, sapientibus, & artifici idoneo perfecte scribam, ut quicunq; per portas Hortulano mediante, ad hunc Rosarium ingressus fuerit, non solum de rosis partem habebit, sed uidebit etiam artes cunctorum operantium in Rosarium album uel rubeum, & per consequens acquiret discretionem discernendi circa hoc intentionem scripturarum omnium, ubicunq; magisterium obscurum uidebitur & manifestum. Nam in hoc est ueritas omnino nuda, & etiam uestita. Nuda scientibus & discretis in propinquioribus naturis minerarũ. Vestita autem stultis, in remotioribus, imõ impossibilibus naturis uegetabilium, & animalium, secundum solum textum magistrorum, artem inuide obscurantium laborantibus. Perfectam enim uobis scribo ueritatem, & operationes certas, & ueras & integras, sine deuiatione aliqua.

Admonitio, Cauenda duo genera seductorum, & quod ars consistat in Mercurio fixo. §. II

SEd uere uere, multi uenient pseudophilosophi post me, qui seducent operantes, quorum in genere, tantummodo duos inuenio, scientiam istam cooperientes. Primus est ignorans artem, & sophisticus. Secundus uero sciens, & philosophus

inuidus. Primus componit libros deceptorios, deceptiones suas & sophistica testificantes, & scribit super capita ipsorum titulos philosophorum bonorum, ut uideantur habere bonam artem, & elixir perfectum. Et ut magis credãtur ab hominibus, ferunt pulueres lapidum, albi uel rubei, & tractant aurum & argentum, sed sequentes deficiunt in operationibus, dum probant scripta illorum. Secundus est totus inuidus, & composuit libros de illis, quæ magis remota sunt à ueritate, ad prolongãdum homines à uia uera, in quantum potest, studetq; probare dicta sua per solas rationes, quæ uidentur insipiẽtibus esse certissimæ, ille ponit artem in herbis, & plantarum fructibus, & in multis uegetabilibus extraneis & remotis. Vel ut uideatur nobis relinquere ueram artem, magis philosophice loquitur, accipiens fundamẽtum super quatuor elementa, quæ sunt materiæ philosophicæ, eaq; à multis extrahit, uelut à uegetabilibus, & animalibus, & à multis alijs extraneis, uidelicet ab ouo, à capillis, à sanguine, à stercore, ab urina, à spermatæ, à bufonibus, & ab alijs multis, quemadmodum scripta illorum demonstrant, & declarant. Vel ponit unum pro alio, uel similitudinarie, uel ad planum, & ponit totam artem uel in principijs prædictis, uel in medijs mineralibus remotis, ut est atramentum, sal borax, alumen, Marcasita, Magnesia, Tutia, & alia mineralia multa. Et quamuis prædicta iuuant ad festinationem quandoq;, & ad mundificationem, seu ad coloris augmentationem, tamen inuident, qui ea ponunt pro materia philosophica completa. Et sic detegunt artem, uel etiam operiunt, & seducunt insipientes, ut uilipendant artem, aut quamuis accipiant uerã materiam, & naturam mineralem, tamen per diuersas eorum operationes fictas & impossibiles, seu ineptas, prohibent insipientem peruenire ad complementum. Et ò nouelli Alchemiq;

artem

artem comparantes per totum ut supra, Creditis expectãdum bonum, & transmutationem bonam, & ueram, ab eo quod cito ab ignis combustione destruitur, & in cineres redigitur? An non dicitur, quòd sulphur & auripigmentum cito comburuntur? & ab ignis combustione cito consumuntur? Sed azot semper diutius manet incombustum. Perfectum in metallis est argentum uiuum fixum, ut surpra.

De eodem quòd Mercurius fixus perficiat, Et diuisio operationum, & libelli in duas partes. §. III.

IAm probaui aperte, & secundum rectam ueritatem, quòd defectus in metallis, est defectus argenti uiui, fixi, & puri, & quicquid eligitur in hac arte ad perficiendum, est causa illius, & ergo in ipso est perfectio, & non in aliquo alio. Scias hoc, ne trade obliuioni, ubicunq; inueneris ipsum, tene pro lapide maiori, cui nulla res similis existit, nec potest facere quod facit. Si est correctum, corrigit: si fixum, figit: si liquidum, soluit: si ipissum, coagulat: si tinctum, tingit. ipsum enim præcellit cuncta corpora in puritate. Et qui posset pœnam sustinere ignis, faceret ex eo cum sulphure suo congelato, elixir excellẽtissimum. Accipitur uiuum & mortuum, sed purum est semper eligendum, quod uiuum est. Multæ operationes ex eo fiunt, quæ diuiduntur per duo. Prima fit cum adiuuamine. Secunda ex se solo, sed natura procedit cum suo sulphure. In duobus uero capitulis binas operationes perfecte complebo. Et scribam quicquid probaui, uel feci, uel uidi. Ex dictis philosophorum nihil teneo ad præsens, nisi quòd affirmant dicta mea, quia ueritatẽ dicam, & liber factus sum ab inuidia. intelligat ergo qui uult dicta mea.

PRIMVM CAPVT.

Promißio & diuiſio dicendorum de operationibus Alchemiæ. §. I.

IN primo capitulo dicam cunctas operationes, quæ egrediuntur de materia cum auxilio diuino &c. Nullum ſophiſticum hunc librum intrabit, ponam ſemper regimen, ad perfectionem perducens. Multa ſiquidem ſunt coadiuuantia. Dico breuiter, quòd adiuuamen calcinationis eſt hoc. (& primo dicam de corporibus)

De Calcinatione Saturni, & Iouis. §. II.

SAturnus & Iupiter calcinantur cum adiutorio ignis primo, & cum induſtris artificis, & hoc igne non ſuperante ſitam fixationem, in uaſe terreo, forti, mouendo cum baculo ferreo, donec ſint incinerata. Cineres imbibuntur cum aquis acutis mundantibus. Ad rubeum ualet urina humana purificata, aqua ſanguinis, uel acetum rubeum. Ad album ualet acetum album, aqua ſalis communis, & aluminis, & alia acerba multa poſt imbibitionem deſiccãtur ad ignem uel Solem, donec peruenerint ad calcem albam uel rubeam. Item calcinantur cum adiutorio ſalium, & illa calcinatio bona eſt, & per adiutorium uitrioli & aliorum acutorum. Calcinantur etiam cum adiutorio ſulphuris, ſeu auripigmenti, & illa eſt melior. Sed optime calcinantur cum Mercurio ſic: Primo amalgamentur, & terãtur, & abluantur cum acutis, uſq; ad emendationem perfectã, deinde miſceantur cum ſalibus acutis terendo, & cum aluminibus & alijs acerbis, & exiccentur & erodantur, deinde deponatur ſalſedo, cum ablutione. Sit tamen Mercurius, priuſquam deſiccatur, cum ſale per ſublimationem extractus, & ſic remanet calx

alba, qua melior eſſe non poteſt. Et regulam tibi do generalem, quod qualitercunq; calcinetur Iupiter cum igne, facit calcem albam, Saturnus ſemper rubeam, niſi cum acutis fuerit dealbata.

De calcinatione Veneris & Martis. § III.

VEnus & Mars cum adiutorio ignis calcinantur, primo in furno reuerberationis, ſi ponatur intus limatura illorũ, per flammæ reuerberationem calcinatur, & fit de Marte crocus ferri, quod dicitur ferri cementum. De Venere, æs uſtum ſimplex, uel χάλκος πεπαυμένος. Calcinantur etiam per ignitionem & extinctionem in acutis, donec totaliter conuertantur in ſquamas, quemadmodum Iupiter & Saturnus calcinantur per abſtractionem ſuæ ſcoriæ, deinde imbibitur calx cum acutis & ſalſis, donec fuerit rubeum & mundum. Poteſt etiam Veneris calx dealbari & Martis. Calcinatur etiam cum ſulphure & auripigmento, mixtis cum laminis, uel cum limatura illorũ, quin etiam cum ſalibus aluminibus, & alijs corroſiuis. Et præparatur calx cum ablutione, & deſiccatione, donec fuerit ad libitum. Calcinantur etiam multum bene per ignitionem & extinctionem in Mercurio, & quicquid in qualibet extinctione abraditi poteſt, abraditur cum cultello, & iteratur opus, donec ſit ad libitum. Et præparatur cum ablutione & deſiccatione cũ ſalibus, & abſtrahendo Mercurium, & fiet calx optima. Et ſciãs, quod calx corporis nõ figitur, niſi calcinetur cũ igne. Et hoc dico, qa omnia corpora poſſunt calcinari ſup uapores acutorũ, uel cũ acutis. Sed melior calcinatio corporũ fit cum Mercurio.

De calcinatione Solis & Lunæ. § IIII.

SOl & Luna calcinantur ad modum Veneris & Martis, ſed quod melius eſt, & optimum, per amalgamationem

cum

cũ Mercurio,& ablutionem, & deſiccationem,uel per abſtractionem Mercurij per ſublimationem, ſicut eſt narratum. Spiritus uero non poſſunt calcinari,niſi prius ſint fixi.

De calcinatione aliarum rerum & mixturarum. §. V.

CAlcinantur & aliæ res multæ ad extrahendam tincturã ex illis,& ut ſubtilientur illarum partes & mundentur. Et ſcias quòd quodlibet corpus per ſe calcinatur, & ſi aliqua coniungantur, & calcinentur ſimul, fit calx mirabilis in effectu. Ne obliuiſcaris hoc,tenta,& optimum retine. Hoc de his ſufficit.

De ſublimatione ſpirituum. §. VI.

SVblimantur & ſpiritus & media mineralia, cum adiuuamine. Spiritus ſublimantur uel à ſalibus,uel ab atramentis,uel ab aluminibus,uel à corporibus, uel ab iſtis mixtis. Et nota, quòd ſublimatio fit cauſa purificationis tincturæ. Si ſublimantur ſpiritus cum immundis,immundantur. Si cum adhęrentibus, remanent magis fixi cum tinctura inferius, quod quærimus. Vnde de neceſſitate oportet ut mundentur prius per acuta,& per lauacrum, aut per unicam ſeparationem impuri à puro. Cogitate diligenter ſuper hoc. Nam illud medium eſt ſecretum. Spiritus mundificatos cum calcibus puris corporum ſublimate,donec figantur,& uidebitis me uerum dixiſſe.

De ſublimatione corporum imperfectorum. §. VII.

SVblimantur corpora cum adiutorio ignis,& hoc expreſſione ignis. Et hoc fit ad habendum materiam munde temperatam. Nam quod nimis eſt uolatile, & terreſtreitas immunda,diuiduntur per ſublimationem, & remanet ſubſtantia temperata,ut dixi,quam quærimus. Sublimantur etiam cum rebus eleuantibus,cum ſulphure,auripigmento, Mercurio, & aliis ſpiritibus.

tingit ſuper mille,uel mille milia & ultra,tamen ſolo igne cuncta perficiantur. Nam omnis tinctura alba uel rubea debet recipere colorem ab igne,aliter non ualet. Iuuamenta autẽ ſunt lapides tales,cum quibus tincturæ puritas, & fixio augmentatur uidelicet oua, capilli, ſanguis, argentum uiuum, ſulphur, auripigmentum,ſal ammoniacus,atramentum, alumen,ſal nitri,tinkar,tutia,marcaſita,magneſia,& cætera. Non tamen putes aliquod iſtorum ſufficiens pro opere per ſe ſolum complendo. Sunt enim adminicula, & quaſi adiutores,cum quibus,& cum quorum iuuamine, corpora mundantur & rectificantur, tinguntur & complentur, & ſunt quaſi coadiutores & mediatores corporum coniungendorum,quorum precioſiora & meliora apud nos ſemper ſunt inuenta,oua & capilli,& ſanguis iuuenis maſculi,ex quibus quatuor extrahuntur elementa, quæ poſtquàm rectificata ſunt,ſupplent defectum elixiris ex metallis præparati,nec metalla per ſe,nec lapides perficiuntur. Sed ex his quatuor elementa extracta pro oleo ponuntur in lapide, aut pro anima tincta. Calx uero corporum metallorum præparata,pro corpore azymo uel rubeo. Spiritus uero albus uel rubeus ex corporibus extrahitur, uel figitur & præparatur ab ipſis met ſpiritibus. Si cæteris autem lapidibus abluitur lapis & mundatur, figitur & tingitur, & rectificatur, in operis feſtinatione. In commixtione uero proportionata prædictorum præparatorum reſultat noua forma, & ſic fit elixir, inquantum materia plus quàm Sol naturalis eſt digeſta & tincta.

Finis Roſarij minoris, incerto authore.

LIBER SECRETO RVM ALCHEMIAE COMPOSITVS PER CALID, FILIVM IAZICHI,

translatus ex Hæbreo in Arabicum, & ex Arabico in Latinum, incerto interprete.

Præfatio de difficultate artis.

GRATIAE sint Deo omnium creatori, qui nos cõduxit & recoluit, & docuit, & intellectum & scientiam nobis dedit. Nisi Dominus nos custodiret, & conduceret, essemus sine custodia, & sine doctore tanquam erronei, imò huius mundi nihil sciremus, nisi ipse nos doceret, qui principium est, & scientia omnium, sua potẽtia & bonitate super populum. Qui dirigit & erudit quem uult, & reducit sua misericordia ad uiam iusticiæ. Misit enim nuncios suos ad tenebras, & uias explanauit, & sua misericordia repleuit suos diligentes. Scias frater, quod hoc nostrum magisterium de lapide secreto, & officium honoratum, est secretum secretorum Dei, quod celauit suo populo, nec uoluit ullis reuelare, nisi illis, qui fideliter tanquàm filij meruerunt, & qui eius bonitatem & magnitudinem cognouerunt. Qui enim secretum Dei postulat, necesse est ei hoc secretum magisterij plus quàm aliud. Et sapientes qui illud assequuti fuerunt, aliqua de ipso celauerũt, & aliqua reuelauerũt. Sic enim inueni sapientes antecessores, in hoc conuenientes, in suis libris honoratis. Vnde scias, quod discipulus meus proprius, Musa, honorabilior omnibus apud me, in ipsorum libris multum

tum studuit, & in opere magisterij laborauit, unde aggrauauit ipsum eiusdem compositio, & in ea multipliciter dubitauit, & ignorauit similiter rerum compositionis naturas. Et supplex ac humilis pro ipsa, à me explanationem petijt, & directionem eiusdem. Ego autem eidem nihil in ea respondi. Nec uolui discernere, sed præcepi ei, ut libros philosophorum legeret, & in eis quod à me petierat, indagaret. Ipse uero abiens, legit plusquam centum libros, pro ut inuenire potuit, libros uidelicet ueridicos, secretos, nobilium philosophorũ, & in eis quod petijt, non potuit inuenire, qui tunc remansit ideo stupefactus, & quasi extra mentẽ positus, etiam per annũ continue in ea perscrutando. Ex quo igitur discipulus meus Musa, qui inter philosophos, in gradum & modum sapientiæ meruerat computari, sic in compositione eius dubitauit, & hoc ei contigit in ea, quid faciet ignarus, uel insipiens, rerum naturas non intelligens? neq; rerum complexiones cognoscens? Cum autem hoc uiderem de meo discipulo præelecto, & charissimo, motus pietate, & dilectione eiusdem, quin etiam nutu & uoluntate diuina, ædidi hunc meum librum in obitu meæ mortis, in quo præmisi dicere quædã, quæ antecessores philosophi retulerũt in suis libris. Et dixi quædã quæ ipsi cælauerũt, & nullo modo dicere, aut referare in scriptis suis uoluerunt. Et explanaui, & exposui quædam, quæ ipsi cooperuerunt, suis dictis obscuris & figuratis: Et uocaui hunc meum librum Secretorum Alchemiæ. In quo nominaui quicquid necesse est inquisitori huius scientiæ, siue magisterij, iuxta linguã, eius intellectui conuenientem, atq; sensui inquirentis. Et nominaui in hoc libro, quatuor magisteria magis alta, & meliora, quàm sapientes fecerunt. Quorum sunt Elixir, unum minerale, & aliud animale, alia uero duo residua sunt mineralia, & non sunt elixir vnum,

quorum est artificium lauandi, quod uocant corpora. Alterũ quidem est, facere aurum ex azot uiuo, cuius factura & generatio, est secundum generationem siue ordinem generationis in mineris, in corde & interioribus terræ existentibus. Et hæc quatuor magisteria atq; artificia, explanauerunt sapientes in libris suis de compositione huius magisterij. Sed de eis defuit multum, & de eius operatione noluerunt in libris suis ponere, uel si inuenit, non potuit intelligere, & nihil grauius inuenit quàm illud. Et ideo dicam in hoc meo libro, ipsam, eiusq; factum. Qui ergo hũc meum librum legerit, legat aliquid geometriæ, & eius mensuras addiscat, ut clibanorum fabricam recte componat, nec modum eorum excedat, per augmentum uel diminutionem, & quantitatem ignium sciat, & modum siue etiam gradum uasis operis. Similiter uideat & cognoscat, quid sit radix penitus & principium magisterij, & est eidem, tanquam matrix animalibus, quę in ea generantur, & capiunt creationem pariter ac nutrimentum, quod prędictum est. Nisi res magisterij inueniat sibi idoneum, destruetur factum atq; opus eius, & eius operarij quæsitum non inuenient, nec ipsa res proderit in effectum generationis, quia cum non inuenerit causam generationis, siue radicem, & ipsam caliditatem, continget in operationibus casus destructionis. Hoc idem in quantitate ponderum est contingens, quæ cum disconuenit in composito, partibus quidem eiusdem naturæ terminum transcendentibus, per augmentum uel diminutionem, destruitur cum ea proprietas compositi, & fit effectus compositi cassus atq; uacuus. Et ego ostendo tibi unum exemplum: Nonne uides quòd in sapone, cum quo panni abluuntur & mundificãtur, & fiunt albi, generatur in sui recta compositione, hæc proprietas, propter æqualitatẽ, & rectas compositiones, & debitas compositi,

compositi, quæ participant in longitudine & latitudine, unde propter hanc participationem conuenerunt, & tunc apparuit, quod erat in ea de ueritate ad factum. & nota fuit inde uirtus quæ prius latebat, quam uocant proprietatem, & est uirtus ablutionis, in composito generata. Cum uero quantitas ipsius compositi transcendit suum terminum, & per additionem uel diminutionem, transgreditur ipsa uirtus æqualitatis terminũ, & exit ad contrarium, secundum distemperantiam compositi. Et ita in compositione nostri magisterij intellige.

De quatuor magisterijs artis, scilicet, solutione, congelatione, albificatione, & rubificatione. Caput I.

ET incipio dicere artificium maius, quod uocant Alchemiam, & certificabo dictum meum, & nihil celabo, nec tacebo hic dicere de eo, nisi illud quod non conuenit dicere, nec est nominare. Dicimus igitur, q̃ artificiũ maius, sunt quatuor magisteria, prout dixerũt sapientes, uidelicet, Soluere, Cõgelare, Albificare, & Rubificare. Et hæ quatuor quãtitates sunt participes, quarũ duæ similiter sunt inter se participes, similiter & aliæ duæ. Et utraq; harũ dupliciũ quãtitatũ habet aliã quãtitatẽ participẽ, quæ est maior quãtitas particeps post has duas. Et uolo dicere, pro ijs quantitatibus, quantitatem naturarum, & pondus medicinarum, quæ soluuntur & congelantur per ordinem, nec intrat diminutio, nec additio. Sed hæ ambæ, scilicet solutio & congelatio, erunt in una operatione, & unum factum meruerunt, & hoc ante compositiouem: Sed post compositionem ipsarum opus erit diuersum, sed hæc solutio & congelatio, quas nominaui, sunt solutio corporis & congelatio spiritus, & sunt duo, & habent unam operationem. Quia spiritus non congelãtur, nisi cũ solutione corporis, & similiter corpus

non ſoluitur, niſi cũ congelatione ſpiritus. Et corpus et anima, quando coniunguntur in ſimul, agit uterq; eorum in ſuum ſocium, factum ſibi ſimilem. Et exemplum eſt huius, aqua & terra, quia aqua cum terræ coniungitur, conatur ad ſoluendũ eam cum ſua humiditate, & ſua uirtute & proprietate, quæ in ea ſunt, & facit eam ſubtiliorem, quàm prius erat, & reddit eã ſibi conſimilem, nam erat aqua ſubtilior terra. Et ſimiliter facit anima in corpore, & eodem modo inſpiſſatur aqua cum terra, & fit conſimilis terræ in denſitate, quia terra ſpiſſior eſt aqua. Et ſcias, quòd inter ſolutionem corporis, & congelationem ſpiritus, nõ eſt differentia temporis, neq; opus diuerſum, ita quòd ſit unum ſine alio, ſicut non eſt inter aquam & terram in ſua coniunctione pars temporis diuerſa, quòd cognoſcatur, uel ueſperetur una ab alia, in eorum operationibus, ſed eorum eſt unus terminus, & unum factum, & una & eadem operatio circuit ſuper ipſa duo, & ſimul, ante compoſitionem. Et ideo dixi ante compoſitionem, ne putet, qui hunc librum legerit, & audierit ſolutionem & congelationem, ut dixi, q̃ ſit compoſitio quam nominauerunt Philoſophi, quia ſic eſſet in errore ſui facti, & ſuæ ſcientiæ. Quia compoſitio in hoc artificio ſeu magiſterio, eſt coniunctio ſiue matrimonium congelati ſpiritus cum corpore ſoluto, & eorum coniunctio, & eorũ paſſio eſt ſuper ignem. Nam caliditas eſt eius nutrimẽtum, & anima non dimittit corpus, nec cum eo coniungitur omnimoda coniunctione, niſi per mutationem utriuſq; à ſua uirtute & proprietate, & poſt conuerſionem ſuarum naturarum. Et hæc eſt ſolutio & congelatio, quam prius philoſophi uocauerunt. Et ſcias, quòd hanc ſolutionem & congelationem iam cælauerunt ſapientes, & loquuti fuerunt in ea ſubtili ratione, ex dictis obſcuris & coopertis, ut ſenſus inquiſitoris ab ipſorum intellectibus

tellectibus elongaretur. Et hoc eſto exemplum dicti philoſophorum cooperti & obſcuri in eis. Vngite folium cum toxico, & ueríficabitur in eo uobis principium officij, ſiue magiſterij eiuſdem. Et, Operamini corpora fortia cum iure ſoluto, quouſque utrumq; eorum conuertatur ad ſuam ſubtilitatem. Similiter & dictum ſapientis in eiſdem eſt. Niſi conuerteritis corpora in ſubtilitatem, ut ſint ſubtilia, & tactu impalpabilia, non dirigetur uobis, quod quæritis. Et ſi trita non fuerint, reuertamini ad operationem, quouſque terantur, & fiant ſutilia, quòd ſi hoc feceritis, uobis quod cupitis dirigetur. Et hoc modo plura uerba talia de eis poſuerunt. Nec ullus probantium potuit attingere ullatenus hoc factum talis cælamenti, quouſq; apparuit ei bona aperitio documenti oſtenſiua, remoto dubio præcedenti. Et ſimiliter nominauerunt compoſitionem, poſt ſolutionem atq; congelationem. Poſtea etiam dixerunt, quòd compoſitio non completur, niſi cum matrimonio & putrefactione. Et iterum ipſorum dictum poſtea docuit proſolutione & congelatione & diuiſione, & pro matrimonio & putrefactione & compoſitione. Et hoc eſt, quia compoſitio rei eſt origo & uita. Niſi enim eſſet compoſitio, non produceretur res in eſſe. Et diuiſio eſt ſeparare partes compoſiti. Et ſic ſeparatio fuit ſua coniunctio. Et dico quòd in corpore non morabitur ſpiritus, nec in eo erit, nec cum eo ullatenus remanebit, quouſq; ipſum corpus habeat ex ſubtilitate & tenuatione, ut habet ſpiritus. Et cum iam ipſum attenuatum fuerit & ſubtiliatum, & exierit à ſua denſitate, & ſpiſſitudine ad tenuitatem, & à groſſitie & corporeitate, ad ſpiritualitatem, commiſcebitur tunc ſpiritibus ſubtilibus, & imbibetur in eis, & ſic uterq; euadent unum & idem, & non ſeparabuntur, ſicut nec aqua mixta aquæ. Ponatur quòd duæ quantitates participes,

quæ

quæ ſunt in ſolutione,& congelatione, maior ſit anima, & minor ſit corpus,poſtea adde quantitati,quæ eſt anima,quantitatẽ,quæ eſt in corpore,& participabit quantitati primæ,& erũt in uirtute participes ſolummodo, & operare eas, ſicut operati fuimus,& inde habebis quod cupis,& uerificabitur tibi linea, ſicut dixit Euclides. Poſtea accipe eius quantitatem, & ſcias eius pondus, & adde ei de humiditate, quantum poſſit bibere, cuius humiditatis non habemus hic pondus determinatũ. Poſtea operare eas operatione diſſimili, primo uidelicet imbibendo & ſublimando, & hæc operatio eſt illa,quam uocant albificationem,& uocãt eam Yharit,id eſt argentum,& plumbum album. Et cum iam albificabitur hoc compoſitum,adde ei de ſpiritu quantum eſt medium totius,& reduc ad operationem, quouſq; rubefiat,& erit tunc de colore alſufir,quod eſt minis rubeum,& aſſimulauerunt eum ſapientes auro. Et effectus huius ducit te ad dictum Ariſtotelis, qui dixit ſuo diſcipulo Arda. Lutum quando albificatur, nominamus ipſum Yharit, id eſt, argentum, & quando rubificatur, nominamus ipſum Temeynchum,quod eſt aurum. Et albedo eſt,quæ tingit cuprum,& facit eum Yharit. Et illa rubedo eſt, quæ tingit Yharit, id eſt argentum, & facit eum Temeynchum, id eſt, aurum. Vnde qui poterit ſoluere illa corpora,& ſubtiliare,& albificare,& rubificare, & ut tibi dixi, componere imbibendo,& ad idem cõuertere,conſequetur magiſterium,& faciet factum, quod dixi,ſine dubio.

De rebus,& inſtrumentis huic operi neceſſarijs,& oportunis. Caput II.

ET oportet te ſcire uaſa in hoc magiſterio,ſcilicet Aludela, & ſapientes uocant cœmeteria,ſeu cribratoria,quia in eis diuiduntur

diuiduntur partes, & mundantur, & in eis perficitur & completur,depuratur res magiſterij. Et quodlibet horum habeat Clibanum ſibi conuenientem,& utrumq; eorum habeat ſimilitudinem & figuram operi competentem. Et iam omnia nominauit, & modum & formam eorum docuit Mezleme, & plures philoſophorum in libris ſuis.Et ſcias quòd ſapientes in hoc conuenerunt in ſuis dictis,& celauerunt per ſigna,& fecerunt inde plures libros,& inſtrumenta,quæ ſunt neceſſaria,in his quatuor prædictis. Et ſunt duo. Vnum eſt cucurbita cum ſuo alembico:& alterum eſt aludel, quod eſt bene factum. Et ſimiliter quæ ſunt eis neceſſaria, ſunt quatuor. Et ſunt corpora & animę,& ſpiritus,& aquæ.Et ex his quatuor,eſt magiſterium,& factum minerale,Et ſunt explanata in libris ſapientũ, & abſtuli ab hoc meo libro, & nominaui in eo, quod non nominauerunt philoſophi. Et qui aliquantulum intellectus habuerit,ſciet quæ ſunt illa. Et non feci hunc librum ignaro,& neſcienti,ſed compoſui ipſum prudentibus, & ſenſum & ſapientiam habentibus & ſcientibus. 4.

De naturis rerum ad hoc magiſterium pertinentium. Caput III.

ET ſcias quòd philoſophi nominauerunt ea pluribus nominibus. Vnde quidam eorum nominauerunt ea mineras,& quidam animale,quidam autem herbale,& quidam per nomen naturarum,hoc eſt naturale. Alij quidam uocauerunt ea quibuſdam nominibus ad libitum, ſecundum quod eis uidebatur. Etiam ſcias,quod earum medicinæ ſunt naturis propinquæ, pro ut dixerunt philoſophi in libris ſuis, quod natura propinquat naturæ, & natura aſſimilatur naturæ, & natura cõiungitur naturę,& natura ſubmergitur in natura,& natura dealbat naturam, & natura rubificat naturam:& generatio cũ

generatione retinetur,& generatio cum generatione uincit.

De decoctione & eius effectu. Caput IIII.

ET scias,q philosophi nominauerũt in suis libris decoctionem. Et dixerunt,q faciãt decoctionem in rebus. Et illud est,q eas generat,& mutat à suis substantijs & coloribus ad alias substantias,& ad alios colores. Et non transgrediaris, quod dico tibi in hoc libro, & procedes recte. Respice frater semen, quod est in uita hominũ, qualiter in ipsum operatur Solis caliditas,quousq; exit ex eo granum, & comedunt homines,& alia animalia. Postmodum operatur in ipsum in homine uatura cum sua caliditate,& reddit carnem & sanguinẽ. Et nostra operatio magisterij est sic. Vnde nostrum semen,quod à sapientibus est sic,quod sua perfectio, suusq; processus est ignis, qui est causa uitæ & mortis, qui non tribuit ei uitam, nisi cum intermedio, & sua spiritualitate, quæ non commiscentur nisi cũ igne, Iam uerificaui tibi ueritatem, quam uidi atq; feci.

De subtiliatione, solutione, coagulatione, & commixtione lapidis, & eorum causa, atq; fine. Caput V.

ET scias, quod nisi subtiliaueris corpus, quousq; fiat aqua totũ, non rubiginabitur, nec putrefiet, & nõ poterit congelare animas fugaces, cũ tetigerit eas ignis, quia ignis est qui eas congelat, cum auxilio ipsius ad ipsas. Et similiter præceperunt philosophi soluere corpora, & soluimus, ut adhæreat caliditas eorum profunditatibus. Postea reddimus ad soluendum ipsa corpora, & ad congelandum post eius solutionem, cum re quæ ei appropinquauit, quousq; coniungamus omnia commixta bona & idonea, commixtione, quæ est quantitas temperata, Vnde coniuximus ignem & aquam, & terram, & aerem, & qñ commiscuit se spissum cum subtili, & subtile cum spisso, remansit

mansit alia cum alijs, & conuersæ fuerunt suæ naturæ pares, cũ prius essent simplices, quia pars quæ est generatiua, addit & tribuit suam uirtutem in subtili, quod est aer, quia adhæsit cũ suo consimili, & est pars generationis, Vnde accepit potestatẽ admouendum & ascendendum. Et potuit frigiditas in spisso, quia amisit caliditatem, & exiuit ab eo aqua, & apparuit res super ipsum. Et exiuit humiditas ascendendo, & subtile aeris, & commiscuit se cum eo, quia est suum consimile, & suæ naturæ. Et quando corpus spissum amisit caliditatem & humiditatem, & potuit super ipsum frigiditas & siccitas, & comminuerunt se suæ partes, & diuisæ fuerunt, & non fuit humiditas, quæ coniungeret ipsas partes diuisas, elongauerunt se partes. Et postea pars quæ contraria frigiditati, quia continuauit, & immisit suam caliditatem & suam decoctionem ipsis partibus, quæ sunt terræ, & in eis ipsius posse ualuit, siue potuit, & habuit dominium & uictoriam super frigiditatem, & latuit frigiditas, quæ prius erat in corpore spisso per uictoriam caliditatis super eam, conuersa fuit pars suæ generationis, & facta fuit subtilis & calida, & conata fuit siccare cum sua caliditate. Et postea subtile, ascensor naturarum, cum amisit calorem accidentalem, & accidit ei frigiditas, tunc conuersæ fuerunt, & inspissauerunt se, & descenderunt ad centrum, & coniunctæ sunt naturæ terrestres, quæ se subtiliauerunt, & conuersæ fuerunt in suam generationem, & imbiberunt se in eis, & coniunxit humiditas illas partes diuisas, & conata est terra siccare illã humiditatẽ, & obsedit eam, & prohibuit ne exiret ab ea, & apparuit q erat absconsum super eum. Et non potuit humiditas separari retentione siccitatis. Et similiter inuenimus, q̃d quicquid est in mundo, retinetur per suũ contrariũ, uel cũ suo contrario. ſ. caliditas cum frigiditate, & siccitas cum humiditate.

Postea cum quilibet eorum obsedit suum socium, commiscuit se subtile cum spisso, & factæ fuerunt illæ res una substantia, scilicet sua anima calida & humida, & suum corpus frigidum & siccum. Postea conata fuit soluere & subtiliare cum sua caliditate, & sua humiditate, quæ est sua anima. Et conata fuit claudere & retinere, cum suo corpore quod est frigidum & siccũ. Et sic super hoc circuit & conuertitur officium huius. Iam asserui tibi ueritatem, quam uidi & feci, & præcepi tibi, ut conuertas naturas, à sua subtilitate, & suis substantijs cum caliditate & humiditate, quousq; conuertantur ad aliam substantiam, & ad alios colores. Et non transgrediaris quod in hoc libro dicitur, & procedas recte in magisterio prout cupis.

De fixione spiritus. Caput VI.

ET scias, quod corpus cum comiscet se cum humiditate, & ipsum inuenit ignis caliditas, cõuertitur humiditas super corpus, & soluit ipsum, & tunc non potest spiritus ab eo exire, quia imbibit se cum igne. Et spiritus sunt fugaces, quousq; corpora cum eis commisc entur, & conantur pugnare cũ igne, & eius flamma. Et parum tamen conueniunt istæ partes, nisi cum operatione bona, & continuo & longo labore, quia naturæ animæ est tendens sursum, ubi centrum animæ est. Et quis est ille ex probatoribus, qui ualeat duo, uel diuersa coniungere, quorum centra sunt diuersa, nisi post conuersionem naturæ earundem, & mutationem substantiæ, & rei à sua natura, quod est graue quęrere. Ergo qui potuit conuertere animam in corpus, & corpus in animam, & commiscere cum eo spiritus subtiles, tinget omne corpus.

De decoctione, contritione, & ablutione lapidis. Caput VII.

Et scias

ET scias illud, quod est multum necesse in hoc secreto atq; magisterio, est decoctio, contritio, atq; cribratio & mundificatio, atq; cum aquis dulcibus ablutio. Vnde qui aliquid huius operatus fuerit, mundificet ipsum bene, & abluat atq; mũdificet ab eo nigredinẽ, & tenebras quæ apparent super ipsum in eius operatione. Et corpus subtiliet, quanto plus poterit, postea miscebit cum eo animas solutas, & spiritus mundos, quousq; sibi placeat.

De quantitate ignis, & eius commodo & incommodo. Caput VIII.

ET cognoscat similiter quantitates ignium, & commodum rei huius, & incommodum eiusdem, prouenit à commodo ignis. Vnde dixit Plato in suis sermonibus, in libro suo. Ignis addit perfecto commodum seu profectum, & corrupto incommodum seu corruptionem. Vnde cum fuerit eius quantitas bona idonea, proficiet, & cum multiplicauerit in rebus, ultra modum corrumpet ambo, scilicet perfectum atq; corruptum. Et hac de causa oportuit sapientes mittere medicinas suas super Elixir, ad prohibendum & remouendum ab eis combustionem ignium, & eorum caliditatem. Et dixit Hermes patri suo. Pater timeo ab inimico in mea mansione. Et dixit: Fili, accipe canem masculum Corascenen, & caniculam Armeniæ, & iunge in simul, & pariẽt canem coloris cœli, & imbibe ipsum uno siti ex aqua maris, quia ipse custodiet tuum amicum, & custodiet te ab inimico tuo, & adiuuabit te ubicunq; sis, semper tecum existendo, in hoc mundo & in alio. Et uoluit dicere Hermes, pro cane & canicula, res quæ conseruant corpora à combustione ignis, & eius caliditate. Et sunt illæ res aquæ ex calcibus & salibus, quarum facturæ inueniuntur in libris sapientum de hoc magisterio. Et aliqui ex sapientibus nomina-

 uerunt

uerunt eas aquas marinas,& lac uolatilium,& his ſimilia.

De ſeparatione elementorum Lapidis. Caput IX.

INde oportet ò frater,quem Deus honoret,ut accipias lapidem honoratum, uel precioſum quem nominauerunt ſapientes,& magnificauerunt,& abſconderũt & celauerũt. Et ponas ipſum in cucurbita cũ ſuo alẽbico, & ſepara eius naturas, hoc eſt,quatuor elementa,terrã,aquã,aerem,& ignem.Et ſunt ea,corpus & anima,ſpiritus & tinctura.Et cũ ſeparaueris aquã â terra,& aërem ab igne,ſerua utrumq; duorum per ſe,& accipe q̃d deſcendit ad fundũ uaſis, & illud eſt fex, & ablue ipſam cum igne calido,quouſq; auferatur eius nigredo,& recedat eius ſpiſſitudo, & albifica ipſam albificatione bona,& fac ab ea euolare additiones humiditatũ,& tunc conuertetur, & deueniet calx alba,in qua non erit obſcuritas tenebroſa,nec immũdicia,nec contrarium.Poſtea redi ad naturas primas,quę aſcẽderunt ab ea, & mundifica eas ſimiliter ab immundicia & nigredine atq; contrarietate,& reitera ſuper eas multotiẽs,quouſq; ſubtilientur,& purificentur & attenuentur. Et cũ hoc feceris,iam miſertus eſt tibi Deus. Et ſcias frater,quòd hoc officium eſt unus lapis,ſuper quem nõ intret Garib,id eſt, aliquid aliud. Cum eo operantur ſapientes,& de eo exit,cum quo medicatur,quouſq; compleatur.Non cõmiſcetur cum eo aliquid, nec in eius parte,nec in toto. Et hic lapis inuenitur in omni tẽpore,& in omni loco,& apud omnem hominem,cuius inuẽtio non aggrauat inquirentẽ, ubicunq; ſit.Et eſt lapis uilis, niger & fœtens, non emptus precio,& ſine aliquo, non exiſtit leuis in pondere,& uocant eum Origo mundi,quia oritur ſicut germinantia.Et hæc eſt eius reuelatio,atq; apparitio inquirenti.

De na-

De natura Lapidis & eius origine. Caput X.

ACcipe ergo ipſum,& opare ipſum, ut dixit philoſophus in ſuo libro, quando nominauit eum ſic: Accipe lapidẽ non lapidem,uel qui non eſt lapis, nec eſt de natura lapidis.Et eſt lapis,cuius minera generatur in capite montium, & philoſophus uoluit dicere montes pro animali. Vnde dixit,Fili uade ad montes Indię,& ad ſuas cauernas,& accipe ex eis lapides honoratos,qui liquefiunt in aqua, quando comiſcentur ei. Et illa aqua eſt ipſa uidelicet, quæ ſumitur ab alijs montibus & illorum cauernis. Et ſunt fili lapides, & non ſunt lapides, ſed nominamus eos per ſimilitudinem, quam habent ad eos. Et ſcias quòd radices minerarum ipſorum ſunt in aëre,& eorum capita in terra,& quando euelluntur à ſuis locis, audietur,& erit rumor magnus,& uade fili cum eis, quia cito euaneſcũt.

De commixtione elementorum ſeparatorum. Caput XI.

ET incipe compoſitionem,quæ eſt circuitio totius facti,nã compoſitio non erit,niſi cum matrimonio,& putrefactione.Et matrimonium eſt,commiſcere ſubtile cum ſpiſſo. Et putrefactio eſt aſſare, terere,& rigare,quouſq; commiſceantur in ſimul, & fiant unum, ita quòd non ſit in eis diuerſitas,nec ſeparatio,de aqua mixta aquæ.Et tunc conabitur ſpiſſum retinere ſubtile, & conabitur anima pugnare cũ igne, & pati ipſum. Et conabitur ſpiritus ſubmergi in corporibus, & fundi in eis. Et oportuit hoc eſſe,quia corpus ſolutum,cum commiſcuit ſe cum anima,commiſcuit ſe cũ ea, cũ omnibus ſuis partibus,& alia in alijs intrauerunt cum ſua ſimilitudine,& cõuerſa fuerũt

unum

unum & idem. Et ideo oportuit, quod accidat animæ de commoditate, & de durabilitate, & permanentia, quæ accidit corpori in loco commixtionis. Et similiter spiritui in hoc statu uel permanentia animæ & corporis, conueniens fuit accidisse. Quia spiritus cum commiscetur cum ea, cum labore operationis, & commixtæ fuerint partes eius cum omnibus partibus aliorum duorum, quæ sunt, uidelicet anima & corpus, tunc conuersa fuerunt, spiritus & alia ambo, unum quid, & indiuisibile, secūdum substantiam integram, cuius saluæ fuerunt suę naturę, & conuenerunt suæ partes, unde cum obuiauerit istud compositum corpori soluto, & ipsum consequuta fuerit caliditas, & apparuit super faciem eius, quod erat in eo ex humiditate, & liquefactum fuerit in corpore soluto, & transiuit in ipsum, & commiscuit se cum eo, quod est de natura humiditatis, incendit se, & defendit se ignis cum eo. Vnde cum tunc ignis uoluerit cum eo suspendi, prohibebit eum apprehendere se, id est, adhærere cum spiritu admixto aquæ suæ. Et ignis non adhærebit ei, quousq; sit purum. Et similiter aqua, ex sua natura fugit ab igne, & quādo ipsam cōsequitur ignis, & uult eam auolare, & sic fuit corpus causa retisa retinendi aquam, & aqua causa retinendi oleum, quod non comburetur nec consumetur. Et fuit oleum causa retinendi tincturam, & fuit tinctura causa faciendi apparere colorem, & causa demonstrandi tincturam, in qua non est lumen, nec uita. Vnde hæc est uita recta & rei perfectio, & Magisterij, & hoc est quod quæsiuisti. Scias igitur & intellige, & inuenies quod quæris, si Deo placuerit.

De solutione lapidis compositi. *Caput* XII.

SEd postea philosophi subtiliauerunt se ad soluendum ea, ut bene se commiscerent, corpus & anima. Nam omnia quæ

quæ simul sunt in contritione & assatione, & rigatione, habēt uicinitatem & colligationem adinuicem, ideoq; potest ignis assumere naturam à debiliori, quousq; deficiat & euanesat, & similiter reuertitur super partes fortiores, quousq; remaneat corpus sine anima. Vnde quando sic soluuntur & congelantur, accipiunt partes adinuicem, partes suas magnas uidelicet atq; paruas, & fuit hoc ex eis complexio, & est eorum assumptio, & sic conuersa fuerunt illa duo unum & idem. Et quando sic fuit, assumit ignis ab anima, quantum assumit à corpore, nec addit nec diminuit, unde fuit per ea perfectio. Ex eo necesse est ei capitulum proprium in scientia elixiris, scilicet dictum, de soluendo corpora & animas simplices. Quia corpora non intrant super animas, & erunt retinacula eis, & excusabūt eas ab omni opere sublimandi, figendi, atq; retinendi, & commiscendi, & his similia, nisi cum mundificatione prima. Et scias quòd solutio non transcendit hos duos modos, aut enim est extrahere interius rerum ad suam superficiem, & erit pro hoc solutio, & est exemplum ad hoc, quòd Argentum est frigidū & siccum in sua apparentia, & quando apparet suum interius, est solutum, quia est calidum & humidum. Aut dicta solutio est corpus acquirere humiditatem accidentalem, quam non habebat, & addit suam humiditatem cum ea, & ideo soluunt se suæ partes, & erit pro eo solutio.

De coagulatione lapidis soluti. *Caput* XIII.

ET dixerunt aliqui ex sapientibus: Congela in balneo congelatione bona, quam tibi dixi, & est sulphur luminosum in tenebris, & est Hiacynthus rubeus, & toxicum igneum, & interficiens, & est elixir, quod super nullum remanet. Et leo uictor, malefactor, & ensis scindens, & tyriaca sanatrix, uel sa-

nans omnẽ infirmitatem. Et dixit Geber filius Hayen: Quòd omnes operationes huius magisterij sub sex contineantur rebus, quæ sunt fugare, fundere, & incerare, & dealbare, ut est marmor: & soluere & congelare. Et illud fugare, est fugare & remouere nigredinem à spiritu & anima. Et fundere, est liquefactio corporis. Et incerare, est, pprie corporis & eius subtiliatio. Et dealbare est fundere cito corpus proprie. Et congelare, est congelare corpus cum anima præparata. Rursum, fugare cadit super spiritum & animam, & fundere & dealbare, & incerare & soluere, cadit super corpus. Et congelare cadit super animam, & intellige.

Quòd unus tantum sit lapis, & de eius natura. Caput XIIII.

DIxit Bauzan philosophus Græcus, cum interrogauerũt eum: Nunquid germinans potest fieri lapis? Dixit sic: Duos scilicet primi lapides, Lapis alkali, & lapis noster, qui est uita illi, qui ipsum scit, & eius factum. Et qui nescivit & non fecit, & non certificabitur, quomodo nascatur, aut putabit lapidem, aut qui non comprehendit super omne quod de modis huius lapidis dixi, iam parauit se morti & pecuniam suam perditioni. Quia nisi hunc lapidem honoratum inuenerit, non consurget alius suo loco, & non uincent naturæ super ipsum. Eius natura est caliditas multa cum temperamento. Vnde qui ipsum sciuit, iam docuit ipsum, & qui ipsum ignorauerit, non docuit ipsum. Habet autem proprietates & uirtutes multas. Nam ipse mundificat corpora ab additionibus accidentium ægritudinum, & conseruat substantias saluas, ita quod non appareãt, neq; uideantur in eo turbationes contrariorum, nec fugimentum sui uinculi. Hic est enim sapo corporum & eorum spiritus, & eorum anima, quando commiscetur cum eis, soluit ea sine

ea sine detrimento. Hic est uita mortuorum, & eorum resurrectio, medicina conseruans corpus, & purgans superfluitatem. Et qui ipsum sciuerit, sciat, & qui nescierit, nesciat. Nam huius officium non consurgit præcio, nec associatur uenditioni, seu emptioni. Intellige eius uirtutem & ualorem atq; honorem, & operare. Et dixit quidam sapiens: Non est tibi datum à Deo hoc magisterium solum pro tua audacia, fortitudine & callidítate, sine omni labore. Nam laborant homines, & Deus tribuit fortunam hominibus. Adora ergo Deum creatorem, qui tibi tantam gratiam suis operibus benedictis uoluit exhibere.

Modus operationis lapidis ad album. Caput XV.

CVm ergo uolueris hoc magisterium honoratum facere, accipe lapidem honoratum, & pone eum in cucurbita, & cooperi cum alembico, & claude eam bene cum luto sapiẽtiæ, & dimitte exsiccari, quod sic facies, quotiescunq; claudes cum luto sapientiæ, postea mitte in stercore calidissimo, deinde distillabis eum, & pones sub eo recipiens, in quod distilletur aqua, & dimittes sic, quousq; tota aqua distilletur, & exsiccabitur humiditas, & poterit siccitas super eum. Postea extrahes eum siccum, & seruabis aquam, quæ distillauit ex eo, quousq; tibi sit necessaria. Accipiesq; corpus siccum, quod remansit in fundo cucurbitæ, & teres ipsum, ponesq; in uase Chalcofolario, cuius quantitas sit secundum quantitatem medicinæ, & subhumabis eã in stercore equino humido ex cellentissime calido, prout potest, & sit ipsum uas clausum bene cũ pila & luto sapientiæ, & sic dimittas ipsum esse ibi. Et cum noueris quòd uoluerit infrigidari stercus, parabis aliud calidissimũ, & in eo pones dictũ uas. Sic facies cum eo quadraginta dies, renouãdo

sæpe stercus calidum, cum necesse fuerit, & soluetur medicina in se, & fiet, aqua spissa alba, & cum sic eam uideris, scias eius pondus, & adde eidem quantum est medietas ponderis ipsius de aqua, quam prius seruasti, & claude tunc ipsum uas cum luto sapientiæ, & iterum reduc ad stercus equinum calidum, quia in eo est humiditas & caliditas, & non omittas (ut prius diximus) renouare stercus, cum infrigidari inceperit, quousq; compleantur quadraginta dies. Quia tunc medicina congelabitur in simili quantitate dierum, quibus soluta fuit prius. Postea accipe eam, & scias pondus eius integre, & accipe quãtitatem eius de aqua, quam prius formasti, & tere corpus, & subtilia, & pone aquam super ipsum. Et iterum remitte in stercore equino calido, per unam septimanam & dimidiã, & sunt decem dies, tunc extrahes, & inuenies corpus iam bibisse aquam. Postea tere ipsum & pone super ipsum de ipsa aqua, quantum prædictum est. Et subhuma eum in stercore, & dimitte ibi per alios decẽ dies. Postea extrahe, & inuenies ipsum corpus, quod iam biberit aquam. Postea, ut prius, tere, & pone super ipsum de prædicta aqua, iuxta quantitatem prædictam, & iterum subhumabis in stercore prædicto, & dimittes ibi per decem dies, & postea extrahes. Et sic facies quarta uice, tunc cum iam quarto complebitur hoc, extrahe & tere, & subhumabis eum in stercore, quousq; soluatur, deinde extrahe. & reitera adhuc semel, quia tunc est origo perfecta, & iam compleuit suum factum. Tunc uero cum sic fuerit, & adduxeris rem ò frater, ad hunc statum honoratum. Accipe ducentas quinquaginta drachmas plumbi uel stanni, & funde ipsum. Deinde cum liquefacta fuerit, proijce super ipsum unã drachmam de Cinnabari, id est de hac medicina, quam adduxisti ad hunc statum honoratum, & hunc ordinem altum. & retinebit ipsum

ipsum stannum seu plumbum, ne euolet ab igne, & albificabit ipsum, & extrahet ab eo ipsius detrimentum, & eius nigredinem, & conuertet ipsum in tincturam permanentem perpetuo. Deinde accipe unam drachmam de istis ducentis quinquaginta, & proijce super ducentas quinquaginta, stagni aut latonis, seu cupri, & conuertet ipsum in argentum melius quã de minera, & hoc est maius quod facere potest, & ultimum, si Deus uoluerit.

Conuersio Prædicti lapidis in rubeum. Caput XVI.

ET si uolueris hoc magisterium ad aurum conuertere. Accipe de hac medicina, quam (ut dixi) adduxisti ad hunc statum honoratum, & ad hunc ordinem altum, pondus unius drachmæ, & hoc secundum modum exempli tui superius dicti. Et pone eam in uase chalcofolario, & subhumabis eam in stercore equino per quadraginta dies, quia soluetur, postea da bis ei ad bibendum aquam corporis soluti, primo quantum est medietas sui ponderis, postea usquequo congeletur, subhumabis in stercore calidissimo, ut prius dictum est. Deinde per ordinem facies in hoc capitulo auri, sicut fecisti superius in capitulo argenti. Et erit aurum, & operabitur aurum, si Deus uoluerit. Custodi fili hunc librum secretissimum, & non pones ipsum in manus ignorantium secretum secretorum Dei, quia perficies quod uolueris. Amen.

FINIS.

TABVLA SMARAGDINA HERMETIS

trismegisti. περὶ χημείας. Incerto interprete.

VErba Secretorum Hermetis, quæ scripta erant in tabula Smaragdi, inter manus eius inuenta, in obscuro antro, in quo humatum corpus eius repertũ est. Verum sine mendacio, certum, & uerissimum. Quod est inferius, est sicut quod est superius. Et quod est superius, est sicut quod est inferius, ad perpetranda miracula rei unius. Et sicut omnes res fuerunt ab uno, meditatione unius. Sic omnes res natæ fuerunt ab hac una re, adaptatione. Pater eius est Sol, mater eius Luna. Portauit illud uentus in uentre suo. Nutrix eius terra est. Pater omnis telesmi totius mundi est hic. Vis eius integra est, si uersa fuerit in terram. Separabis terram ab igne, subtile à spisso, suauiter cum magno ingenio. Ascendit à terra in cœlum, iterumq; descendit in terram, & recipit uim superiorum & inferiorum. Sic habebis gloriam totius mundi. Ideo fugiet à te omnis obscuritas. Hic est totius fortitudinis fortitudo fortis, quia uincet omnem rem subtilẽ, omnemq; solidam penetrabit. Sic mundus creatus est. Hinc erunt adaptationes mirabiles, quarum modus hic est. Itaq; uocatus sum Hermes Trismegistus, habens tres partes philosophiæ totius mundi. Completum est quod dixi de operatione Solis.

HOR-

HORTVLANI PHILOSO-

ab hortis Maritimis, Commentariolus in Tabulam Smaragdinam Hermetis Trismegisti περὶ χημείας.

Precatio Hortulani.

LAVS, honor, uirtus, & gloria, sit tibi Domine Deus omnipotens, cum dilecto filio tuo Domino nostro Iesu Christo, & Spiritu sancto paracleto. Trinitas sancta, qui es solus Deus & unus, homo perfectus, tibi gratias ago. Quia cum aduersarij huius mundi transitoria pernouissem, ne suis delectationibus prouocarer, me ab eodem tua summa misericordia sustulisti. Sed quia uideo infinitos in hac arte deceptos, qui directam non ingrediuntur semitam, placeat tibi Domine Deus meus, ut de scientia quam mihi tradidisti, charos meos ab hoc errore diuertam, ut cum perceperint ueritatem, laudent nomen tuum sanctum & gloriosum, quod est benedictum in æternum, Amen.

PRAEFATIO.

EGo dictus Hortulanus, ab hortis maritimis nuncupatus, pelle Iacobina inuolutus, indignus uocari discipulus philosophiæ. Motus dilectione chari mei. Declarationem certissimam Sermonis patris philosophorum Hermetis intendo dicere. Qui sermo, quanquam sit occultus, tamen exercitium ueri operis in fatigatione meorum digitorum totam expositionem declarauit ueríssime. Nihil enim prodest occultatio philosophorum in sermonibus, ubi doctrina Spiritus sancti operatur.

Quòd

Quòd ars Alchemiæ sit uera & certa. Caput I.

DIcit autem philosophus: VERVM, scilicet est, quod nobis data est ars Alchemiæ. SINE MENDACIO. Hoc dicit ad detestationem illorum, qui dicunt artem esse mẽdacem, id est falsam. CERTVM, id est expertum. Nam quicquid est expertum, certissimum est, ET VERISSIMVM. Quia uerissimus Sol per artem procreatur. Et dicit uerissimũ in superlatiuo gradu, quia Sol generatus per hanc artem excedit omnem Solem naturalem, in omnibus proprietatibus medicinalibus & alijs.

Quòd lapis debeat diuidi in duas partes. Caput II.

COnsequenter tangit operationẽ lapidis dicẽs: QVOD EST INFERIVS, EST SICVT QVOD EST SVPERIVS. Et hoc ideo dicit: Quòd iste lapis diuiditur in duas partes principales per magisterium. In partem superiorem, quæ superius ascendit, & in partem inferiorem, quæ inferius remanet fixa & clara. Et tamen istæ duæ partes concordãt in uirtute. Et ideo dicit: QVOD EST SVPERIVS, EST SICVT QVOD EST INFERIVS. Illa autem diuisio necessaria est. AD PERPETRANDA MIRACVLA REI VNIVS, scilicet lapidis. Quia pars inferior est terra, quæ Nutrix dicitur & fermentum. Et pars superior, est anima, quę totum lapidem uiuificat, & resuscitat, & ideo facta separatione & celebrata coniunctione, multa miracula perpetrantur in opere secreto naturæ.

Quòd lapis habeat in se quatuor elementa. Caput III.

ET SICVT OMNES RES FVERVNT AB VNO MEDITATIONE VNIVS. Hic dat exemplũ dicẽs: Sicut

Sicut omnes res fuerunt ab uno, scilicet globo confuso, siue massa confusa, meditatione, id est cogitatione & creatione. Vnius, id est omnipotentis Dei. SIC OMNES RES NATÆ FVERVNT, id est exiuerunt, AB HAC VNA RE, id est, ex una massa confusa. ADAPTATIONE, id est solo præcepto Dei & miraculo. Ita lapis noster est natus, & exiuit ab una massa confusa, in se continens omnia elemẽta, quæ à Deo creata est, & suo solo miraculo lapis noster est inde natus.

Quòd lapis habeat patrem & matrem, scilicet Solem & Lunã. Cap. IIII.

ET sicut uidemus quòd naturaliter unum animal generat plura animalia sibi similia. Ita artificialiter Sol generat Solem, uirtute multiplicationis lapidis prædicti. Ideo sequitur PATER EIVS EST SOL, id est aurum philosophorũ. Et quia in omni generatione naturali debet esse receptaculũ idoneum & conueniens, cum quadam consonantia similitudinis ad patrem. Ita & in ista generatione artificiali oportet quod Sol habeat sui spermatis, & suæ tincturæ idoneum receptaculum, & sibi consonans, & hoc est argentum philosophorum. Et ideo sequitur, MATER EIVS LVNA.

Quòd coniunctio partium lapidis dicatur impregnatio. Cap. V.

QVæ duo, cum sese receperint in coniunctione lapidis, impregnatur lapis in uentre uenti, & hoc est quod postea dicit: PORTAVIT ILLVD VENTVS IN VENTRE SVO. Planum est, quod uentus est aer, & aer est uita, & uita est anima. Et ego iam superius loquutus sum de anima, quæ totum lapidem uiuificat. Et sic oportet, quod uentus portet totum lapidem & reportet, & pariat magisterium. Et tunc sequitur quod alimentum recipiat à nutrice sua, id est, à terra.

Et ideo dicit philosophus: NVTRIX EIVS TERRA EST. Quia sicut infans sine alimento nutricis nunquã ad ætatẽ perueniret. Ita lapis noster sine fermentatione suæ terræ nũquam pueniret ad effectum. Quod quidẽ fermentũ alimẽtum dicitur. Sic enim generatur ex uno patre, cũ coniunctione matris. Res, id est, filij similes patri, qui si longa decoctione carue rint, erũt matri similes in albedine, & patris põdus retinebũt.

Quòd lapis perfectus sit, si anima in corpore fixa fuerit. Caput VI.

POstea sequitur: PATER OMNIS TELESMI TOTIVS MVNDI EST HIC, hoc est, in opere lapidis est uia finalis. Et nota. Philosophus uocat operationem patrẽ omnis telesmi, id est omnis secreti, uel omnis thesauri, totius mundi, id est omnis lapidis inuenti in hoc mundo. Est hic. Quasi dicat ecce ostendo tibi. Postea dicit philosophus: Vis quod te doceam, quando fortitudo lapidis est perfecta & completa? quãdo scilicet fuerit in suam terram uersa. Et ideo dicit: VIS EIVS INTEGRA EST, id est, perfecta & completa. SI VERSA FVERIT IN TERRAM, id est, si anima ipsius lapidis, de qua superius facta est mentio (quod anima dicatur uentus & aer, in qua est tota uita lapidis & fortitudo) conuersa fuerit in terram scilicet lapidis, & fixetur, ita quòd tota substantia lapidis sic sit cum nutrice sua, scilicet terra, quòd totus lapis uertatur in fermẽtum. Sicut in operatione panis, modicum fermentum nutrit & fermentat magnam copiam pastæ, & ita totum substantiam pastæ conuertit in fermentum. Ita uult philosophus, quòd lapis noster sic sit fermentatus, quod ad multiplicationem lapidis, sit fermentum.

De mun-

De mundificatione lapidis. Caput VII.

COnsequenter ponit, quomodo debeat multiplicari. Sed primo ponit lapidis mundificationem, & partium separationem, dicẽs: SEPARABIS TERRAM AB IGNE, SVBTILE A' SPISSO, SVAVITER CVM MAGNO INGENIO. Suauiter, id est paulatim, non per uiolẽtiam, sed cũ ingenio, scilicet in fimo philosophico. Separabis, id est, dissolues. Quia dissolutio est separatio partium. Terram ab igne, subtile à spisso. Id est, feces & immundicias, ab igne, aere & aqua, & à tota substantia lapidis, ita quòd lapis ibi remaneat mundissimus sine sorde.

Quòd pars lapidis non fixa, debeat superare partem fixam, eamq; eleuare. Caput VIII.

ET lapis sic præparatus, est idoneus ad multiplicandum. Et nunc ponit eius multiplicationem, & facilem liquefactionem in uirtute ingressibili, tam in duris corporibus, quàm mollibus, dicens: ASCENDIT A TERRA IN COELVM, ITERVMQVE DESCENDIT IN TERRAM. Hic est ualde notandum, quòd quamuis lapis noster in prima operatione diuidatur in quatuor partes, quæ sunt quatuor elementa, tamen sicut dictum est superius, Duæ eius sunt partes principales. Vna quæ ascendit superius, quæ dicitur non fixa, & alia quæ remanet inferius fixa, quæ dicitur terra, siue fermentũ, quæ totum lapidẽ nutrit & fermẽtat, ut dictũ est. De illa uero parte non fixa oportet habere magnã quantitatẽ, & dare lapidi, qui factus est mũdissimus absq; sorde, toties per magisteriũ, donec totus lapis uirtute spiritus

deferatur ſuperius, ſublimando & ſubtiliãdo. Et hoc eſt, quod philoſophus dicit, aſcendit à terra in cœlum.

Quomodo lapis uolatilis ſit iterum figendus. Caput IX.

POſtmodum, hunc ipſum lapidem ſic exaltatum oportet incerari cum oleo ab ipſo lapide in prima operatione extracto, quod dicitur aqua lapidis, & toties aſſare ſublimando, donec uirtute fermentationis terræ cum ipſo exaltatæ, totus lapis iterato deſcendat de cœlo in terram, & remaneat fixus & fluens. Et hoc eſt quod dicit philoſophus: ITERVMQVE DESCENDIT IN TERRAM, ET ſic RECIPIT VIM SVPERIORVM ſublimando, ET INFERIORVM deſcendendo, id eſt, quod corporeum eſt, fiet ſpirituale ſublimando, & quod ſpirituale eſt, fiet corporeũ deſcendendo.

De fructu artis, & efficacia lapidis. Caput X.

SIC HABEBIS GLORIAM TOTIVS MVNDI, id eſt, hoc lapide ſic compoſito, gloriam huius mundi poſſidebis. IDEO FVGIET A' TE OMNIS OBSCVRITAS. Id eſt omnis inopia, & ægritudo. Quia lapis ſic factus, omnis ægritudinis eſt curatiuus. HIC EST TOTIVS FORTITVDINIS FORTITVDO FORTIS. Quia nulla eſt comparatio aliarum fortitudinum huius mundi, ad fortitudinem huius lapidis. QVIA VINCET OMNEM REM SVBTILEM, ET OMNEM REM SOLIDVM PENETRABIT, Vincet, id eſt uincendo conuertet Mercurium uiuum congelando, qui ſubtilis eſt, & alia corpora dura, ſolida, & firma penetrabit.

Quòd Magiſterium imitetur creationem uniuerſi. Caput XI.

Poſtea

POſtea dat exemplum philoſophus de Compoſitione lapidis ſui, dicens: SIC MVNDVS CREATVS EST, hoc eſt, Sicut mundus creatus eſt, ita & lapis noſter factus eſt. Quia primitus totus mundus, & omne quod fuit in mundo, fuit una maſſa confuſa, ſeu chaos confuſum, ut ſuperius dictũ eſt, & poſtea per artificium ſummi creatoris, diuiſa eſt iſta maſſa in quatuor elementa, mirabiliter ſeparata & rectificata, propter quam ſeparationem diuerſa fiunt. Ita poſſunt fieri diuerſa, aptatione noſtri operis per ſeparationem diuerſorum elementorũ à diuerſis corporibus. HINC ERVNT ADAPTATIONES MIRABILES. Id eſt, ſi ſeparaueris elementa, fient mirabilia compoſita, apta noſtro operi in noſtri lapidis compoſitione, per coniunctionem elementorum rectificatorum. QVARVM, id eſt, de quibus mirabilibus aptis ad hoc, MODVS, ſcilicet operandi datus, EST HIC.

Inuolutio ænigmatica, quæ ſit materia lapidis. Caput XII.

ITAQVE VOCATVS SVM HERMES TRISMEGISTVS. Poſtquàm philoſophus docuit compoſitionẽ lapidis, hic docet occulto modo, de quo fiat lapis noſter. Prænominans ſeipſum, ut diſcipuli ſui ad hanc ſcientiam peruẽturi, de eius nomine perpetuo recordarentur. tũ tangit, de quo ſit, dicens: HABENS TRES PARTES PHILOSOPHIÆ TOTIVS MVNDI, Quia quicquid eſt in mundo, habens materiam & formam compoſitum eſt ex quatuor elementis. Vnde infinitæ ſunt partes mundi, quas omnes philoſophus in tres partes principales diuidit, ſcilicet in partem Mineralem, Vegetabilem, & Animalem, de quibus coniunctim

iunctim uel diuisim, philosophus habuit scientiam ueram in opere Solis. Et ideo dicit, habens tres partes philosophiæ totius mundi, quæ partes continentur in unico lapide, scilicet Mecurio philosophorum.

Quare lapis dicatur perfectus. Caput XIII.

ET ideo uocatur lapis iste perfectus, quia in se habet naturam mineralium, uegetabilium, & animalium. Est enim lapis trinus & unus, quatuor habens naturas, scilicet quatuor elementa, & tres colores, scilicet nigrum, album & rubeum. Vocatur etiam granum frumenti, quod nisi mortuum fuerit, ipsum solum manet. Et si mortuum fuerit, ut dictum est superius, cum coniungitur in coniunctione multum fructum affert, uidelicet completis operationibus supra dictis. O lector chare, Si scis operationem lapidis, tibi dixi ueritatem, & si nescis nihil tibi dixi. COMPLETVM EST QVOD DIXI DE OPERATIONE SOLIS, id est, completum est, quod dictum est de operatione lapidis, trium colorum, & quatuor naturarum existentium, ut dictum est, in unica re, scilicet in solo Mercurio philosophico.

FINIS.

EXCVSVM BERNAE HELueticæ per Mathiam Apiarium, Sumptu & expensis Honesti uiri, Ioannis Petrei, Norinbergensis Typographi. Anno M. D. XLV. Mense Augusti.

IOH. PETREIVS TYPOGRAPHVS STVDIOSO LECTORI. S.

HAbes in præsentiarum pauca quidē, sed minime uulgaria de χρυσοποιΐα, studiose lector, opuscula, quæ si grata fuisse intellexero, plura & præcipua exijs, quæ penes me sunt, huius generis, paulo post in lucē edā. Verū cū exemplaria partim uetustate & situ corrupta, partim inscitia librariorū deprauata sint, ut sine multorū exēplariū collatione, corrigi & emendari non possint, Rogo, ut si quis aliquid horum habeat, siue Latine, siue Germanice, mihi liberaliter impartiri uellit, quò collatis multis exemplaribus, emendatiora in studiosorum manus perueniant. Quod qui faciet, gratiam apud huius artis canditatos, non uulgarem inibit, & à me exemplaria aliquot typis excusa, unà cū suo archetypo illibato, pro munere accipiet. Sunt aūt hæc quæ penes nos habemus, quorum optimum quodq; asteriscō notauimus.

* Septē tractatus Hermetis Trismegisti.
* Dialogus Mariæ prophetissæ.
* Turba philosophorum.
* Morienus.
Liber distinctionum.
* Alphidius. Auicenna de mineralibus.
Lumen luminum.
* Lambardus Philosophus.
* Lilium intelligentiæ.
Liber Saturni.
Rogerij Bachonis alius liber ad Cardinalem quendam.
Speculum Alchemiæ fratris Heliæ Ordinis Minorum:
Eiusdem Epistola Solis ad Lunam.
* Theosophiæ palmarium.
Rosarius Arnoldi de Noua uilla.
Quæstiones eiusdem.
Vetus testamentum eiusdem.
Nouum testamentum eiusdem.
Lilium Magistri Blasij de Parma.
Lilium aliud incerti authoris.
* Margarita nouella.
Liber radicum.
Rosa aurea.
Iohannes de Rupescissa.
* Dialogus de libello aureo.
Petrus de Zeleuco.
Practica philosophorum.
Scotus Subtilis.
Thomas Aquinas ad fratrem Reinaldum.
Iohannes Tecenensis.
Dicta Alani.
Liber Trinitatis.
Speculum elementorum Iohannis Vuienensis.
* Raimundi Lullij pleraq;, quem in primis cuperemus integrum dare.

FINIS.